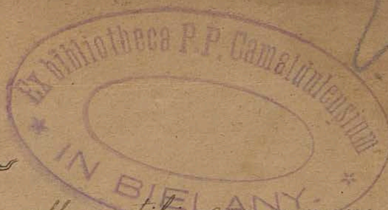

Psałmy Dawidowe
łacińsko-polskie

Aprobata - PLASCZEWSKI Bisilius
cenzor.

Kraków 1714 r.

Intentio

Omnipotens æterne Deus, offero tibi per manus Beatissimæ Virginis Mariæ Patronæ meæ, sancti Angeli Custodis, omniumque sanctorum Patronorum meorum, Concivium Jesu & Mariæ Psalterium præsenti septimana recitandum in honorem & gloriam tuam, atque sanctorum Nominum Jesu & Mariæ, item in honorem sanctorum Angelorum, sancti Angeli Custodis, sancti Archangeli Michaëlis, sanctorum Patriarcharum nostrorum Benedicti & Romualdi, ac omnium Sanctorum, intendens eodem te adorandi, laudandi, benedicendique; tibi pro perceptis beneficiis gratias agendi, a te veniam peccatorum meorum, præsertim voluntarie comissorum impetrandi, pro eisdem tibi satisfaciendi, omnes quas possum Indulgentias per Summos Pontifices concessas Congregationi nostræ lucrandi & quæ adplicabiles sunt, eas pro Animabus Purgatorii, præsertim illis quarum respectu tum vi justitiæ cum charitatis sum obstrictus, adplicandi. Porro intendo eodem Psalterio Regulæ nostræ, Constitutionibusque satisfaciendi. - Rogo etiam Domine Deus, ut mihi ejusdem

virtute omnes gratias statui meo necessarias, cumpri-
mis gratiam perseverantiæ in statu ad quem me
vocare dignatus es, necnon gratiam..., atque o-
mnes quoque in eodem Psalterio comprehensas gra-
tias ex infinito misericordiarum tuarum thesauro
largiri, mihique Psalmos recitanti potenti tuo au-
xilio assistere digneris, ut eos illa qua oportet
intentionis puritate, attentione, gravitate et exacti-
tu digne recitem. – Præfatas vero Indulgentias lu-
crandi gratia commendo tibi in specie Sumum
Pontificem, sanctam Ecclesiam Catholicam, ejus-
que necessitates; extirpationem hæresum, conver-
sionem hæreticorum, infidelium, necnon peccatorum,
exaltationem fidei Christianæ, pacem & concordiam
regnantes inter Principes Christianos, & populos eis
subjectos, atque indigentias Ordinis nostri, præsertim
domus istius, habitantiumque in ea; prout & pa-
rentum, cognatorum, benefactorum, notorum & ad-
versariorum meorum, in unione quidem intentio-
nis sacratissimorum Cordium Jesu & Mariæ.
Amen.

ZALECENIE
Psalterzá Dawidowego,
Pobożnemu Czytelnikowi.

DAwid Swięty, záraz z młodośći swoiey ná pełniony był Duchem Swietym, y obrány od Páná Bogá ná Krolestwo Zydowskie, áby ie miásto Saulá sprawowáł. Miał przy tym y dźielność rycerska, ktorą przećiw nieprzyiaćiołom Ludu Bożego nie raz pokazał. Miał y biegłość w muzyce, dla ktorey od Saulá záwołány, áby mu gróniem swoim pomagał, kiedy nań zły duch przypadał: iednák miásto wdźięczności od tegoż Saulá wielka nienawiść odniosł, bo ná iego zdrowie nástapił, że muśiał z iego Dworu wyniść y tuláć sie, y wiele złego ućierpieć: co trwáło poki po iego śmierći Krolestwá nie obiął. W tym záś wszytkim ćieszył sie Dawid chwały Bogu wyśpiewuiąc, w ktorych nim sam Duch Swięty rządźił, iż záwárł w Psalmách swoich to wszytko, co sie w Piśmie Swiętym stárego Testámentu znáyduie; á to wymową wysoka, sło-

wy nie prostymi. Osobliwie Pieśni swoie nápełnił
obietnicámi Bożemi o zesłániu Chrystusá y nowym
Kośćiele iego. Opisuie w nich y utrapienia swoie,
prace, y prześládowánia, ktore ćierpiał od swych
nieprzyiaćioł. Wylicza sprawy stárodawnych Pá-
tryárchow y wßytkiego Ludu Izráelskiego, początki
ich wiáry y ustáwy. Tráktuie o prawdźiwey Filo-
zofii náturálney. Uważa przednieyße dźiełá Bo-
skie w stworzeniu niebá y ziemie, elementow, ludźi,
zwierząt, y tego wßytkiego, co się ná świećie znáy-
duie. Náwet o Aniołách y Czártách wzmiánkę
czyni. Prorokuie o przyśćiu Páná Chrystusowym,
o Męce iego, Smierći, Zmartwychwstániu, Wnie-
bowstąpieniu, Krolestwie y wiecznym tryumfie iego.
Uczy dobrych obyczáiow, y tego wßytkiego, co mo-
że służyć do świętey y przystoyney w tym żyćiu kon-
wersacyi. Tráktuie oraz y o porußeniách duße, o
pokusách y podußczeniu czártowskim, y dáie ná nie
lekárstwá. Nákoniec ták dobrze tłumáczy Przyká-
zánie Boże y wolą iego, iákoby ie wźiął z Ksiąg
Moyzeßá, y owßem z sámey Ewángelii. Co się
záś tknie chwały, wielbienia, wysławiánią y dźięk-
czynienia Dobroći, Wßechmocności y Wielmożno-

ści Boskiey, przechodźi w tym wßytkich Pòètow y Oratorow, y zda śię, że tego tylko samego ßuka y prágnie, we wßytkich Psalmách swoich. Czego y Argumentá zá káżdym położone Psalmem, lepßè dádzą poznánie y obiáśnienie.

Znaydźieß tu naymilßy Czytelniku, pomoc y lekárstwo przyzwoite, ná poskromienie passyi y námietności twoich; znaydźieß ulżenie w pracách, poćieche w utrapieniu, obrone w niebespieczeństwách y przećiwnośćiách, skromne wesele według Bogá w ßcześćiu. Náuczyß śię sposobu dobrze rządźić ludem sobie poddánym, y Krolestwem; otrzymánią zwyćiestwá, y ßcześliwego pánowánia; ták dálecè, iż czeste używánie tych Psalmow wielki dußy twoiey przynieśie pożytek, ktore służyć mogą wßelkiey kondycyi ludźiom.

Psálterz ten Dawidá Swietego, zámyka w sobie rozmowe poufałą z Pánem Bogiem, społeczność z Aniołámi, odpoczynek y ochłode po pracy dźienney, pomoc ná wßelką boiaźń mocną: iest reguła dla młodych, rátunkiem y podporą dla tych, ktorzy iuż postąpili w znáiomośći Bogá y żyćiu duchownym, ubespieczeniem y mocą dla doskonáłych; krotko

 mowiąc,

mowiac, záżywánie iego, ieſt nam ták pożyteczne y potrzebne, iáko oddychánie, świátłość słoneczna, y goracość ogniá, y wſzelka inſza rzecz do żyćia należaca.

Kośćioł Swiety we wſzytkich Modlitwách ſwoich, w Godźinách Kápłáńskich y przy Mſzách Swietych używa tych Pſalmow, śpiewa ie publicznie, rozmyśla w ſzczegulnośći przez ſwe wierne, w domu, w polách, ná puſtyni, w Klaſztorách, w drodze, miedzy praca y fatyga, w wieźieniu, w zdrowiu y w chorobie, wſzelkiego czáſu y ná káżdym mieyſcu.

Pożytek tey Swietey zabáwy, ieſt wielce potrzebny káżdemu Chrześćiáninowi, ktory prágnie złaczyć ſie ściśle z Bogiem, y nim ſię ſamym ná wygnániu żyćia tego śmiertelnego ćieſzyć; bo w tych ſamych Psalmách zámykáia ſie wſzytkie nabożeńſtwá, ktoremi duſzá pobożna ma bydź opátrzona, dla doſtapienia wiecznego zbáwienia: bo lubo ſie znáyduia niektore Modlitwy y ſpoſoby chwalenia Páná Bogá ná rożnych mieyſcách Piſmá Swietego, ták ſtárego, iáko y nowego Teſtámentu, wſzákże iednák miedzy ſtárożytnemi nie znáyduia ſie żadne Kśiażki, ſzczegulnych Modlitw, krom tey ſamey máłey kśia-

żeczki

Do Czytelniká.

żeczki zebránia Pſalmow pod tytułem Dawidowych, ktore w ſobie zámykáia wſzytko, co należy do Modlitwy y chwalenia Páná Bogá.

A ponieważ wſzelki iezyk, powinien oddawáć chwałę Bogu: przymiyże tedy pobożny Czytelniku te zabáwę chwały, y Modlitwy zámykáiace ſie w Pſalmách Dawidowych, ktoreć dwoiákim prezentuiemy iezykiem; ábyś ſię tu ćieſzył ná ziemi nádźieia żywotá wiecznego, poki go nie ośiagnieſz. Przykłádem Dawidá Swietego, śpieway Pánu Pieśni chwały, ktory, iáko obaczyſz w tym iego Pſałterzu, y w ſcześćiu y w nieſczęśćiu, káżdego czáſu y ná káżdym mieyſcu chwalił y wielbił Páná Bogá; á ták czyniac, zásłużyſz ſobie te łáskę, że go wiecznie chwalić bedźieſz z Swietymi w gornym Ieruzalem, czegoć uprzeymie życzemy; wzáiemnie prośiemy o weſtchnienie y pámieć przed Pánem Bogiem, gdy ten Pſałterz mowić bedźieſz.

APPRO-

APPROBATIO.

TĘ Kśiąſzkę PSALMY DAWIDOWE Łáćińſkie y Polſkie, záraz ich explikácyą w ſobie zámykáiącą, dla pożytku y poćiechy Duſz świątobliwych w Klaſztorze Krákowſkim, Náwiedzenia Nayświętſzey PANNY, Pánu BOGV Wſzechmogącemu służących, y dla innych Oſob pobożnych godną Druku, Roku Páńſkiego 1714. Dniá 4. Máiá w Krákowie w Kollegium Wielkim ápprobuię.

M. BASILIUS PLASCZEWSKI,
S. Theologiæ Doctor & Profeſſor, Collega Major, Eccleſiarum Cathedralis Cracovienſis Canonicus, Collegiatæ Sanctorum Omnium Præpoſitus, S. R. M. Secretarius, atq; Librorum Diœceſis Cracovienſis Ordinarius Cenſor.

mpp.

VIVAT IESVS.

LIBER PSALMORVM DAVIDIS.

PSALMVS I.

ARGUMENT.

Będąc Dawid prześládowány od Sauld, ćieszy się, iż nie to iest ßczęśćie y błogosłáwieńſtwo zdrady z powodzeniem używáć, iáko przećiw niemu rádá Saulowá używałá? ále to ßczęśćie, cnoty ſię trzymáć? opiſuię tu tákże złych y dobrych żywot, y nagrodę; y uczy nas co czynić, ábyśmy ßczęśćia, iákie bydź może, doſtąpili tu ná tym świećie.

BEatus vir, qui non abijt in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit: & in cathedra peſtilentiæ non ſedit.

Sed in lege Domini voluntas ejus: & in lege ejus meditabitur die ac nocte.

Et erit tanquam lignum quod plantatum eſt ſecus

BŁogosłáwiony to mąż, ktory nie chodźił w rádźie niezbożnych, y ná drodze grzeſznych nie ſtał: y ná ſtolicy zárázliwey nie śiedźiał.

Ale w Zakonie Páńskim ieſt wolá iego: á w zakonie iego będźie rozmyślał we dnie y w nocy.

A będźie iáko drzewo wſadzone nád ſtrumieniá-

decursus aquarum: quod fructum suum dabit in tempore suo.

Et folium ejus non defluet: & omnia quæcunquè faciet prosperabuntur.

Non sic impij, non sic: sed tanquam pulvis quem proijcit ventus à facie terræ.

Ideò non resurgent impij in judicio: neque peccatores in concilio justorum.

Quoniam novit Dominus viam justorum: & iter impiorum peribit.

mi wod: ktore swoy owoc da czásu swego.

A liśćie iego nie opádnie: y wszytko cokolwiek czynić będźie, poszczęśći się.

Nie ták niezbożni, nie ták: ále są iáko proch, ktory rozmiátá wiátr z źiemie.

Przetoż nie powstáną niezbożni ná sądźie: áni grzesznicy w zebrániu spráwiedliwych.

Abowiem zna Pan drogę spráwiedliwych: á drogá niezbożnych zginie.

PSALMUS II.

ARGUMENT.

Máiac Dawid od Bogá obietnicę, że miał po Saulu ná Krolestwo nástąpić; śmieię się z tych, ktorzy mu do tego chćieli przeszkodźić: nápisał ten Psalm ná ten czás, kiedy od Iebuzeyczykow odebrał Zamek Ierozolimski. 2. Reg. 3. *Ten Psalm iest wszystek o Chrystuśie, według wykłádu Piotrá S. ktorego Herod z Piłátem chćieli zátłumić; y sámi náwet dawni Rábinowie o Messyaszu go wykłá-*

wykłádáli. Według sensu duchownego. pokázuie w nim Dawid, iż kto náuki Chrystusowey nie słucha, ten zginie; y uczy nas swym przykłádem, iáko w spráwách swych ufáć mamy w Pánu Bogu.

QVare fremuerunt gentes: & populi meditati sunt inania?

Astiterunt Reges terræ, & principes convenerunt in unum: adversus Dominum & adversus Christum ejus.

Dirumpamus vincula eorum: & projiciamus à nobis jugum ipsorum.

Qui habitat in cælis, irridebit eos: & Dominus subsannabit eos.

Tunc loqvetur ad eos in ira sua: & in furore suo conturbabit eos.

Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ejus: prædicãs præceptum ejus.

Dominus dixit ad me:

CZemu się wzburzyli Pogánie: á ludzie rozmyśláli prożne rzeczy?

Powstáli Krolowie źiemscy, y Xiążętá ześli się z społem: przećiw Pánu y przećiw Chrystusowi iego.

Potárgaymy zwiąski ich: á rzućmy z śiebie járzmo ich.

Lecz ten ktory mięszka w niebie, náśmieie się z nich á Pan urągáć im będźie.

Tedy będźie mowił do nich w gniewie swoim: á w zápalczywośći swoiey rozgromi ie.

A iam iest postánowion Krolem od niego nád Syonem gorą świętą iego: opowiádáiąc przykazánie ieg.

Pan rzekł do mnie: tyś

Filius meus es tu, ego hodie genui te.

Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam : & possesiionem tuam terminos terræ.

Reges eos in virga ferrea : & tanquam vas figuli confringes eos.

Et nunc Reges intelligite : erudimini qui judicatis terram.

Servite Domino in timore : & exultate ei cum tremore.

Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus : & pereatis de via justa.

Cùm exarserit in brevi ira ejus : beati omnes qui confidunt in eo.

tyś iest synem moim, iam ćiębie dźiś zrodźił.

Zaday odemnie, á dam ći pogány zá dźiedźictwo twoie : á zá ośiádłość twą kráie źiemię.

Będźiesz ie rządźił laską żelázną : á iáko naczynie gáńczárskie pokruszysz ie.

A teraz Krolowie rozumieyćie: uczćie się wy ktorzy sądźićie źiemię.

Słuszćie Pánu z boiáźnią : á ráduyćie się mu ze drzeniem.

Przymuićie náukę, by się snadź nie rozgniewał Pan : ábyśćie nie poginęli z drogi spráwiedliwey.

Gdy się z prętká zápali gniew iego : błogosłáwieni wszyscy ktorzy w nim ufáią.

PSALMUS III.

ARGUMENT.

Gdy lud Dawidow właśny przećiw niemu powstał, nádźieię sobie czynił w Bogu? á to się dźiáło pod czás

rebelliy Absalonowey. Według táiemnice: Chrystus pod czás męki od ludu swego utrapiony, iáka ma ufność w Bogu swoim pokázuie! obaczyć tu tákże możemy, iáko Pan Bog nie opuszcza tych, ktorzy w nim ufáia, y náuczyć, iáko się w pokoiu, w pokusách záchowáć.

DOmine quid multiplicati sunt qui tribulant me: multi insurgunt adversum me.

Multi dicunt animæ meæ: non est salus ipsi in Deo ejus.

Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominũ clamavi: & exaudivit me, de monte sancto suo.

Ego dormivi & soporatus sum: & exurrexi, quia Dominus suscepit me.

Non timebo millia populi circumdantis me: exurge Domine, salvum me fac Deus meus.

Quoniam tu percussi-

PAnie czemu się námnożyło tych co mię trapią: wiele ich powstáło przećiwko mnie.

Wiele ich mowią duszy moiey: nie ma ten zbáwienia w Bogu swoim.

Ty záś Pánie iesteś obrońcá moy: tyś iest chwałá moiá, y ktory podwyższasz głowę moię.

Głosem moim wołałem do Páná: y wysłuchał mię z gory świętey swoiey.

Iam zásnął y spałem, y wstałem: bo Pan obronił mię.

Nie będę się bał tyśięcy ludu mnie obtáczáiącego: powstań Pánie wybaw mię Boże moy.

Boś ty pobił wszytkie sprze-

ſti omnes adverſantes mihi ſine cauſa: dentes peccatorum contriviſti.

Domini eſt ſalus: & ſuper populum tuum benedictio tua.

ſprzećiwiáiące mi ſię bez przyczyny: pokruſzyłeś zęby grzeſznikow.

Páńskieć ieſt wybáwienie: á nád ludem twoim błogosłáwieńſtwo twoie.

PSALMVS IV.

ARGUMENT.

Gdy Abſalon z Woyſkiem Dawidá gonił, Ten Pſalm kazał Dawid wyśpiewywać nayprzednieyſzemu śpiewakowi, w ktorym upomina grzeſznikow, áby iego przykłádem náwracáli ſię do Páná Bogá, máiąc obecnego Chryſtuſá, y iáko pod czás utrápienia, nie mamy słábieć w nádźiei? uczy nas tákże, iáko utrapienie znośić.

CVm invocarem exaudivit me Deus juſtitiæ meæ: in tribulatione dilataſti mihi.

Kiedym go wzywał wysłuchał mię Bog ſpráwiedliwośći moiey: w ućiśnieniu rozprzeſtrzeniłeś mię.

Miſerere mei: & exaudi orationem meam.

Zmiłuy ſię nádemną: á wysłuchay modlitwę moię.

Filij hominum uſquequò gravi corde: ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium.

Synowie człowieczy pokiſz będźiećie ćięſzkiego ſercá: przecz miłuiećie márnośći y ſzukaćie kłamſtwá.

Et ſcitote quoniam mirificavit Dominus ſanctum ſuum: Dominus exaudiet me, cùm clamavero ad eum.

Iraſcimini & nolite peccare: quæ dicitis in cordibus veſtris, in cubilibus veſtris compungimini.

Sacrificate ſacrificium juſtitiæ, & ſperate in Domino: multi dicunt quis oſtendit nobis bona.

Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine: dediſti lætitiam in corde meo.

A fructu frumenti vini, & olei ſui: multiplicati ſunt.

In pace in idipſum: dormiam & requieſcam.

Quoniam tu Domine ſingulariter in ſpe: conſtituiſti me.

Wiedźćieſz iż dźiwnym uczynił Pan świętego ſwego: wysłucha mię Pan, gdy záwołam do niego.

Gniewayćie ſię á nie grzeſzćie: á zá to co mowićie w ſercách wáſzych: ná łoſzkách wáſzych żáłuyćie.

Ofiáruyćie ofiárę ſpráwiedliwośći, á ufayćie w Pánu: wiele ich mowią, ktoż nam ukázał dobrá.

Náznámionowána ieſt nád námi świátłość oblicza twego Pánie: dałeś weſele w ſercu moim.

Kiedy urodzáiem zboża winá y oliwy ſwey: obfićie obdárzeni ſą.

W pokoiu bedę ſpał poſpołu: y odpoczywał.

Bo ty Pánie oſobliwie w nádźiei: poſtánowiłeś mię.

PSALMVS V.

ARGUMENT.

Po wyśćiu swoim z Oyczyzny dla nieprzyiaćioł powroćiwszy Dawid modli się, y prorokuie pokaranie swych prześladowcow.

Kośćioł święty, ktory codźień w członkach swoich dźiedźictwa wiecznego dostępuie, wzdycha do Pana Boga: tu obaczyć możemy, iako Bog o sprawiedliwych y dobrych ma piecza, a niezbożni kiedyszkolwiek zaginą, mamy także naukę iako się modlić.

VErba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum.

Intende voci orationis meæ: Rex meus & Deus meus.

Quoniam ad te orabo Domine: mane exaudies vocem meam.

Mane astabo tibi & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit juxta te malignus: neque permanebunt injusti ante oculos tuos.

SŁowa moie usłysz Panie: wyrozumiey wołanie moie.

Wysłuchay głos modlitwy moiey: o Krolu moy y Boże moy.

Bo się tobie modlić będę: Panie rano wysłuchasz głos moy.

Rano będę stał przed tobą y przypatrzę się: abowiem ty nie iesteś Bogiem ktory się kocha w nieprawośći.

Y nie zmieszka przy tobie złośnik: ani się ostoia niesprawiedliwi przed oczyma twemi. Nie

Odifti omnes qui operantur iniquitatem: perdes omnes qui loqvuntur mendacium.

Nie náwidźiſz wßytkich ktorzy czynią nieprawość: zátráćiſz wſzytkie ktorzy mowią kłámſtwo.

Virum ſangvinum & doloſum abominabitur Dominus: ego autem in multitudine miſericordiæ tuæ

Mężem krwáwym y zdrádliwym brzydźi ſię Pan: ále ia w wielkośći miłośierdźia.

Introibo in domum tuam: adorabo ad templum ſanctum tuum in timore tuo.

Wnidę do domu twego: pokłonię ſię ku Kośćiołowi twemu świętemu w boiáźńi twoiey.

Domine deduc me in juſtitia tua propter inimicos meos: dirige in conſpectu tuo viam meam.

Pánie prowadź mię w ſpráwiedliwośći twoiey: dla nieprzyiaćioł moich proſtuy przed obliczem twoim drogę moię.

Quoniam non eſt in ore eorum veritas: cor eorum vanum eſt.

Abowiem nie máſz w uśćiech ich prawdy: ſerce ich márne.

Sepulchrum patens eſt guttur eorum, lingvis ſuis doloſè agebant: judica illos Deus.

Gárdło ich iáko grob otwárty: ięzyki ſwemi zdradzáli ćię: oſadźże ie Boże.

Decidant à cogitationibus ſuis: ſecundùm multitudinem impietatū eorum

Niechay upádną od myśli ſwoich, odrzuć ie dla wielkośći ich nieprá-

expelle eos: quoniam irritaverunt te Domine.

Et lætentur omnes qui ſperant in te: in æternum exultabunt & habitabis in eis.

Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices juſto.

Domine ut ſcuto bonæ voluntatis tuæ coronaſti nos.

wośći: ábowiem ćię rozgniewáli Pánie.

A niech ſię rozweſelą wſzyſcy ktorzy ufaią w tobie: będą ſię náwieki rádowáć, á ty będźieſz mięſzkał z nimi.

I będą ſię chlubić w tobie wſzyſcy ktorzy miłuią imię twoie: ábowiem ty będźieß błogosłáwił ſpráwiedliwemu.

Pánie iáko tarczą dobrotliwośći twoiey obwárowałeś nas.

PSALMVS VI.

ARGUMENT.

Vpomniony Dawid od Nátháná Proroká 2. Reg. 11. o cudzołoſtwo y zaboyſtwo, przepraßa Páná Bogá, y modli ſię, áby mu znowu nie dał w grzech wpadáć. Znáyduiemy w tym Pſalmie porzadek, wedle ktorego grzeßnik powſtáie, y náukę iáko pokutowáć. Ieſt też to modlitwá duße pokutuiacey, ktora ná ſię czuie ſrogość ſadu przyßłego, dla ćięſkich grzechow ſwoich.

DOmine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me

PAnie nie w zápálczywośći twoiey ſtrofuy mię: áni w gniewie twoim karz mię.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu Domine usquequò.

Convertere Domine, & eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte, qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi.

Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inveteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem: quoniam exaudivit

Zmiłuy się nádemną Pánie, bom iest chory: uzdrow mię Pánie, boć strwożone są kośći moie.

Y duszá moiá strwożona iest bárdzo, ále ty Pánie pokisz mię opuszczaisz

Náwroć się Pánie, á wyrwiy duszę moię: wybaw mię dla miłośierdźia twego.

Abowiem w śmierći nie máſz, ktoby ná ćię pámiętał: á w piekle ktoż ćię chwalić będźie.

Prácowałem wzdychániu moim, będę umywał ná káżda noc łoszko moie: łzámi moiemi będę polewał pośćiel moię.

Záćmiło się od gniewu twego oko moie: stárzałem się między wszytkiemi nieprzyiaćiołmi memi

Odstąpćie odemnie wszyscy, ktorzy nieprawość czynićie: ábowiem wy-

Dominus vocem fletûs mei.

Exaudivit Dominus deprecationē meam: Dominus orationē meā suscepit.

Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur & erubescant valdè velociter.

słuchał Pan głos płáczu mego.

Wysłuchał Pan prozbę moię: Pan modlitwę moię przyiął.

Niech będą poháńbieni, y wielce zátrwożeni wszyscy nieprzyiaćiele moi: niech się náwrocą y záwstydzą bárdzo prętko.

PSALMVS VII.

ARGUMENT.

Dawid potwarzony od Saulá, dla chćiwośći iego y ambicyi Pánowániá. Reg: 22. iáko nań nástępował, przed Bogiem się z tego spráwuie: Psalm ten wyraża Chrystusa od Zydow potwarzonego. Tu uważyć możemy, iáko Murzyn piekielny záwsze czuwa ná spráwiedliwego, y bráć náukę, iako się ma spráwowáć niewinny, gdy iest spotwarzony.

DOmine Deus meus in te speravi: salvum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

Ne quando rapiat ut leo animam meam: dum non est qui redimat,

PAnie Boże moy w tobie nádźieię mam: wybaw mię od wszystkich prześládowcow moich, y wyzwol mię.

By snadź nieprzyiaćiel nie porwał iáko lew dusze moiey: gdy nie mász kto-

by ią

nequê qui ſalvum faciat.

Domine Deus meus ſi feci iſtud: ſi eſt iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuentibus mihi mala: decidam meritò ab inimicis meis inanis.

Perſequatur inimicus animam meam & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam: & gloriam meam in pulverem deducat.

Exurge Domine in ira tua: & exaltare in finibus inimicorum meorum.

Et exurge Domine Deus meus in præcepto quod mandaſti: & ſynagoga populorum circumdabit te.

Et propter hanc in altum regredere: Dominus judicat populos.

by ią odkupił, ábo ktoby wybáwił.

Pánie Boże moy ieślim to uczynił: ieśli ieſt nieprawość w rękách moich.

Ieślim oddał złe tym ktorzy mi źle czynili: niech upádnę słuſznie przed nieprzyiaćiołámi moiemi prożny.

Niechay nieprzyiaćiel prześláduie duſzę moię, y niech poima y podepce ná ziemi żywot moy: á sławę moię niech w proch obroći.

Powſtań Pánie w gniewie twoim: á wynieś ſię ná gránicách nieprzyiaciół moich.

A powſtań Pánie Boże moy według przykazánia ktoreś roskazał: á zgromádzenie narodow obſtąpi ćię.

A dla niego wſtąp záś ná wyſokość: gdźie Pan ſądźi narody. Sądź

Iudica me Domine ſecundùm juſtitiam meam: & ſecundùm innocentiam meam ſuper me.

Sadź mię Pánie według ſpráwiedliwośći moiey: y według niewinnośći moiey ktora ieſt ná mnie.

Conſumetur nequitia peccatorum, & diriges juſtum: ſcrutans corda & renes Deus.

Vſtánie złość grzeſżnikow: á proſto poprowádźiſz ſpráwiedliwego: ktory doświádczaiąc ſerc y zmysłow Boże.

Iuſtum adjutorium meum à Domino: qui ſalvos facit rectos corde.

Spráwiedliwa pomoc mo iá od Páná: ktory zbáwia ludźie ſercá práwego.

Deus Iudex juſtus fortis & patiens: numquid iraſcitur per ſingulos dies.

Bog Sędźiá ſpráwiedliwy mocny y ćierpliwy: za ſię gniewa ná káżdy dźień.

Niſi converſi fueritis, gladium ſuum vibrabit: arcum ſuum tetendit & paravit illum.

Ieśli ſię nie náwroćićie: mieczá ſwego dobędźie: łuk ſwoy náćiągnął y nágotował go.

Et in eo paravit vaſa mortis: ſagittas ſuas ardentibus effecit.

A ná nim nałożył naczynie śmierći: ſtrzały ſwe ná zápálczywie prześláduiące ſpráwił.

Ecce parturijt injuſtitiam: concepit dolorem, & peperit iniquitatem.

Oto nieprzyiaćiel rodźił nieſpráwiedliwość: począł boleść, y urodźił nieprawość.

Lacum aperuit, & effodit eum: & incidit in foveam quam fecit.

Jámę otworzył y wykopał ia: y wpadł w doł, ktory sam uczynił.

Convertetur dolor ejus in caput ejus: & in verticem ipsius iniquitas ejus descendet.

Boleść iego obroći się ná głowę iego: á nieprawość iego ná wierzch głowy iego spádnie.

Confitebor Domino secundùm justitiam ejus: & psallam nomini Domini altissimi.

A ia będę iawnie chwalił Páná według spráwiedliwośći iego: y będę śpiewał Imieniu P. naywyższego.

PSALMUS VIII.

ARGUMENT.

Gdy Dawid duchá złego od Saulá odgániał 1. Reg. 16. *dźiękuie Pánu Bogu, że mu dał tę moc, y pokázuie, iż wszystko to iest Chrystusowi, ile iest człowiek poddáno, iáko Páweł Swięty mowi* Cor: 15. *w* 26. *zowie ten Psalm. Dla pras, to iest dla Kośćiołow, w ktorych Krew Chrystusowá płynie iáko wino w práśách, bo Chrystus iest winna máćica. Vczy nas tu Dawid, iáko Pánu Bogu zá iáki dar dźiękowáć mamy.*

DOmine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in universa terra.

PAnie Pánie nász iákoż dźiwne iest Imię twoie po wszytkiey źiemi.

Quoniam elevata est

Abowiem wyniosłá się wiel-

magnificentia tua: super cælos.

Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: ut destruas inimicum & ultorem.

Quoniam videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum: lunam & stellas, quæ tu fundasti.

Quid est homo, quòd memor es ejus: aut filius hominis, quoniam visitas eum.

Minuisti eum paulò minus ab Angelis, gloria & honore coronasti eum: & constituisti eum super opera manuum tuarum.

Omnia subjecisti sub pedibus ejus: oves & boves universas, insuper & pecora campi.

Volucres cæli, & pisces maris: qui peram-

wielmożność twoiá: nád niebiosá.

Z ust niemowlątek y z ssących dźiatek uczyniłeś doskonáłą chwałę twą dla nieprzyiaćioł twoich: ábyś zepsował nieprzyiaćielá y mśćićielá.

Abowiem ogladam niebiosá twoie dźiełá pálcow twoich: księżyc y gwiazdy ktoreś ty ufundował.

Coż iest człowiek, iże nań pámiętasz: ábo syn człowieczy, iże go náwiedzasz.

Vczyniłeś go máło co mnieyszym od Anjołow: czćia y chwałą ozdobiłeś go, y postánowiłeś go nád dźiełámi rąk twoich.

Poddałeś wszystko pod nogi iego: owce y woły wszystkie, nád to y zwierzętá polne.

Ptástwo powietrzne y ryby morskie: ktore się prze-

bulant semitas maris. przechadzaią po ście-
szkách morskich.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomẽ tuũ in universa terra

Pánie Pánie nász: iákosz dźiwne iest Imię twoie po wszytkiey źiemi.

PSALMVS IX.

ARGUMENT.

Zwyćiężywszy Absaloná y iego Woysko Dawid, Bogu dźięki wyśpiewuie; uczy tu, iáko się ma zwyćiężcá záchowáć. Mowi tu tákże o mocy sadu ostáteczn̄ego y o Antychryśćie, inśi twierdzą, że ten Psalm śpiewał Pánu Bogu po śmierći Goliatá Regum 17. *y po zwyćiężeniu go.*

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua.

BĘdę ćię chwalił Pánie ze wszystkiego sercá mego: będę opowiádał wszystkie cudá twoie.

Lætabor & exultabo in te: psallam nomini tuo Altissime.

Rozweselę się y rozráduię w tobie: będę śpiewał Imieniu twemu o Naywyższy.

In convertendo inimicum meum retrorsum: infirmabuntur & peribunt à facie tua.

Gdy nieprzyiaćiel moy przednieyszy tył poda: tedy y drudzy pomdleią y poginą przed oblicznośćią twoią.

Quoniam fecisti judici-

Boś ty odpráwił sąd

um meum & cauſam meam: ſediſti ſuper thronum qui judicas juſtitiam.

Increpaſti gentes, & perijt impius: nomen eorum deleſti in æternum & in ſæculum ſæculi.

Inimici defecerunt frameæ in finem: & civitates eorum deſtruxiſti.

Perijt memoria eorum cum ſonitu: & Dominus in æternum permanet.

Paravit in judicio thronum ſuum: & ipſe judicabit orbem terræ in æquitate: judicabit populos in juſtitia.

Et factus eſt Dominus refugium pauperi: adjutor in opportunitatibus, in tribulatione.

Et ſperent in te qui noverunt nomen tuum: quoniam non dereliquiſti quærentes te Domine.

Pſallite Domino, qui

moy y ſpráwę moię: záśiadłeś ná ſtolicy, ty ktory ſpráwiedliwość ſądźiß.

Rozgromiłeś narody, á zginął niezbożny: wygłádźiwſzy imię ich ná wieki wieczne.

Nieprzyiaćielskie miecze uſtáły nákoniec: á miáſtás ich zburzył.

Zginęłá z ſtrzaskiem pámiątká ich: lecz Pan trwa ná wieki.

Nágotował ná ſąd ſtolicę ſwą: á on będźie ſądźił okrąg źiemie w ſpráwiedliwośći: oſądźi narody ſpráwiedliwe.

Y ſtał ſię Pan ućieczką ubogiemu: pomocnikiem w potrzebách y w ućisku iego.

Niechay ufáią w tobie ći, ktorzy znáią Imię twoie: ábowiem nie opuśćiłeś ſzukáiących ćię Pánie.

Spieway ćie Pánu, ktory mie-

habitat in Sion: annuntiate inter gentes studia ejus.

Quoniam requirens sangvinem eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum.

Miserere mei Domine: vide humilitatem meam de inimicis meis.

Qui exaltas me de portis mortis: ut annuntiem omnes laudationes tuas in portis filiæ Sion.

Exultabo in salutari tuo: infixæ sunt gentes in interitu quem fecerunt.

In laqueo isto, quem absconderunt: comprehensus est pes eorum.

Cognoscetur Dominus judicia faciens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator.

ry mieszka ná Syonie: opowiádayćie między narody spráwy iego.

Abowiem ten ktory się mśći krwie wspomniał ná nie: y nie zápomniał ubogich wołánia.

Zmiłuy się nádemną Pánie: weyrzey ná uniżenie moie od nieprzyiaćioł moich.

Ktory mię podwyższaiz od bramy śmierći: ábym opowiádał wszystkie chwały twoie w bramách corki Syońskiey.

Będę się weselił w wybáwieniu twoim: powięźli pogánie w zátráceniu ktore przyprawili.

W śidle tym ktore byli skryćie záſtáwili: uwięzłá nogá ich.

Poznány będźie Pan sądy czyniący: w uczynkách rąk swoich poimány iest grzesznik.

Convertantur peccatores in infernum: omnes gentes quæ obliviſcuntur Deum.

Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in finem.

Exurge Domine, non confortetur homo: judicentur gentes in conſpectu tuo.

Conſtitue Domine legislatorem ſuper eos: ut ſciant gentes quoniam homines ſunt.

Vt quid Domine receſſiſti longe: deſpicis in opportunitatibus, in tribulatione.

Dum ſuperbit impius, incenditur pauper: comprehenduntur in conſilijs, quibus cogitant.

Quoniam laudatur peccator in deſiderijs

Niech ſię grzeſznicy obrocą do piekłá: wſzytkie narody ktorzy pominájią Bogá.

Bo nie áż do końcá będźie zápomnion ubogi: ćierpliwość ubogich nie zginie ná wieki.

Powſtań Pánie niech ſię nie umacnia człowiek: niech będą ſądzone národy przed oblicznośćią twoią.

Poſtaw Pánie zakonodawce nád niemi: áby wiedźiáły narody iż ludźmi ſą.

Czemuś Pánie odſtąpił dáleko: wzgárdzaſz nas w potrzebách, w ućiſku.

Gdy ſię pyſzni niezbożnik, zápala ſię ubogi: bywáią uśidleni niezbożni w rádách ktore wymyśláią.

Abowięm pochwalon bywa grzeſznik w żądzách

duſze

animæ ſuæ: & iniqvus benedicitur.

Exacerbavit Dominum peccator: ſecundùm multitudinem iræ ſuæ non quæret.

Non eſt Deus in conſpectu ejus: inquinatæ ſunt viæ illius in omni tempore.

Auferuntur judicia tua à facie ejus: omnium inimicorum ſuorum dominabitur.

Dixit enim in corde ſuo: non movebor à generatione in generationem ſine malo.

Cujus maledictione os plenum eſt, & amaritudine, & dolo: ſub lingva ejus labor & dolor.

Sedet in inſidijs cum divitibus in occultis: ut interficiat innocentem.

duſze ſwey: á nieſpráwiedliwy bywa błogosłáwion

Rozgniewał Páná grzeſznik: według wielkośći gniewu ſwego nie będźie go ſzukał.

Nie máſz Bogá przed oblicznośćią iego: ſplugáwione ſą drogi iego ná káżdy czás.

Bywáią odięte ſądy twoie od oblicznośći iego: tuſzy ſobie że nád wſzytkiemi nieprzyiaćiołmi ſwemi będźie pánował.

Abowiem mowił w ſercu ſwoim: nie będę poruſzon od wieku do wieku, będę bez złego.

Ktorego uſtá pełne ſą złorzeczeńſtwá y gorzkośći y zdrády: pod ięzykiem iego fráſunek y boleść.

Siedźi ná zdrádźie z bogátemi w skrytośći: áby zábił niewinnego.

Oculi ejus in pauperem reſpiciunt: inſidiatur in abſcondito, quaſi leo in ſpelunca ſua.

Inſidiatur, ut rapiat pauperem: rapere pauperem, dum attrahit eum.

In laqueo ſuo humiliabit eum, inclinabit ſe, & cadet, cùm dominatus fuerit pauperum.

Dixit enim in corde ſuo, oblitus eſt Deus: avertit faciem ſuam, ne videat finem.

Exurge Domine Deus, & exaltetur manus tua: ne obliviſcaris pauperum.

Propter quid irritavit impius Deum: dixit enim in corde ſuo non requiret.

Vides, quoniam tu laborem & dolorem conſideras: ut tradas eos in in manus tuas.

Oczy iego upátruia ubogiego: tái ſię ná zdrádę w skrytym mieyſcu, iáko lew w iámie ſwoiey.

Záſtáwia śidłá, aby uchwyćił ubogiego: áby połápił ubogiego, gdy go przyćiągnie.

W śidle ſwoim poniży go, łaśi ſię, y uniża, áż opánuie wiele ubogich.

Abowię mowił w ſercu ſwoim, zápomniał ćię Bog: odwroćił oblicze ſwe, áby nie widźiał do końcá.

Powſtań Pánie Boże, niech ſię podnieśie ręká twoiá: nie zápominay ubogich.

Dla czego niezbożnik rozdráźnił Bogá: bo mowił w ſercu ſwym nie będźieć ſię pytáł.

Ale ty widźiſz, bo ty ná boleść y ná utrapienie pátrzyſz, ábyś ie podał w ręce twoie.

Tobie

Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adjutor.

Tobie zostáwion iest ubogi: śieroćie ty będźiesz pomocnikiem.

Contere brachium peccatoris & maligni: quæretur peccatum illius, & non invenietur.

Skrusz rámię grzesznižá y złośniká: będą szukáć grzechu iego, á nie znaydą go.

Dominus regnabit in æternum & in sæculum sæculi: peribitis gentes de terra illius.

Pan będźie krolował wiecznie y ná wieki. wyginiećie narody z źiemię iego.

Desiderium pauperum exaudivit Dominus: præparationem cordis eorum audivit auris tua.

Zadzą ubogich wysłuchał Pan: przygotowánie sercá ich usłyszáło ucho iego.

Iudicare pupillo & humili: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Abyś uczynił spráwiedliwość śierocie y uniżonemu: áby się więcey nie ważył wielmożyć człowiek ná źiemi.

PSALMVS X.

ARGUMENT.

Rádźili Dawidowi Przyiaćiele iego, áby uchodźił przed Saulem, ktory nie dbał ná spráwiedliwość, y słowá nie chował danego Dawidowi. y owszem (1. Reg 19.) przyśiagł, że go miał zábić. Dawid im ná to przekłáda moc Boską, y piecza około niewinnych; może z tego

Psalmu

Psalmu uznawáć człowiek ćierpiacy pokusy, bo znaydźie w nim náukę, iáko złe rády, y podußczenia od śiebie odbijáć, przy ſtateczney ufności w Bogu.

IN Domino confido: quomodo dicitis animæ meæ transmigra in montem ſicut paſſer.

W Pánu ia ufam: iáko wy mowićie duſzy moiey, ućiekay ná gorę iáko wrobel.

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum: paraverunt ſagittas ſuas in pharetra, ut ſagittent in obſcuro rectos corde.

Albowiem grzeſznicy náćiągnęli łuk: nágotowáli ſtrzáły ſwe w ſáydaku, áby poſtrzeláli w ćiemności tych, ktorzy ſą ſercá práwego.

Quoniam quæ perfeciſti, deſtruxerunt: juſtus autem quid fecit.

Abowiem coś ty był ſpráwił, to oni skáźili: ſpráwiedliwy záś co uczynił.

Dominus in templo ſancto ſuo: Dominus in cælo ſedes ejus.

Pan w Kośćiele ſwym świętym: Pan w niebie ſtolicá iego.

Oculi ejus in pauperem reſpiciunt: palpebræ ejus interrogant filios hominum.

Oczy iego ná ubogiego pátrzą: powieki iego pytáią ſynow ludzkich.

Dominus interrogat juſtum & impium: qui autem diligit iniquitatem, odit animam ſuam.

Pan pyta ſpráwiedliwego y niezbożnego: lecz kto miłuie nieprawość, ten ma w nienáwiśći duſzę ſwoię.

Wyle-

Pluet super peccatores laqueos: ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum.

Wyleie iáko deszcz ná grzeszniki śidłá: ogień y śiárká y wiátr gwałtowny táć iest część kielichá ich.

Quoniam justus Dominus: & justitias dilexit, æquitatem vidit vultus ejus.

Abowiem spráwiedliwy iest Pan: y spráwiedliwość miłuie, na szczerość pátrza oblicze iego.

PSALMVS XI.

ARGUMENT.

Opłakuie Dawid zepsowánie ludźi, á Boskiemi się obietnicámi ćieszy, y w Bogu, á nie w ludźiách ufność swą zákłáda, gdy go zwieść chćiáno áby w ręce wpadł Saulowe. Vczy nas, iáko się w poyśrodku złych záchowáć. Iest też to modlitwá rodzaiu ludzkiego do Páná Bogá, áby ráczył zesłáć Syná swego na świát, y ták się modlili oni Prorocy, y Swięći w stárym Zakonie.

SAlvum me fac Domine, quoniam defecit Sanctus: quoniam diminutæ sunt veritates à filijs hominum.

WYbaw mię Pánie, boć iuż nie mász Swiętego: ábowiem máło zostáło prawdy między synámi ludzkiemi.

Vana locuti sunt, unusquisquè ad proximum suum: labia dolosa in corde, & corde locuti sunt.

Márne rzeczy mowią, káżdy do bliźniego swego: przez wárgi zdrádliwe dwoiákim sercem mowią.

Diſperdat Dominus univerſa labia doloſa: & linguam magniloquam.

Niech zátráći Pan wſzelkie uſtá zdrádliwe: y ięzyk hárdźie mowiący.

Qui dixerunt, linguam noſtram magnificabimus: labia noſtra à nobis ſunt, quis noſter Dominus eſt.

Tych ktorzy mowili, ięzyk náſz zmocniemy: uſtá náſze zá námi ſą, ktoż ieſt Pánem náſzym.

Propter miſeriam inopum & gemitum pauperum: nunc exurgam, dicit Dominus.

Dla nędze utrápionych, y dla wzdychánia ubogich: teráz powſtánę, mowi Pan.

Ponam in ſalutari: fiducialiter agam in eo.

Poſtáwię go w zbáwieniu: towárzysko będę z nim rozmáwiáł.

Eloquia Domini, eloquia caſta: argentum igne examinatum, probatum, terræ, purgatum ſeptuplum.

Słowá Páńskie ſą słowá czyſte: iáko śrebro w ogniu doświádczone, probowane, y śiedmkroć przeczyſzczone.

Tu Domine ſervabis nos & cuſtodies nos: à generatione hac in æternum.

Ty Pánie záchowaſz nás y będźieſz nás ſtrzegł: od rodzáju tego ná wieki.

In circuitu impij ambulant: ſecundùm altitudinem tuam multiplicaſti filios hominum.

W około niezbożni chodzą: według wyſokośći twey uczyniłeś możne ſyny człowiecze.

PSALMVS XII.

ARGUMENT.

Lu-

Lubo iuż był Pan Bog Dawidowi grzechy iego odpuśćił: iednák iż wiele zá nie ćierpiał, znowu go przeprasza, gdy się rády Achitopelá pomięszáły; y opowiada zgubę Absálonowę: uczy nas, iáko się záchowáć, gdy rospacz ná człowieká bije; uczy swym przykłádem y ćierpliwośći. Iest też to modlitwá Kośćiołá Bożego, y każdey duszę w utrapieniu zostáiącey.

Usquequò Domine oblivisceris me in finē: usquequò avertis faciem tuam à me.

Quàmdiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem.

Vsquequò exàltabitur inimicus meus super me: respice & exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum.

Qui tribulant me, exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speravi.

Dokądże Pánie zápomnisz mię do końcá, dokąd odwracász oblicze swe o demnie.

Dokąd będę rozbierał rády w duszy moiey: frásunek w sercu moim przez cáły dźień.

Pokisz będźie się podnośił nieprzyiaćiel moy ná demną, weyzrey á wysłuchay mię Pánie Boże moy.

Oświeć oczy moie, ábym kiedy nie zásnął w śmierći: áby kiedy nie rzekł nieprzyiaćiel moy, przemogłem go.

Ktorzy mię trápią, będą rádźi ieźli się záchwieię: ále ia ufam w miłośierdźiu twoim. Ro-

Exultabit cor meum in salutari tuo, cantabo Domino, qui bona tribuit mihi: & psallam nomini Domini altissimi.

Rozráduie się serce moie w zbawieniu twoim, będę śpiewał Pánu, ktory mi dał dobrá: y będę grał Imięniu Páná naywyższego.

PSALMUS XIII.

ARGUMENT.

Nárzeka Dawid ná niezbożność od poczatku świátá panuiaca. Przymawia tákże żydom, ktorzy niechćieli wierzyć Pánu Chrystusowi, á iż wszyscy ludźie są grzeszni. Nákoniec prośi o zesłanie Messyaszá, y prorokuie o przyśćiu iego.

DIxit insipiens in corde suo: non est Deus.

Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studijs suis: non est qui faciat bonum, non est usq; ad unum.

Dominus de cælo prospexit super filios hominum: ut videat, si est intelligens aut requirens Deum.

Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum,

RZekł głupi w sercu swoim: nie mász Bogá

Popsowáli się, y obrzydliwemi się stáli w zabáwách swoich: nie mász ktoby czynił dobrze, nie mász áż do iednego.

Pan z niebá poyźrzał ná syny człowiecze: áby oglądał, ieżeli iest kto znáiący álbo szukáiący Bogá.

Wszyscy od niego odstąpili, pospołu stáli się niepożytecznemi: nie mász

non eſt uſque ad unum.

ktoby dobrze czynił, nie máſz áż do iednego.

Sepulchrum patens eſt guttur eorum: lingvis ſuis doloſè agebant, venenum aſpidum ſub labijs eorum,

Gardło ich ieſt iáko grob otwárty: ięzykow ſwoich ná zdrádę używáli, jád źmijowy pod ich wárgámi.

Quorum os maledictione & amaritudine plenum eſt: veloces pedes eorum ad effundendum ſangvinē.

Vſtá ich pełne ſą złorzeczenia y gorzkośći: nogi ich ná wylanie krwie prętkie.

Contritio & infelicitas in vijs eorum, & viam pacis non cognoverunt: non eſt timor Dei ante oculos eorum.

Skruſzenie y znędznienie ná drogách ich, á drogi pokoju nie poználi: nie máſz bojáźni Bożey przed ich oczymá.

Nonne cognoſcent omnes, qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam ſicut eſcam panis.

Iżali nie poznáią wſzyſcy, ktorzy czynią nieprawość: ktorzy pożeráią lud moy iákoby chleb iedli.

Dominum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor

Páná nie wzywáli: tám drżeli od boiáźni, gdźie nie było ſtráchu.

Quoniam Dominus in generatione juſta eſt: conſilium inopis confudiſtis,

Abowiem Pan ieſt w narodźie ſpráwiedliwym: rádę ubogiego zeſromoćili-

quoniam Dominus spes ejus est.

Quis dabit ex Sion salutare Isráël: cùm averterit Dominus captivitatem plebis suæ: exultabit Iacob, & lætabitur Isráël.

ćiliśćie, iż Pan iest nádźieiá iego.

Kto da z Syonu zbáwienie Izráelskie: gdy oddali Pan niewolą od ludu swego: rozweseli się Iákob, y rozráduie się Izráel.

PSALMVS XIV.

ARGUMENT

Ten Psalm uczy nas prawdźiwey pobożnośći, śćiaga się do 1. 24. Psalmow, záwierá w sobie dźieśięćioro Boże przykazánie, y ukázuie iáki ma bydź ten, kto się do niebá gotuie.

DOmine quis habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet in monte sancto tuo.

Qui ingreditur sine macula: & operatur justitiam.

Qui loquitur veritatem in corde suo: qui non egit dolum in lingva sua.

Nec fecit proximo suo malum: & opprobrium non accepit adversus proximos suos.

PAnie ktoż będźie mieszkał w przybytku twoim: ábo kto odpocznie ná gorze twey świętey.

Ten ktory żyie bez zmázy: y czyni spráwiedliwość.

Ktory mowi prawdę w sercu swoim: ktory nie czyni zdrády ięzykiē swoim.

Ani czyni bliźniemu swemu co złego: y zelżywośći nie przyimuie przećiw bliźnim swoim.

Ktory

Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus: timentes autem Dominum glorificat.

Ktory nizac nie ma w oczách swoich złośliwego: á boiący Páná wysławiá.

Qui jurat proximo suo & non decipit: qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentem non accepit.

Ktory przyśięga bliźniemu swemu á nie zdradza: ktory piniędzy swych nie dawa ná lichwę, y dárow przećiw niewinnym nie przyimuie.

Qui facit hæc: non movebitur in æternum.

Kto to czyni: ten nie będźie poruszon ná wieki.

PSALMVS XV.

ARGUMENT.

Vfność swoię Dawid ku Bogu wzbudza, iż Chrystusa obiecuie, y przezeń wszytko dobro gotuie. Zámyka w sobie ten Psalm proroctwo o Swiętych Bożych, o męce Chrystusowey, y o iego Zmartwychwstániu.

CONserva me Domine, quoniam speravi in te: dixi Domino Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

ZAchoway mię Pánie, bom ia ufał w tobie: rzekłem Pánu, tyś iest Bogiem moim; ábowiem dobr moich nie potrzebuiesz.

Sanctis, qui sunt in terra ejus: mirificavit omnes voluntates meas in eis.

Swiętym, ktorzy są ná źiemi iego dźiwne uczynił wszytkie chęći moie.

Rozmno-

Multiplicatæ ſunt infirmitates eorum: poſtea acceleraverunt.

Non congregabo conventicula eorum de ſangvinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dominus pars hereditatis meæ & calicis mei: tu es qui reſtitues hereditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hereditas mea præclara eſt mihi.

Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum: inſuper & uſq; ad noctem increpuerunt me renes mei.

Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper: quoniam à dextris eſt mihi ne commovear.

Propter hoc lætatum eſt cor meum, & exulta-

Rozmnożyły ſię niemocy ich: zá niemi ſię kwápili.

Nie będę zgromádzał ſchadzek ich krwáwych: y nie będę wſpominał Imion ich uſty memi.

Pan ieſt cząſtká dźiedźictwá mego y kielichá mego: tyś ieſt ktory mi przywroćiß moie dźiedźictwo.

Sznury upádły mi ná koſztownych mieyſcách: ábowiem dźiedźictwo moie ieſt mi známienite.

Będę błogosłáwił Páná, ktory mi dał rozum: ktemu áż do nocy nápomináły mię biodrá moie.

Miałem Páná záwſze przed oczymá memi: bo mi ieſt po práwicy, ábym nie był poruſzon.

Przetoſz ſię uweſeliło ſerce moie, y rozrádował

ſię

vit lingva mea: insuper & caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis Sanctũ tuum videre corruptionẽ.

Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitiâ cum vultu tuo: delectationes in dextera tua usque in finem.

się ięzyk moy: nád to y ćiáło moie w nádźiei odpoczywáć będźie.

Abowiem nie zostáwisz dusze moiey w piekle: áni dasz Swiętemu twemu oglądáć skáżenia.

Oznáymiłeś mi drogi żywotá, nápełniłeś mię weselem z obliczá twego: roskoszy ná práwicy twey są áż do końcá.

PSALMVS XVI.

ARGUMENT.

Opisuie tu Dawid modlitwę Chrystusową, ktora miał wzywáć Bogá Oycá czásu męki swoiey, iest to głos samego Chrystusa ile człowieká, y Kośćioł Swięty záżywa tey modlitwy, tákże y każda duszа pobożna náprzećiw nieprzyiaćiołom swoim.

EXaudi Domine justitiam meam: intende deprecationem meam.

Auribus percipe orationem meam: non in labijs dolosis.

De vultu tuo judici-

WYsłuchay Pánie sprá wiedliwość moię: obacz pilnie prośbę moię.

Vsłysz modlitwę moię: ktorą czynię usty nie obłudnymi.

Od oblicznośći twoiey sąd

um meum prodeat: oculi tui videant æquitates.

Probaſti cor meum & viſitaſti nocte: igne me examinaſti, & non eſt inventa in me iniquitas.

Vt non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum, ego cuſtodivi vias duras.

Perfice greſſus meos in ſemitis tuis: ut non moveantur veſtigia mea.

Ego clamavi quoniam exaudiſti me Deus: inclina aurem tuam mihi, & exaudi verba mea.

Mirifica miſericordias tuas: qui ſalvos facis ſperantes in te.

A reſiſtentibus dexteræ tuæ cuſtodi me: ut pupillam oculi.

ſąd moy niech wynidźie: oczy twe niech obaczą ſpráwiedliwośći.

Sprobowałeś ſercá mego y náwiedźiłeś ie w nocy: doświádczyłeś mię ogniem, y nie ználázłá ſię we mnie niepráwość.

Aby nie mowiły uſtá moie uczynkow ludzkich: dla słow twoich, iam przeſtrzegał drog twárdych.

Vmocniey kroki moie ná śćieſzkách twoich: áby ſię nie pośliznęły ſtopy moie.

Iam wołał iżeś mię wysłuchał Boże: nákłoń mi uchá twego: á wysłuchay słowá moie.

Pokaż nádemną miłośierdźie twoie: ktory zbáwiaſz ufaiących w tobie.

Od ſprzećiwiáiących ſię práwicy twoiey ſtrzeż mię: iáko zrżenice oká.

Pod

Sub umbra alarum tuarum protege me: à facie impiorum, qui me afflixerunt.

Inimici mei animam meam circumdederunt, adipem suum concluserunt: os eorum locutum est superbiam.

Proijcientes me nunc circumdederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terram.

Susceperunt me sicut leo paratus ad prædam: & sicut catulus leonis habitans in abditis.

Exurge Domine, præveni eum, & supplanta eum: eripe animam meam ab impio, frameam tuam ab inimicis manus tuæ.

Domine à paucis de terra divide, eos in vita eorum: de absconditis tuis adimple -

Pod ćieniem skrzydeł twoich broń mię: od niezbożnych ktorzy mię utrapili.

Nieprzyiaćiele moi duszę moię ogárnęli, tłustośćią swoią záwárli: ustá ich mowiły wyniosłość.

Porzućiwszy mię teraz otoczyli: oczy swoie postánowili skłonić do źiemie.

Przyięli mię iáko lew gotowy do łupu: y iáko lwię ktore mieszka w iámie.

Powstań Pánie á uprzedź go, y obal go: wyrwiyi duszę moię od niezbożnego, miecz twoy od nieprzyiaćioł ręki twoiey.

Pánie odłacz ich od tych, ktorych máło ná źiemi zá żywotá ich: z skrytych skárbow twoich nápeł-

tus est venter eorum.
Saturati sunt filijs: & dimiserunt reliquias suas parvulis suis.
Ego autem in justitia apparebo conspectui tuo: satiabor cum apparuerit gloria tua.

nápełnion iest brzuch ich.
Násyceni są synámi: y ostátki swoie zostáwili máłym dźiećiom swoim.
Ia záś w spráwiedliwośći pokażę się przed obliczé twoim: násycon będę gdy się pokaże chwałá twoiá.

PSALMUS XVII.

ARGUMENT.

Dźiękuie Bogu w tym Psalmie Dawid zá wybáwienie z ręku Saulowych, opisuie wßytko co czynił y ćierpiał od nieprzyiaćioł swoich, przez cáły czás zyćia y pánowánia swego: Prorokuie oraz co miał Chrystus ćierpieć od Zydow, iáko miał bydź wysłuchan od Oycá swego Niebieskiego, y iáko się słonce miáło ćmić, y źiemiá drżżeć, czásu męki iego.

DIligam te Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum, & refugium meum & liberator meus.
Deus meus adjutor meus: & sperabo in eum.
Protector meus & cornu salutis meæ: & susceptor meus.

BĘdę ćię miłował Pánie mocy moiá: Pan iest twierdzá moiá y ućieczká moiá, y wybáwićiel moy.
Bog moy wspomożyćiel moy: w nim będę ufał.
Obrońcá moy y rog zbáwienia mego: y przyimićiel moy.

Chwa-

Laudans invocabo Dominum: & ab inimicis meis ſalvus ero.

Circumdederunt me dolores mortis: & torrentes iniquitatis conturbaverunt me.

Dolores inferni circumdederunt me: præoccupaverunt me laquei mortis.

In tribulatione mea invocavi Dominum: & ad Deum meum clamavi.

Et exaudivit de templo ſancto ſuo vocem meam: & clamor meus in conſpectu ejus introivit in aures ejus.

Commota eſt & contremuit terra: fundamenta montium conturbata ſunt & commota ſunt, quoniam iratus eſt eis.

Aſcendit fumus in ira ejus & ignis à facie ejus exarſit: carbones ſuccenſi ſunt ab eo.

Chwaląc będę wzywał Páná: á będę wybáwion od nieprzyiaćioł moich.

Ogárnęły mię były boleśći śmierći: y ſtrumienie niepráwośći zátrwożyły mię.

Boleśći piekielne obtoczyły mię były: uprzedźiły mię śidłá śmierći.

W utrapieniu moim wzywałem Páná: y wołałem do Bogá mego.

A on wysłuchał głos moy z kośćiołá ſwego świętego: y wołánie moie przed oblicznośćią iego, weſzło w uſzy iego.

Wzruſzyłá ſię y zádrżáłá ziemiá: fundámẽtá gor zátrwożyły ſię y poruſzyły ſię, iż ſię rozgniewał ná nie.

Szedł ku gorze dym zgniewu iego: y ogień ſię zápalił z obliczá iego: węgle ſię rozpaliły od niego.

Inclinavit cælos & descendit: & caligo sub pedibus ejus.	Nákłonił niebios y zstapił: y mgłá byłá pod nogámi iego.
Et ascendit super Cherubim & volavit: volavit super pennas ventorum.	Y wśiadł na Cherubiny y latał: latał ná skrzydłách wiátrow.
Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu ejus tabernaculum ejus: tenebrosa aqua in nubibus áèris.	Y położył ćiemność zákryćiem swoim, około niego namiot iego: ćiemna wodá w obłokách powietrznych.
Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt: grando & carbones ignis.	Przed bláskiem oblicznośći iego rozeszły się obłoki: grad y węgle ogniste.
Et intonuit de cælo Dominus, & altissimus dedit vocem suam: grando & carbones ignis.	Y zágrzmiał Pan z niebá, á naywyższy głos swoy wydał: grad y węgle ogniste.
Et misit sagittas suas, & dissipavit eos: fulgura multiplicavit & conturbavit eos.	Y wypuśćił strzáły swoie y rozproszył ie: rozmnożył błyskáwice y rozgromił ie.
Et apparuerunt fontes aquarum: & revelata sunt fundamenta orbis terrarum.	Y pokazáły się źrzodłá wod: y odkryły się fundámentá okręgu źiemie.
Ab increpatione tua Do-	Od łáiánia twego Pánie:

mine: ab inſpiratione ſpiritûs iræ tuæ.	nie: od tchnienia Duchá gniewu twego.
Miſit de ſummo & accepit me: & aſſumpſit me de aquis multis.	Spuśćił rękę ſwą z wyſokośći: á wźiął mię y wyrwał mię z wod wielkich.
Eripuit me de inimicis meis fortiſsimis, & ab ijs qui oderunt me: quoniam confortati ſunt ſuper me.	Wybáwił mię od nieprzyiaćioł bárzo mocnych: y od tych, ktorzy mię w nienawiśći mieli, ábowiem zmocnili ſię nádemną.
Prævenerunt me in die afflictionis meæ: & factus eſt Dominus protector meus.	Vprzedźili mię byli w dźień utrapienia mego: ále Pan ſtał ſię obrońcą moim.
Et eduxit me in latitudinem: ſalvum me fecit quoniam voluit me.	Y wywiodł mię: ná przeſtrzeńſtwo: wybáwił mię iż mię chćiał.
Et retribuet mihi Dominus ſecundùm juſtitiam meam: & ſecundùm puritatem manuum mearum retribuet mihi.	Y odda mi Pan według ſpráwiedliwośći moiey: y według czyſtośći rąk moich nágrodźi mi.
Quia cuſtodivi vias Domini: nec impiè geſſi à Deo meo.	Abowiem ſtrzegłem drog Páńskich: ánim czynił niezbożnie przećiw Bogu memu.
Quoniam omnia ju-	Bo wſzytkie ſądy iego były

dicia ejus in conſpectu meo: & juſtitias ejus non repuli à me.	były przed oblicznośćią moią: á ſpráwiedliwośći iego nie odrzućiłé od śiebie.
Et ero immaculatus cum eo: & obſervabo me ab iniquitate mea.	Y będę niepokalánym przed nim: y będę ſię ſtrzegł niepráwośći mey.
Et retribuet mihi Dominus ſecundùm juſtitiã meam: & ſecundùm puritatem manuum mearum in conſpectu oculorum ejus.	Y odda mi Pan według ſpráwiedlwośći moiey: y według czyſtośći rąk moich przed oblicznośćią oczu iego.
Cum ſancto ſanctus eris: & cum viro innocente innocens eris.	Z świętym święty będźieſʒ: á z mężem niewinnym niewinnym ſię ſtánieſz.
Et cum electo electus eris: & cum perverſo perverteris.	Y z wybránym wybrány będźieſʒ: á z przewrotnym przewrotny ſię ſtánieſz.
Quoniã tu populum humilẽ ſalvum facies: & oculos ſuperborũ humiliabis.	Bo ty lud uniżony zbáwiſz: á oczy pyſznych poniżyſz.
Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine: Deus meus illumina tenebras meas.	Bo ty rozświecaſz pochodnią moię: Pánie Boże moy oświeć ćiemnośći moie.
Quoniam in te eripiar à tentatione: & in Deo meo tranſgrediar murum.	Abowiem przez ćię wyrwany będę z pokuſy: á w Bogu moim przeſtąpię mur.

Bog

Deus meus, impolluta via ejus, eloquia Domini igne examinata: protector eſt omnium ſperantium in ſe.

Bog moy, niezmázána ieſt drogá iego, słowá Páńskie ogniem ſą wyprobowáne: obrońcą ieſt wſzytkich ufáiących w nim.

Quoniam quis Deus præter Dominum? aut quis Deus præter Deum noſtrum?

Bo ktoż ieſt Bogiem oprocz Páná? álbo ktory ieſt Bog oprocz Bogá náſzego?

Deus qui præcinxit me virtute: & poſuit immaculatam viam meam.

Bog ktory mię opáſał mocą: y położył niepokáláną drogę moię.

Qui perfecit pedes meos tanquam cervorum: & ſuper excelſa ſtatuens me.

Ktory ſpráwił nogi moie iáko jelenie: y ná wyſokich mieyſcách poſtáwił mię.

Qui docet manus meas ad prælium: & poſuiſti, ut arcum æreum brachia mea.

Ktory uczy ręce moie do boiu: y uczyniłeś iáko łuk miedźiány rámioná moie.

Et dediſti mihi protectionem ſalutis tuæ: & dextera tua ſuſcepit me.

Y dałeś mi obronę zbáwienia twoiego: á práwicá twoiá ogárnęłá mię.

Et diſciplina tua correxit me in finem: & diſciplina tua ipſa me docebit.

A karánie twoie popráwiło mię do końcá: y náuká twoiá tá mię náuczy.

Dilataſti greſſus meos

Rozſzerzyłeś kroki

ſubtus me: & non ſunt infirmata veſtigia mea.

Perſequar inimicos meos & comprehendam illos: & non convertar donec deficiant.

Confringam illos, nec poterunt ſtare: cadent ſubtus pedes meos.

Et præcinxiſti me virtute ad bellum: & ſupplantaſti inſurgentes in me, ſubtus me.

Et inimicos meos dediſti mihi dorſum: & odientes me diſperdidiſti.

Clamaverunt, nec erat qui ſalvos faceret, ad Dominum: nec exaudivit eos.

Et comminuam eos, ut pulverem ante faciem venti: ut lutum platearum delebo eos.

Eripies me de contradictionibus populi: conſtitues me in caput gentium.

moie podemną: y nie osłábiáły nogi moie.

Będę gonił nieprzyiaćioły moie, y poimam ie: á nie wrocę ſię áż ich nie ſtánie.

Połomię ie áż nie będą mogli ſtáć: upádną pod nogámi memi.

Y opaſałeś mię mocą ná woynę: y podbiłeś powſtáiace przećiw mnie pod mię.

Y nieprzyiaćioł moich podałeś mi tył: y nienáwidzące mnie potráćiłeś.

Wołáli, á nie był ktoby ie rátował, do Páná: á nie wysłuchał ich.

Y skruſzę ie, iáko proch ná wietrze: iáko błoto ná ulicy wygłádzę ie.

Wyrwieſz mię z przećiwnośći ludzkich: uczyniſz mię głową narodow.

Lud

Populus, quem non cognovi, ſervivit mihi: in auditu auris obedivit mihi.

Filij alieni mentiti ſunt mihi, filij alieni inveterati ſunt: & claudicaverunt à ſemitis ſuis.

Vivit Dominus, & benedictus Deus meus: & exaltetur Deus ſalutis meæ.

Deus, qui das vindictas mihi, & ſubdis populos ſub me: liberator meus de inimicis meis iracundis.

Et ab inſurgentibus in me exaltabis me: à viro iniquo eripies me.

Propterea confitebor tibi in nationibus Domine: & nomini tuo pſalmum dicam.

Magnificans ſalutes Regis ejus, & faciens mi-

Lud ktoregom nie znał, ten mi służył: iák skoro usłyſzał, był mi posłuſzny.

Synowie obcy skłámáli mi, ſynowie obcy záſtárzáli ſię: y uchramowáli z drog ſwoich.

Zyie Pan, y błogosłáwiony Bog moy: y niech będźie podwyżſzony Bog zbáwienia mego

Boże, ktory mi dáieſz pomſty, y poddáieſz mi narody: wybáwićielu moy od nieprzyiaćielow moich gniewliwych.

Y od powſtáiacych ná mię wywyżſzyſz mie: od mężá nieſpráwiedliwego wyrwieſz mię.

Przetoż będę ćię chwalił między pogány Pánie: á imieniu twemu będę ſpiewał.

Ze czyniſz możne wybáwienie krolá ſwego: y uká-

sericordiam Christo suo David: & semini ejus usque in sæculum.

y ukázuiesz miłośierdźie pomázáńcowi swemu Dawidowi: y potomstwu iego áż ná wieki.

PSALMVS XVIII.

ARGUMENT.

Mowi tu Dawid o Wćieleniu Páná Chrystusá: gáni tych, ktorzy go nie uznawáli; poddie sposob do poznánia Páná Bogá y iego dobroći, przećiwko nam ukazáney w stworzeniu, w odkupieniu, y w poświęceniu nas: prorokuie zátym, iáko Apostołowie kazáć mieli po cáłym świećie.

CÆli enarrant gloriam Dei: & opera manuum ejus annuntiat firmamentum.

Niebiosa rozpowiádáia chwałę Bożą: á dźiełá rąk iego oznáymuią nam niebo.

Dies diei eructat verbum: & nox nocti indicat scientiam.

Dźień dniowi opowiáda słowo o Bogu: á noc nocy okázuie znáiomość o nim

Non sunt loquelæ neque sermones: quorũ non audiantur voces eorum.

Nie mász tego ięzyká áni narodu: ktoryby nie słyszał mowy ich.

In omnem terram exivit sonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum.

Ná wszystkę źiemię wyszedł głos ich: y ná koniec okręgu źiemie słowá ich.

W słoń-

In ſole poſuit tabernaculum ſuum: & ipſe tanquam Sponſus procedens de thalamo ſuo.

W słońcu poſtáwił przybytek ſwoy: á on iáko Oblubieniec wychodzący z łożnice ſwoiey.

Exultavit ut gigas ad currendam viam: à ſummo cælo egreſsio ejus.

Rozweſelił ſię iáko olbrzym ná bieżenie w drogę: od kráiu niebá wyśćie iego.

Et occurſus ejus uſque ad ſummum ejus: nec eſt qui ſe abſcondat à calore ejus.

A nawrot iego áż ná kray iego: á nie máſz ktoby ſię mogł zákryć od gorącośći iego.

Lex Domini immaculata, convertens animas: teſtimonium Domini fidele, ſapientiam præſtans parvulis.

Zakon Páński niepokaláný ieſt náwrácáiący duſze: świádectwo Páńſkie ieſt wierne, dáiące mądrość málućkim.

Iuſtitiæ Domini rectæ, lætificantes corda: præceptum Domini lucidum, illuminans oculos.

Spráwiedliwośći Páńſkie práwe ſą, uweſeláiące ſercá: przykázánia Páńſkie iáſne, oświecáiące oczy.

Timor Domini ſanctus permanens in ſæculum ſæculi: judicia Domini vera, juſtificata in ſemetipſa.

Boiaźń Páńſka ieſt święta, trwáiąca ná wieki wiekow: ſądy Páńſkie prawdźiwe, uſpráwiedliwiáiące ſame w ſobie.

Deſiderabilia ſuper au-

Pożądliwſze nád złoto y nád

rum & lapidem pretiosum multum: & dulciora super mel & favum.

y nád mnogie kámienie drogie: y słodsze nád miod y nád plastr miodowy.

Etenim servus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio multa.

Abowiem sługá twoy strzeże ich: á w przestrzegániu ich iest odpłátá wielka.

Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me: & ab alienis parce servo tuo.

Występki ktoż wyrozumie? od skrytych grzechow moich oczyść mię: y od cudzych wybaw sługę twego.

Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero: & emundabor à delicto maximo.

Ieśli nádemną pánowáć nie będą, tedy niepokalánym będę: y będę oczyszczon od grzechu wszelkiego.

Et erunt ut complaceant eloquia oris mei: & meditatio cordis mei in conspectu tuo semper.

Y będą się podobáć wymowy. ust moich: y rozmyślánie sercá mego przed oblicznośćią twoią záwsze.

Domine adjutor meus: & redemptor meus.

Pánie wspomożyćielu moy: y odkupićielu moy

PSALMVS XIX.

ARGUMENT.

Psalm ten złożony iest przez Dawidá, y śpiewány od

ny od ludu iego, nákształt modlitwy do Páná Bogá zá Królá ná woynę idącego, áby go Bog wysłuchał, y przyiął ofiárę iego. Lud ten, byli słudzy Królá Ezechielá, ktory przećiwko Sennácherybowi wychodźił, o czym tu Dawid prorokuie. Iest też to modlitwá Kośćiołá Bożego, y káżdego człowieká w potrzebie duszney álbo doczesney zostáiącego. Dotyka tákże nieco w tym Psalmie Prorok Bostwá Páná Chrystusá, tudźież Kápłáństwá y Krolestwá iego.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de Sancto: & de Sion tueatur te.

Memor ſit omnis ſacrificij tui: & holocauſtum tuum: pingve fiat.

Tribuat tibi ſecundùm cor tuum & omne conſilium tuum confirmet.

Lætabimur in ſalutari tuo: & in nomine Dei noſtri magnificabimur.

NIechay ćię wysłucha Pan w dźień utrapienia: niechay ćię obroni imię Bogá Iákobowego.

Niech ći ześle pomoc z mieyſcá ſwego świętego: á z Syonu niech ćię broni.

Niechay pomni ná wſzelką ofiárę twoię: á cáłopalona ofiárá twá, niech tłuſta będźie.

Niechay ći da według ſercá twego: á wſzelką rádę twoię niech potwierdźi.

Rozweſelimy ſię w wybáwieniu twoim: á w imię Bogá náſzego wielmożny mi ſię ſtániemy.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognovi quoniam ſalvum fecit Dominus Chriſtum ſuum.

Niechayże wypełni Pan wſzytkie prośby twoie: teraz poznałem iż Pan wybáwił pomázańcá ſwego.

Exaudiet illum de cælo ſancto ſuo: in potentatibus ſalus dexteræ ejus.

Niechay go wysłucha z niebá ſwego świętego: y zbáwienie ieſt w śiłách práwice iego.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei noſtri invocabimus.

Iedni w wozách, á drudzy w koniách ufáia: ále my imięnia Páná Bogá náſzego wzywáć będźiemy.

Ipſi obligati ſunt & ceciderũt: nos autem ſurreximus, & erecti ſumus.

Onić powiazáni ſa y polegli: á myśmy pozoſtáli y podnieśieni ieſteśmy.

Domine ſalvum fac Regem: & exaudi nos in die quâ invocaverimus te.

Pánie záchoway Krolá: á wysłuchay nas w dźień w ktory ćię wzywáć będźiemy.

PSALMVS XX.

ARGUMENT.

Dźiękczynienie Pánu Bogu zá zwyćięſtwo, ſzczęśliwe powodzenie y przedłużenie żyćia Krolowi. W duchownym ſenśie, ieſt to pienie Chryſtuſowe po zwyćięſtwie nieprzyiaćioł grzechu, ſzátaná y śmierći; bo

w tym Pſalmie śpiewa Dawid Chryſtuſowi, ná woynę przećiw czártu idącemu, y oznáymia, iáko go Bog Oćiec miał ukoronowáć, y iáko ſię miał mśćić nád nieprzyiaćioły iego.

DOmine in virtute tua lætabitur Rex: & ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer.

PAnie w mocy twoiey rozweſeli ſię Krol: á w zbáwieniu twoim rozráduie ſię wielce.

Deſiderium cordis ejus tribuiſti ei: & voluntate labiorum ejus non fraudaſti eum.

Zadánie ſercá iego dałeś mu: y nie odmowiłeś mu tego o co prośił.

Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: poſuiſti in capite ejus coronam de lapide pretioſo.

Boś go uprzedźił błogosłáwieńſtwy słodkośći: włożyłeś ná głowę iego koronę z kámienia drogiego.

Vitam petijt à te: & tribuiſti ei, longitudinem dierum in ſæculum & in ſæculum ſæculi.

Zywotá prośił u ćiebie: y dałeś mu przedłużenie dni iego áż ná wieki wieczne.

Magna eſt gloria ejus in ſalutari tuo: gloriam & magnum decorem impones ſuper eum.

Wielka ieſt chwałá iego w wybáwieniu twoim: sławę y wielką ozdobę nań włożyſz.

Quoniam dabis eum in benedictionem in ſæcu-

Abowiem daſz go ná błogosłáwieńſtwo ná wieki wie-

lum ſæculi : lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

ki wiekow: rozweſeliſz go w rádośći obliczem twoim.

Quoniam Rex ſperat in Domino: & in miſericordia Altiſsimi non commovebitur.

Bo Krol ufa w Pánu: á w miłośierdźiu Naywyżſzego nie będźie poruſzony.

Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

Niech znaydą rękę twoię wſzyſcy nieprzyiaćiele twoi: práwicá twá niech znaydźie wſzyſtkich ktorzy ćię w nienawiśći maią.

Pones eos ut clibanum ignis, in tempore vultus tui: Dominus in ira ſua conturbabit eos, & devorabit eos ignis.

Położyſz ie iáko piec ogniſty czáſu ſrogiey twarzy twoiey: Pan w gniewie ſwoim zátrwoży ie, y pozrze ie ogień.

Fructum eorum de terra perdes: & ſemen eorum à filijs hominum.

Owoc ich z źiemie wygubiſz: á náśienie ich z liczby ſynow ludzkich.

Quoniam declinaverunt in te mala: cogitaverunt conſilia, quæ non potuerunt ſtabilire.

Abowiem obroćili ná ćię złośći: myślili rády, ktorych potwierdźić nie mogli.

Quoniam pones eos dorſum: in reliquijs tuis præparabis vultum eorum.

Abowiem obroćiſz ie w tył: á oſtátek ich w twarzy zgotuieſz.

Podnieś

Exaltare Domine in virtute tua: cantabimus & psallemus virtutes tuas.

Podnieś się Pánie w mocy twoiey: á my będźiem śpiewáć y wysławiáć wielmożnośći twoie.

PSALMVS XXI.

ARGUMENT.

Ten Psalm, iest z liczby tych, o ktorych sam Zbáwićiel czyni wzmiánkę u S. Mátheuszá w Rozdź. 27. y u Lukaszá S. w Rozd. 24. bo tu mowi o męce y Zmartwychwstániu Páná Chrystusá: iest też tu náuká dla umieráiacych. Pomocny tákże iest ten Psalm, káżdemu człowiekowi, w iákimkolwiek utrapieniu będacemu, w chorobie, y w godźinę śmierći.

DEus Deus meus respice in me, quare me dereliquisti: longe à salute mea verba delictorum meorum.

BOże Boże moy weyrzyi ná mię, czemuś mię opuśćił: dáleko sa od wybáwienia mego słowá grzechow moich.

Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & nocte, & non ad insipientiam mihi.

Boże moy będę wołał we dnie, á nie wysłuchasz: w nocy, á nie dla głupstwá moiego.

Tu autem in sancto habitas: laus Israël.

Ty zás mieszkasz ná mieyscu świętym: chwało Izráelska.

In te speraverunt patres

W tobie ufali oycowie náśi:

noſtri: ſperaverunt, & liberaſti eos.

náśi: uſali, y wybáwiłeś ie.

Ad te clamaverunt, & ſalvi facti ſunt: in te ſperaverunt, & non ſunt confuſi.

Do ćiebie wołáli, á byli wybáwieni: w tobie ufáli, á nie byli záwſtydzeni.

Ego autem ſum vermis & non homo: opprobrium hominum & abjectio plebis.

A iam ieſt robak á nie człowiek: pośmiewisko ludzkie, y wzgárdá poſpolſtwá.

Omnes videntes me, deriſerunt me: locuti ſunt labijs, & moverunt caput.

Wſzyſcy ktorzy mie widźieli, náśmiewáli ſię ze mnie: mowili uſty ſwymi, y kiwáli głową.

Speravit in Domino, eripiat eum: ſalvum faciat eum, quoniam vult eum.

Vfał práwi w Pánu, niechay go wybáwi, ponieważ ſię w nim kocha.

Quoniam tu es qui extraxiſti me de ventre: ſpes mea ab uberibus matris meæ.

Albowiem tyś ieſt ktoryś mię wyćiągnał z żywotá: nádźieio moiá od pierśi mátki moiey.

In te projectus ſum ex utero, de ventre matris meæ: Deus meus es tu, ne diſceſſeris à me.

Tobie poruczony wnet po porodzeniu, z żywotá mátki moiey: tyś ieſt Bogiem moim, nie odſtępuyże odemnie.

Quoniam tribulatio

Abowiem utrapienie

bliſkie

proxima est: quoniam non est qui adjuvet.

Circumdederunt me vituli multi: tauri pingves obsederunt me.

Aperuerunt super me os suum: sicut leo rapiens & rugiens.

Sicut aqua effusus sum: & dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tanquam cera liquescens: in medio ventris mei.

Aruit tanquam testa virtus mea & lingva mea adhæsit faucibus meis: & in pulverem mortis deduxisti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi: concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas & pedes meos: dinumeraverunt omnia ossa mea.

Ipsi verò considerave-

bliskie iest: á nie máſz ktoby rátował.

Obtoczyłá mnie ćielcow znáczna liczbá: bycy tłuśći oblegli mię.

Otworzyli ná mię gęby swe: iáko lew łápáiacy y ryczacy.

Wylanym iest iáko wodá: y rozsypáły się wszystkie kośći moie.

Stáło się serce moie iáko wosk roztopiony: w poyśrzod żywotá mego.

Wyschłá iáko skorupá śiłá moiá, y ięzyk moy przyschł do podniebienia mego: y obróćiłeś mię w proch śmierći.

Abowiem obstapiło mnie psow wiele: y zbior złośnikow obległ mię.

Przebodli ręce moie y nogi moie: policzyli wszystkie kośći moie.

A oni widźieli y pátrzyli

runt, & inſpexerunt me: diviſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meã miſerunt ſortem.

Tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum à me: ad defenſionem meam conſpice.

Erue à framea Deus animam meam: & de manu canis unicam meam.

Salva me ex ore leonis: & à cornibus unicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio Eccleſiæ laudabo te.

Qui timetis Dominum, laudate eum: univerſum ſemen Iacob glorificate eum.

Timeat eum omne ſemen Iſráel: quoniam non ſprevit, neque deſpexit deprecationem pauperis.

rzyli ná mię: rozdźielili ſobie ſzáty moie, á o ſuknie moie loſy rzucáli.

Ale ty Pánie nie oddalay odemnie wſpomożenia twego: weyrzyi ná obronę moię.

Wyrwiy od mieczá Boże duſzę moię: á z ręki pśiey iedynaczkę moię.

Wybaw mię z páſzczęki lwiey: á od rogow iednorożczowych uniżenie moie

Będę opowiádał imię twoie bráći moiey: w pośrzod Kośćiołá będę ćię chwalił.

Wy co ſię Páná boićie chwalćie go: wſzyſtko náśienie Iákobowe wysłáwiayćie go.

Niech ſię go boi wſzyſtek lud Izráelski: ábowiem nie wzgárdźił áni od rzućił prośby ubogiego.

Nec avertit faciem suam à me: & cùm clamarem ad eum, exaudivit me.

Apud te laus mea in Ecclesia magna: vota mea reddam in conspectu timentium eum.

Edent pauperes & saturabuntur: & laudabunt Dominum, qui requirunt eum, vivent corda eorum in sæculum sæculi.

Reminiscentur & convertentur ad Dominum: universi fines terræ.

Et adorabunt in conspectu ejus: universæ familiæ gentium.

Quoniam Domini est regnum: & ipse dominabitur gentium.

Manducaverunt & adoraverunt omnes pingves terræ: in conspectu ejus cadent omnes, qui descendunt in terram.

Ani odwroćił oblicza swego odemnie: ále gdym wołał do niego, wysłuchał mię.

V ćiebie ieſt chwałá moiá w Kośćiele wielkim: śluby moie oddam przed tymi ktorzy ſię go boią.

Będą iedli ubodzy y náiedzą ſię: y będą chwalić Páná ći, ktorzy go ſzukáią, będą żyć ſercá ich ná wieki wiekow.

Wſpomnią y náwrocą ſię do Páná: wſzyſtkie kráie źiemie.

Y będą ſię kłániáć przed oblicznośćią iego: wſzyſtkie familie pogáńſkie.

Abowiem Páńſkie ieſt kroleſtwo: á on będźie pánował nád pogány.

Iedli y kłániáli ſię wſzyſcy tłuśći źiemſcy: przed oblicznośćią iego będą padáć wſzyſcy, ktorzy wſtępuią w źiemię.

A du-

Et anima mea illi vivet: & semen meum serviet ipsi.

A duszá moiá iemu będźie żyłá: y potomstwo moie iemu będźie służyć.

Annuntiabitur Domino generatio ventura: & annuntiabunt cœli justitiam ejus populo, qui nascetur, quem fecit Dominus.

Będźie opowiedany Pánu rodzay przyszły: y będą opowiádáć niebiosá spráwiedliwośćiiego ludowi, ktory się národźi, ktory uczynił Pan.

PSALMVS XXII.

ARGUMENT.

Wzbudza Dawid wiárę swoię w Bogu, y w osobie spráwiedliwego, Boska iego opátrzność chwali; ćieszy się uznawáiac obronę Boska nád soba, kiedy ućiekał przed Saulem. Wylicza przytym Dobrodźieystwá Kośćiołowi od Páná Bogá dáne. Y sam Kośćioł Chrześćiáński ćieszy się tym Psalmem, uznawáiac Chrystusa Páná zá prawdźiwego Pásterza swego.

DOminus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocavit.

PAn mię rzadźi á ná niczym mi nie schodźi: ná mieyscu paszy tám mię posadźił.

Super aquam refectionis educavit me: animam meam convertit.

Nád woda ochłody wychował mię: duszę moię náwroćił.

Prowá-

Deduxit me ſuper ſemitas juſtitiæ : propter nomen ſuum.

Prowádźił mię śćieſzkámi ſpráwiedliwośći : dla imienia ſwego.

Nam etſi ambulavero in medio umbræ mortis: non timebo mala, quoniam tu mecum es.

Bo choćbym też chodźił w pośrod ćieniá śmierći: nie będę ſię bał złego, bowiemeś ty ieſt ze mna.

Virga tua & baculus tuus ; ipſa me conſolata ſunt.

Laska twoiá y kiy twoy: te mnie ćieſzyły.

Paraſti in conſpectu meo menſam : adverſus eos qui tribulant me.

Nágotowałeś przedemna ſtoł : náprzećiwko tym ktorzy mię fráſuią.

Impingvaſti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus eſt.

Námázałeś oleykiem głowę moię: á kielich moy upawáiacy iák koſztowny ieſt.

Et miſericordia tua ſubſequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

A miłośierdźie poydźie zá mna: po wſzytkie dni żywotá mego.

Et ut inhabitem in domo domini: in longitudinem dierum.

Y ábym mieſzkał w domu Páńskim: ná czáſy długie.

PSALMVS XXIII.

ARGUMENT.

Náucza nas w tym Pſalmie Dawid, że lubo Pan

Bog iáko Stworzyćiel wszystkich rzeczy, iest Pánem cáłego świátá y wszystkich ludźi, przećięsz iednák nie wszyscy sa ludem iego, y nie wszyscy będa zbáwieni, y konkluduie, że ći tylko, ktorzy sa wolni od báłwochwálstwá, od oszukánia y fałszywey náuki, sa prawdźiwym ludem, y świętym dźiedźictwem iego. Dźiękuie zátym Dawid zá obiáwienie, iż miał bydź Kośćioł w Ieruzalem, y upomina lud, áby go miał w uczćiwośći, oznáymia Chrystusowe przyśćie, y człowieká náprawienie.

DOmini est terra & plenitudo ejus: orbis terrarum & universi qui habitant in eo.

Quia ipse super maria fundavit eum: & super flumina præparavit eum.

Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in loco sancto ejus.

Innocens manibus & mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec juravit in dolo proximo suo.

Hic accipiet benedicti-

PAńska iest źiemiá y napełnienie iey: okrag źiemie y wszyscy ktorzy mieszkáia ná niey.

Bo ia on nád morzámi ugruntował: y nád rzekámi nágotował ia.

Ktoż wstapi ná gorę Páńska: ábo kto będźie stał ná świętym mieyscu iego.

Ten ktory iest niewinnych rak á czystego sercá: ktory nie wźiął prożno dusze swoiey, áni przyśięgał ná zdrádę bliźniemu swemu.

Ten weźmie błogosłáwieństwo

onem à Domino: & misericordiam à Deo salutari suo.

Hæc est generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Iacob.

Attollite portas principes vestras & elevamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ: Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes vestras: & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ? Dominus virtutum ipse est Rex gloriæ.

wieństwo od Páná: y miłośierdźie od Bogá Zbáwićielá swego.

Ten ći iest narod szukáiacy go: szukáiących oblicza Bogá Iákobowego.

Podnieśćie Xiążętá bramy wásze y otworzćie się bramy wieczne: á wnidźie Krol chwały.

Ktoryß to iest Krol chwały: Pan mocny y możny, Pan śilny ná woynie.

Podnieśćiesz Xiążętá bramy wásze: y otworzćie się bramy wieczne á wnidźie Krol chwały.

Ktoryß to iest Krol chwały? Pan zastępow ten ći iest Krol chwały.

PSALMVS XXIV.

ARGUMENT.

Vczy Prorok w tym Psalmie, áby dobry człowiek, w rzeczách przećiwnych nie szemrał, ále oczekiwał Boskiey pomocy: mowi Prorok w osobie Kośćiołá, iest też to modlitwá o grzechow odpuszczenie.

AD te Domine levavi animam meam: Deus meus in te confido non erubeſcam.

Neque irrideant me inimici mei: etenim univerſi qui ſuſtinent te non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes: ſupervacuè.

Vias tuas Domine demonſtra mihi & ſemitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua & doce me: quia tu es Deus Salvator meus & te ſuſtinui tota die.

Reminiſcere miſerationum tuarum Domine: & miſericordiarum tuarum quæ à ſæculo ſunt.

Delicta juventutis meæ: & ignorantias meas ne memineris.

DO ćiebie Pánie podnoſzę duſzę moię: Boże w tobie ufam niech ſię nie záwſtydzę.

Y niech ſię nie śmieią ze mnie nieprzyiaćiele moi: ábowiem wſzyſcy ktorzy ćię czekáią nie będą záwſtydzeni.

Niech będą záwſtydzeni wſzyſcy nieprawość czyniący zbytecznie.

Pánie ukaſz mi drogi twoie: á śćieſzek twoich náucz mię.

Prowadź mię w prawdźie twoiey á náucz mię: boś ty ieſt Bog Zbáwićiel moy á ćiebie oczekiwał przez wſzyſtek dźień.

Wſpomniey ná miłośierdźie twoie Pánie: y ná zmiłowánia twoie ktore ſą od wieku.

Grzechow młodośći moiey: y niewiádomośći moich nie rácz pámiętáć.

Według

Secundùm miſericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam Domine.

Według miłośierdźia twego pomniy ná mię ty: dla dobroći twey Pánie.

Dulcis & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Słodki y práwy ieſt Pan: przetoż da Zakon wyſtępnym ná drodze.

Diriget manſvetos in judicio: docebit mites vias ſuas.

Poprowádźi ćiche w rozſadku: náuczy skromne drog ſwoich.

Vniverſæ viæ Domini miſericordia & veritas: requirentibus teſtamentum ejus, & teſtimonia ejus.

Wſzyſtkie drogi Páńskie ſą miłośierdźie y prawdá: ſzukáiącym przymierza y świádectw iego.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo: multum eſt enim.

Dla imienia twego Pánie będźieſz miłośćiw grzechowi memu: boś ieſt wielki.

Quis eſt homo qui timet Dominum: legem ſtatuit ei in via quam elegit.

Ktoryſz ieſt człowiek co ſię boi Páná: zakon uſtáwi mu ná drodze ktorą obrał.

Anima ejus in bonis demorabitur: & ſemen ejus hæreditabit terram.

Duſzá iego w dobrách przemieſzkiwáć będźie: á potomſtwo iego odźiedźiczy źiemię.

Firmamentum est Dominus timentibus eum: & testamentum ipsius ut manifestetur illis.

Podporá iest Pan tym, ktorzy się go boią: áby im oznáymił przymierze swoie.

Oculi mei semper ad Dominum: quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.

Oczy moie záwsze ku Pánu: ábowiem on wywiedźie z śidła nogi moie.

Respice in me & miserere mei: quia unicus & pauper sum ego.

Weyrzey ná mię á zmiłuy się ná demną: bom ia iest iedyny y ubogi.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de necessitatibus meis erue me.

Vtrapienia sercá mego rozmnożyły się: wyrwiyże mię z potrzeb moich.

Vide humilitatem meam & laborem meum: & dimitte universa delicta mea.

Weyrzey ná uniżenie moie y ná prace moie: á odpuść wszytkie grzechy moie.

Respice inimicos meos, quoniam multiplicati sunt: & odio iniquo oderunt me.

Pátrz ná nieprzyiaćioły moie, boć się rozmnożyli: á nienawiśćią niespráwiedliwą nienáwidźili mię.

Custodi animam meam, & erue me: non erubescam, quoniam speravi in te.

Strzeż dusze moiey, á wyrwiy mię: niech się nie záwstydzę, gdyżem ufał w tobie.

Innocentes & recti adhæſerunt mihi: quia ſuſtinui te.

Niewinni y ſpráwiedliwi przyſtáli do mnie: iżem czekał ná ćię.

Libera Deus Iſráël: ex omnibus tribulationibus ſuis.

Wybaw Boże Izráelá: ze wſzyſtkich ućiskow iego.

PSALMVS XXV.

ARGUMENT.

Vſzedſzy Dawid przed Saulem, między pogány, á czuiac ſumnienie ſwoie wolne, woła żárliwym áffektem do Páná Bogá, áby raczył bydź ſędźia iego niewinnośći. Ieſt to modlitwá Chryſtuſa Páná ile człowieká, y cáłego Kośćiołá iego, oraz y káżdey duſze ſpráwiedliwey.

JVdica me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingreſſus ſum: & in Domino ſperans non infirmabor.

ROzſadź mię Pánie ponieważem ia chodźił w niewinnośći moiey: y w Pánu ufaiac nie osłábieię.

Proba me Domine & tenta me: ure renes meos & cor meum.

Probuy mię Pánie y doświádcz mię: wypal biodrá moie y ſerce moie.

Quoniam miſericordia tua ante oculos meos eſt: & complacui in veritate tua.

Abowiē miłośierdźie twoie przed oczymá memi ieſt: y ukochałem ſię w prawdźie twoiey.

Non ſedi cum concilio vanitatis: & cum iniqua gerentibus non introibo.

Nie śiedźiałem ze zgromádzenie márnych: á z czyniącemi bez práwie chodźić nie będę.

Odivi Eccleſiam malignantium: & cum impijs non ſedebo.

Miałem w nienawiśći Zbor złośliwych: á z niezbożnemi nie záśiędę.

Lavabo inter innocentes manus meas: & circumdabo altare tuum Domine.

Vmyię między niewinnemi ręce moie: y obyidę Ołtarz twoy Pánie.

Vt audiam vocem laudis: & enarrem univerſa mirabilia tua.

Abym słyſzał głos chwały twoiey: ážebym opowiádał wſzytkie cudá twoie.

Domine dilexi decorem domus tuæ: & locum habitationis gloriæ tuæ.

Pánie umiłowałem ochędoſtwo domu twego: y mieyſce mieſzkánia chwały twoiey.

Ne perdas cum impijs Deus animam meam: & cum viris ſangvinũ vitam meam.

Nie zátrácay z niezbożnymi Boże duſze moiey: á z mężámi krwáwemi żywotá mego.

In quorum manibus iniquitates ſunt: dextera eorum repleta eſt muneribus

V ktorych w ręku ſą nieprawośći: práwicá ich pełná ieſt podárkow.

Ego autem in innocentia mea ingreſſus ſum: redi-

Alem ia chodźił w niewinnośći moiey: odkupże

mię

redime me, & miserere mei mię á zmiłuy się nádemną

Pes meus stetit in directo: in Ecclesijs benedicam te Domine. Nogá moiá stałá ná drodze prostey: w Kośćiele będę ćię chwalił.

PSALMVS XXVI.

ARGUMENT.

Trzy rázy ná Krolestwo námáſczony był Dawid, raz potáiemnie od Sámuelá, potym po śmierći Saulowey w Hebronie, 2. Reg: 2. *nákoniec od wſzytkiego ludu. Nápisał ten Psálm po pierwſzym námáſczeniu. Pokázuie w nim wielką swoię ufność, w protekcyi Boſkiey, ktorey doznawał, gdy ućiekał przed Saulem prześláduiącym go, kiedy go byli krewni iego wſzyscy y przyiaćiele opuśćili, gdy ſpráwy iego zdáły się bydź zdeſperowáne. Prośi tu Páná Boga, áby go záchowáł przy prawdźiwey pobożnośći, y áby w niey trwáć mogł do końcá, zámyka w sobie ten Psálm dźięki człowieká dobrego, zá wybáwienie od złego, y modlitwę, áby go Pan Bog raczył bronić od nieprzyiaćioł duſznych, y áby potym mogł doyść Krolestwá Bożego. Może się tu ieſzcze reprezentowáć ſtáteczność Męczennikow Swiętych, y inſzych sług Bożych, w ich prześládowániu.*

DOminus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo. PAn iest oświecenie moie, y zbáwienie moie: kogoż się będę bał.

Dominus protector vi- Pan obrońcá żyćia mego; ko-

tæ meæ: à quo trepidabo.

go: kogoż się będę lękał.

Dum appropiant super me nocentes: ut edant carnes meas.

Gdy przybliżáią do mnie grzesznicy: áby żárli ćiáło moie.

Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt, & ceciderunt.

Ktorzy mię trapią nieprzyiaćiele moi: ći sami zemdleli y upádli.

Si consistant adversum me castra: non timebit cor meum.

Choćby stanęły przećiwko mnie woyská: nie będźie się bało serce moie

Si exurgat adversum me prælium: in hoc ego sperabo.

Choćby powstáłá przećiwko mnie bitwá: w tym ia ufáć będę.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Iedney rzeczy prośiłem u Páná, y tey szukáć będę: ábym mieszkał w domu Páńskim po wszytkie dni żywotá moiego.

Vt videam voluptatem Domini: & visitem templum ejus.

Abym się nápátrzył roskoszy Páńskiey: y náwiedźił Kośćioł iego.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui.

Abowiem skrył mię w przybytku swoim: we złe dni obronił mię w skrytośći przybytku swego.

In petra exaltavit me:

Ná skále wywyższył mię:

& nunc exaltavit caput meum super inimicos meos.	mię: á teraz podniosł głowę moię nád nieprzyiaćioły memi.
Circuivi & immolavi in tabernaculo ejus hostiam vociferationis: cantabo, & psalmum dicam Domino.	Obchodźiłem y ofiárowałem w przybytku iego ofiárę krzykliwą: będę śpiewał y psalmy grał Pánu.
Exaudi Domine vocem meam, quâ clamaui ad te: miserere mei, & exaudi me.	Wysłuchay Pánie głos moy, ktorym wołałem do ćiebie: zmiłuy się nádemną, á wysłuchay mię.
Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.	Tobie mowiło serce moie, szukáło ćię oblicze moie: obliczá twego Pánie szukáć będę.
Ne avertas faciem tuam à me: ne declines in ira à servo tuo.	Nie odwrácay obliczá twego odemnie: nie odstępuy w gniewie od sługi twoiego.
Adjutor meus esto, ne derelinquas me: neque despicias me Deus salutaris meus.	Badź pomocnikiem moim á nie opuszczay mię: áni mną wzgárdzay Boże Zbáwićielu moy.
Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me: Dominus autem assumpsit me.	Abowiem oćiec moy y mátká moiá opuśćili mię: ále mię Pan przyiał.

Legem pone mihi Domine in via tua: & dirige me in semitam rectam propter inimicos meos.

Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi.

Credo videre bona Domini: in terra viventium.

Expecta Dominum, viriliter age: & confortetur cor tuum, & sustine Dominum.

Zakon mi ustaw Pánie w drodze twoiey: á prowadź mię prostą ścieszką dla nieprzyiaćioł moich.

Nie poday mię ná wolą trapiących mię: ábowiem powstáli przećiwko mnie fałszywi świádkowie, y skłámáłá nieprawość sámá sobie.

Wierzę iż oglądam dobrá Páńskie: w źiemi żyiących.

Oczekiway Páná, mężnie czyń: á niech się zmocni serce twoie, á czekay ná Páná.

PSALMVS XXVII.

ARGUMENT.

Ten Psálm złożył Dawid, gdy ućiekał przed Saulem y Absalonem, prośi tu Páná Bogá, áby był wybáwion y záchowan od zátrácenia złośliwych. Jest też to głos Páná Chrystusá, o iego umęczeniu y zmartwychwstániu.

AD te Domine clamabo, Deus meus ne si-

DO ciebie Pánie będę wołał, Boże moy nie milczże

leas à me: ne quando taceas à me, & aſsimilabor deſcendentibus in lacum.

milczże przedemną: áby ſnadź gdybyś milczał przedemną, nie ſtałbym ſię podobnym zſtępuiącym do grobu.

Exaudi Domine vocem deprecationis meæ, dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum ſanctum tuum.

Wysłuchay Pánie głos prożby moiey, gdy ſię modlę do ćiebie: gdy podnoſzę ręce ſwe ku kośćiołowi twemu świętemu.

Ne ſimul trahas me cum peccatoribus: & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

Nie poćiągay mię poſpołu z grzeſzniki: y z czyniącemi nieprawość nie zátrácay mię.

Qui loqvuntur pacem cum proximo ſuo: mala autem in cordibus eorum.

Ktorzy mowią ſpokoynie z bliźnim ſwoim: ále w ſercách ich złośći pełno.

Da illis ſecundùm opera eorum: & ſecundùm nequitiam adinventionū ipſorum.

Dáyże im według uczynkow ich: y według złośliwego wynáleźienia ich.

Secundùm opera manuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipſis.

Według ſpráwy ręku ich odday im: niech wezmą zapłátę ſwoię.

Quoniam non intellexerunt opera Domini: &

Abowiem nie zrozumieli ſpraw Páńskich: y u-

in opera manuum ejus deſtrues illos, & non ædificabis eos.

czynkow rąk iego, zepſuieſz ie á nie zbuduieſz ich.

Benedictus Dominus: quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ.

Błogosłáwiony Pan: bo wysłuchał głos prożby moiey.

Dominus adjutor meus & protector meus: in ipſo ſperavit cor meum, & adjutus ſum.

Pan ieſt pomocnik moy y obrońcá moy: w nim ufáło ſerce moie, y rátował mię.

Et refloruit caro mea: & ex voluntate mea confitebor ei.

Y zákwitnęło znowu ćiáło moie: á z woli moiey będę go chwalił.

Dominus fortitudo plebis ſuæ: & protector ſalvationum Chriſti ſui eſt.

Pan ieſt mocą ludu ſwego: y obrońca zbáwienia pomázáńcá ſwego.

Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ: & rege eos & extolle illos uſque in æternum.

Zbaw lud twoy Pánie, á błogosław dźiedźictwu twemu: y rządź ie, y wywyżſzay ie áż ná wieki.

PSALMUS XXVIII.

ARGUMENT.

Pſalm ten nápiſał Dawid, gdy skończył przybytek Páńſki, y Arkę do niego wprowádźił. Vpomina lud wierny, áby ofiárowáli Pánu Bogu ofiáry duchowne, y prorokuie o mocy słowá Bożego.

Afferte

AFferte Domino filij Dei: afferte Domino filios arietum.

Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

Vox Domini super aquas, Deus majestatis intonuit: Dominus super aquas multas.

Vox Domini in virtute: vox Domini in magnificentia.

VoxDomini confringentis cedros: & confringet Dominus cedros Libani.

Et comminuet eas tanquam vitulum Libani: & dilectus quemadmodùm filius unicornium.

Vox Domini intercidentis flammam ignis: vox Domini concutientis desertum, & commovebit Dominus desertum Cades.

PRzynoście Pánu synowie Boży: przynośćie Pánu syny báránie.

Przynośćie Pánu część y chwałę, przynośćie Pánu chwałę imieniu iego: kłániayćie się Pánu w przybytku świętym iego.

Głos Páński nád wodámi, Bog Májestatu zágrzmiał: Pan nád wodámi wielkiemi.

Głos Páński iest wielkiey mocy: głos Páński iest wielmożny.

Głos Páński łamiący cedry: y połomie Pan cedry Libáńskie.

Y podrobi ie iáko ćielę Libáńskie: lecz umiłowány będźie iáko syn iednorożczow.

Głos Páński rozmiotáiacy płomień ognisty: głos Páński zátrząsaiacy puszczą, y pokruszy Pan puszczą Kádeską.

Vox Domini præparantis cervos, & revelabit condensa: & in templo ejus omnes dicent gloriam.	Głos Páński przygotowány łánie, y odkryie gęstwy: á w kośćiele iego wszyscy mu chwałę dádzą.
Dominus diluvium inhabitare facit: & sedebit Dominus Rex in æternum.	Pan potopy przepuszcza: á będźie śiedźiał Pań y Krol ná wieki.
Dominus virtutem populo suo dabit: Dominus benedicet populo suo in pace.	Pan mocy ludowi swoiemu doda: Pan ubłogosłáwi lud swoy w pokoiu.

PSALMVS XXIX.

ARGUMENT.

Kiedy Dom w Ieruzalem Pánu Bogu wybudowány Dawid iemuß polecał, dźiękuie, iż mu obiáwił, że ná Krolestwie iest od niego potwierdzony, wylicza krotko cáły bieg pánowánia swego, poczynáiac przez dźięk czynienie, że był ná Krolestwo wywyższony, y że go Pan Bog wybáwił od choroby, o ktorey w piatym Psalmie wzmiánkę czyni, chwali oraz dobroć Páná Bogá, iż uśmierzył gniew swoy, ná przećiw grzechowi iego. Psalm ten, ma tákże w sobie słowá Chrystusowe ile człowiek do Bogá Oycá, ktoremu dźiękuie zá wskrzeßenie swoie. Y Kośćioł Swięty używa Psalmu tego, dźiękuiac Pánu Bogu, że iest uczyniony Oblubienicą Krolá nád Krolmi.

Exal-

EXaltabo te Domine, quoniã suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

Domine Deus meus clamavi ad te: & sanasti me.

Domine eduxisti ab inferno animam meam: salvasti me à descendentibus in lacum.

Psallite Domino sancti ejus: & confitemini memoriæ sanctitatis ejus.

Quoniam ira in indignatione ejus: & vita in voluntate ejus.

Ad vesperum demorabitur fletus: & ad matutinum lætitia.

Ego autem dixi in abundantia mea: non movebor in æternum.

Domine in voluntate tua: præstitisti decori meo virtutem.

WYwyżſzáć ćię będę Pánie, żeś mię zástąpił: y nie dałeś poćiechy nieprzyiaćiołom moim nádemną.

Pánie Boże moy wołałem do ćiebie: y uzdrowiłeś mię.

Pánie wywiodłeś z piekłá duſzę moię: wybáwiłeś mię od zſtępuiących do grobu.

Spiewayćieſz Pánu święći iego: á wysławiaycie pámiątkę świątobliwośći iego.

Boć gniew w zápálczywośći iego: ále żywot ná woli iego.

Do wieczorá będźie trwał płácz: á od poránku weſele.

A iam rzekł w dostátku moim: nie będę poruſzony ná wieki.

Pánie według woli twey: dałeś moc ozdobie moiey.

Avertiſti faciem tuam à me: & factus ſum conturbatus.

Ad te Domine clamabo: & ad Deum meum deprecabor.

Quæ utilitas in ſangvine meo: dum deſcendo in corruptionem.

Numquid confitebitur tibi pulvis: aut annuntiabit veritatem tuam?

Audivit Dominus, & miſertus eſt mei: Dominus factus eſt adjutor meus.

Convertiſti planctum meum in gaudium mihi: conſcidiſti ſaccum meum, & circumdediſti me lætitiâ.

Vt cantet tibi gloria mea, & non compungar: Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.

Ale skoro odwroćiłeś oblicze ſwe odemnie: ſtałem ſię zátrwożonym.

Do ćiebie Pánie wołáć będę: y do Bogá mego modlić ſię będę.

Coż zá pożytek ze krwi moiey: gdy zſtępuię ná skázenie.

Iżali ćię proch chwalić będźie: ábo opowiádáć będźie prawdę twoię?

Vsłyſzał Pan y zmiłował ſię nádemną: Pan ſię ſtał pomocnikiem moim.

Odmieniłeś mi płácz moy w weſele: zdárłeś ze mnie wor moy żałobny, á oblokłeś mię rádośćią.

Aby tobie śpiewáłá chwałá moiá y żeby mi tego nie było żal: Pánie Boże moy ná wieki wysławiáć ćię będę.

PSALMUS XXX.

ARGUMENT.

Vchodząc Dáwid przed Abſalonem. 1. Reg. 23. opiſuie w iákim był niebeſpieczeńſtwie, żywnośći nie miał, wſzyſcy go mieli zá zgubionego, y gdy zdrow zoſtał, po długiey y niebeſpieczney chorobie, dźiwowáli mu ſię, iakoby zmartwychwſtał. Przeto dźięki oddáie Pánu Bogu, zá opátrzność iego nád ſwoiemi. Nápomina wiernych, áby Páná Bogá miłowáli, dla iego wielkiey dobroći y dobrodźieyſtw, przećiwko ſobie pokazánych. W tym Pſalmie ieſt náuká człowiekowi ſpráwiedliwemu, iák ſię ma ćieſzyć w utrapieniu, y iáko nie w ſobie ſamym, ále w Bogu ufać ma. Ieſt też to głos Syná Bożego wedle człowieczeńſtwá.

IN te Domine ſperavi, non confundar in æternum: in juſtitia tua libera me.

W Tobie Pánie uſam, niechże nie będę zá wſtydzony ná wieki: według ſpráwiedliwośći twoiey wybaw mię.

Inclina ad me aurem tuam: accelera ut eruas me.

Nakłoń ku mnie uchá twego: poſpieſz ſię ábyś mię wyrwał.

Eſto mihi inDeum protectorem, & in domum refugij: ut ſalvum me facias.

Bądź mi Bogiem obrońcą y domem ućieczki: ábyś mię wybáwił.

Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu: & propter nomen

Abowiem tyś ieſt moc moiá, y ućieczká moiá: dla imienia twego poprowádźiſz

tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quem abſconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

In manus tuas comendo ſpiritum meum: redemiſti me Domine Deus veritatis

Odiſti obſervantes vanitates: ſupervacuè.

Ego autem in Domino ſperavi: exultabo, & lætabor in miſericordia tua.

Quoniam reſpexiſti humilitatem meam: ſalvaſti de neceſsitatibus animam meam.

Nec concluſiſti me in manibus inimici: ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos.

Miſerere mei Domine, quoniam tribulor: conturbatus eſt in ira oculus meus, anima

wádźiſz mię, y wychowaſz mię.

Wywiedźieſz mię z śidłá tego, ktore mi zákryli: boś ty ieſt obrońcá moy.

W ręce twoie polecam duchá mego: odkupiłeś mię Pánie Boże moy.

Miałeś w nienawiśći báwiace ſię márnośćiámi: nádáremnie.

Alem ia ufał w Pánu: będę ſię weſelił y rádował w miłośierdźiu twoim

Abowiemeś weyrzał ná uniżenie moie: wybáwiłeś z potrzeb duſzę moię.

Aniś mię zákrył w rękách nieprzyiaćielskich: poſtáwiłeś ná mieyſcu przeſtronnym nogi moie.

Zmiłuy ſię nádemną Pánie, bom ieſt utrapiony: záſmućiło ſię od gniewu oko moie, duſzá moia

mea & venter meus.

Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei in gemitibus.

Infirmata eſt in paupertate virtus mea: & oſſa mea conturbata ſunt.

Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium vicinis meis valde: & timor notis meis.

Qui videbant me, foras fugerunt à me: oblivioni datus ſum, tanquam mortuus à corde.

Factus ſum tanquam vas perditum: quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu.

In eo dum convenirent ſimul adverſum me: accipere animam meam conſiliati ſunt.

Ego autem in te ſperavi Domine: dixi, Deus

iá y wnętrznośći moie.

Abowiem uſtał od żáłośći żywot moy: y látá moie od wzdychánia.

Zemdláłá w nędzy śiłá moiá: y kośći moie zátrwożone ſą.

Nád wſzyſtkie nieprzyiaćioły moie ſtałem śię pośmiewiskiem y ſąśiádom moim bárdzo: y ſtráchem znáiomym moim.

Ktorzy mię widźieli, ći precz odemnie ućiekáli: ieſtem zápomniony w ſercu ich, iáko umárły.

Stałem śię iáko náczynie ſtrácone: bom słyſzał łáiánia wielu mieſzkáiących w okoliczy.

Gdy śię ſchodźili ſpołem przećiwko mnie: odiąć duſzę moię námawiáli śię.

A iam záś w tobie ufał Pánie: rzekłem, tyś

meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum: & à perſequentibus me.

Illuſtra faciem tuam ſuper ſervum tuum, ſalvum me fac in miſericordia tua: Domine non confundar, quoniam invocavi te.

Erubeſcant impij, & deducantur in infernum: muta fiant labia doloſa.

Quæ loqvuntur adverſus juſtum iniquitatem: in ſuperbia, & in abuſione.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine: quam abſcondiſti timentibus te.

Perfeciſti eis, qui ſperant in te: in conſpectu filiorum hominum.

Abſcondes eos in abſcondito faciei tuæ: à

ieſt Bogiem moim, w ręku twoich ſą loſy moie.

Wyrwiy mię z ręku nieprzyiaćioł moich: y od prześláduiących mię.

Oświeć twarz twoię nád ſługą twoim, zbaw mię dla miłośierdźia twego: Pánie niech nie będę záwſtydzony, ábowiē wzywałem ćię.

Niech ſię záwſtydzą niezbożni, á niech będą prowádzeni do piekłá: niech zániemieią uſtá zdrádliwe

Ktore mowią nieprawość przećiw ſpráwiedliwemu: z pychy y z deſpektu.

O iákoż wielka ieſt obfitość słodkośći twey Pánie: ktoraś záchował boiącym ſię ćiebie.

Spráwiłeś ią tym, ktorzy ufáią w tobie: przed obliczn ośćią ſynow ludzkich

Zákryieſz ie w zákryćiu obliczá ſwego: od zámie-

conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo: à contradictione lingvarum.

Benedictus Dominus: quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita.

Ego autem dixi in excessu mentis meæ: projectus sum à facie oculorum meorum.

Ideò exaudisti vocem orationis meæ: dum clamarem ad te.

Diligite Dominũ omnes sancti ejus: quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.

Viriliter agite, & confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in Domino.

zámieszánia ludzkiego.

Zásłonisz ie w namioćie twoim: od przećiwnośći ięzykow.

Błogosłáwiony Pan: że dźiwnie pokazał miłośierdźie swoie nádemną, w mieśćie obronnym.

Iam záś mowił w zdumieniu umysłu mego: żem iest odrzucon od oblicznośći oczu twoich.

Przetoś wysłuchał głos modlitwy moiey: gdym wołáł do ćiebie.

Miłuyćie Páná wszyscy święći iego: ábowiem Pan będźie szukał prawdy, y odda obfićie pysznym.

Mężnie czyńćie, á niech się zmocni serce wász e: wy wszyscy ktorzy ufaćie w Pánu.

PSALMUS XXXI.

ARGUMENT.

Psalm ten iest Dawidá pokutuiacego, skoro po grze-

chu uznawáć swoie nieszczęście poczał, y iákoby do rozumu się wroćił. Pokázuie nam, że prawdźiwe błogosłáwieństwo y uspráwiedliwienie záwisło ná odpuszczeniu grzechow, przez wiárę w Zbáwićielu nászym Chrystusie IEZVSIE. Błogosłáwi człowieká tego, ktory dostáie grzechow odpuszczenia, y przez coby go miał dostáć, opisuie.

BEati, quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

BŁogosłáwieni ktorym odpuszczone są nieprawośći: y ktorych zákryte są grzechy.

Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum: nec est in spiritu ejus dolus.

Błogosłáwiony to mąż, ktoremu Pan grzechu nie poczytał: á nie mász w duchu iego zdrády.

Quoniam tacui inveteraverunt ossa mea: dum clamarem tota die.

Ale iżem milczał zástárzáły się kośći moie: gdym wołał cáły dźień.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Bo we dnie y w nocy obćiężáłá nádemną bárdzo ręká twoiá: obrácałem się w nędzy moiey, gdy tkwiáło we mnie ćiernie.

Delictum meum cognitum tibi feci: & injustitiam meam non abscondi.

Przetoż grzech moy oznáymiłem tobie: á niespráwiedliwośći moiey nie táiłem.

Rzekłem

Dixi, confitebor adverſum me injuſtitiam meam Domino: & tu remiſiſti impietatem peccati mei.	Rzekłem, wyznawam przećiwko ſobie nieſpráwiedliwość moię Pánu: á tyś odpuśćił niezbożność grzechu mego.
Pro hac orabit ad te omnis ſanctus: in tempore opportuno.	Oto będźie ſię modlił do ćiebie wſzelki święty: czáſu ſpoſobnego.
Verùmtamen in diluvio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.	Wſzákże w potopie wod wielu: do ćiebie ſię nie przybliżą.
Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue me à circumdantibus me.	Tyś ieſt ućieczká moiá w utrapieniu, ktore mię ogárnęło: o Boże rádośći moiá wyrwiy mię od tych ktorzy mię obtoczyli
Intellectum tibi dabo, & inſtruam te in via hac, qua gradieris: firmabo ſuper te oculos meos.	Dam ći rozum, y náuczę ćię ná drodze tey, ktora poydźieſz: umocnię nád tobą oczy moie.
Nolite fieri ſicut eqvus & mulus: quibus non eſt intellectus.	Nie badźćieſz iáko koń y muł: ktorzy nie máią rozumu.
In camo & fræno maxillas eorum conſtringe: qui non approximant ad te.	Wędźidłem y uzdą śćiśniy ſzczęki tych: ktorzy ſię nie przybliżáią do ćiebie.

Multa flagella peccatoris: ſperantem autem in Domino miſericordia circumdabit.

Lætamini in Domino, & exultate juſti: & gloriamini omnes recti corde.

Siłá ieſt biczow ná grzeſzniká: ále ufaiącego w Pánu miłośierdźie ogárnie.

Weſelćieſz ſię w Pánu, y ráduyćie ſię ludźie ſpráwiedliwi: á chwałę odnośćie wßyſcy práwego ſercá.

PSALMVS XXXII.

ARGUMENT.

Dawid w duchu upomina lud do dźiękczynienia, zá zwyćięſtwo nád Aſſyryiczykámi, ktore ſię ſtáło potym zá Krola Ezechiaßá: ieſt to náuká dla wiernych Páńſkich, áby zá wielkie y choyne Dobrodźieyſtwá, chwałę y dźięki Pánu Bogu oddawáli, uznawáiac protekcyą iego Boſką nád ſobą, przećiwko niezbożnym, ktorzy ich prześláduią, y mądrość iego y wßechmocność we wßyſtkich dźiełách iego.

Exultate juſti in Domino: rectos decet collaudatio.

Confitemini Domino in cithara: in pſalterio decem chordarum pſallite illi.

Cantate ei canticum

Weſelćie ſię ſpráwiedliwi w Pánu: práwym przyſtoi chwałá.

Chwalćie Pána ná cytrze: grayćie mu ná inſtrumenćie o dźieśiąći ſtronách.

Spiewayćie mu pieśń nową:

novum: benè psallite ei in vociferatione.	nowa: dobrze mu graycie głośnymi trabámi.
Quia rectum est verbum Domini: & omnia opera ejus in fide.	Abowiem prawdźiwe iest słowo Páńskie: á wszystkie spráwy iego wierne.
Diligit misericordiam & judicium: misericordia Domini plena est terra.	Miłuie miłośierdźie y sąd: miłośierdźia Páńskiego pełna iest źiemiá.
Verbo Domini cæli firmati sunt: & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.	Słowem Páńskim niebiosa utwierdzone są: á duchem iego iest wszystká moc ich.
Congregans sicut in utre aquas maris: ponens in thesauris abyssos.	Ktory zgromádza iáko w skorzánym worze wody ich morskie: záwiera iáko w skárbách głębokośći wod ich.
Timeat Dominum omnis terra: ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem.	Niech się boi Páná wszytká źiemiá: á przed nim niech się wzrusza wszyscy mieszkáiący ná źiemi.
Quoniam ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit & creata sunt.	Abowiem on rzekł, y uczynione są: on roskazał á stworzone są.
Dominus dissipat consilia gentium: reprobat	Pan rosprasza rády narodow: á wniwecz obráca rády

autem cogitationes populorum, & reprobat conſilia Principum.

ca rády y myśli ludzkie, y odrzuca rády Xiążęce.

Conſilium autem Domini in æternum manet: cogitationes cordis ejus in generationẽ & generationẽ.

Ale rádá Páńska trwa ná wieki: myśli ſercá iego trwáią od narodu do narodu.

Beata gens, cujus eſt Dominus Deus ejus: populus, quem elegit in hæreditatem ſibi.

Błogosłáwiony to narod, ktorego Pánem ieſt Bog: lud ktory on obrał zá dźiedźictwo ſobie.

De cælo reſpexit Dominus; vidit omnes filios hominum.

Poyrzał Pan z niebá: uyrzał wſzyſtkie ſyny ludzkie.

De præparato habitaculo ſuo: reſpexit ſuper omnes, qui habitant terram.

Z nágotowánego mieſzkánia poyrzał: ná wſzyſtkie ktorzy mieſzkáią ná źiemi.

Qui finxit ſingillatim corda eorum: qui intelligit omnia opera eorum.

Ktory uformował káżdemu z oſobná ſercá ich: ktory rozumie wſzyſtkie ich ſpráwy.

Non ſalvatur Rex per multam virtutem: & gigas non ſalvabitur in multitudine virtutis ſuæ.

Nie bywa wybáwion Krol w wielkośći mocy ſwoiey: á olbrzym nie będźie wybáwiony wyſokośćią śiły ſwoiey.

Omylny

Fallax eqvus ad salutem: in abundantia autem virtùtis suæ non salvabitur.

Omylny ieſt koń ku wybáwieniu: w obfitey mocy swoiey nikt nie będźie wybáwiony.

Ecce oculi Domini super metuentes eum: & in eis, qui sperant super misericordia ejus.

Oto oczy Páńskie ſą nád tymi, ktorzy ſię go boią: y nád tymi ktorzy ufáią w miłośierdźiu iego.

Vt eruat à morte animas eorum: & alat eos in fame.

Aby wyrwał od śmierći dusze ich: y żywił ie w głodźie.

Anima noſtra ſuſtinet Dominum: quoniam adjutor & protector noſter eſt.

Przetoż duszá nászá znośi Páná: bo on ieſt pomocnikiem y obrońcą nászym.

Quia in eo lætabitur cor noſtrum: & in nomine sancto ejus speravimus.

Abowiem w nim ſię rozweseli serce násze: á w imieniu świętym iego ufaliśmy.

Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum speravimus in te.

Niechay będźie miłośierdźie twoie Panie nád námi: ták iákośmy ufáli w tobie.

PSALMVS XXXIII.

ARGUMENT.

Gdy 1. Reg. 21 *uchodźił Dawid przed Saulem, záßedł*

záſedł do Achis Filiſtynczyká Krolá Gethu, ktorego mieyſcá Krolowie zwáli ſię Achimelechámi, tam gdy go poznano, y iáko z nieprzyiaćielem chćiano poſtapić, zmyślił ſobie káduczną chorobę, álbo ſzaleńſtwo, á zátym od onego Krolá wzgárdzony y odrzucony; zá to tedy wybáwienie Pánu Bogu dźiękuie, wzywáiac káżdego wiernego, áby z nim chwalił y wysławiał Imię iego Boſkie. Znayda wielką poćiechę w tym Pſalmie ludźie w kłopotách y fráſunkách będacy, áby ſię Pánem Bogiem ćieſzyli, y od niego pomocy, rátunku y poćieſzenia z pewną nádźieią oczekiwáli. Náucza tákże Dawid, co ma człowiek czynić, chceli dobre dni oglądáć w żywoćie wiecznym. Vczy oraz y boiáźni Bożey, y iáko mamy dźiękowáć Pánu Bogu zá wybáwienie z niebeſpieczeńſtw.

BEnedicam Dominum in omni tempore: ſemper laus ejus in ore meo.

BĘdę błogosławił Páná ná káżdy czás: záwſze chwałá iego będźie w uſtách moich.

In Domino laudabitur anima mea: audiant manſveti, & lætentur.

W Pánu ſię chlubić będźie duſzá moiá: niechay słyſzą ćiſzy, á niech ſię weſelą.

Magnificate Dominum mecum: & exaltemus nomen ejus in idipſum.

Wielbćie Páná ze mną: wywyżſzayćie Imię iego ſpołecznie.

Exquiſivi Dominum,

Szukałem Páná, á wysłuchał

& exaudivit me: & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.

Accedite ad eum, & illuminamini: & facies veſtræ non confundentur.

Iſte pauper clamavit, & Dominus exaudivit eum: & de omnibus tribulationibus ejus ſalvavit eum.

Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum: & eripiet eos.

Guſtate, & videte quoniam ſvavis eſt Dominus: beatus vir, qui ſperat in eo.

Timete Dominum omnes Sancti ejus: quoniam non eſt inopia timentibus eum.

Divites eguerunt & eſurierunt: inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.

ſłuchał mię: y ze wſzech fráſunkow moich wyrwał mię.

Przyſtępuyćie do niego, á będźiećie oświeceni: á obliczá wáſze nie będą záwſtydzone.

Ten ubogi wołał, á Pan go wysłuchał: y ze wſzyſtkich ućiskow iego wybáwił go.

Wpuśći obronę ſwą Anioł Páński w około boiacych ſię go: y wyrwie ie.

Skoſztuyćie, á obaczćie iż słodki ieſt Pan: błogosłáwiony mąż ktory w nim ufa.

Boyćie ſie Páná wſzyſcy święći iego: bo nie máſz niedoſtátku boiacym ſię go.

Bogacze niedoſtátek ćierpieli y łáknęli: lecz ſzukáiacym Páná ná żadnym dobrym nie będźie ſchodźiło. Podź-

Venite filij, audite me: timorem Domini docebo vos.

Quis eſt homo, qui vult vitam: diligit dies videre bonos?

Prohibe lingvam tuam à malo: & labia tua ne loquantur dolum.

Diverte à malo, & fac bonum: inquire pacem, & perſequere eam.

Oculi Domini ſuper juſtos: & aures ejus in preces eorum.

Vultus autem Domini ſuper facientes mala: ut perdat de terra memoriam eorum.

Clamaverunt juſti, & Dominus exaudivit eos: & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

Iuxta eſt Dominus ijs, qui tribulato ſunt corde: & humiles ſpiritu ſalvabit.

Podźćieſz ſynowie, słuchayćie mię: boiáźni Bożey náuczę was.

Ktoryż ieſt człowiek, ktory chce żywotá: prágnie dni dobre widźieć?

Strzeż ięzyká twego od złego: á uſtá twoie niech nie mowią zdrády.

Odwroć ſię od złego, á czyń dobrze: ſzukay pokoiu á śćigay go.

Oczy Páńskie ſą nád ſpráwiedliwymi: á uſzy iego ná proźby ich gotowe.

Ale twarz ſroga Páńska nád czyniącymi źle: áby wygłádźił z źiemie pámiątkę ich.

Wołáli ſpráwiedliwi, á Pan ie wysłuchał: y ze wſzech ućiskow ich wyſwobodźił ie.

Bliski ieſt Pan tym: ktorzy ſą ſtrapionego ſercá: á pokorne w duchu zbáwi.

Wieleć

Multæ tribulationes justorum: & de omnibus his liberabit eos Dominus.

Wieleć ućiskow máią spráwiedliwi: ále z tych wszytkich Pan ie wybáwia.

Custodit Dominus omnia ossa eorum: unum ex his non conteretur.

Strzeże Pan wszytkich kośći ich: iedná z nich nie będźie skruszona.

Mors peccatorum pessima: & qui oderunt justum delinquent.

Smierć grzesznikow naygorsza: á ktorzy nienáwidzą spráwiedliwego grzeszą.

Redimet Dominus animas servorum suorum: & non delinquent omnes qui sperant in eo.

Pan odkupi dusze sług swoich: á nie zgrzeszą wszyscy ktorzy w nim ufáią.

PSALMVS XXXIV.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid Páná Bogá przećiwko Saulowi y pochlebcom iego, ktorych tu opisuie, y o ich nieszczęśćiu prorokuie, lubo słowy zda się źle im życzyć, ále nie życzy. Zámyka tákże w sobie ten Psalm proroctwo o męce Chrystusowey. Służy też Kośćiołowi, y káżdey duszy pobożney przećiw nieprzyiaćiołom.

JVdica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

OSadź Pánie szkodzące mnie: zwalcz walczące przećiwko mnie.

Apprehende arma &

Porwiy broń y tarcza:

scutum: & exurge in adjutorium mihi.

Effunde frameam, & conclude adversus eos, qui perseqvuntur me: dic animæ meæ, salus tua ego sum.

Confundantur & revereantur: quærentes animam meam.

Avertantur retrorsum, & confundantur: cogitantes mihi mala.

Fiant tamquam pulvis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans eos.

Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.

Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: supervacuè exprobraverunt animam meam.

Veniat illi laqueus,

czą: á powstań mi ná pomoc.

Dobądź mieczá, á zástąp drogę, przećiwko tym ktorzy mię prześláduią: mow duszy moiey, iam iest zbáwienié twoim.

Niech będą záwstydzeni y zesromoceni: ći ktorzy szukáią dusze moiey.

Niech się obrocą názad, y niech będą zelżeni: ći ktorzy mi życzą złego.

Niechay będą iáko proch przed wiátrem: á Anioł Páński niech ie ućiśnie.

Niech będźie drogá ich ćiemna y śliska: á Anioł Páński niechay ich dogánia.

Abowiem bez przyczyny kryli ná moie zátrácenie śidłá swe: niesłusznie urągáli duszy moiey.

Niechayże nań przyidźie

quem ignorat & captio, quam abſcondit, apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipſum.	dźie śidło, o ktorym nie wie: á ułowienie ktore zákrył, niechay go poima: y niechay w toż śidło wpádnie.
Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur ſuper ſalutari ſuo.	Ale duſzá moiá rozráduie ſię w Pánu: á ukocha ſię w wybáwieniu iego.
Omnia oſſa mea dicent: Domine, quis ſimilis tibi?	Wſzyſtkie kośći moie rzekną: Pánie ktoż podobien tobie.?
Eripiens inopem de manu fortiorum ejus: egenum & pauperem à diripientibus eum.	Ktory wyrywaſz utrapionego z ręki mocnieyſzych nádeń: niedoſtátecznego y ubogiego od drapieżcow iego.
Surgentes teſtes iniqui: quæ ignorabam, interrogabant me.	Powſtawſzy świádkowie fałſzywi: pytáli mię o to czegom nie wiedźiał.
Retribuebant mihi mala pro bonis: ſterilitatem animæ meæ.	Oddáwáli mi złe zá dobre: śieroctwo duſzy moiey.
Ego autem cùm mihi moleſti eſſent: induebar cilicio.	A ia gdy mi ſię przykrzyli: obłoczyłem ſię w włośiennicę.
Humiliabam in jeju-	Vpokarzałē poſtem duſzę moię

nio animam meam: & oratio mea in ſinu meo convertetur.

Quaſi proximum, & quaſi fratrem noſtrum, ſic complacebam: quaſi lugens & contriſtatus ſic humiliabar.

Et adverſum me lætati ſunt, & convenerunt: congregata ſunt ſuper me flagella, & ignoravi.

Diſsipati ſunt, nec compuncti, tentaverunt me, ſubſannaverunt me ſubſannatione: frenduerunt ſuper me dentibus ſuis.

Domine, quando reſpicies? reſtitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus unicam meam.

Confitebor tibi in Eccleſia magna: in populo gravi laudabo te.

Non ſupergaudeant mihi qui adverſantur mi-

ſzę moię: á modlitwá moiá do mnie ſię náwróći.

Iáko bliźniego, y iáko brátá náſzego, tákem ſzánował: iáko w żáłobie chodzący y ſmęcący ſię tákem ſię uniżał.

A oni przećiwko mnie weſelili ſię, y ſchadzáli ſię: zgromádźili ná mię bicze, á nie wiedźiałem.

Rozerwáli ſię, á przećię nie pokutowáli, poduſzczáli mię, ſzydźili ze mnie ſzyderſtwem: zgrzytáli ná mię zębámi ſwemi.

Pánie kiedyż weyrzyſz? przywroć duſzę moię od złośći ich: y ode lwow iedynáczkę moię.

A ia ćiebie będę chwalił w kośćiele wielkim: między ludem obfitym będę ćię wysławiał.

Niech ſię nie weſeláći, ktorzy mi ſię nieſpráwiedli-

hi iniquè: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

wiedliwie sprzećiwiáią: ktorzy mię dármo w nienawiśći máią, á mrugáią oczymá.

Quoniam mihi quidem pacifice loquebantur: & in iracundia terræ loquentes dolos cogitabant.

Bo ácz ze mną spokoynie mowili: wszákże w gniewie źiemskim mowiąc zdrády myślili.

Et dilataverunt super me os suum: dixerunt, Euge, euge viderunt oculi nostri.

Y rozdárli námnie gęby swoie: mowiąc, hey, hey oglądáłyć oczy násze upadek iego.

Vidisti Domine, ne sileas: Domine ne discedas à me.

Widźiałeś Pánie nie milczże: Pánie nie odchodź odemnie.

Exurge, & intende judicio meo: Deus meus & Dominus meus in caussam meam.

Powstań á pilnuy sądu mego Boże moy y Pánie moy: doyrzyi spráwy moiey.

Iudica me secundùm justitiam tuam Domine Deus meus: & non supergaudeant mihi.

Sądź mię według spráwiedliwośći twoiey, Pánie Boże moy: á niech się nie weselą nádemną.

Non dicant in cordibus suis, Euge, euge, animæ nostræ: nec dicant, devoravimus eum.

Niechay nie mowią w sercách swoich, hey, hey, duszy moiey, y niech nie mowią pożárliśmy go.

Erubescant & revereantur simul: qui gratulantur malis meis.

Niech będą záwstydzeni pocháńbieni społem: ći ktorzy się weselą ze złego moiego.

Induantur confusione & reverentia: qui magna loqvuntur super me.

Niechay będą obleczeni w hánbę y w sromotę: ći ktorzy wielkie rzeczy mowią przećiwko mnie.

Exultent & lætentur qui volunt justitiam meam: & dicant semper, magnificetur Dominus, qui volunt pacem servi ejus.

A niech się ráduią y weselą ći, ktorzy chcą spráwiedliwośći moiey: y niech mowią záwzdy, niechay uwielbiony będźie Pan, ći ktorzy życzą pokoiu słudze iego.

Et lingva mea meditabitur justitiam tuam: tota die laudem tuam.

A ięzyk moy będźie wysławiał spráwiedliwość twoię: y cáły dźień chwałę twoię.

PSALMVS XXXV.

ARGUMENT.

Dawid máiac w ręku Saulá, y mogac go zábić, urznał tylko száty iego sztukę, áby przez to pokazał, iż go miał w mocy swey, co gdy Saul obaczył, iákoby się upámiętał: ále to nie długo trwáło, bo znowu poczał Dawidá ná śmierć szukáć, co tu Dawid opisuie w

tym

tym Psalmie: pokázuie oraz, iż nam ludźiom wßytko złe, Pánu Bogu wßyſtko dobro ma bydź przypiſano. Dwoiákie też grzeßniki, iedne z niewiádomośći, drugie z uporu opiſuie; y że prawdźiwa pobożność, ſpieráć ſię ma ná dobroći y miłośierdźiu Bożym.

Dixit injuſtus, ut delinquat in ſemetipſo: non eſt timor Dei ante oculos ejus.

Quoniam dolosè egit in conſpectu ejus: ut inveniatur iniquitas ejus ad odium.

Verba oris ejus iniquitas & dolus: noluit intelligere, ut benè ageret.

Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo: aſtitit omni viæ non bonæ, malitiam autem non odivit.

Domine in cælo miſericordia tua: & veritas tua uſque ad nubes.

Iuſtitia tua ſicut mon-

RZekł nieſpráwiedliwy áby grzeſzył ſam w ſobie: nie máſz boiáźni Bożey przed oczymáiego

Abowiem zdrádliwie czynił przed oblicznośćią iego: áby doſzłá nieprá-wość iego áż do omierżenia.

Słowá uſt iego ſzczera nieprá wość y zdrádá: nie chćiał rozumieć áby dobrze czynił.

Nieprá wość rozmyślał ná łożu ſwoim: ſtał ná wſzelkiey drodze nie dobrey, á złośći nie miał w nienawiśći.

Pánie w niebieśiech miłośierdźie twoie: á prawdá twoiá áż do obłokow

Spráwiedliwość twoiá ieſt

tes Dei: judicia tua abyssus multa.

Homines & jumenta salvabis Domine: quemadmodùm multiplicasti misericordiam tuam Deus.

Filij autem hominum: in tegmine alarum tuarum sperabunt.

Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potabis eos.

Quoniam apud te est fons vitæ: & in lumine tuo videbimus lumen.

Prætende misericordiam tuam scientibus te: & justitiam tuam his, qui recto sunt corde.

Non veniat mihi pes superbiæ: & manus peccatoris non moveat me.

Ibi ceciderunt qui

ieſt iáko gory Boże: ſądy twoie przepáść wielka.

Ludźie y bydlętá záchowaſz Pánie: o iákoś rozmnożył miłośierdźie twoie Boże.

A ſynowie człowieczy: w zasłonie skrzydeł twoich ufáć będą.

Będą upoieni hoynośćią domu twego: y ſtrumieniem roskoſzy twoich nápoiſz ie.

Abowiem u ćiebie ieſt zdroy żywotá: á w świátłości twoiey ogladamy świátłość.

Rośćiągniy miłośierdźie twoie nád tymi, ktorzy ćię znáią: y ſpráwiedliwość twoię nád tymi, ktorzy ſą práwego ſercá.

Niech mię nie nádchodźi nogá pyſznego: á ręká grzeſznego niech mię nie poruſza.

Támći upádli ktorzy czynią

operantur iniquitatem: expulsi sunt, nec potuerunt stare.

czynią niepráwość: wygnáni są, áni się mogli zostáć.

PSALMVS XXXVI.

ARGUMENT.

Pod czás woyny Filistyńskiey, głod był w Zydowskiey ziemi przez trzy látá. Dawid lud ćiesząc y dla pámięći lepszey Psalmu tego, wierszé wedle obiecádłá pisze; ná káżdą literę iákoby dwá wiersze kłádac, áby nie wątpili o Boskiey opátrzności. Tu Duch Swięty przez Dawidá iuż ná ten czás stárego upomina, áby człowiek dobry widząc złośliwego tu ná wszystkim forćunnego, á zás cnotliwego zostáiacego w uniżeniu, tym się nie gorszył áni rospaczał, ále áby státecznie trwał w wierze y w miłośći ku Pánu Bogu, pámiętáiac że rzeczy doczesne, bárdzo są nie trwáłe, y prętko się mienią.

NOli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Quoniam tanquam fœnum velociter arescent: & quemadmodum olera herbarum citò decident.

Spera in Domino, & fac bonitatem: & inhabita

NIe obruszay się ná złośliwych: áni bądź gorliwy nád czyniącymi niepráwość.

Abowiem iáko trawá prędko uwiędną: á iáko liśćie u źiela wnet upádną.

Ale ufay w Pánu, á czyń dobrze: y mieszkay ná źie-

terram, & pasceris in divitijs ejus.	ná źiemi, á będźiesz násycon iey bogáctwy.
Delectare in Domino: & dabit tibi petitiones cordis tui.	Kochay się w Pánu: á on tobie da pragnienia sercá twego.
Revela Domino viam tuam, & spera in eo: & ipse faciet.	Obiaw Pánu drogę twoię, á ufay w nim: á on uczyni.
Et educet quasi lumen justitiam tuam, & judicium tuum tanquam meridiem: subditus esto Domino, & ora eum.	Y wywiedźie iáko świátłość spráwiedliwość twoię, á sąd twoy iáko południe: ty ieno badź poddány Pánu, á modl się mu.
Noli æmulari in eo, qui prosperatur in via sua: in homine faciente injustitias.	Nie obruszay się ná tego ktoremu się szczęśći ná drodze iego: dla człowieká czyniącego niespráwiedliwośći.
Desine ab ira, & derelinque furorem: noli æmulari ut maligneris.	Przestań gniewu, á opuść zápálczywość: nie obruszay się ábyś miał źle czynić.
Quoniam qui malignantur, exterminabuntur: sustinentes autem Dominum, ipsi hæreditabunt terram.	Abowiem ktorzy źle czynią, będą wykorzenieni: lecz znoszący Páná, odźiedźiczą źiemię.

Et adhuc pusillum, & non erit peccator: & quæres locum ejus, & non invenies.	Bo po máłym czáśie, áż ći nie máſz złośniká. y będźieſz ſzukał mieyſcá iego, á nie znaydźieſz go.
Manſveti autẽ hæreditabunt terram: & delectabũtur in multitudine pacis.	Ale ćiſzy odźiedźiczą źiemię: y kocháć ſię będą w wielkośći pokoiu.
Obſervabit peccator juſtum: & ſtridebit ſuper eum dentibus ſuis.	Będźie podſtrzegał złośnik ſpráwiedliwego: y będźie nań zgrzytał zębámi ſwemi.
Dominus autem irridebit eum: quoniam proſpicit quòd veniet dies ejus.	Ale Pan będźie ſię śmiał z niego: ábowiem widźi że przyidźie dźień iego.
Gladium evaginaverunt peccatores: intenderunt arcum ſuum.	Mieczá dobyli grzeſznicy: náćiągnęli łuk ſwoy.
Vt deijciant pauperem & inopem: ut trucident rectos corde.	Aby poráźili ubogiego y niedoſtátecznego: áby pozábijáli ludźie ſercá práwego.
Gladius eorum intret in corda ipſorum: & arcus eorum confringatur.	Miecz ich niech wniydźie w ſercá ich: á łuk ich niech ſię złamie.
Melius eſt modicum juſto: ſuper divitias peccatorum multas.	Lepſza ieſt trochá ſpráwiedliwemu: niżli wielkie bogáctwá niezbożnemu.

Quoniam brachia peccatorum cõterentur: confirmat autem justos Dominus.

Abowiem rámioná grzesznikow połamią się: ále spráwiedliwe Pan potwierdza.

Novit Dominus dies immaculatorum: & hæreditas eorum in æternum erit.

Zna Pan dni niepokalánych: á dźiedźictwo ich ná wieki trwáć będźie.

Non confundentur in tempore malo, & in diebus famis saturabuntur: quia peccatores peribunt.

Nie będą záwstydzeni we zły czás, y we dni głodu będą násyceni: ábowiem grzesznicy záginą.

Inimici verò Domini mox ut honorificati fuerint & exaltati: deficientes quẽadmodum fumus deficiẽt.

A nieprzyiaćiele Páńscy, skoro będą uczczeni y wynieśieni: ustáwáiąc, iáko dym ustáną.

Mutuabitur peccator, & non solvet: justus autem miseretur, & tribuet.

Będźie pożyczał grzesznik, á nie zápłáći: ále spráwiedliwy czyni miłośierdźie, y dáie.

Quia benedicentes ei hæreditabunt terram: maledicentes autem ei disperibunt.

Abowiem błogosłáwiący go odźiedźiczą źiemię: ále złorzeczący mu záginą.

Apud Dominum gressus hominis dirigentur: & viam ejus volet.

Od Páná postępki człowiecze bywáią prostowáne: y drogi iego zechce.

Cùm ceciderit, non

Gdy się powáli, nie

collidetur: quia Dominus supponit manum suam.

Iunior fui, etenim senui: & non vidi justum derelictum, nec semen ejus quærens panem.

Tota die miseretur, & commodat: & semen illius in benedictione erit.

Declina à malo & fac bonum: & inhabita in sæculum sæculi.

Quia Dominus amat judicium & non derelinquet sanctos suos: in æternum conservabuntur.

Injusti punientur: & semen impiorum peribit.

Iusti autem hæreditabunt terram: & inhabitabunt in sæculum sæculi super eam.

Os justi meditabitur sapientiam: & lingva

ſtłucze ſię: bo mu Pan podkłáda ręce ſwoie.

Byłem młodym y ſtárzałem ſię: á nie widźiałem ſpráwiedliwego opuſzczonego, áni potomſtwá iego ſzukáiącego chlebá.

Ná káżdy dźień czyni miłośierdźie y pożycza: á przeto potomſtwo iego będźie błogosłáwione.

Odſtąp od złego á czyń dobrze: á mieſzkay beſpiecznie ná wieki wiekow

Abowiem Pan miłuie ſąd, á nie opuśći świętych ſwoich: ná wieki będą záchowáni.

Nieſpráwiedliwi będą pokaráni: y potomſtwo niezbożnych záginie.

Spráwiedliwi záś odźiedźiczą źiemię: y będą mięſzkáli ná wieki wiekow ná niey.

Vſtá ſpráwiedliwego będą rozpráwiáły mądrość: á ię-

ejus loquetur judicium.

Lex Dei ejus in corde ipſius: & non ſupplantabuntur greſſus ejus.

Conſiderat peccator juſtum: & quærit mortificare eum.

Dominus autem non derelinquet eum in manibus ejus: nec damnabit eum cùm judicabitur illi.

Expecta Dominum, & cuſtodi viam ejus, & exaltabit te, ut hæreditate capias terram: cùm perierint peccatores, videbis.

Vidi impium ſuperexaltatum: & elevatum ſicut cedros Libani.

Et tranſivi, & ecce non erat: & quæſivi eum, & non eſt inventus locus ejus.

Cuſtodi innocentiam & vide æquitatem: quoniam ſunt reliquiæ homini pacifico.

á język iego będźie mowił ſąd.

Zakon Bogá iego ieſt w ſercu iego: á nie záchwieią ſię kroki iego.

Wypátruie grzeſznik ſpráwiedliwego: y ſzuka go umorzyć.

Ale Pan nie zoſtáwi go w rękách iego: y nie potępi go gdy będźie oſądzony od niego.

Czekay Páná, y ſtrzeż drogi iego: á on ćię wywyżſzy, że odźiedźiczyſz źiemię: uyrzyſz gdy niezbożni poginą.

Widźiałem niezbożniká wyniosłego: y podnieśionego iák cedry Libáńskie.

Y minąłem, álić go iuż nie máſz: y ſzukałem go, á nie ználázło ſię mieyſce iego.

Przeſtrzegay niewinnośći, á dogląday ſpráwiedliwośći: ábowiem ſą oſtátki człowiekowi ſpokoynemu

Injusti autem disperibunt simul: reliquiæ impiorum interibunt.

Lecz niesprawiedliwi pospołu pogina: ostátki niezbożnikow zgina.

Salus autem justorum à Domino: & protector eorum in tempore tribulationis.

Zbáwienie záś sprá wiedliwych od Páná: y obrońca ich iest czásu utrapienia.

Et adjuvabit eos Dominus, & liberabit eos: & eruet eos à peccatoribus, & salvabit eos quia speraverunt in eo.

Y wspomoże ich Pan; y wybáwi ie: y wyrwie ie od złośnikow, y zbáwi ie, przeto iż w nim ufali.

PSALMVS XXXVII.

ARGUMENT.

Gdy z dopuszczenia Boskiego ná Dawidá zá grzechy iego, powstał Syn własny Absalon, opłákuie swoie grzechy Dawid, 2. Reg. 15. *ktore sa przyczyna wszelkiego nieszczęśćia, y utrapienia duszne go y ćielesnego: Poddáie się ná karánie Oycowskie Páná Bogá, prosząc áby raczył oddalić gniew swoy od niego; rozpámiętywa tákże w tym Psalmie choyne dobrodźieystwá y miłośierdźie Boskie pokazáne nád nędznym y upádłym człowiekiem.*

Z tego Psalmu, może się wźiać nauká, iako się w pokusach ćielesnych záchowáć.

DOmine ne in furore tuo arguas me: ne-

PAnie nie w popędliwośći twoiey strofuy mię:

que in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis à facie peccatorũ meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus grave gravatæ sunt super me.

Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum & curvatus sum usque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & hu-

mię: áni w gniewie twoim karż mię.

Abowiem strzáły twoie utknęły we mnie: y zmocniłeś nádemną rękę twoię.

Nie mász zdrowia w ćiele moim dla gniewu twego: nie mász pokoiu kośćiom moim dla grzechow mych

Abowiem nieprawośći moie przewyższyły głowę moię: á iáko brzemię ćięszkie obćiążyły się nádemną.

Pogniły y popsowáły się blizny moie: dla głupstwá moiego.

Znędzniałem y skurczyłem się áż do końcá: cáły dźień chodźiłem zásmucony.

Abowiem biodrá moie pełne są náygráwánia: á nie mász zdrowia w ćiele moim.

Iestem strapiony, y bárdzo

miliatus ſum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

dzo uniżony: ryczałem od wzdychánia ſercá mego.

Domine ante te omne deſiderium meum: & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

Pánie przed tobą ieſt wſzelka chuć moiá: y wzdychánie moie przed tobą nie ieſt skryte.

Cor meum conturbatum eſt, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum.

Serce moie ſtrwożone ieſt, opuśćiłá mię śiłá moiá: á iáſnośći oczu moich, y tey nie máſz przy mnie.

Amici mei, & proximi mei: adverſum me appropinquaverunt, & ſteterunt

Przyiaćiele moi y bliſcy moi: ná przećiwko mnie przybliżyli ſię y ſtánęli.

Et qui juxta me erant, de longe ſteterunt: & vim faciebant qui quærebant animam meam.

A ći ktorzy przy mnie byli, z dáleká ſtali: á gwałt mi czynili ktorzy ſzukáli duſze moiey.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti ſunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.

A ći ktorzy mi ſzukáli złego, mawiáli márnośći: á zdrády cáły dźień wymyśláli.

Ego autem tanquam ſurdus non audiebam: & ſicut mutus non aperiens os ſuum.

Ia záś iako głuchy nie słyſzałem: y iáko niemy nieotwieráiący uſt ſwoich

Et factus sum sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speravi: tu exaudies me Domine Deus meus.

Quia dixi, ne quando supergaudeant mihi inimici mei: & dum commoventur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: & cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei vivunt, & confirmati sunt super me: & multiplicati sunt, qui oderunt me iniquè.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant

Y stałem się iáko człowiek nie słyszący: y nie máiący odporu w ustách swoich.

Abowiem w tobiem Pánie ufał: ty mię wysłuchasz Pánie Boże moy.

Bom ták mowił; áby się kiedy nie weselili nádemna nieprzyiaćiele moi: gdy szwánkuią nogi moie, przećiwko mnie wielkie rzeczy mowili.

Bom ia ná bicze gotow iest: y bol moy przed oblicznośćia moia iest záwzdy.

Abowiem winę moię oznáymię: y będę myślił z żáłośćia zá grzech moy.

Lecz nieprzyiaćiele moi żyią, y zmocnili się nádemną: y rozmnożyli się ći, ktorzy mię nienáwidzą niespráwiedliwie.

Ktorzy oddawáią złe zá dobre, uwłaczáli mi;

iżem

mihi: quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne discesseris à me.

Intende in adjutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

iżem náśládował dobroći.

Nie opuszczayże mię Pánie Boże moy: nie odstępuy odemnie.

Przybadź ná rátunek moy: Pánie Boże zbáwienia mego.

PSALMVS XXXVIII.

ARGUMENT.

Gdy Semei złorzeczył Dawidowi, uchodzacemu przed własnym Synem, milczał Dawid, co tu sam opisuie. 2. Reg: 16. *Mowi tu w osobie człowieká świętego, ktory wzgárdźiwszy tymi rzeczámi doczesnymi, żada wiecznych; pokázuie iáko krotkie sa dni człowieká ná tym świećie: Nákoniec prośi Páná Bogá o przedłużenie żywotá tego śmiertelnego; w zdrowiu y w pokoiu, áby mu grzechy odpuśćił wprzod niż zeydźie z tego świátá: y áby go záchował od káry y pomsty zá nie, y od złych ludźi niebespieczeństwá.*

Znaydźiesz tu w tym Psalmie náukę, iáko się masz záchowáć widzac bliźniego grzeszacego.

DIxi, custodiam vias meas: ut non delinquam in lingva mea.

RZekłem, będę strzegł drog moich: ábym nie zgrzeszył ięzykiem moim.

Poſui ori meo cuſtodiam: cùm conſiſteret peccator adverſum me.

Záłożyłem ſtraż uſtom moim: gdy ſtał grzeſznik przećiwko mnie.

Obmutui, & humiliatus ſum, & ſilui à bonis: & dolor meus renovatus eſt.

Zániemiałem, y uniżałem ſię, y zámilczałem dobrych słow; y bol moy odnowił ſię.

Concaluit cor meum intra me: & in meditatione mea exardeſcet ignis.

Zágrzało ſię ſerce moie we mnie: á w rozmyślániu moim roſpalił ſię ogień.

Locutus ſum in lingva mea: notum fac mihi Domine finem meum.

Rzekłem ięzykiem moim: oznáymiy mi Pánie koniec moy.

Et numerum dierum meorum quis eſt: ut ſciam quid deſit mihi.

Y liczbę dni moich ktora ieſt: ábym wiedźiał czego mi nie doſtáie.

Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos: & ſubſtantia mea tanquam nihilum ante te.

Otoś pomierne uczynił dni moie: á bytność moiá iáko nic przed tobą.

Verùmtamen univerſa vanitas: omnis homo vivens.

Záprawdę wſzytká márność ieſt: káżdy człowiek żyiący.

Verùmtamen in imagine pertranſit homo: ſed & fruſtra conturbatur.

Záiſte w obráźie przechodźi człowiek: ále prożno trwoży ſobą.

Thesaurizat: & ignorat cui congregabit ea.

Skárbi: á nie wie komu to zbierze.

Et nunc quæ est expectatio mea, nonne Dominus? & substantia mea apud te est.

A teraz ktoreż iest oczekiwánie moie, izali nie Pan? y bytność moiá u ćiebie iest.

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium insipienti dedisti me.

Od wszytkich nieprawośći moich wyrwiy mię: ná pośmiech głupiemu dałeś mię.

Obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu fecisti: amove à me plagas tuas.

Zániemiałem, y nie otworzyłem ust moich, boś ty to uczynił: odeymiyże odemnie plagi twoie.

A fortitudine manus tuæ ego defeci in increpationibus: propter iniquitatem corripuisti hominem.

Od mocy ręki twoiey iam ustał w strofowániu: dla nieprawośći karałeś człowieká.

Et tabescere fecisti sicut araneam animam ejus: verùmtamen vanè conturbatur omnis homo.

Y uczyniłeś, że wyschłá iáko páiak duszá iego: záiste prożno się frásuie káżdy człowiek.

Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam: auribus percipe lacrymas meas.

Wysłuchay modlitwę moię Pánie, y prośbę moię: przyimiy w uszy twoie łzy moie.

Ne sileas, quoniam ad-

Nie milcz, bom ia iest przy-

vena ego sum apud te, & peregrinus: sicut omnes patres mei.

Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam: & ampliùs non ero.

przychodźień u ćiebie y podrożny: iáko wszyscy oycowie moi.

Zfolguyże mi, ábym się ochłodźił pierwey niźli ztąd odeydę: á więcey nie będę ná świećie.

PSALMVS XXXIX.

ARGUMENT.

Vćiśniony Dawid od Absalona, modli się áby go Bog nie opuszczał: ćieszy go tedy P. Bog, obiáwiáiąc mu, co do tego y inszych zbáwienia należáło, ktore Chrystus miał spráwić. Należy ten Psalm Chrystusowi Pánu, zá ktorego Wćielenie y Národzenie Kośćioł dźięki czyni w osobie Oycow Swiętych stárego Zakonu, ktorzy oczekiwáli przyśćia iego ná świát. Prorokuie tu tákże Dawid, iáko potym mocą Imienia IEZVS Swięći mieli wielkie cudá czynić, y iáko ofiáry Stározakonne cále ustáć miáły, że Pan Chrystus miał wsławić spráwiedliwość y miłośierdźie Boże.

Psalm ten służyć może káżdemu w utrapieniu zostáiącemu.

EXpectans expectavi Dominum: & intendit mihi.

Et exaudivit preces

CZekáiąc czekałem Páná: y skłonił się ku mnie.

Y wysłuchał prośby moie:

meas: & eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fæcis.

Et statuit super petram pedes meos: & direxit gressus meos.

Et immisit in os meum canticum novum: carmen Deo nostro.

Videbunt multi, & timebunt: & sperabunt in Domino.

Beatus vir, cujus est nomen Domini spes ejus: & non respexit in vanitates & insanias falsas.

Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua: & cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.

Annuntiavi & locutus sum: multiplicati sunt super numerum.

Sacrificium & oblationem noluisti: aures

moie: y wywiodł mię z dołu mizernego, y z błotá ignącego.

Y postánowił ná skále nogi moie: y náprostował kroki moie.

Y wpuśćił nową pieśń w ustá moie: hymn Bogu nászemu.

Vyrzą to wielu, y będą się bać: y będą ufać w Pánu.

Błogosłáwiony to mąż, ktorego nádźieią iest imię Páńskie: á nie ogládał się ná márnośći y ná szaleństwá omylne.

Wieleś uczynił ty Pánie Boże moy cudow twoich: á w myślách twoich nie iest ktoby był podobny tobie.

Opowiádałem y mowiłem: rozmnożyli się nád liczbę.

Ofiáry krwáwey y nie krwáwey nie chćiałeś: á-

leś mi

autem perfecisti mihi.
Holocaustum & pro peccato non postulasti: tunc dixi; Ecce venio.
In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus volui: & legem tuam in medio cordis mei.
Annuntiavi justitiam tuam in Ecclesia magna: ecce labia mea non prohibebo, Domine tu scîsti.
Iustitiam tuam non abscondi in corde meo: veritatem tuam, & salutare tuum dixi.
Non abscondi misericordiam tuam, & veritatem tuam: à concilio multo.
Tu autem Domine, nè longè facias miserationes tuas à me: misericordia tua & veritas tua

leś mi uszy przygotował.
Cáłopalenia y zá grzech ofiáry nie żądałeś: tedym rzekł; Oto idę.
W summie kśiąg nápisano o mnie, ábym czynił wolą twoię: Boże moy prágnąłem tego, y zakon twoy chowałem w pośrod serca mego.
Opowiádałem spráwiedliwość twoię w kośćiele wielkim: oto warg moich nie będę hámował, Pánie tyś wiedźiał.
Spráwiedliwośći twoiey nie skryłem w sercu moim: prawdę twoię y zbáwienie twe opowiádałem.
Nie táiłem miłośierdźia twego, y prawdy twoiey: przed zgromádzeniem wielkim.
A ty Pánie nie oddalay zmiłowánia twego odemnie: miłośierdźie twoie y prawdá twoiá

záwżdy

ſemper ſuſceperunt me.	záwżdy mię ogárnęły.
Quoniam circumdederunt me mala, quorum non eſt numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem.	Abowiem obtoczyły mię kłopoty, ktorym nie máſz liczby: poimáły mię niepráwośći moie, ktorychem nie mogł przeyrzeć.
Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.	Rozmnożyły ſię nád włoſy głowy moiey: y ſerce moie opuśćiło mię.
Complaceat tibi Domine ut eruas me: Domine ad adjuvandum me reſpice.	Niechći ſię podoba Pánie ábyś mię wyrwał: Pánie ku rátunku memu weyrzyi.
Confundantur & revereantur ſimul qui quærunt animam meam: ut auferant eam.	Niechay będą záwſtydzeni y zeſromoceni ſpołem ći ktorzy ſzukáią duſze moiey: áby ią odięli.
Convertantur retrorſum, & revereantur: qui volunt mihi mala.	Niech ſię obrocą ná wſtecz, á niech ſię záwſtydzą: ći ktorzy życzą złego.
Ferant confeſtim confuſionem ſuam: qui dicunt mihi, Euge, euge.	Niechay odnioſą nátychmiaſt zelżywość ſwą: ći ktorzy mi mowią, hey hey
Exultent & lætentur ſuper te omnes quærentes te: & dicant ſemper;	A niech ſię rozráduią y uweſelą w tobie wſzyſcy ktorzy ćię ſzukáią: y niech mowią

magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

mowia záwżdy; niechay będźie uwielbiony Pan: ktorzy miłuią zbáwienie twoie.

Ego autem mendicus sum, & pauper: Dominus sollicitus est mei.

Ia záś iestem ubogi: ále Pan stára się o mnie.

Adjutor meus & protector meus tu es: Deus meus ne tardaveris.

Tyś iest pomocnikiem moim, y obrońcą moim: Boże moy nie omieszkiwayże.

PSALMVS XL.

ARGUMENT.

Opowiáda złość Domownikow swoich Dawid przećiw sobie, w czym iest figura Chrystusa. Złożył ten Psalm ná ten czás, kiedy ćięszko chorował, á nieprzyiaćiele iego z rádośćią oczekiwáli śmierći iego. Służy ten Psalm osobliwie człowiekowi miłośiernemu y dobremu, záwiera w sobie proroctwo o męce y śmierći Chrystusa Páná, y o iego zmartwychwstániu.

BEatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

BŁogosłáwiony ktory ma baczenie ná potrzebnego y ná ubogiego: w dźień zły wybáwi go Pan.

Dominus conservet eum, & vivificet eum, &

Pan niechay záchowa tákiego, y ożywi go, y niech

beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum ejus.

niech go uczyni błogosławionym ná źiemi: y niechay go nie wydáie ná wolą nieprzyiaćioł iego.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus: universum stratum ejus versasti in infirmitate ejus.

Pan go niech wspomoże ná łożu niemocy iego: wszytkę pośćiel iego sprzewracałeś w chorobie iego.

Ego dixi, Domine miserere mei: sana animam meam, quia peccavi tibi.

Iam rzekł, Pánie zmiłuy się nádemna: uzdrow duszę moię, bomći grzeszył tobie.

Inimici mei dixerunt mala mihi: quando morietur, & peribit nomen ejus.

Nieprzyiaćiele moi mowili źle: kiedyż prawi umrze, á zginie imię iego.

Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur: cor ejus congregavit iniquitatem sibi.

A ieźli ktory z nich przyszedł áby mię uyrzał: tedy márnośći mowił, serce iego zgromadzáło nieprawośći sobie.

Egrediebatur foras: & loquebatur in idipsum.

Wychodźił precz: y mowił pospołu.

Adversum me susurrabant omnes inimici mei: adversum me cogitabant mala mihi.

Przećiwko mnie szeptáli wszyscy nieprzyiaćiele moi: przećiw mnie myślili źle.

Verbum iniquum constituerunt adversum me: nunquid qui dormit, non adjiciet ut resurgat?

Etenim homo pacis meæ, in quo speravi: qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem.

Tu autem Domine miserere mei, & resuscita me: & retribuam eis.

In hoc cognovi, quoniam voluisti me: quoniam non gaudebit inimicus meus super me.

Me autem propter innocentiam suscepisti: & confirmasti me in conspectu tuo in æternum.

Benedictus Dominus Deus Israël à sæculo, & usq; in sæculum: fiat, fiat.

Słowo nieśpráwiedliwe postánowili przećiwko mnie: izali ten co śpi nie będźie mogł powstáć?

Bowiem człowiek pokoiu mego, ktoremum ufał: ktory iadał chleb moy, wielką uczynił przećiwko mnie zdrádę.

Ale ty Pánie zmiłuy się nádemną, y wzbudź mię: á oddam im.

W tym em poznał iżeś mię chćiał: że się nie będźie weselił nieprzyiaćiel moy nádemną.

A mnieś dla niewinnośći przyiął: y utwierdźiłeś mię przed oblicznośćią twoią ná wieki.

Błogosłáwiony Pan Bog Izráelski od wieku, y áż do wieku: amen, amen.

PSALMVS XLI.

ARGUMENT.

W duchu widząc Dawid záprowádzenie w niewolą ludu

la ludu ſwego do Bábilonu, gdźie zoſtawał lat śiedmdźieśiat, w oſobie iednego ieleniá lámentuie, oświadczáiac prágnienie ſwoie, ogladáć przybytek Páńſki w Ieruzalem, ćieſzy ſię w nádźiei że go oglada. Według ſenſu duchownego, záwiera w ſobie ten Pſalm goraca żadza, do widzenia Páná Bogá, tákże y Swiętych Bożych, ktorzy wzdychaia do wieczney ſczęśliwośći. Cieſzy tu Prorok káżdego człowieká ſpráwiedliwego, żadáiacego mieć Kroleſtwo wieczne Páná Bogá, y daiec náukę, táko maſz wyświádczáć, że Bogá pragnieſz y do wiecznego wzdychaſz żywotá.

QVemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te Deus.

Sitivit anima mea ad Deum fortem, vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, ubi eſt Deus tuus?

Hæc recordatus ſum, & effudi in me animam meam: quoniam tranſibo in locum tabernaculi ad-

JAko prágnie ieleń do źrzodeł wodnych: ták prágnie duſzá moiá do ćiebie o Boże.

Prágnęłá duſzá moiá do Bogá mocnego, żywego: kiedyż przyidę á ukażę ſię przed obliczem Bożym?

Były mi łzy moie zá chleb we dnie y w nocy: gdy mi mowia codźień, kędyſz ieſt Bog twoy?

Ná tom wſpomniał, y wylałem ná ſię duſzę moię: że poydę ná mieyſce przybytku dźiwnego,

mirabilis, uſq; ad domum Dei.

In voce exultationis, & confeſsionis: ſonus epulantis.

Quare triſtis es anima mea? & quare conturbas me.?

Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei & Deus meus.

Ad meipſum anima mea conturbata eſt: proptereà memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm, à monte modico.

Abyſſus abyſſum invocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelſa tua, & fluctus tui: ſuper me tranſierunt.

In die mandavit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte canticum ejus.

go, áż do domu Bożego.

Z głoſem weſela, y chwały: śpiewánie ludu goduiącego.

Czemużeś tedy ſmutna duſzo moiá? y czemu mię trwożyſz?

Miey nádźieię w Bogu, że go ieſzcze chwalić bedę: ktory ieſt zbáwienie twarzy moiey, y Bog moy.

Zátrwożyłá ſię duſzá moiá we mnie: przeto będę ná ćię pámiętał z źiemie Iordańskiey, y z gor Hermońskich, z gory máluczkiey.

Przepáść przepáśći wzywa: ná głos upuſtow twoich.

Wſzytkie powodźi twoie, y náwáłnośći twoie: ná mię ſię ſtoczyły.

We dnie mi Pan pośle miłośierdźie ſwoie: á w nocy pieśń iego będę śpiewał.

Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, susceptor meus es.

Przy mnie będźie modlitwá Bogu żywotá mego: rzekę Bogu, ieſteś moy obrońcá.

Quare oblitus es mei: & quare contriſtatus incedo dum affligit me inimicus?

Czemużeś mię zápomniał: y czemu ſmutno chodzę, gdy mię trapi nieprzyiaćiel?

Dum confringuntur oſſa mea: exprobraverunt mihi, qui tribulant me inimici mei.

Gdy łamią kośći moie: urągáli mi ći ktorzy mię dręczą nieprzyiaćiele moi.

Dum dicunt mihi per ſingulos dies, ubi eſt Deus tuus? quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me?

Gdy mi mowią ná káżdy dźień, kędyż ieſt Bog twoy? czemuś ieſt ſmutna duſzo moiá, y czemu mię trwożyſz?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei & Deus meus.

Miey nádźieię w Bogu, żeć go ieſzcze chwalić będę: bo on ieſt zbáwienie twarzy moiey, y Bog moy.

PSALMVS XLII.

ARGUMENT.

Wtym Pſalmie mowi Dawid z ſtrony ſpráwiedliwych, żądáiac áby byli ſadzeni od Bogá miłośiernego,

y co

y co rychley wybáwieni z ućiskow. Prośi przytym o zesłánie ná świát Páná Chrystusá, pokázuiac iż nikt nie może wniść do niebá, iedno przez Syná Bożego. Nápomina nas ábyśmy frásunki y utrapienia tego żywotá, ćierpliwie znosząc: ku Pánu Bogu y chwale iego záwsze się gárnęli. Ten Psalm iákoby iest końcem przeszłego, y o tymże mowi.

JVdica me Deus, & discerne causam meam: de gente non sancta ab homine iniquo & doloso erue me.

Rozsądź mię Boże, á rozeznay spráwę moię: od narodu nie świętego, od człowieká niespráwiedliwego y chytrego wyrwiy mię.

Quia tu es Deus fortitudo mea: quare me repulisti, & qvare tristis incedo dum affligit me inimicus?

Boś ty iest Bog moc moiá: czemuś mię odrzućił, á czemu smutny chodzę, gdy mię trapi nieprzyiaćiel?

Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.

Wyśliy świátłość twoię y prawdę twoię: te mię poprowádźiły, y przyprowádźiły ná gorę świętą twoię, do przybytkow twoich.

Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Y przyidę do ołtarzá Bożego: do Bogá ktory uwesela młodość moię.

Confitebor tibi in cythara Deus, Deus meus: quare triſtis es anima mea & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultûs mei & Deus meus.

Y będę ćię chwalił ná cytrze Boże, Boże moy: czemu ſię fráſuieſz duſzo moiá, á czemu mię trwożyſz?

Miey nádźieię w Bogu, ábowiē go ieſzcze chwalić będę: gdyż on ieſt Zbáwićielem moim y Bogiem moim.

PSALMVS XLIII.

ARGUMENT.

Dawid w duchu widzac, iż mieli Zydźi od Antyochá Mácedonczyká wiele ućierpieć, w oſobie Mátatyaſſá Wodzá Zydowſkiego lud upomina, áby mężnie ſobie poczynali, ná co im przypomina odważne dźiełá przodkow ich.

W tym Pſalmie ieſt modlitwá Kośćiołá Bożego o obronę od nieprzyiaćioł iego: gdźie Prorok przypomina dobrodźieyſtwá y cudá, ktore Pan Bog pokazał przy wybáwieniu ludu ſobie wybránego.

DEus auribus noſtris audivimus: patres noſtri annuntiaverunt nobis

Opus, quod operatus es in diebus eorum: & in diebus antiquis.

BOże uſzymá náſzymi słyſzeliśmy: oycowie náśi nam opowiádáli.

Spráwę, ktoraś uczynił we dni ich: y we dni ſtárodawne.

Manus tua gentes diſperdidit, & plantaſti eos: affl ixiſti populos, & expuliſti eos.	Ręká twoiá pogány wytráćiłá, á wſzczepiłeś one: udręczyłeś ludźie, y wygnałeś ie.
Nec enim in gladio ſuo poſſederunt terram: & brachium eorum non ſalvavit eos.	Abowiem nie mieczem ſwym pośiedli źiemię: y rámię ich nie wybáwiło ich.
Sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio vultus tui: quoniam complacuiſti in eis.	Ale práwicá twoiá, y rámię twoie, y świátłość obliczá twego: żeś ie umiłował.
Tu es ipſe rex meus & Deus meus: qui mandas ſalutes Iacob.	Ty ſam ieſteś Krol moy, y Bog moy: ktory roskázuieſz wybawienie Iákobowe.
In te inimicos noſtros ventilabimus cornu: & in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.	Przez ćię nieprzyiaćioły náſze rogiem rozrzućiemy: á w imię twoie wzgárdźiemy powſtáiące przećiwko nam.
Non enim in arcu meo ſperabo: & gladius meus non ſalvabit me.	Abowiem nie w łuku moim ufać będę: á miecz moy nie wybáwi mię.
Salvaſti enim nos de affligentibus nos: & odientes nos confudiſti.	Wybáwiłeś bowiē nas od trapiących nas: á máiące nas w nienawiśći záwſtydźiłeś.

In Deo laudabimur tota die: & in nomine tuo confitebimur in sæculum.

W Bogu ſię chlubić będźiemy ná káżdy dźień: á imię twe wysławiáć będźiemy ná wieki.

Nunc autem repuliſti, & confudiſti nos: & non egredieris Deus in virtutibus noſtris.

A teraz odegnałeś y záwſtydźiłeś nas: á nie będźieſz wchodził Boże w śiłách náſzych.

Avertiſti nos retrorſum poſt inimicos noſtros: & qui oderunt nos, diripiebant ſibi.

Odwroćiłeś nas wſtecz od nieprzyiaćioł náſzych: á ktorzy nas w nienawiśći máią, rozſzárpywáli ſobie.

Dediſti nos tanquam oves eſcarum: & in gentibus diſperſiſti nos.

Podałeś nas iáko owce ná rzeź: y między pogány roſproſzyłeś nas.

Vendidiſti populum tuum ſine pretio: & non fuit multitudo in commutationibus eorum.

Przedałeś lud twoy ni záco: á nie dano zań zamiány wielkiey.

Poſuiſti nos opprobrium vicinis noſtris: ſubſannationem & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.

Dałeś nas ná wzgárdę ſąśiádom náſzym: ná ſzyderſtwo y ná pośmiech tym, ktorzy ſą w okoliczy náſzey.

Poſuiſti nos in ſimilitudinem gentibus: commo-

Vczyniłeś nas przysłowie między pogány: kiwániem

tionem capitis in populis.

wániem głowy między ludźmi.

Tota die verecundia mea contra me eſt: & confuſio faciei meæ cooperuit me.

Cáły dźień zelżywość moiá przedemną ieſt: á wſtyd obliczá mego zákrył mię.

A voce exprobrantis & obloquentis: à facie inimici & perſequentis.

Od głoſu człowieká łżącego mię y obmawiáiącego: od obliczá nieprzyiaćielá y prześláduiącego.

Hæc omnia venerunt ſuper nos, nec obliti ſumus te: & inique non egimus in teſtamento tuo.

Toć wſzytko przyſzło ná nas, á przećięśmy ćię nie zápomnieli: y nie czyniliśmy nieſpráwiedliwie w przymierzu twoim.

Et non receſsit retrò cor noſtrum: & declinaſti ſemitas noſtras à via tua.

Y nie cofnęło ſię nãzad ſerce náſze: ániś dopuśćił uſtąpić śćieſzkom náſzym z drogi twoiey.

Quoniam humiliaſti nos in loco afflictionis: & cooperuit nos umbra mortis.

Ześ nas poniżył ná mieyſcu utrapienia: y okrył nas ćień śmierći.

Si obliti ſumus nomen Dei noſtri: & ſi expandimus manus noſtras ad Deum alienum.

Ieśliśmy zápomnieli imienia Bogá náſzego: á podnośili ręce náſze do Bogá cudzego.

Nonne Deus requiret

Iżali ſię Bog o tym nie

ista? ipse enim novit abscondita cordis.

Quoniam propter te mortificamur tota die: æstimati sumus sicut oves occisionis.

Exurge, quare obdormis Domine? exurge, & ne repellas in finem.

Quare faciem tuam avertis? oblivisceris inopiæ nostræ, & tribulationis nostræ.

Quoniam humiliata est in pulvere anima nostra: conglutinatus est in terra venter noster.

Exurge Domine, adjuva nos: & redime nos propter nomen tuum.

będźie pytał? gdyż on wie skrytośći sercá.

Bo nas dla ćiebie morduią ná káżdy dźień: poczytáią nas iáko owce ná rzeź.

Ocuć śię, czemu śpisz Pánie? powstań á nie odrzucay nas do końcá.

Czemu oblicze twoie odwracasz? zápominasz ubostwá nászego y utrapienia nászego.

Abowiem poniżona iest w proch duszá nászá: przylgnał do źiemie brzuch nász.

Powstańże Pánie, rátuy nas: á odkup nas dla imienia twego.

PSALMVS XLIV.

ARGUMENT.

W tym Psálmie prorokuie Dawid o Pánu Chrystuśie, iáko iest zrodzony wiecznie od Oycá, iáko miał bydź naywdźięcznieyszy nád wszystkie ludźie, iáko miał kazáć y przepowiádáć Ewángelia, śiedząc ná Stolicy

wieczney y pánowáć w chwale, iáko go Bog Oćiec pomázáć miał oleiem weśołośći, y że Krolowa miáłá śiádnać ná práwicy iego, opisuie także gody Małżeńskie Chrystusa z Kośćiołem.

ERuctavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

WYlało serce moie słowo dobre: opowiádam ia czyny moie krolowi.

Lingva mea calamus scribæ: velociter scribentis.

Ięzyk moy iest iáko pioro pisarzá: prędko piszącego.

Speciosus forma præ filijs hominum, diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Pieknieyszy iesteś urodą nád syny człowiecze, rozlałá się wdźięczność po wárgách twoich: dla tego ćię błogosłáwił Bog ná wieki.

Accingere gladio tuo super femur tuum: potentissime.

Przypasz miecz twoy do boku twego: o naymocnieyszy.

Specie tua & pulchritudine tua: intende, prospere procede & regna.

Sliczność twoią y pieknośćią twoią: náćiągniy, wyiedź fortunnie, y kroluy.

Propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam: & deducet te mirabiliter dextera tua.

Dla prawdy y ćichośći, y spráwiedliwośći: poprowádźi ćię dźiwnie práwicá twoiá.

Sagittæ tuæ acutæ,

Strzáły twoie ostre, narody

populi ſub te cadent : in corda inimicorum regis.

rody pod ćię upádną : utkną w ſercách nieprzyiaćioł krolewskich.

Sedes tua Deus in ſæculum ſæculi : virga directionis, virga regni tui.

Stolicá twoiá o Boże trwa ná wieki wieczne : laská práwośći, ieſt laská kroleſtwá twoiego.

Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem : propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ conſortibus tuis.

Vmiłowałeś ſpráwiedliwość, á nienáwidźiałeś niepráwośći : przeto ćię pomázał Boże Bog twoy oleykiem weſela nad uczeſtniki twoie.

Myrrha, & gutta, & caſia à veſtimentis tuis à domibus eburneis : ex quibus delectaverunt te filiæ regum in honore tuo.

Myrrhá y áloes y káſſya pachną z ſzat twoich, z domow słoniowych wynieśionych : z ktorych ći roskoſz uczyniły corki krolewskie w pocżćiwośći twoiey.

Aſtitit regina à dextris tuis in veſtitu deaurato : circumdata varietate.

Stánęłá Krolowa po práwicy twoiey w ſzátách złotych : obtoczona ſtroiem rozmáitym.

Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam : & obliviſcere populum tu-

Słuchayże corko, á pátrz, y nákłoń uchá twego : á zápomniy narodu twego

um, & domum patris tui.	twego, y domu oycá twego.
Et concupiſcet rex decorem tuum: quoniam ipſe eſt Dominus Deus tuus, & adorabunt eum.	A będźie pożadał krol śliczności twoiey: ábowiē on ieſt Pan Bog twoy, y będą ſię mu kłániáć.
Et filiæ Tyri in muneribus: vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis.	Corki też Tyrskie z upominkámi obliczu twemu będą ſię modlić: wſzyſcy bogáći z ludźi.
Omnis gloria ejus filiæ regis ab intus: in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus.	Wſzytká chwałá corki krolewskiey ieſt wewnątrz: w bramách złotych ubrána ſtroiem rozmáitym.
Adducentur regi virgines poſt eam: proximæ ejus afferentur tibi.	Przywiodą krolowi pánny zá nią: przynioſą do ćiebie bliskie iey.
Afferentur in lætitia & exultatione: adducentur in templum regis.	Przynioſą ie z weſelem y z rádośćią: przywiodą ie do kośćiołá krolewskiego
Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij: conſtitues eos principes ſuper omnē terram.	Miáſto oycow twoich národźiłoć ſię ſynow: poſtánowiſz ie kśiążęty náde wſzytką źiemią.
Memores erunt nominis tui: in omni generatione & generationem.	Będą wſpominać imię twoie: káżdego wieku y rodzáiu.

Propterea populi confitebuntur tibi in æternum: & in ſæculum ſæculi.

Dla tego narody będą ćię chwalić wiecznie: ná wieki wiekow.

PSALMVS XLV.

ARGUMENT.

Pſalm ten ieſt Dawidow, w ktorym opłákuie przyſſłe Kośćiołá Chryſtuſowego prześládowánie; zámyká w ſobie proroctwo o ućiſkách tegoż Kośćiołá y Swiętych iego, tudźieſſ ſtałe y ſtáteczne potykánie ich z prześládowniki ſwemi, y iáko Pan Bog broni wiernych ſwoich we wſſelákiey przygodźie y niebeſpieczenſtwie.

DEus noſter refugium & virtus: adjutor in tribulationibus, quæ invenerunt nos nimis.

BOg náſz ieſt ućieczka y moca náſza: pomocnikiem w ućiskách ktore nálázły nas bárdzo.

Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris.

Przetoż ſię bać nie będźiem gdy ſię poruſzy źiemiá: y gdy ſię przenioſą gory w poyśrodek morzá.

Sonuerunt & turbatæ ſunt aquæ eorum: conturbati ſunt montes in fortitudine ejus.

Szumiáły y zámąćiły ſię wody iego: zátrzęsły ſię gory przed śiłą iego.

Fluminis impetus lætificat civitatem Dei: ſanctificavit tabernaculum ſuum Altiſsimus.

Strumienie rzeki rozweſeláią miáſto Boże: poświęćił przybytek ſwoy Nayżſzy.

Deus in medio ejus, non commovebitur: adjuvabit eam Deus manè diluculo.	Bog ieſt w pośrodku iego, przetoż nie będźie poruſzone: rátuie go Bog ráno ná świtániu.
Conturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam, mota eſt terra.	Potrwożyły ſię narody y záchwiáły ſię kroleſtwá: dał słyſzeć głos ſwoy y poruſzyłá ſię źiemiá.
Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Iacob.	Pan záſtępow z námi: Bog Iákobow ieſt obrońcą náſzym.
Venite, & videte opera Domini, quæ poſuit prodigia ſuper terram: auferens bella uſque ad fines terræ.	Podźćie, á oglądaycie ſpráwy Páńskie, iákie uczynił cudá ná źiemi: odiąwſzy woyny áż do kráiow źiemie.
Arcum conteret, & confringet arma: & ſcuta comburet igni.	Złamał łuk y pokruſzył oręże: y tarcze w ogniu popalił.
Vacate & videte, quoniam ego ſum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.	Vſpokoyćie ſię, á obaczćie, żem ći ia ieſt Bog: będę podwyżſzon między narody, y będę podwyżſzon ná źiemi.
Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Iacob.	Pan záſtępow z námi: Bog Iákobow obrońcą náſzym.

PSALMUS XLVI.

ARGUMENT.

Według historyi ten Psalm złożył Dawid, kiedy Arká Páńska wprowadzona byłá do Kośćiołá Ierozolimskiego z weselem y tryumfem, Iosue 18. 1. Reg. 6. *Vpomina tu Prorok, áby lud Chrześćiáński chwalił Páná Bogá z tego, iż się náwroćił z pogáństwá, że mu dána obietnicá Krolestwá niebieskiego. Prorokuie oraz o Wniebowstąpieniu Páná Chrystusa, y iáko wiecznie krolowáć miał w chwale Oycá swego.*

OMnes gentes plaudite manibus: jubilate Deo in voce exultationis.

WSzystkie narody kláskayćie rękomá: wykrzykayćie Bogu głosem wesołym.

Quoniam Dominus excelsus, terribilis: rex magnus super omnem terram

Abowiem Pan iest wysoki y strászny: krol wielki nád wszytka źiemią.

Subjecit populos nobis: & gentes sub pedibus nostris.

Podbił ludźie pod nas: y narody pod nogi násze.

Elegit nobis hæreditatem suam: speciem Iacob quam dilexit.

Obrał nam dźiedźictwo swoie: piekność Iákobowę, ktorą umiłował.

Ascendit Deus in jubilo: & Dominus in voce tubæ.

Wstąpił Bog z wesołym śpiewániem: á Pan z głosem trąby.

Psallite Deo nostro

Spiewayćiesz Bogu nászemu

psallite: psallite regi nostro psallite.

Quoniam rex omnis terræ Deus: psallite sapienter.

Regnabit Deus super gentes: Deus sedet super sedem sanctam suam.

Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham: quoniam Dij fortes terræ vehementer elevati sunt.

szemu, śpieway cie: śpieway cie krolowi nászemu śpieway cie.

Abowiem Bog iest krolem wszystkiey ziemie: śpieway cie sz mądrze.

Będźie krolował Bog nád narody: Bog śiedźi ná stolicy swey świętey.

Xiążętá narodow zgromádźiły się z Bogiem Abráámowym: ábowiem Bogowie mocni ziemie, są bárdzo wywyższeni.

PSALMVS XLVII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie Dawid prorokuie, iáko Miásto Ieruzalem miáło się stáć sławne po wszytkim świećie, iż w nim miał bydź uznan Pan IEZVS, y tám przebywáć obecnośćia swoia, iáko do tego Miástá mieli przyiáchać Trzey Krolowie, szukáiac Páná IEZVSA. Iáko tám miał bydź strách w prześládowániu Páná IEZVSA y iego Vczniow, y że Nayświętsza Pánná miáłá go ofiárowáć w Kośćiele Ierozolimskim. Przeto dźiękuie Dawid, zá náprawę Miástá tego, po niewoli Bábilońskiey, co się stało po śmierći iego. Dźiękuie y Chry-

y Chrystusowi Pánu, zá wybáwienie Kośćiołá iego, y dáie náukę, iáko się w Kośćiele záchowáć trzebá.

MAgnus Dominus, & laudabilis nimis: in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus.

Wielki iest Pan, y bárdzo chwalebny: w mieśćie Bogá nászego, ná gorze świętey iego.

Fundatur exultatione universæ terræ mons Sion: latera Aquilonis, civitas regis magni.

Funduie się z rádośćią wszytkiey źiemie gorá Syon: y strony iey pułnocne miásto Krola wielkiego.

Deus in domibus ejus cognoscetur: cùm suscipiet eam.

Bog w domách iego będźie poznány: kiedy ie wspomoże.

Quoniam ecce reges terræ congregati sunt: convenerunt in unum.

Abowiem oto krolowie źiemscy zgromádźili się: ześli się społem.

Ipsi videntes sic admirati sunt, conturbati sunt, commoti sunt: tremor apprehendit eos.

Ci uyrzawszy że ták, zdźiwili się, zátrwożyli się, wzruszyli się: drżenie ie nápádło.

Ibi dolores ut parturientis: in spiritu vehementi conteres naves Tharsis.

Tám boleśći iáko rodzącey niewiásty: wiátrem gwałtownym pokruszysz okręty Társeńskie.

Sicut audivimus, sic vidimus in civitate Do-

Iákośmy słyszeli, tákeśmy widźieli w mieśćie Páná za-

mini virtutum, in civitate Dei noſtri: Deus fundavit eam in æternum.	ná záſtępow, w mieśćie Bogá náſzego: Bog ie ugruntował ná wieki.
Suſcepimus Deus miſericordiam tuam: in medio templi tui.	Przyięliśmy o Boże miłośierdźie twoie: w poyśrod kośćiołá twego.
Secundùm nomen tuum Deus, ſic & laus tua in fines terræ: juſtitia plena eſt dextera tua.	Iáko imię twoie o Boże, ták y chwałá twoiá słynie ná koniec źiemie: ſpráwiedliwośći pełna ieſt práwicá twoiá.
Lætetur mons Sion, & exultent filiæ Iudæ: propter judicia tua Domine.	Niech ſię weſeli gorá Syon, á niech ſię rozrąduią corki Iudzkie: dla ſądow twoich Pánie.
Circumdate Sion, & complectimini eam: narrate in turribus ejus.	Obſtąpćie Miáſto Syońskie, á obeydźćie ie: opowiádayćie ná wieżách iego.
Ponite corda veſtra in virtute ejus; & diſtribuite domos ejus, ut enarretis in progenie altera.	Vważayćie w ſercách ſwych moc iego: á przypátrzćie ſię z oſobná domom iego, ábyśćie to opowiádáli potomſtwu drugiemu.
Quoniam hic eſt Deus, Deus noſter in æter-	Zeć ten ieſt Bog, Bog náſz ná wieki wieczne:

num, & in sæculum sæculi: ipse reget nos in sæcula. on nas będźie rządźił ná wieki.

PSALMVS XLVIII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie prorokuie Dawid, iáko Pan Chrystus miał często kazáć w przypowieśćiách, iáko miał iść ná mękę mężnie: iáko nikt nie odkupi ludu Zydowskiego w dźień sądny od potępienia. Ze pyszni á dufaiacy w swoich bogáctwách, przyrownáni będa bydlętom, y w piekle będa pogrzebieni.

Dáie nam przytym náukę Dawid S. iáko się przećiw świátu y zgorszeniu stáwić mamy, w nim się iáko w omylnym nie kocháć; pokázuie tákże iakim ma bydź ten, ktory uczy drugich rzeczy zbáwiennych.

Iest tákże ten Psalm o sądźie Bożym. Iest y poćiecha Kośćiołá Bożego, náprzećiw prześládowcom y sczęśćiu złośliwych.

AVdite hæc omnes gentes: auribus percipite omnes qui habitatis orbem.

Quique terrigenæ, & filij hominum: simul in unum dives & pauper.

Os meum loquetur sapientiam: & meditatio

SŁuchayćie tego wszystkie narody: bierzćie to w uszy swe wszyscy obywátele źiemscy.

Ták wy z pospolstwá, iáko y wy zacnieyśi: ták bogáty iáko y ubogi.

Vstá moie będa mowiły mądrość: á rozmyślánie

sercá

cordis mei prudentiam.

Inclinabo in parabolam aurem meam: aperiam in pſalterio propoſitionem meam.

Cur timebo in die mala? iniquitas calcanei mei circumdabit me.

Qui confidunt in virtute ſua: & in multitudine divitiarum ſuarum gloriantur.

Frater non redimit, redimet homo: non dabit Deo placationem ſuam.

Et pretium redemptionis animæ ſuæ: & laborabit in æternum, & vivet adhuc in finem.

Non videbit interitum, cùm viderit ſapientes morientes: ſimul inſipiens & ſtultus peribunt.

ſercá mego opowie roſtropność.

Nákłonię do przypowieśći uchá mego: otworzę przy árfie powieść moię.

Czemu ſię mam bać we zły dźień niepráwość ſtopy moiey ogárnie mię.

Ktorzy ufaią w mocy ſwoiey: y chlubią ſię w wielkich bogáctwách ſwoich.

Ieśli ćię brát nie odkupi, iákoż ćię odkupi inſzy człowiek: żaden nie da ubłagánia zá ſię.

Ani zapłáty odkupienia duſze ſwoiey: y nie będźie prácował ná wieki, y nie będźie żył ieſzcze áż do końcá.

Iżali nie oglada skázenia, gdy uyrzy y mądre umieráiące: záprawdę poſpołu niemądry y głupi zginą.

Y zo-

Et relinquent alienis divitias ſuas: & ſepulchra eorum domus illorum in æternum.

Tabernacula eorum in progenie & progenie: vocaverunt nomina ſua in terris ſuis.

Et homo cùm in honore eſſet, non intellexit: comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.

Hæc via illorum ſcandalum ipſis: & poſtea in ore ſuo complacebunt.

Sicut oves in inferno poſiti ſunt: mors depaſcet eos.

Et dominabuntur eorum juſti in matutino: & auxilium eorum veteraſcet in inferno à gloria eorum.

Verùmtamen Deus redimet animam meam de

Y zoſtáwia obcym máiętnośći ſwoie: á groby ich domámi ich ná wieki.

Przybytkámi ich od narodu: názywáli imioná ſwe w źiemiách ſwoich.

A człowiek gdy we czći był, nie rozumiał: przyrownány ieſt bydlętom bezrozumnym, y ſtał ſię im podobny.

Tá drogá ich pogorſzenie im: á potym w uśćiech ſwych będą ią ſobie podobáli.

Iáko owce, w piekle ſą położeni: śmierć ie trawić będźie.

A będą ſpráwiedliwi pánowáć nád niemi ráno: á rátunek ich ſtárzeie ſię w piekle, po słáwie ich.

Wſzákże Bog odkupi duſzę moię z ręki piekielney,

manu inferi: cùm acceperit me.	ney: gdy mię przyimie.
Ne timueris, cùm dives factus fuerit homo: & cùm multiplicata fuerit gloria domûs ejus.	Nie boy się gdy się zbogáći człowiek: y gdy się rozmnoży sławá domu iego.
Quoniam cùm interierit, non sumet omnia: neque descendet cum eo gloria ejus.	Abowiem gdy zginie, nie weźmie wszystkiego: áni zstąpi z nim sławá iego.
Quia anima ejus in vita ipsius benedicetur: confitebitur tibi cùm benefeceris ei.	Bo duszá iego będźie zá żywotá iego błogosłáwiona: będźieć wyznawał gdy mu dobrze uczynisz.
Introibit usque in progenies patrum suorum: & usque in æternum non videbit lumen.	Wnidźie áż do rodzáiu oycow swoich: y áż ná wieki nie uyrzy świátłośći.
Homo cùm in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.	Człowiek gdy we czći był, nie rozumiał: przyrownan iest bydlętom nierozumnym, y stał się im podobny.

PSALMVS XLIX.

ARGUMENT.

Psalm ten Dawidow wyśpiewywał Asaph Przełożony

żony nád muzyka; Zámyka w ſobie proroctwo o ſkutecznym Kazaniu Páná Chryſtuſowym, y o dwoiákim przyśćiu iego ná świát; iednym w uboſtwie, drugim ná ſad w Máieſtaćie; y że ofiáry ſtárego Zakonu uſtáć y ſkáżone bydź miáły.

DEus Deorum Dominus locutus eſt: & vocavit terram.

BOg nád Bogi Pan mowił: y przyzwał źiemie.

A ſolis ortu uſque ad occaſum: ex Sion ſpecies decoris ejus.

Od słońcá wſchodu áż do zachodu: z Syonu piekność ozdoby iego.

Deus manifeſtè veniet: Deus noſter, & non ſilebit.

Bog iáwnie przyidźie: Bog náſz á nie będźie milczał.

Ignis in conſpectu ejus exardeſcet: & in circuitu ejus tempeſtas valida.

Ogień przed oblicznośćia iego rozpali ſię: á około niego wicher wielki.

Advocabit cælum deſurſum: & terram diſcernere populum ſuum.

Przyzwie niebá zwierzchu: y źiemię, áby rozſadźił lud ſwoy.

Congregate illi ſanctos ejus: qui ordinant teſtamentum ejus ſuper ſacrificia.

Zgromadźćie mu święte iego: ktorzy rozrzadzáia teſtáment iego w ofiárách.

Et annuntiabunt cæli

Y będa opowiádáły niebio-

justitiam ejus: quoniam Deus judex est.

niebiosa spráwiedliwość iego: iż Bog iest sędźia.

Audi populus meus, & loquar, Israël & testificabor tibi: Deus, Deus tuus ego sum.

Słuchay ludu moy, á mowić będę: Izráelu, á oświádczáć będę przećiw tobie: Bog, Bog twoy ia iestem.

Non in sacrificijs tuis arguam te: holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper.

Nie będę ćię karał z ofiar twoich: bo całopalone ofiáry twoie są przedemna záwzdy.

Non accipiam de domo tua vitulos: neque de gregibus tuis hircos.

Nie będę brał z domu twego ćielcow: áni z trzod twoich kozłow.

Quoniam meæ sunt omnes feræ silvarum: jumēta in montibus & boves

Abowiem moie są wszystkie zwierzętá leśne: bydłá po gorách y woły.

Cognovi omnia volatilia cæli: & pulchritudo agri mecum est.

Znam wszystkie ptástwá niebieskie: y piekność polá zemna iest.

Si esuriero, non dicam tibi: meus est enim orbis terræ, & plenitudo ejus.

Ieśli będę łáknał, nie będęć mowił: bo moy iest okrag ziemie, y nápełnienie iego.

Numquid manducabo carnes taurorum: aut sangvinem hircorū potabo?

Iżali będę iadł mięso wołowe: ábo krew kozłową będę pił?

Ofiáruy

Immola Deo ſacrificium laudis: & redde Altiſsimo vota tua.	Ofiáruy Bogu ofiárę chwały: á odday Naywyżſzemu śluby twoie.
Et invoca me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me.	A wzyway mię w dźień utrapienia: á ia ćię wyrwę, á ty mię czćić będźieſz.
Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras juſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum?	Ale grzeſznikowi rzekł Bog: Czemu ty opowiádaſz ſpráwiedliwośći moie, y bierzeſz Teſtáment moy w uſtá twoie?
Tu verò odiſti diſciplinam: & projeciſti ſermones meos retrorſum.	A oto ty maſz w nienawiśći kárność; y zárzućiłeś słowá moie názad.
Si videbas furem, currebas cum eo: & cum adulteris portionem tuam ponebas.	Ieśliś widźiał złodźieiá, biegałeś z nim: á z cudzołożniki miałes ſwoy skład.
Os tuum abundavit malitia: & lingva tua concinnabat dolos.	Vſtá twoie były pełne złośći: á ięzyk twoy plotł zdrády.
Sedens adverſus fratrem tuum loquebaris: & adverſus filium matris tuæ ponebas ſcandalum: hæc feciſti, & tacui.	Siedząc mawiałeś przećiw brátu twemu: y dawałeś zgorſzenie przećiw ſynowi mátki twoiey: toś czynił, á iam milczał.
Exiſtimaſti iniquè, quòd	Mniemałeś nieſpráwiedliwie,

ero tui ſimilis: arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam.

Intelligite hæc, qui obliviſcimini Deum: ne quando rapiat, & non ſit qui eripiat.

Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter quo oſtendam illi ſalutare Dei.

dliwie, żem miał bydź tobie podobny: będę ćię ſtrofował, y ſtáwięć przed oczy twoie.

Rozumieyćieſz to, ktorzy zápominaćie Bogá: by kiedy nie porwał, á nie będźie ktoby wydárł.

Ofiárá chwały uczći mię: y tám drogá, ktorą mu ukaże zbáwienie Boże.

PSALMVS L.

ARGUMENT.

Gdy zgrzeßył Dawid z Zona Vryaßowa, y Męża iey zábił, Prorok Náthán grzech mu ten iego przełożył, á on pokutuiac, ten Pſalm nápiſał. Prośi tu Páná Bogá, áby ſię nád nim zmiłował, y grzech mu odpuśćił, áby w nim czyſte ſerce ſtworzył, y żeby go nie odrzucał od obliczá ſwego. Prorokuie zátym, iáko ofiáry ſtározakonne uſtáć miáły, á iż ofiárá Pánu Bogu przyięmna ieſt, ſerce ſkruſzone y upokorzone. Pobudza tu ſwym przykłádem Prorok S. człowieká grzeßnego, ku pokućie y żalu zá grzechy.

MIſerere mei Deus: ſecundùm magnam miſericordiam tuam.

ZMiłuy ſię nádemną Boże: według wielkiego miłośierdźia twego.

Et ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum: dele iniquitatẽ meã.

A według mnoſtwá litośći twoich: zgładź nieprawość moię.

Amplìùs lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Ieſzcze więcey omyi mię od nieprawośći moiey: y od grzechu mego oczyść mię.

Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco: & peccatum meum contra me eſt ſemper.

Abowiem ia znam nieprawość moię: y grzech moy ieſt záwżdy przedemną.

Tibi ſoli peccavi, & malum coram te feci: ut juſtificeris in ſermonibus tuis & vincas cùm judicaris.

Tobie ſamemu zgrzeſzyłem y złość przed tobą uczyniłem: ábyś ſię ty uſpráwiedliwił w mowách twoich, á zwyćiężył gdy ćię poſądzáią.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: & in peccatis concepit me mater mea.

Oto bowiem w nieprawośćiách ieſtem poczęty: á w grzechách poczęłá mię mátká moiá.

Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.

Oto bowiem umiłowałeś prawdę: niewiádome y skryte rzeczy mądrośći twoiey obiáwiłeś mi.

Asperges me hyssopo & mundabor: lavabis me & super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne proijcias me à facie tua: & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: & Spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te convertentur.

Libera me de sãgvinibus

Pokropisz mię hyzopem, á będę oczyszczony: omyiesz mię, á będę nád śnieg wybielony.

Słuchowi memu dasz rádość y wesele: y rozráduią się kośći poniżone.

Odwroć oblicze twoie od grzechow moich,: á zgładź wszytkie nieprá-wośći moie.

Serce czyste stworz we mnie Boże: y Duchá prawego odnow we wnętrznośćiách moich.

Nie odrzucay mię od obliczá twego: y Duchá świętego twego nie bierz odemnie.

Przywroć mi rádość zbáwienia twoiego: y Duchem przednieyszym potwierdź mię.

Będę náuczał nieprawe drog twoich: á niezbożni do ćiebie się náwrocą.

Wybaw mię ze krwi

Boże,

Deus, Deus ſalutis meæ: & exultabit lingva mea juſtitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam ſi voluiſſes ſacrificium, dediſſem útique: holocauſtis non delectaberis.

Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Ieruſalem.

Tunc acceptabis ſacrificium juſtitiæ, oblationes & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.

Boże, Boże zbáwienia mego: á ięzyk moy z rádośćią będźie wysławiał ſpráwiedliwość twoię.

Pánie otworzyſz wárgi moie: á uſtá moie będą opowiádáć chwałę twoię.

Abowiem gdybyś był chćiał ofiáry, wzdybychći ią był dał: w cáłopalonych nie będźieſz ſię kochał.

Ofiárá Bogu ieſt duch ſtrapiony: ſercá skruſzonego y uniżonego Boże nie wzgárdźiſz.

Vczyń dobrze Pánie Syonowi w dobrey woli twoiey: áby ſię zbudowáły mury Ierozolimskie.

Tedy przyimieſz ofiárę ſpráwiedliwośći, obláciey y cáłopalenia: tedy nákłádą ná ołtarz twoy ćielcow.

PSALMVS LI.

ARGUMENT.

Vchodząc Dawid przed Saulem, wstąpił do Achimelechá Kapłáná. Co wydał Saulowi Doeg, 2. Reg. 22. zá co ręką Doegá, Saul Kapłánow pułtoráſtá zábił, ná tę tu złość Dawid nárzeka, y oświádcza ſwoię niewinność, dźiękuiac Pánu Bogu, że go wybáwił; y prorokuie iák wielka będźie rádość dobrych, gdy do chwały wieczney będą wprowádzeni. Ten Pſalm zámyka w ſobie poćiechę w trudnośćiách, dla ludźi ſpráwiedliwych.

QVid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate?

Tota die injuſtitiam cogitavit lingva tua: ſicut novacula acuta feciſti dolum.

Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem: iniquitatem magis, quàm loqui æquitatem.

Dilexiſti omnia verba præcipitationis: lingvâ dolosâ.

Propterea Deus deſtruet te in finem, evellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo: & radicem tuam de terra viventium.

CO ſię przechwalaſz ze złośći: ktoryś ieſt śilny w nieprawośći.

Ná káżdy dźień nieſpráwiedliwość myślił ięzyk twoy: iáko brzytwá oſtra czyniłeś zdrádę.

Vmiłowałeś złość nad dobroć: nieprawość więcey niż mowić ſpráwiedliwość.

Vmiłowałeś wſzyſtkie słowá zátrácenia:. ięzykiem zdrádliwym.

Przetoż ćię Bog zniſzczy do końcá, wywroći ćię, y wypędźi ćię z przybytku twego: y plemię twoie z źiemie żyiacych.

Videbunt justi, & timebunt, & super eum ridebunt, & dicent: Ecce homo, qui non posuit Deum adjutorem suum.

Sed speravit in multitudine divitiarum suarum: & prævaluit in vanitate sua.

Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei: speravi in misericordia Dei in æternum, & in sæculum sæculi.

Confitebor tibi in sæculũ, quia fecisti: & expectabo nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum.

Vyźrza spráwiedliwi, y będą się bać, y nád nim będą się śmiać, y rzeką: Oto człowiek, ktory nie kładł Bogá pomocnikiẽ swoim.

Ale ufał w mnostwie bogáctw swoich: y przemogł w márnośći swoiey.

Ia záś iáko oliwá rodzáyna w domu Bożym: ufałem w miłośierdźiu Bożym wiecznie, y ná wieki.

Będę wyznawał ná wieki, żeś uczynił: y będę oczekiwał imienia twego, bo dobre iest przed oblicznośćią świętych twoich

PSALMVS LII.

ARGUMENT.

Ten Psalm tylko się iednym wierszykiem, ktory tu wyłożemy rożni od trzynastego, dány iest do wyspiewánia gromádźie muzykow, co się znáczy Mácheleth. Pokázuie madrość Dawidowa, ktory opłákuie głupstwo narodu ludzkiego, iż źli ludźie ták łatwo grzeszą, iáko

by Bogá nie było. Cieszy tu ludźie pobożne, w przećiwnośćiách y trudnośćiách będace.

DIxit insipiens in corde suo: Non est Deus.

Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonum.

Deus de cælo prospexit super filios hominum: ut videat, si est intelligens aut requirens Deum.

Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

Nonne scient omnes, qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam, ut cibum panis.

Deum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.

Quoniam Deus dissipavit ossa eorum, qui homi-

RZekł głupi w sercu swoim: Nie mász Bogá.

Popsowáli się, y obrzydłemi się sstáli w nieprawośćiách: nie mász ktoby dobrze czynił.

Bog z niebá poyrzał ná syny człowiecze: áby oglądał, ieśli iest znáiacy ábo szukáiacy Bogá.

Wszyscy odstąpili, pospołu stáli się niepożytecznemi: nie mász ktoby dobrze czynił, nie mász áż do iednego.

Iżali nie poznáią wszyscy ktorzy czynią nieprawość ktorzy pożeráią lud moy, iákoby chleb iedli.

Bogá nie wzywáli: tám drżżeli od boiáźni, gdźie nie było stráchu.

Abowiem Bog rozsypał kośći tych, ktorzy się ludźiom

nibus placent: confusi sunt quoniam Deus sprevit eos.

Quis dabit ex Sion salutare Israël? cùm converterit Deus captivitatem plebis suæ, exultabit Iacob, & lætabitur Israël.

dźiom podobáią: pohańbieni są, bo ie Bog wzgárdźił.

Ktoż da z Syonu zbáwienie Izráelu? gdy Bog náwroći lud swoy z niewoli, y rozráduie się Iákob, y rozweseli się Izráel

---

PSALMVS LIII.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem, wstąpił do Zyfow ná Pustyni, iáko do Przyiaćioł, á oni dáli znáć o tym Saulowi, ále y z tego niebespieczeństwá wybáwił go Pan Bog: lubo iuż był otoczony od Saulá, on w tym niebespieczeństwie Psalm ten nápisał, w ktorym uczy człowieká spráwiedliwego, áby w przećiwnośćiách umiał chwalić Bogá; y prorokuie, iáko Pan IEZVS uskarżáć się miał ná niewdźięczność ludu żydowskiego, y iáko go Oćiec Niebieski miał wspomoc w tego ćięszkośćiách, y że sam dobrowolnie miał się ná krzyż ofiarowáć.

DEus in nomine tuo salvum me fac: & in virtute tua judica me.

Deus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei.

BOże, w imię twoie zbaw mię: á w mocy twoiey sądź mię.

Boże wysłuchay modlitwę moię: przyimiy w uszy słowá ust moich.

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me, & fortes quæsierunt animam meam: & non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

Abowiem obcy powstáli przećiwko mnie, á mocarze szukáli duszę moiey: á nie kłádli Bogá przed oczymá swymi.

Ecce enim Deus adjuvat me: & Dominus susceptor est animæ meæ.

Bo oto Bog mię podpiera: á Pan ięst obrońcá duszę moiey.

Averte mala inimicis meis: & in veritate tua disperde illos.

Odwroć złe ná nieprzyiaćiele moie: á zátrać ie według prawdy twoiey.

Voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine: quoniam bonum est.

Dobrowolnie będę ofiárował tobie, y będę chwalił imię twoie Pánie: ábowiem dobre iest.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: & super inimicos meos despexit oculus meus.

Bo z wszytkiego frásunku wyrwałeś mię: á oko moie wzgárdźiło nieprzyiaćioły moie.

PSALMVS LIV.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Absalonem, y tułáiac się po pustyniách, utrapienie swoie opisuie, y prorokuie o męce Páná Chrystusa, iáko się miał smęćić od żydow bydź poiman, iáko nie miał naymniey ustąpić od sprá-

wiedli-

wiedliwośći, że miał bydź wydan od właſnego Vczniá y od inſzych opuſzczony. Náoſtátek upomina, áby káżdy człowiek miał nádźieię w Pánu Bogu.

EXaudi Deus orationem meam: & ne deſpexeris deprecationem meam: intende mihi & exaudi me.

Contriſtatus ſum in exercitatione mea: & conturbatus ſum à voce inimici, & à tribulatione peccatoris.

Quoniam declinaverunt in me iniquitates: & in ira moleſti erant mihi.

Cor meum conturbatum eſt in me: & formido mortis cecidit ſuper me.

Timor & tremor venerunt ſuper me: & contexerunt me tenebræ.

Et dixi: quis dabit mihi pennas ſicut columbæ: & volabo, & requieſcam?

Ecce elongavi fugi-

WYsłuchay Boże modlitwę moię, á nie wzgárdzay prośby moiey: weyrzyi ná mię, á wysłuchay mię.

Záſmućiłem ſię w ćwiczeniu moim: y zátrwożyłem ſię dla głoſu nieprzyiaćielá, y dla ućiśnienia grzeſzniká.

Abowiem zwáláli ná mię nieprawośći: á w gniewie przykrzyli mi ſię.

Serce moie zátrwożyło ſię we mnie: á ſtrách śmierći przypadł ná mię.

Boiaźń y drżżenie przyſzły ná mię: y okryły mię ćiemnośći.

Y rzekłem: kto mi da skrzydłá iáko gołębice: á będę latał, y odpoczywał.

Oto oddaliłem ſię u- ćieká-

ens: & mansi in solitudine.

Expectabam eum, qui salvum me fecit: à pusillanimitate spiritûs, & tempestate.

Præcipita Domine, divide lingvas eorum: quoniam vidi iniquitatem & contradictionē in civitate.

Die ac nocte circumdabit eam super muros ejus iniquitas: & labor in medio ejus, & injustitia.

Et non defecit de plateis ejus: usura & dolus.

Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi: sustinuissem utique.

Et si is, qui oderat me, super me magna locutus fuisset: abscondissem me forsitan ab eo.

Tu verò homo unanimis: dux meus & notus meus.

ćiekáiac: y mieszkałem ná pustyni.

Czekałem tego, ktory mię wybáwił: od lękliwośći duchá, y od náwáłnośći.

Zátráć ie Pánie, rozdźiel ich ięzyki: bom widźiał niepráwość, y spor w mieśćie.

We dnie y w nocy obtoczy ie po murách iego niepráwość: á obćiażenie iest w poyśrod iego y niespráwiedliwość.

Y nie ustáłá náulicách iego lichwá: y zdrádá.

Abowiē by mi był złorzeczył nieprzyiaćiel moy: wzdybych był wytrwał.

Y by był ten, ktory mię nienáwidźiał, przećiwko mnie wielkie rzeczy mowił: snadźbych się był skrył przed nim.

Ale ty człowiecze iednomyślny: wodzu moy y znáiomy moy.

Qui ſimul mecum dulces capiebas cibos: in domo Dei ambulavimus cum conſenſu.

Veniat mors ſuper illos: & deſcendant in infernum viventes.

Quoniam nequitiæ in habitaculis eorum: in medió eorum.

Ego autem ad Deum clamavi: & Dominus ſalvabit me.

Veſpere & manè & meridiè narrabo, & annuntiabo: & exaudiet vocem meam.

Redimet in pace animam meam ab his, qui appropinquant mihi: quoniam inter multos erant mecum.

Exaudiet Deus, & humiliabit illos: qui eſt ante ſæcula.

Non enim eſt illis commutatio, & non timuerũt

Ktoryś poſpołu ze mną iadał słodkie pokármy: w domu Bożym chodźiliśmy w zgodźie.

Niechay śmierć przyidźie ná nie: á niechay żywo zſtąpią do piekłá.

Bo złośći pełno w mieſzkániách ich: w pośrodku ich.

A ia záś do Bogá wołałem: á Pan mię wybáwi.

W wieczor y ráno y w południe: będę opowiádał y wysławiał, y wysłucha głos moy.

Odkupi duſzę moię od tych, ktorzy mi ſię ſprzećiwiáią: ábowiem między wielą byli ze mną.

Wysłucha mię Bog, y uniży ie ten: ktory ieſt przed wieki.

Bo nie máſz w nich odmiány, y nie bali ſię Bo-

Deum : extendit manum suam in retribuendo.

Contaminaverunt testamentum ejus, divisi sunt ab ira vultus ejus: & appropinquavit cor illius.

Molliti sunt sermones ejus oleum : & ipsi sunt jacula.

Jacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet : non dabit in æternum fluctuationem justo.

Tu verò Deus deduces eos: in puteum interitus.

Viri sangvinum, & dolosi non dimidiabunt dies suos : ego autem sperabo in te Domine.

gá: y przetoż wyćiągnał rękę swoię w oddawániu.

Pokaláli przymierze twarzy iego: y sprzećiwiło się serce ich.

Gládsze są mowy iego nád oliwę: á one są strzáły.

Wrzuć ná Páná stáránie twoie, á on ćię wychowa: á nie dopuśći ná wieki záchwiać się sprawiedliwemu.

Ale ty Boże záwiedźiesz ie do studnie zátrácenia.

Mężowie krwáwi y zdrádliwi nie doydą połowice dni swoich: lecz ia będę ufał w tobie Pánie.

PSALMVS LV.

ARGUMENT.

Strapiony Dawid uchodząc przed Saulem, zászedł do źiemie Seth, gdźie go nieprzyiaćiele iego poználi y zátrzymáli, on zmyśliwszy szaleństwo, uszedł ná puszczą, gdźie

gdźie zebráło się do niego czterystá wygnáńcow, ktorzy dla tego do Swiatnice przystapić nie mogli. Psalm ten w ten czás iáko iáki zapis wieczny Dawid zostáwił. Prorokuie w nim, iáko lud Chrześćiáński miał prześládowánie ćierpieć, y że záwsze miał bydź poćieszon: náostátku o ślubách wspomina. Iest też to modlitwá o wybáwienie z niebespieczeństw.

Miserere mei Deus, quoniam conculcavit me homo; tota die impugnans tribulavit me.

Zmiłuy się nádemna Boże, boć mię podeptał człowiek: przez cáły dźień walcząc utrapił mię.

Conculcaverunt me inimici mei tota die: quoniam multi bellantes adversum me.

Podeptáli mię nieprzyiaćiele moi ná káżdy dźień: ábowiem wiele iest walczacych przećiw mnie

Ab altitudine diei timebo: ego verò in te sperabo.

Od wysokośći dniá ulęknę się: ia záś w tobie nádźieię mieć będę.

In Deo laudabo sermones meos, in Deo speravi: non timebo quid faciat mihi caro.

W Bogu wysławiáć będę słowá moie, w Bogum ia ufał: nie będę się bał co mi uczyni ćiáło.

Tota die verba mea execrabantur: adversum me omnes cogitationes eorum in malum.

Cáły dźień słowá moie powtarzáia: przećiwko mnie wszytkie myśli ich były ná złe.

Inhabitabunt, & abscondent : ipsi calcaneum meum observabunt.

Będą mięszkáć y kryć się: sami stop moich będą szlákowáć.

Sicut sustinuerunt animam meam, pro nihilo salvos facies illos: in ira populos confringes.

Iáko czekáli ná duszę moię zá nic ie zbáwisz: w gniewie ludźi pokruszyszsz.

Deus vitam meam annuntiavi tibi: posuisti lacrymas meas in conspectu tuo.

Boże żywot moy obiáwiłem tobie: położyłeś łzy moie przed oblicznośćią twoią.

Sicut & in promissione tua: tunc convertentur inimici mei retrorsum.

Iákoś przyrzekł w obietnicy twoiey: tedy podádzą tył nieprzyiaćiele moi.

In quacunque die invocavero te: ecce cognovi quoniam Deus meus es.

W ktorykolwiek dźień będę ćię wzywał: otom poznał że Bogiem moim iesteś.

In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonem: in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo.

W Bogu będę chwalił słowo, w Pánu będę chwalił mowę: miałem nádźieię w Bogu, nie będę się lękał co mi uczyni człowiek

In me sunt Deus vota tua: quæ reddam laudationes tibi.

We mnie są Boże śluby twoie: ktore [illegible]ddam chwały tobie.

Abowie-

Quoniam eripuiſti animam meam de morte, & pedes meos de lapſu: ut placeam coram Deo in lumine viventium.

Abowiemeś wyrwał duſzę moię od śmierći, á nogi moie od upadku: ábym ſię podobał przed Bogiem w świátłośći żyiacych.

PSALMVS LVI.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem 1. Reg: 24. *do Iáſkinie Engáddy ſkrył ſię: w ktora też wſzedł ſam ieden Saul, nie wiedzac o Dawidźie. Tám go Dawid iako mu rádźili Towárzyſze iego mogł zábić, ále mu przepuśćił; O tym ten Pſalm nápiſał, y dał mu tytuł, Nie zágubiay: prorokuie w nim, o męce, śmierći, Zmartwychwſtániu, y Wniebowſtąpieniu Chryſtuſowym.*

Ieſt też to Modlitwá Kośćiołá, náprzećiw przeſládowcom, ktorzy wiernych iego ućiſkáia.

Miſerere mei Deus: miſerere mei: quoniam in te confidit anima mea.

Zmiłuy ſię nádemna Boże, zmiłuy ſię nádemna: ábowiem w tobie ufa duſzá moiá.

Et in umbra alarum tuarum ſperabo: donec tranſeat iniquitas.

Y w ćieniu skrzydeł twoich nádźieię mieć będę, áż niepráwość minie.

Clamabo ad Deum altiſsimum: Deum, qui bene fecit mihi.

Będę wołał do Bogá naywyżſzego: Bogá, ktory mi dobrze uczynił.

Misit de cælo, & liberavit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

Posłał z niebá, y wybáwił mię: dał ná pohańbienie te, ktorzy mię drę cza.

Misit Deus misericordiam suam, & veritatem suam: & eripuit animam meam de medio catulorum leonum, dormivi conturbatus.

Zesłał Bog miłośierdźie swoie, y prawdę swoię: y wyrwał duszę moię z pośrzodká szczęniąt lwich, spałem strwożony.

Filij hominum, dentes eorum arma & sagittæ: & lingva eorum gladius acutus.

Synowie ludzcy, zęby ich oręże y strzáły: á ięzyk ich miecz ostry.

Exaltare super cælos Deus: & in omnem terram gloria tua.

Wywyższe się Boże nád niebiosá: á po wszytkiey źiemi chwałá twoiá.

Laqueum paraverunt pedibus meis: & incurvaverunt animam meam.

Záſtáwili śidło ná nogi moie: y náchylili duszę moię.

Foderunt ante faciem meam foveam: & inciderunt in eam.

Wykopáli doł przed obliczem moim: á wpádli weń.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum: cãtabo, & psalmum dicam.

Gotowe serce moie Boże, gotowe serce moie: będę śpiewał y grał.

Exurge gloria mea,

Powstań chwało moiá, powstań

exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo.

Confitebor tibi in populis Domine & psalmum dicam tibi in gentibus.

Quoniam magnificata est usque ad cælos misericordia tua: & usque ad nubes veritas tua.

Exaltare super cælos Deus: & super omnem terram gloria tua.

powstań árso y cytro: wstánę ná świtániu.

Będę wyznawał między ludem Pánie: á będę tobie grał między narody.

Abowiem wywyższone iest áż do niebios miłośierdźie twoie: y áż pod obłoki prawdá twoiá.

Podwyższ śię nád niebiosa Boże: á po wszytkiey źiemi chwałá twoiá.

PSALMVS LVII.

ARGUMENT.

Nárzeka Dawid ná niezbożnych porádnikow Saulowych, prorokuie o Pánu Chrystuśie, iáko miał bydź spráwiedliwy, y iáko żydźi prześládowáć mieli. Vpomina ludźi, áby prawdźiwie mowili y sądźili.

Z tego Psalmu może poćiechę bráć człowiek utrapiony, y mieć nádźieię, że go Bog poćieszy, y pokarze nieprzyiaćioły iego, ktorzy go prześladuia.

SI verè utique justitiam loquimini: recta judicate filij hominum.

Etenim in corde ini-

IEśliż po prawdźie spráwiedliwość mowićie: sądźćie spráwiedliwie synowie człowieczy.

Abowiem w sercu czynićie

quitates operamini: in terra injustitias manus vestræ concinnant.

nicie niepráwość: ná ziemi ręce wásze plota niesprawiedliwośći.

Alienati sunt peccatores à vulva, erraverunt ab utero: locuti sunt falsa.

Odłaczyli się grzesznicy skoro wyszli z żywotá: pobłádźili, skoro z żywotá, mowili kłamstwo.

Furor illis secundùm similitudinem serpentis: sicut aspidis surdæ, & obturantis aures suas.

Iad máia ná podobieństwo węźá: iáko źmiie głuchey y zátuláiacey uszy swoie.

Quæ non exaudiet vocem incantantium: & venefici incantantis sapienter.

Ktora nie usłyszy głosu záklináiacych: y czárowniká záklináiacego mądrze.

Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum: molas leonum confringet Dominus.

Bog pokruszy zęby ich w uśćiech ich: zęby trzonowe lwow połamie Pan.

Ad nihilum devenient tanquam aqua decurrens: intendit arcum suum donec infirmentur.

Wniwecz się obroca iáko wodá zbiegáiaca: náćiagnał łuk swoy áż zemdleia.

Sicut cera quæ fluit, auferentur: supercecidit ignis, & non viderunt solem.

Iáko wosk, ktory płynie, znieśieni będa: przypadł z wierzchu ogień, y nie uyrzeli słońcá.

Pierwey

Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum: sicut viventes, sic in ira absorbet eos.

Lætabitur justus cùm viderit vindictam: manus suas lavabit in sangvine peccatoris.

Et dicet homo, si utique est fructus justo: utique est Deus judicans eos in terra.

Pierwey niźli ćiernie wáſze poczuły tarny: iáko żywe ták ie w gniewie pożrze.

Będźie ſię weſelił ſpráwiedliwy, kiedy uyrzy pomſtę: ręce ſwe umyie we krwi grzeſzniká.

Y rzecze człowiek, ieśli ieſt pożytek ſpráwiedliwemu: przećięć ieſt Bog ktory ie ſądźi ná źiemi.

PSALMVS LVIII.

ARGUMENT.

Nasłał był śiepáczow Saul áby Dawidá w domu zábili, ále go wprzod żoná Michol w nocy przez okno ſpuśćiłá. 1. Reg: 1. *Wypiſuie tu modlitwę, ktora ná ten czás czynił, y prorokuie, iáko ſię żydźi gwałtem rzućić mieli ná Páná Chryſtuſa, pod czás męki iego, y iáko ſię potym náwroćić mieli ku wierze Chrześćiáńſkiey przed dniem ſądnym.*

ERipe me de inimicis meis Deus meus: & ab insurgentibus in me libera me.

WYrwiy mię od nieprzyiaćioł moich Boże moy: y od powſtáiących przećiwko mnie wybaw mię.

Eripe me de operantibus iniquitatem: & de viris sangvinum salva me.

Wyrwiy mię od tych ktorzy biorą niepráwość: y od mężow krwáwych wybaw mię.

Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes.

Boć otoułowili duszę moię: rzućili się ná mię możni.

Neque iniquitas mea, neque peccatum meum Domine: sine iniquitate cucurri, & direxi.

Ani niepráwość moiá, áni grzech moy Pánie: bez niepráwośći biegałem y prostom postępował.

Exurge in occursum meum, & vide: & tu Domine Deus virtutum, Deus Israël.

Powstań ábyś mi zábieżał, y obacz: á ty Pánie Boże zastępow, Boże Izráelski.

Intende ad visitandas omnes gentes: non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem.

Vday się ná náwiedzenie wszech narodow: nie miey litośći nád wszytkiemi, ktorzy broią niepráwość.

Convertentur ad vesperam, & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

Náwrocą się ku wieczorowi: y będą mrzeć głod iáko pśi, y będą chodźić około miástá.

Ecce loquentur in ore suo, & gladius in labijs eorum: quoniam quis audivit?

Oto będą mowić usty swemi, á miecz w uśćiech ich: bo ktoż słyszał?

Et tu Domine deridebis eos: ad nihilum deduces omnes gentes.	A ty Pánie náśmieieſz ſię z nich: wniwecz obróciſz wſzytkie narody.
Fortitudinem meam ad te cuſtodiam, quia Deus ſuſceptor meus es: Deus meus, miſericordia ejus præveniet me.	Mocy moiey u ćiebie ſtrzedz będę: ábowiem Boże ieſteś obrońcá moy: Bog moy, miłośierdźie iego uprzedźi mię.
Deus oſtendet mihi ſuper inimicos meos, ne occidas eos: ne quando obliviſcantur populi mei.	Bog pokaże mi nád nieprzyiaćioły memi: nie zábijay ich, by kiedy nie zápomnieli ludźie moi.
Diſperge illos in virtute tua: & depone eos protector meus Domine.	Roſproſz ie mocą twoią: y zrzuć ie obrońcá moy Pánie.
Delictum oris eorum, ſermonem labiorum ipſorum: & comprehendantur in ſuperbia ſua.	Grzech uſt ich, mowę warg ich: á niech będą poimáni w hárdośći ſwoiey.
Et de execratione & mendacio annuntiabuntur in conſummatione: in ira conſummationis, & non erunt.	Y dla złorzeczeńſtwá y kłamſtwá będą opowiedzeni ná ſtrácenie: w gniewie zátrácenia, y nie będźie ich.
Et ſcient, quia Deus dominabitur Iacob: & finium terræ.	Y doznáią iż Bog będźie pánował Iákobowi: y kráiom źiemie.

Convertentur ad veſperam, & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

Náwrocą ſię ku wieczorowi, y będą mrzeć głod iáko pśi: y będą chodźić około miáſtá.

Ipſi diſpergentur ad manducandum: ſi verò non fuerint ſaturati, & murmurabunt.

Ciż rozbieżą ſię ku iedzeniu: á ieśli ſię nie náiedzą, będą ſzemráć.

Ego autem cantabo fortitudinem tuam: & exaltabo manè miſericordiam tuãm.

Ale ia będę śpiewał moc twoię: y będę z rádośćią wychwalał ráno miłośierdźie twoie.

Quia factus es ſuſceptor meus: & refugium meum in die tribulationis meæ.

Boś ſię ſtał obrońcą moim: y ućieczką moią w dźień utrapienia mego.

Adjutor meus tibi pſallam, quia Deus ſuſceptor meus es: Deus meus miſericordia mea.

Pomocniku moy tobie będę śpiewał, iżeś ty Boże obrońcá moy: Bog moy, miłośierdźie moie.

PSALMVS LIX.

ARGUMENT.

Piſze Dawid ten Pſalm ná pámiatkę, że pobił nieprzyiaćioły, 2. Reg: 8. Prorokuie o prześládowániu Chrześćian, y o rozſzerzeniu Kośćiołá Chryſtuſowego, y o zwyćięſtwie, ktore mieli odnieść nád pogány.

Boże

DEus repulisti nos, & destruxisti nos : iratus es, & misertus es nobis.

Commovisti terram, & conturbasti eam : sana contritiones ejus, quia commota est.

Ostendisti populo tuo dura : potasti nos vino compunctionis.

Dedisti metuentibus te significationem : ut fugiant à facie arcus.

Vt liberentur dilecti tui : salvum fac dextera tua, & exaudi me.

Deus locutus est in sancto suo : lætabor, & partibor Sichimam, & convallem tabernaculorum metibor.

Meus est Galaad, & meus est Manasses: & Ephraim fortitudo capitis mei.

Iuda rex meus : Moab olla spei meæ.

BOże odrzućiłeś nas, y skáźiłeś nas : rozgniewałeś śię, y zmiłowałeś śię nád námi.

Wzruszyłeś źiemię, y zátrwożyłeś ią : ulecz skruszenia iey, bo śię záchwiałá.

Okazałeś ludowi twemu ćięszkośći: napoiłeś nas winem żáłośći.

Dałeś znák boiącym śię ćiebie : ábyućiekáli od obliczá łuku.

Aby byli wybáwieni mili twoi: wybaw práwicą twoią, á wysłuchay mię.

Bog mowił w świątnicy swoiey: rozweselę śię, y będę dźielił Sychimę, y dolinę namiotow pomierzę.

Moyći iest Gáláád, y y moy Mánásses: y Efráim moc głowy moiey.

Iudá krol moy: Moáb gárniec nádźieie moiey.

In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ ſubditi ſunt.

Nád Idumeą rośćiagnę bot moy: mnie cudzoźiemcy ſą poddáni.

Quis deducet me in civitatem munitam? quis deducet me uſque in Idumæam?

Ktoż mię doprowádźi do miáſtá obronnego? kto mię doprowádźi áż do Idumei?

Nonne tu Deus, qui repuliſti nos? & non egredieris Deus in virtutibus noſtris?

Iżali nie ty Boże, ktoryś nas odrzućił? y nie wynidźieſz Boże z woyſki ſwemi?

Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana ſalus hominis.

Day nam rátunek z utrapienia: boć omylny rátunek człowieczy.

In Deo faciemus virtutem: & ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos.

W Bogu uczynimy śiłę: á on wniwecz obroći trapiące nas.

PSALMVS LX.

ARGUMENT.

Modlitwę Ludu Bożego będacego w niewoli Bábilońſkiey Dawid opiſuie. Ten Pſalm nápiſał mieſzkáiac ná oſtátnich gránicách źiemie Hánáán, gdźie ſię był ſchronił przed Saulem, dla więkſzego beſpieczeńſtwá zdrowia ſwoiego. Modli ſię w oſobie ludu Chrześćiáńſkiego, proſząc áby iego modlitwá wysłuchána byłá.

Exaudi

EXaudi Deus deprecationem meam: intende orationi meæ.

A finibus terræ ad te clamavi; dum anxiaretur cor meum, in petra exaltasti me.

Deduxisti me, quia factus es spes mea: turris fortitudinis à facie inimici.

Inhabitabo in tabernaculo tuo in sæcula: protegar in velamento alarum tuarum.

Quoniam tu Deus meus exaudisti orationem meam: dedisti hæreditatem timentibus nomen tuum.

Dies super dies regis adjicies: annos ejus usque in diem generationis & generationis.

Permanet in æternum in conspectu Dei: misericordiam & veritatem ejus quis requiret?

WYsłuchay Boże prośbę moię: słuchay modlitwy moiey.

Od końcá źiemie wołałem do ćiebie: gdy się fráſowáło ſerce moie, ná skále wywyżſzyłeś mię.

Prowádźiłeś mię, boś się ſtał nádźieią moią: wieża mocna od nieprzyiaćielá.

Będę mieſzkał w przybytku twoim ná wieki: záſzczycon będę pod zasłona skrzydeł twoich.

Bo ty Boże moy wysłuchałeś modlitwę moię: dałeś dźiedźictwo boiacym się imienia twego.

Dni ná dni królewskie przyczyniſz: látá iego áż do dniá narodu y narodu.

Mieſzka ná wieki przed oblicznośćią Bożą: miłośierdźia y prawdy iego kto będźie ſzukał?

Sic psalmum dicam nomini tuo in sæculum sæculi: ut reddam vota mea de die in diem.

Ták będę psalm śpiewał imieniu twemu ná wieki: ábym oddał śluby moie ode dniá do dniá.

PSALMUS LXI.

ARGUMENT.

Prorokuie Dawid o woynách, ktore mieli zá wiárę, gdy prowádźił Máchábeyczykow, y mowi w ich osobie, skłádáiac wszytkie spráwy Krolestwá swego, ná ktore był od Páná Bogá wywyższony w ręce iego Boskie, y upomina nas, ábyśmy doczesne świátá tego rzeczy opuśćiwszy, ku wiecznym się mieli; ále w tey mierze ostrożnymi byli, bo nayćięższe pokusy ná tych się obruszáią, ktorzy się naywięcey ku Pánu Bogu y bogomyślnośći máią. Vczy przytym bogátych, iáko się przy bogáctwách rzadźić powinni: pokázuie tákże iáko Pan Bog iest miłośierny, oddáiacy káżdemu według uczynkow iego.

NOnne Deo subjecta erit anima mea? ab ipso enim salutare meum.

Nam & ipse Deus meus, & salutaris meus: susceptor meus, non movebor ampliùs.

Quousque irruitis in hominem, interficitis uni-

IZali Bogu nie będźie poddána duszá moiá? bo od niego zbáwienie moie.

Bo y on Bog moy, y Zbáwićiel moy: obrońcá moy, nie záchwieię się więcey.

Dokądże náćieraćie ná człowieká, zábijaćie wy

verſi vos: tanquam parieti inclinato, & maceriæ depulſæ?

Verùmtamen pretium meum cogitaverunt repellere, cucurri in ſiti: ore ſuo benedicebant, & corde ſuo maledicebant.

Verùmtamen Deo ſubjecta eſto anima mea: quoniam ab ipſo patientia mea.

Quia ipſe Deus meus, & Salvator meus: adjutor meus, non emigrabo.

In Deo ſalutare meum, & gloria mea: Deus auxilij mei, & ſpes mea in Deo eſt.

Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda veſtra: Deus adjutor noſter in æternum.

Verùmtamen vani filij hominum, mendaces filij hominum in ſtateris: ut

wſzyſcy: iákoby śćiáná byłá pochylona, y płot wywrocony?

Zaprawdę poczćiwość moię myślili oddalić, biegałem z prágnieniem: uſty ſwemi błogosłáwili, á ſercem ſwym złorzeczyli.

Wſzákże duſzo moiá Bogu badź poddána: boć od niego ćierpliwość moiá.

Bo on Bog moy y Zbáwićiel moy: pomocnik moy, nie wyprowádzę ſię.

W Bogu zbáwienie moie, y chwałá moiá: Bog pomocy moiey, y nádźieiá moiá ieſt w Bogu.

Mieyćie nádźieię w nim wſzelkie zgromádzenie ludźi: wylewayćie przed nim ſercá wáſze: Bog pomocnik náſz ná wieki.

Záprawdę omylni ſą ſynowie człowieczy, kłamliwi ſynowie ludzcy w wagách:

decipiant ipsi de vanitate in idipsum.

Nolite sperare in iniquitate, & rapinas nolite concupiscere: divitiæ si affluant, nolite cor apponere.

Semel locutus est Deus, duo hæc audivi, quia potestas Dei est, & tibi Domine, misericordia: quia tu reddes unicuique juxta opera sua.

gách: áby oszukiwáli sámi z márnośći spolnie.

Nie mieyćie nádźieie w niepráwośći, y drapiestwá nie pożadayćie: ieśli wam przybędźie máiętnośći, nie przykłádayćiesz sercá.

Raz rzekł Bog, tem dwie rzeczy słyszał, iż moc iest Boża, á tobie Pánie miłośierdźie: bo ty oddasz káżdemu według uczynkow iego.

PSALMVS LXII.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem, tułał się po pustyni Zydowskiey, ktora tu názywa Pogáńska, Idumeyska, Ten Psálm Bogu śpiewa, 1. Reg. 22. *y z strony swoiey y inszych Swiętych Oycow stárego Zakonu, goraco żada przyśćia ná świát Syná Bożego, chwali miłośierdźie Boże, prośi áby był násycon łáską iego, okázuie nabożeństwo swoie, skárży się ná tych co go prześládowáli, y dáie nam náukę, ktora zabáwá pierwsza ma bydź Sługi Bożego. Y Kośćioł Swięty w utrapieniu y ućiskách będacy w tym Psálmie o wyswobodzenie do Páná Bogá woła.*

Deus

DEus Deus meus: ad te de luce vigilo.

Sitivit in te anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta, & invia & inaquosa: sic in sancto apparui tibi: ut viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea: & in nomine tuo levabo manus meas.

Sicut adipe & pingvedine repleatur anima mea: & labijs exultationis laudabit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te:

BOże Boże moy: do ćiebie czuię ná świtániu.

Prágnęłá ćię duszá moiá: iáko rozmáićie tobie ćiáło moie.

W źiemi pustey y nie drożney, y bezwodney, iáko w świątnicy stáwiłem się przed tobą: ábym widźiał moc twoię y chwałę twoię.

Iż lepsze iest miłośierdźie twoie niżli żywoty: wárgi moie będą ćiebie chwalić.

Ták ćię błogosłáwić będę zá żywotá mego: á w imię twoie będę podnośił ręce moie.

Iáko sadłem y tłustośćią niech będźie nápełniona duszá moiá: á wárgámi wesołośći będą wychwaláć ustá moie.

Ieślim ná ćię pámiętał ná łożu moim, rano będę rozmyślał o tobie: boś

quia fuiſti adjutor meus. był pomocnikiem moim.

Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæſit anima mea poſt te: me ſuſcepit dextera tua. Y w zasłonie skrzydeł twoich rozráduie ſię: przylgnęłá duſzá moiá do ćiebie: broniłá mię práwicá twoiá.

Ipſi verò in vanum quæſierunt animam meam: introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladij, partes vulpiũ erunt. A oni prožno ſzukáli duſze moiey: wnidę w niskośći źiemie, będą podáni w ręce mieczá, częśćiámi liſzek będą.

Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes, qui jurant in eo: quia obſtructum eſt os loquentium iniqua. Ale Krol będźie ſię weſelił w Bogu: y chlubić ſię będą wſzyſcy ktorzy nań przyśięgáią: bo zátkáne ſą uſtá mowiących niepráwośći.

PSALMVS LXIII.

ARGVMENT.

Modlitwá Dawidá do Páná Bogá, áby go bronił y wybáwił od nieprzyiaćioł iego. Prorokuie w tym Pſalmie o Pánu Chryſtuśie, iáko ſię miał modlić: iáko żydźi mieli nań záoſtrzáć ięzyki ſwoie, áby go w czym podchwyćić, y iáko z głębokiey rády ſwoiey miał ſię Pan IEZVS wydáć ná śmierć, y że żydźi mieli bydź zeſromoceni. Vpomina nas tákże

Prorok

Prorok Swięty, ábyśmy się státecznie w przećiwnośćiách záchowáli; y umieli ták iáko on Pánu Bogu się modlić, w tych ućiskách nászych.

EXaudi Deus orationem meam cùm deprecor: à timore inimici eripe animam meam.

Protexisti me à conventu malignantium: à multitudine operantium iniquitatem.

Quia exacuerunt ut gladium lingvas suas: intenderunt arcum rem amaram, ut sagittent in occultis immaculatum.

Subitò sagittabunt eum, & non timebunt: firmaverunt sibi sermonem nequam.

Narraverunt ut abscon derent laqueos: dixerunt, Quis videbit eos?

Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinio.

Accedet homo ad cor

WYsłuchay Boże prośbę moię gdy się modlę: od stráchu nieprzyiaćielá wybaw duszę moię.

Obroniłeś mię od zboru złośnikow: od mnostwá czyniacych nieprawość.

Bo záostrzyli iáko miecz ięzyki swoie: náćiagnęli łuk rzecz gorzką, áby w skrytośćiách strzeláli ná niepokalánego.

Z prędká nań strzeláć będą, á będą się báć: utwierdźili sobie mowę złośliwą.

Námawiáli się żeby zákryli śidłá: mowili, Ktoż ie obaczy?

Szukáli nieprawośći: ustáli szukáiąc szukániem.

Przystąpi człowiek do

altum : & exaltabitur Deus.

Sagittæ parvulorum factæ ſunt plagæ eorum : & infirmatæ ſunt contra eos lingvæ eorum.

Conturbati ſunt omnes, qui videbant eos : & timuit omnis homo.

Et annuntiaverunt opera Dei : & facta ejus intellexerunt.

Lætabitur juſtus in Domino, & ſperabit in eo : & laudabuntur omnes recti corde.

ſercá głębokiego : á Bog wywyżſzon będźie.

Strzałki máluczkich ſtáły ſię rány ich ; y pomdláły przećiwko nim ich ięzyki.

Strwożyli ſię wſzyſcy, ktorzy ie widźieli : y bał ſię wſzelki człowiek.

Y opowiádáli ſpráwy Boże : y uczynki iego rozumieli.

Będźie ſię weſelił ſpráwiedliwy w Pánu, y będźie w nim nádźieię miał : y będą pochwaleni wſzyſcy ſercá práwego.

PSALMVS LXIV.

ARGUMENT.

W oſobie wychodzących z niewoli Bábilońſkiey, Pſalm ten nápiſał Dawid, á przypiſał go Ieremiaßowi y Ezechielowi Prorokom, ktorzy o tey niewoli naywięcey prorokowáli ; błogosłáwi przytym lud Chrześćiáńſki, wysławia Kośćioł Boży, że ieſt wielkiey świątobliwośći. Prosi áby Pan IEZVS przyßedł ná świát, bo on miał bydź nádźieia wßytkich ná świećie żyiacych.

cych. Dźiękuie także Pánu Bogu z Kośćiołem iego zá pokoy y obfitość urodzáiow: ćieszy wszytkich, ktorzy są ná wygnániu tego pádołu, czyniac im umysł dobry y nádźieię, że wnidą do zwierzchnego Ieruzalem.

TE decet hymnus Deus in Sion: & tibi reddetur votum in Ierusalem.

Tobie przystoi pieśń Boże w Syonie: y tobie oddádzą ślub w Ieruzalem.

Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

Wysłuchay modlitwę moię: do ćiebie wszelkie ćiáło przyidźie.

Verba iniquorum præualuerunt super nos: & impietatibus nostris tu propitiaberis.

Słowá niezbożnikow wźięły gorę nád námi: á niepráwośćiom nászym ty będźiesz miłośćiw.

Beatus quem elegisti, & assumpsisti: inhabitabit in atrijs tuis.

Błogosłáwiony, ktoregoś obrał y przyiął: będźie mieszkał w śieniách twoich.

Replebimur in bonis domus tuæ: sanctum est templum tuum, mirabile in æquitate.

Będźiem nápełnieni dobrámi domu twego: święty iest kośćioł twoy, dźiwny w spráwiedliwośći

Exaudi nos Deus salutaris noster: spes omnium finium terræ, & in mari longè.

Wysłuchay nas Boże Zbáwićielu nász: nádźieio wszytkich kráiow źiemie, y ná morzu dáleko.

Ktory

Præparans montes in virtute tua, accinctus potentia: qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum ejus.

Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à signis tuis: exitus matutini & vespere delectabis.

Visitasti terram, & inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam.

Flumen Dei repletum est aquis, parasti cibum illorum: quoniam ita est præparatio ejus.

Rivos ejus inebria, multiplica genimina ejus: in stillicidijs ejus lætabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & campi tui replebuntur ubertate.

Pingvescent speciosa deserti & exultatione colles accingentur.

Ktory gotuiesz gory mocą swoią, przepasany możnośćią: ktory zaburzasz głębokość morską, szum náwáłnośći iego.

Zátrwożą się narody, y będą się bać ktorzy mieszkáią ná kráiách dla znákow twoich: kráie rá. ná y wieczoru ućieszysz.

Náwiedźiłeś źiemię y nápełniłeś ią: rozmáićie ubogáćiłeś ią.

Rzeká Boża pełná iest wody, zgotowałeś żywność ich: bo ták iest zgotowánie iey.

Brozdy iey nápoy, rozmnoż iey urodzáie: z kropel iey rozweseli się rodząca.

Błogosłáwić będźiesz okręgowi roku z dobrotliwośći twoiey: á polá twoie będą pełne obfitośći.

Tłustośćią ozdoby pustynie: á rádośćią págorki przepászą się. Przy-

Induti sunt arietes ovium, & valles abundabunt frumento: clamabunt, etenim hymnum dicent.

Przyodźiani są bárani owiec, á doliny będą obfitowáć zbożem: będą wykrzykáć pieśń nową.

PSALMVS LXV.

ARGUMENT.

Psalm ten może się przywłaßczyć ludowi Izráelskiemu, kiedy był wyprowádzony z Egiptu, przez morze czerwone, y przez rzekę Iordan, do źiemie Chánáán, á potym wyprowádzony z niewoli Bábilońskiey, Opisuie tu Dawid powrocenie ludu tego z Bábilonu, y iáko był wywyżßony ná Krolestwo, po długim prześládowániu od Saula y Absaloná, przywodźi lud ku dźiękowániu Pánu Bogu; że nas wybáwił od potępienia wiecznego, przez śmierć Syná swego. Prorokuie iákie cudá miáły się dźiać czásu męki iego, iáko nań mieli kłámáć żydowie, wspomina o ofiárách stárego Zakonu: ktore znamionowały Páná Chrystusá, y iák wielkie mieli uczuć Oycowie Swięći w otchłániách będacy: tudźießi y wßyscy wierni Chrystusowi wesele z iego Zmartwychwstánia; naostátek pokazuie, że P. Bog grzeßnego nie wysłuchá.

JVbilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini ejus: date gloriam laudi ejus.

WYkrzykuyćie Bogu wszytká źiemio Psalm śpiewayćie imięniu iego: dayćie cześć chwale iego.

Dicite Deo, quàm terribilia ſunt opera tua Domine: in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Mowćie Bogu, iáko ſtráſzne ſą ſpráwy twoie Pánie: dla wielkośći mocy twoiey będą kłámáć przed tobą nieprzyiaćiele twoi.

Omnis terra adoret te, & pſallat tibi: pſalmum dicat nomini tuo.

Wſzytká źiemiá niech ći ſię kłánia, y niechay ći śpiewa: niech psalm śpiewa imieniu twoiemu.

Venite & videte opera Dei: terribilis in conſilijs ſuper filios hominum.

Chodźćie, á ogladaycie dźiełá Boże: ſtráſzny w rádách nád ſyny człowieczymi.

Qui convertit mare in aridam, in flumine pertranſibunt pede: ibi lætabimur in ipſo.

Ktory obroćił morze w ſuchą źiemię: przez rzekę przeydą nogą: tám ſię będźiem weſelili w nim.

Qui dominatur in virtute ſua in æternum, oculi ejus ſuper gentes reſpiciunt: qui exaſperant non exaltentur in ſemetipſis.

Ktory pánuie w mocy ſwey ná wieki, oczy iego ná narody patrzą: ktorzy dráźnia, niech ſię ſámi w ſobie nie wynoſzą.

Benedicite gentes Deum noſtrum: & auditam facite vocem laudis ejus.

Błogosławćie narody Bogá náſzego: á daycie słyſzeć głos chwały iego.

Qui poſuit animam meam ad vitam: & non de-

Ktory położył do żywotá duſzę moię: y nie dał

dit in commotionem pedes meos.

dał ná záchwianie nog moich.

Quoniam probaſti nos Deus: igne nos examinaſti, ſicut examinatur argentum.

Abowiemeś doświadczył nas Boże: wypłáwiłeś nas ogniem, iáko płáwia ſrebro.

Induxiſti nos in laqueum, poſuiſti tribulationes in dorſo noſtro: impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.

Przywiodłeś nas w śidło, nákładłeś ućiskow ná grzbiety náſze: wſádźiłeś ludźie ná głowy náſze.

Tranſivimus per ignem, & aquam: & eduxiſti nos in refrigerium.

Przeſliſmy przez ogień, y przez wodę: y wywiodłeś nas ná ochłodę.

Introibo in domum tuam in holocauſtis: reddam tibi vota mea, quæ diſtinxerunt labia mea.

Wniydę do domu twego z cáłopaleniem: oddam ći śluby moie, ktore wyráźiły wárgi moie.

Et locutum eſt os meum: in tribulatione mea.

Y wymowiły uſtá moie: w ućisku moim.

Holocauſta medullata offeram tibi cum incenſo arietum: offeram tibi boves cum hircis.

Cáłopalenia tłuſte ofiáruię tobie z kádzeniem báránow: ofiáruiąc woły z kozłámi.

Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.

Chodźćie, słuchayćie wſzyſcy ktorzy ſię Bogá boićie: á będę powiadał iáko wielkie rzeczy uczynił duſzy moiey.

Ad ipſum ore meo clamavi: & exaltavi ſub lingva mea.

Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

Propterea exaudivit Deus: & attendit voci deprecationis meæ.

Benedictus Deus: qui non amovit orationem meam, & miſericordiam ſuam à me.

Do niego uſty memi wołałem: y wywyżſzałem ięzykiem moim.

Ieślim pátrzał ná niepráwość w ſercu moim: nie wysłucha Pan.

Przetoć wysłuchał Bog: y był pilen głoſu modlitwy moiey.

Błogosłáwiony Bog, ktory nie odrzućił modlitwy moiey, y miłośierdźia ſwego odemnie.

PSALMVS LXVI.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie żada Dawid przyśćiá ná świát Páná Chryſtuſá, áby nas wybawił, y dał błogosławieńſtwo; y nauczył drogi do niebá: y iáko lud Chrześćiáński má chwalić Páná Bogá. Prorokuie, że Nayświętſza Pánna Márya, iáko dobrá źiemiá, miáłá wydáć Owoc. Wysławia trzy Oſoby Bogá, y iednę Iſtność.

Ieſt też to Modlitwá ná uproſzenie odpuſzczenia grzechow: y dárow Duchá Swiętego.

DEus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: illuminet vultum ſuum

NIech ſię nád námi Bog zmiłuie, y błogosławi nam: niech rozświeći obli-

ſuper nos, & miſereatur noſtri.

Vt cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes quoniam judicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

ći oblicze ſwe nád námi, á zlituie ſię nád námi.

Zebyśmy poználi ná źiemi drogę twoię: między wſzemi narody zbáwienie twoie.

Niechći wyznawáią ludźie Boże: niechći wyznawáią wſzyſcy ludźie.

Niech ſię weſelą y ráduią narody: iż ſądźiſz ſpráwiedliwie, narody ná źiemi ſpráwuieſz.

Niechći wyznawáią ludźie Boże: niechći wyznawáią wſzyſcy ludźie: źiemiá dáłá ſwoy owoc.

Niech nas błogosłáwi Bog, Bog náſz, niech nas błogosłáwi Bog: á niech ſię go boią wſzytkie kráie źiemie.

PSALMVS LXVII.

ARGUMENT.

Opiſuiąc Dawid wſtąpienie Páńſkie ná gorę Synái, ná ktorey dał przykazánie Moyzeſzowi, w rzeczy ſa-

mey opiſuie Zmartwychwſtánie, y Wniebowſtapienie Páná Chryſtuſa. Prorokuie o zginieniu mocy diabelſkiey y żydowſkiey, zesłániu Duchá Swiętego, dániu Ewángeliey, według ktorey upomina Prorok, áby ſpokoynie ludźie mieſzkáli; Chwali lud Chrześćiáńſki, iáko ieſt żyzny y płodny, opowiáda iáko tyśiacámi Aniołow miáło prowádźić Páná Chryſtuſa w niebo, á on miał Ieńce to ieſt Oycze Swięte, z ſoba prowádźić w niebo, że Pogánie mieli ſię ku niemu náwroćić. Tego Pſalmu przedtym záżywał Moyzeſz, kiedy Arkę Páńſka z mieyſcá ruſzano.

EXurgat Deus, & diſsipentur inimici ejus: & fugiant, qui oderunt eum, à facie ejus.

Niech powſtánie Bog, á niech ſię rozproſza nieprzyiaćiele iego: á niech ućiekáia ktorzy go nienáwidza od obliczá iego.

Sicut deficit fumus, deficiant: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant peccatores à facie Dei.

Iáko uſtáie dym, niechay uſtána: iáko ſię wosk rozpływa od ogniá, ták niechay zgina grzeſznicy od obliczá Bożego.

Et juſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei: & delectentur in lætitia.

A ſpráwiedliwi niechay używáia, y weſela ſię przed oczymá Bożemi, y niech roskoſzuia w rádośći.

Cantate Deo, pſalmum

Spiewayćie Bogu, pſalm ſpie-

dicite nomini ejus: iter facite ei, qui aſcendit ſuper occaſum, Dominus nomen illi.	śpiewayćie imieniowi iego: czyńćie drogę temu, ktory wſtąpił ná zachod: Pan imię iego.
Exultate in conſpectu ejus: turbabuntur à facie ejus, patris orphanorum, & judicis viduarum.	Ráduyćie ſię przed obliczem iego: zátrwożą ſię od obliczá iego, oycá śierot y Sędźiego wdow.
Deus in loco ſancto ſuo: Deus qui inhabitare facit uniûs moris in domo.	Bog ná mieyſcu ſwym świętym: Bog ktory czyni, że mieſzkáią iednych obyczáiow w domu.
Qui eduxit vinctos in fortitudine: ſimiliter eos, qui exaſperant, qui habitant in ſepulchris.	Ktory wywodźi więźnie w mocy: tákże y te co obrażáią, ktorzy mieſzkáią w grobách.
Deus cum egredereris in conſpectu populi tui: cùm pertranſires in deſerto.	Boże gdyś wychodźił przed ludem twym: gdyś chodźił po puſzczy.
Terra mota eſt, etenim cæli diſtillaverunt à facie Dei Sinai: à facie Dei Iſraël.	Ziemiá ſię trzęſłá, niebioſa też kropiły od obliczá Bogá Synái: od obliczá Bogá Izráel.
Pluviam voluntariam ſegregabis Deus hæreditati tuæ, & infirmata eſt:	Deſzcz dobrowolny oddźieliſz Boże dźiedźictwu twoiemu, y zemdláło: á

tu verò perfecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea : parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbum evangelizantibus : virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti : & speciei domus dividere spolia.

Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ: & posteriora dorsi ejus in pallore auri.

Dum discernit cælestis reges super eam, nive dealbabuntur in Selmon: mons Dei, mons pingvis.

Mons coagulatus, mons pingvis: ut quid suspicamini montes coagulatos?

Mons in quo beneplacitum est Deo habitare

ło : á tyś ie pośilił.

Zwierzętá twoie będą mieszkáły w nim : nágotowałeś z słodkośći twey ubogiemu Boże.

Pan da słowo poprzedzáiącym Ewángelią: mocą wielką.

Krol zastępow umiłowánego umiłowánego : y piekności domu rozdźieláć korzyśći.

Choćbyśćie spáli w pośrodku losow, piorá gołębice posrebrzoney: á tył grzbietu iego żołćieie iáko złoto.

Gdy niebieski rozsądza krole w nim, będą wybieleni iáko śnieg ná Selmon: gorá Boża, gorá tłusta.

Gorá obfita, gorá tłusta: co się przypátruiećie gorom zśiádłym?

Gorá, ná ktorey się Bogu podoba mieszkáć, ábowiem

in eo: etenim Dominus habitabit in finem.

wiem Pan będźie mieſzkał ná wieki.

Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium: Dominus in eis in Sina in ſancto.

Woz Boży dźieśiaćia tyśięcy rozmáity, tyśiace weſelacych ſię: Pan między niemi ná Synái w świątnicy.

Aſcendiſti in altum, cepiſti captivitatem: accepiſti dona in hominibus.

Wſtąpiłeś ná wyſokość, poymałeś poymáne: nábrałeś dárow w ludźiách.

Etenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

Też y niewierzące: áby Pan Bog mieſzkał.

Benedictus Dominus die quotidie: proſperum iter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrorum.

Błogosłáwiony Pan ná káżdy dźień: ſzczęśliwą uczyni drogę nam Bog zbáwienia náſzego.

Deus noſter, Deus ſalvos faciendi: & Domini, Domini exitus mortis.

Bog náſz Bogiem zbáwiáiacym: y Páńskie, Páńskie wyśćie z śmierći.

Verùmtamen Deus confringet capita inimicorum ſuorum: verticem capilli perambulãtium in delictis ſuis.

Wſzákże Bog potłucze głowy nieprzyiaćioł ſwoich: wierzch włoſu, ktorzy chodzą w wyſtępkách ſwoich.

Dixit Dominus, Ex Baſan, convertam: conver-

Rzekł Pan, Náwrocę z Bázán: náwrocę

tam in profundum maris.	w głębokość morską.
Vt intingatur pes tuus in ſangvine: lingva canum tuorum ex inimicis ab ipſo.	Aby ſię omoczyłá nogá twoiá we krwi: y ięzyk pſow twoich z nieprzyiaćioł w teyże.
Viderunt ingreſſus tuos Deus: ingreſſus Dei mei, regis mei, qui eſt in ſancto.	Widźieli poſtępowánia twoie Boże, poſtępowánia Bogá mego: krolá moiego, ktory ieſt w świarnicy.
Prævenerunt principes conjuncti pſallentibus: in medio juvencularum tympaniſtriarum.	Vprzedźili Xiążętá złaczeni z śpiewáiącemi: w pośrodku młodźiuchnych bębenniczek.
In Eccleſijs benedicite Deo Domino: de fontibus Iſraël.	W kośćiele błogosławćie Bogu: Pánu źrodeł Izráelskich.
Ibi Beniamin adoleſcentulus: in mentis exceſſu.	Tám Beniámin młodźiuchny: w záchwyceniu myśli.
Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephtali.	Xiążętá Iudá, wodzowie ich: Xiążęta Zábulon, y Xiążętá Nephtáli.
Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.	Przykaż Boże mocy twoiey: umocniy to Boże, coś w nas ſpráwił.
A templo tuo in Ieruſalem: tibi offerent reges munera.	Od kośćiołá twego w Ieruzalem: tobie ofiáruia krolowie dáry. Po-

Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos, qui probati sunt argento.

Pogrom zwierzę trzćinne, zgromadzenie bykow między krowámi narodow: áby wypchneli te, ktorzy ſą doświádczeni iáko ſrebro.

Diſsipa gentes, quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthyopia præveniet manus ejus Deo.

Rozproſz narody, ktore woien chcą, przyidą posłowie z Ægyptu: Murzyńska źiemiá uprzedźi z rękámi ſwemi do Bogá.

Regna terræ cantate Deo: pſallite Domino.

Kroleſtwá źiemskie śpiewayćie Bogu: grayćie Pánu

Pſallite Deo, qui aſcendit ſuper cælum cæli: ad orientem.

Grayćie Bogu, ktory wſtąpił ná niebo nád niebá: ná wſchod słońcá.

Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſraël: magnificentia ejus, & virtus ejus in nubibus.

Oto da głoſowi ſwemu głos mocy: dayćie chwałę Bogu nád Izráelem, wielmożność iego, á moc iego w obłokách.

Mirabilis Deus in ſanctis ſuis, Deus Iſraël: ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ, benedictus Deus.

Dźiwny Bog w świętych ſwoich Bog Izráelski: ten da moc y śiłę ludowi ſwemu, błogosłáwiony Bog.

PSALMVS LXVIII.

ARGUMENT.

Dawid opowiáda mękę Páńſką, zgubę żydow, y nowy Kośćioł Chrześćiáńſki, záwiera w ſobie ten Pſalm proroctwo o końcu Chryſtuſowym, zá ktory záłożył ſobie zbáwienie náſze.

Ieſt ten Pſalm dla tych, ktorzy będą przemienieni, to ieſt, náwrocą ſię z pogáńſtwá do wiáry Chryſtuſowey.

SAlvum me fac Deus: quoniam intraverunt aquæ uſq; ad animã meam.

Infixus ſum in limo profundi: & non eſt ſubſtãtia.

Veni in altitudinem maris: & tempeſtas demerſit me.

Laboravi clamans, raucæ factæ ſunt fa̋ces meæ: defecerunt oculi mei, dum ſpero in Deum meum.

Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei: qui oderunt me gratis.

Confortati ſunt qui

WYbaw mię Boże: boć weſzły wody áż do duſze moiey.

Vlgnąłem w błoćie głębokośći: y dná nie máſz.

Przyſzedłem ná głębokość morską: á náwáłność mię przynurzyłá.

Sprácowałem ſię wołáiąc, ochrápiáło gárdło moie: uſtáły oczy moie, gdy mam nádźieię w Bogu moim.

Rozmnożyli ſię nád włoſy głowy moiey: ktorzy mię máią w nienawiśći bez przyczyny.

Zmocnili ſię ktorzy mię

nieſprá-

persecuti sunt me inimici mei injustè : quæ non rapui, tunc exolvebam.

Deus, tu scis insipientiam meam: & delicta mea à te non sunt abscondita.

Non erubescant in me, qui expectant te Domine: Domine virtutum.

Non confundantur super me: qui quærunt te Deus Israël.

Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciē meam.

Extraneus factus sum fratribus meis: & peregrinus filijs matris meæ.

Quoniam zelus domus tuæ comedit me: & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Et operui in jejunio animam meam: & factum est in opprobrium mihi.

niesprawiedliwie prześládowáli nieprzyiaćiele moi: czegom nie wydárł tedym płáćił.

Boże, ty znasz głupstwo moie: á występki moie nie są tobie táyne.

Niech nie będą záwstydzeni dla mnie ći ktorzy ćię oczekiwáią Pánie: Pánie zastępow.

Niech nie będą pohánbieni dla mnie: ktorzy ćię szukáią Boże Izráelski.

Bom dla ćiebie znośił urągánie : zelżywość okrywáłá oblicze moie.

Stałem się obcym bráći moiey: y cudzoźiemcem synom mátki moiey.

Bo mię zawisna miłość domu twego gryzłá: á urągánia urągáiacych tobie, spádły ná mię.

Y okryłem w pośćie duszę moię: y stáło mi urągániem.

Et posui vestimentum meum cilicium: & factus sum illis in parabolam.	Y oblokłem miásto száty włośiennicę: y stałem się im przypowieśćią.
Adversum me loquebantur qui sedebant in porta: & in me psallebant qui bibebant vinum.	Mowili przećiwko mnie, ktorzy śiedźieli w bramie: y śpiewáli przećiw mnie ktorzy pili wino.
Ego verò orationem meam ad te Domine: tempus beneplaciti Deus.	Ale ia modlitwę moię do ćiebie Pánie: czás upodobánia mego Boże.
In multitudine misericordiæ tuæ exaudi me: in veritate salutis tuæ.	W wielkośći miłośierdźia twego wysłuchay mię: w prawdźie zbáwienia twego.
Eripe me de luto, ut non infigar: libera me ab his, qui oderunt me, & de profundis aquarum.	Wyrwiy mię z błotá, ábym nie ulgnał: wybaw mię od tych ktorzy mię nienáwidzą, y z głębokośći wod.
Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum: neque urgeat super me puteus os suum.	Niech mię nie zátapia náwáłność wody, áni mię niech nie pożera głębokość: áni niech niezáwiera nádemną studnia wierzchu swego.
Exaudi me Domine, quoniam benigna est mi-	Wysłuchay mię Pánie, bo łáskáwe iest miłośierdźie

ſericordia tua: ſecundùm multitudinem miſeratio- num tuarum reſpice in me.

Et ne avertas faciem tuam à puero tuo: quoniam tribulor, velociter exaudi me.

Intende animæ meæ, & libera eam: propter inimicos meos eripe me.

Tu ſcis improperium meum, & confuſionem meam: & reverentiam meam.

In conſpectu tuo ſunt omnes, qui tribulant me: improperium expectavit cor meum, & miſeriam.

Et ſuſtinui qui ſimul contriſtaretur, & non fuit: & qui conſolaretur, & non inveni.

Et dederunt in eſcam meam fel: & in ſiti mea potaverunt me aceto.

Fiat menſa eorum co-

dźie twoie: według mnoſtwá litośći twoich weyrzyi ná mię.

A nie odwracay oblicżá twego od ſługi ſwego: bom ieſt w utrapieniu, prędko wysłuchay mię.

Przybliż ſię ku duſzy moiey, á wybaw ią: dla nieprzyiaćioł moich wyrwiy mię.

Ty znaſz pohánbienie moie, y zelżywość moię: y wſtyd moy.

Przed oczymá twemi ſą wſzyſcy ktorzy mię trapią: urągánia y nędze czekáło ſerce moie.

Y czekałem ktoby ſię społem ſmęćił, á nie było: y ktoby poćieſzył, á nie ználazłem.

Y dáli żołć ná pokarm moy: á w prágnieniu moim nápawáli mię octem.

Niechay będźie ſtoł

ich

ram ipſis in laqueum: & in retributiones,& in ſcandalum.

ich przed niemi ſidłem: y ná zapłáty, y ná upadek.

Obſcurentur oculi eorum ne videant: & dorſum eorum ſemper incurva.

Niech ſię záćmią oczy ich áby nie widźieli: á grzbietu ich záwżdy náchylay.

Effunde ſuper eos iram tuam: & furor iræ tuæ comprehendat eos.

Wyley ná nie gniew twoy: y zápálczywość gniewu twego niech ie ogárnie.

Fiat habitatio eorum deſerta: & in tabernaculis eorum, non ſit qui inhabitet.

Mieſzkánie ich niech ſię ſtánie puſte: á w przybytkách ich, niechay nie będźie ktoby mieſzkał.

Quoniam quem tu percuſsiſti, perſecuti ſunt, & ſuper dolorem vulnerum meorum addiderunt.

Bo ktoregoś ty zránił, prześládowáli: á ná boleśći ran moich náddáwáli.

Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum: & non intrent in juſtitiam tuam.

Przydayże niepráwość ku niepráwośći ich: á niech nie wchodzą do ſpráwiedliwośći twoiey.

Deleantur de libro viventium: & cum juſtis non ſcribantur.

Niechay będą wymázáni z kśiąg żyiących: á niech z ſpráwiedliwemi nie będą wpiſani.

Iamći

Ego ſum pauper & dolens: ſalus tua Deus ſuſcepit me.

Iamći ieſt ubogi y zbolały: zbáwienie twoie Boże wſpomogło mię.

Laudabo nomen Dei cum cantico: & magnificabo eum in laude.

Będę chwalił imię Boże pieśnią: y wielbić go będę chwałą.

Et placebit Deo ſuper viculum novellum: cornua producentem & ungulas.

A przyiemni będą Pánu niźli młode ćielę: ktoremu rogi y kopytá podraſtáią.

Videant pauperes, & lætentur: quærite Deum, & vivet anima veſtra.

Niech widzą ubodzy, á niech ſię weſelą: ſzukayćie Bogá, á będźie żyłá duſzá wáſzá.

Quoniam exaudivit pauperes Dominus: & vinctos ſuos non deſpexit.

Abowiem Pan wysłuchał ubogich: á więźniámi ſwemi nie wzgárdźił.

Laudent illum cæli & terra: mare, & omnia reptilia in eis.

Niechay go chwalą niebioſa, y ziemiá: morze y wſzytek płaz ná nich.

Quoniam Deus ſalvam faciet Sion: & ædificabuntur civitates Iuda.

Abowiem Bog zbáwi Syon: y będą zbudowáne Miáſtá Iudzkie.

Et inhabitabunt ibi: & hæreditate acquirent eam.

Y będą tám mieſzkáć: y doſtáną iey dźiedźictwem.

Et ſemen ſervorum

Y náśienie sług iego

 oizy.

ejus possidebit eam: & qui diligunt nomen ejus, habitabunt in ea.

otrzyma ia: á ktorzy miłuia imię iego, będa w niey mieszkáć.

PSALMVS LXIX.

ARGUMENT.

Ten Psalm sześć wierszy ma też, co sa w Psalmie 39. y tám ich iest wyłożenie. Vżywał záś Dawid Psalmu tego, gdy mu grzechy iego na pámięć przychodźiły. Prorokuie táko mieli bydź zesromoceni nieprzyiaćiele Páná Chrystusa, á że ći, ktorzy go szukáia, radowáć się będa. Vczy nas co mamy czynić, kiedy grzechy ná pámięć przychodza, y że mamy záwsze ufác w Pánu Bogu, ieżeli chcemy zbáwienia dostapić.

DEus in adjutoriū meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

Confundantur & revereantur: qui quærunt animam meam.

Avertantur retrorsum & erubescant: qui volunt mihi mala.

Avertantur statim erubescentes: qui dicunt mihi, euge, euge.

BOże weyrzyi ku wspomożeniu memu: Pánie pospiesz się ku rátunku memu.

Niechay będą záwstydzeni y pohánbieni: ktorzy szukáia dusze moiey.

Niech się obroca ná wstecz, á niech się záwstydza: ktorzy mi chca złego.

Niech się nátychmiast obroca ze wstydem: ktorzy mi mowia, ehey, ehey.

Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te, & dicant semper: Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

Niech się wesela y ráduią w tobie wszyscy ktorzy ćię szukáią, á niech záwzdy mowią: niechay uwielbion będźie Pan, ktorzy miłuią zbawienie twe.

Ego verò egenus & pauper sum: Deus adjuva me.

A iam iest ubogi y żebrak: Boże wspomoż mię.

Adjutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

Pomocnikiem moim y wybáwićielem iesteś ty moim: Pánie nie omieszkayże.

PSALMVS LXX.

ARGUMENT.

Sławni byli względem posłuszeństwá Synowie Ionádábá Ierem: 25. *Ci kiedy Ieremiasz Prorok przepowiádał kárę Boską, dobrowolnie pośli do Bábilonu w niewolą; á potym drudzy zá nimi; Wich osobie prosżacych Bogá o wolność, ten Psalm iest nápisany; Z drugiey strony zda się, że ten Psalm złożył Dawid ná ten czás, kiedy będac iuz stárym, y ná śiłách zwatlony, nieprzyiaćiele iego, myślili go zrzućić z Krolestwá. Prosi tu Páná Bogá, áby raczył bydź obrońcą iego, á nie oddalał go od obliczá swego, osobliwie gdy zgáśnie pobożność, á nieprawość obfitowáć będźie, y żeby zesromoceni zostáli nieprzyiaćiele iego.*

Vczy nas ſwym przykładem, áby káżdy ſpráwiedliwy w Pánu Bogu, uprzeyma nádźieię miał.

IN te Domine ſperavi, non confundar in æternum: in juſtitia tua libera me, & eripe me.

W Tobiem Pánie nádźieię miał, niech nie będę poháńbion ná wieki: w ſpráwiedliwośći twoiey wybaw mię y wyrwiy mię.

Inclina ad me aurem tuam: & ſalva me.

Nákłoń ku mnie uchá twego: á zbaw mię.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut ſalvum me facias.

Bądź mi Bogiem obrońcą, y mieyſcem obronnym: ábyś mię zbáwił.

Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

Abowiem twierdzá moiá: y ućieczká moiá ieſteś ty.

Deus meus eripe me de manu peccatoris: & de manu contra legem agentis, & iniqui.

Boże moy wyrwiy mię z ręki grzeſzniká: y z ręki przećiw zakonowi czyniącego y nieſpráwiedliwego

Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine ſpes mea à juventute mea.

Abowiem tyś ieſt ćierpliwość moiá Pánie: Pánie nádźieio moiá od młodośći moiey.

In te confirmatus ſum ex utero: de ventre ma-

Przez ćiebiem ieſt umocniony: záraz z żywotá

mátki

tris meæ tu es protector meus.

In te cantatio mea semper: tanquam prodigium factus sum multis, & tu adjutor fortis.

Repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam.

Ne projicias me in tempore senectutis: cùm defecerit virtus mea, ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum.

Dicentes, Deus dereliquit eum, persequimini, & comprehendite eum: quia non est qui eripiat.

Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice.

Confundantur & de-

mátki moiey tyś iest obrońcą moim.

O tobie śpiewánie moie záwzdy: iáko dźiwowisko stałem się wielom, á ty pomocnik mocny.

Niechay będą nápełnione ustá moie chwałą, ábym śpiewał sławę twoię: cáły dźień wielmożność twoię.

Nie odrzucay mię czásu stárośći: gdy ustánie śiłá moiá, nie opusczay mię.

Abowiem mowili nieprzyiaćiele moi przećiwko mnie: á ktorzy strzegli ná duszę moię, rádę uczynili społem.

Mowiąc, Bog go opuśćił: gońcie á poymayćie go, boć nie mász ktoby wyrwał.

Boże nie oddalay się odemnie: Boże moy poyrzyi ku pomocy moiey.

Niech będą záwstydzeni y

ficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confuſione & pudore, qui quærunt mala mihi.

ni y niech uſtáną uwłaczáiący duſzy moiey: niech będą okryći zelżywośćią y wſtydem, ktorzy mi ſzukáią złego.

Ego autem ſemper ſperabo: & adijciam ſuper omnem laudem tuam.

A ia záwzdy nádźieię mieć będę: y przyczynię nád wſzytkę chwałę twoię

Os meum annuntiabit juſtitiam tuam: tota die ſalutare tuum.

Vſtá moie będą opowiádáć ſpráwiedliwość twoię: cáły dźień zbáwienie twe

Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentias Domini: Domine memorabor juſtitiæ tuæ ſolius.

Iżem w piśmie ia nie biegły, wnidę w możnośći Páńskie: Pánie będę wſpominał ſpráwiedliwość ćiebie ſamego.

Deus docuiſti me à juventute mea: & uſque nunc pronuntiabo mirabilia tua.

Boże uczyłeś mię z młodośći moiey: y aż dotąd będę opowiádał cudá twoie.

Et uſque in ſenectam, & ſenium: Deus ne derelinquas me.

Y áż do ſtárośći y ſędźiwośći: Boże nie opuſzczay mię.

Donec annuntiem brachium tuum: generationi omni, quæ ventura eſt.

Aż opowiem rámię twe: wſzelkiemu narodowi, ktory ma przyiść.

Potentiam tuam, &

Moc twoię y ſpráwiedliwość

juſtitiam tuam Deus uſque in altiſsima, quæ feciſti magnalia: Deus quis ſimilis tibi.

Quantas oſtendiſti mihi tribulationes multas, & malas, & converſus vivificaſti me: & de abyſsis terræ iterum reduxiſti me.

Multiplicaſti magnificentiam tuam: & converſus conſolatus es me.

Nam & ego confitebor tibi in vaſis pſalmi veritatem tuam: Deus pſallam tibi in cythara, ſanctus Iſraël.

Exultabunt labia mea cùm cantavero tibi: & anima mea, quam redemiſti.

Sed & lingva mea tota die meditabitur juſtitiam tuam: cùm confuſi & reveriti fuerint, qui quærunt mala mihi.

dliwość twoię Boże, áż do wyſokośći, wielkie rzeczy ktoreś uczynił: Boże ktoż podobien tobie.

Iáko wielkie ukazałeś mi ućiski liczne y złe: á náwroćiwſzy ſię ożywiłeś mię, y z przepáśći źiemskich znówu wywiodłeś mię.

Rozmnożyłeś wielmożność twoię: á wroćiwſzy ſię poćieſzyłeś mię.

Bo ia wysłáwiáć będę tobie ná naczyniu pieśni prawdę twoię: Boże będęć grał ná cytrze, święty Izráelski.

Rozráduią ſię wárgi moie, kiedyć będę śpiewał: y duſzá moiá ktoraś wykupił.

Ale y ięzyk moy cáły dźień będźie rozmyślał ſpráwiedliwość twoię: kiedy záwſtydzeni y zelżeni będą, ktorzy mi ſzukáli złego.

PSALMVS LXXI.

ARGUMENT.

Ostátni to iest Psalm lubo go tu położono, nie ná końcu; w nim Dawid pod imieniem Sálomoná, á potym iáwnie Chrystusá opisuie, prorokuiac o Krolestwie iego wiecznym.

DEus judicium tuum Regi da: & justitiam tuam filio Regis.

BOże day sąd twoy Krolowi: á spráwiedliwość twoię synowi krolewskiemu.

Iudicare populum tuum in justitia: & pauperes tuos in judicio.

Aby sądźił lud twoy w spráwiedliwośći: á ubogie twe w rozsądku.

Suscipiant montes pacem populo: & colles justitiam.

Niechay przyima gory pokoy ludowi: á págorki spráwiedliwość.

Iudicabit pauperes populi, & salvos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem.

Będźie sądźił ubogie z ludu, y wybáwi syny ubogich: á uniży otwarcę.

Et permanebit cum sole, & ante lunam: in generatione & generationem.

Y będźie trwał z słońcem, y przed księżycem: ná pokolenie y pokolenie.

Descendet sicut pluvia in vellus: & sicut stillicidia stillantia super terram.

Znidźie iáko descz ná runo: á iáko krople ná źiemię kápiace.

Wznidź:

Orietur in diebus ejus justitia & abundantia pacis: donec auferatur luna.

Et dominabitur à mari usque ad mare: & à flumine usque ad terminos orbis terrarum.

Coram illo procident Æthiopes: & inimici ejus terram lingent.

Reges Tharsis, & insulæ munera offerent: Reges Arabum, & Sabba dona adducent.

Et adorabunt eum omnes reges terræ: omnes Gentes servient ei.

Quia liberabit pauperem à potente: & pauperem, cui non erat adjutor.

Parcet pauperi & inopi: & animas pauperum salvas faciet.

Ex usuris, & iniquitate redimet animas eo-

Wznidźie zá dni iego spráwiedliwość y obfitość pokoiu: áż zginie mieśiąc.

Y będźie pánował od morzá áż do morzá: y od rzeki áż do kráiow okręgu źiemie.

Przed nim będą padáć Murzynowie: á nieprzyiaćiele iegᵒ źiemię lizáć będą.

Krolowie Társis y wyspy przynioſą dáry: Krolowie Arábscy y Sábá przywiozą upominki.

Y będą mu się kłániáć wszyscy krolowie źiemscy: wszytkie narody będą mu służyć.

Abowiem wybáwi ubogiego od możnego: y nędznego, ktory nie miał pomocniká.

Przepuśći ubogiemu y niedostátecznemu: á dusze ubogich zbáwi.

Z lichwy y nieprawośći wykupi dusze ich: á

rum: & honorabile nomen eorum coram illo.

Et vivet, & dabitur ei de auro Arabiæ, & adorabunt de ipso semper: tota die benedicent ei.

Et erit firmamentum in terra in summis montium, superextolletur super Libanum fructus ejus: & florebunt de civitate sicut fœnum terræ.

Sit nomen ejus benedictum in sæcula: ante solem permanet nomen ejus.

Et benedicentur in ipso omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum.

Benedictus Dominus Deus Israël: qui facit mirabilia solus.

Et benedictum nomen majestatis ejus in æternum: & replebitur ma-

imię ich uczćiwe przed nim.

A będźie żył, y dádzą mu z złotá Arábskiego, y będą śię záwsze kłániáć dla niego: cáły dźień będą go błogosłáwić.

Y będźie utwierdzenie ná źiemi ná wierzchu gor: podnieśie śię nád Liban urodzay iego, y rozkwitnie śię z miástá iáko źiołá polne.

Niechay będźie imię iego ná wieki błogosłáwione: przed słońcem trwa imię iego.

Y będą w nim błogosłáwione wszytkie pokolenia źiemskie: wszytkie narody wielbić go będą.

Błogosłáwiony Pan Bog Izráelski: ktory sam czyni cudá.

Y błogosłáwione imię iego ná wieki: y będźie nápełniona máje-

ſtatem

jestate ejus omnis terra, fiat, fiat.

statem iego wszytká źiemiá, stań się, stań się.

PSALMVS LXXII.

ARGUMENT.

Opowiáda Dawid przyszłe zwyćięstwo, ktore otrzymáć możemy z nieprzyiaćioł nászych, ieżeli mocno przy Pánu Bogu trwáć będźiemy, znosząc ćierpliwie nędze y utrapienia tego żywotá; Dáie nam náukę, co czynić mamy, áby w nas Pan Bog mieszkał, y ábyśmy widząc złych obfitowánie y szczęśćie, myśli nászych od Páná Bogá nie odwracáli, ále wiedząc ich niestáteczność y odmiánę, cnoty się y pobożnośći záwsze trzymáli.

QVàm bonus Israël Deus: his qui rectò sunt corde.

Mei autem penè moti sunt pedes: penè effusi sunt gressus mei.

Quia zelavi super iniquos: pacem peccatorum videns.

Quia non est respectus morti eorum: & firmamentum in plaga eorum.

In labore hominum non

IAko dobry Bog Izráelczykow: tym ktorzy są prostego sercá.

Ale moie nogi máło się nie potknęły: máło nie szwánkowáły kroki moie.

Iżem był żárliwy ná przećiw złośnikom: widząc pokoy grzesznych.

Abowiem nie mász względu ná śmierć ich: áni przedłużenia w utrapieniu ich.

W pracy ludzkiey nie

sunt: & cum hominibus non flagellabuntur.

Ideò tenuit eos superbia: operti sunt iniquitate, & impietate sua.

Prodijt quasi ex adipe iniquitas eorum: transierunt in affectum cordis.

Cogitaverunt, & locuti sunt nequitiam: iniquitatē in excelso locuti sunt.

Posuerunt in cælum os suum: & lingva eorum transivit in terra.

Ideò convertetur populus meus hîc: & dies pleni invenientur in eis.

Et dixerunt: Quomodo scit Deus? & si est scientia in excelso?

Ecce ipsi peccatores, abundantes in sæculo: obtinuerunt divitias.

Et dixi: Ergo sine causa justificavi cor meum: & lavi inter innocentes manus meas.

sa: y z ludźmi nie będą karáni.

Y przetoż ie pychá zięłá: okryli się nieprawością y niezbożnośćią swą.

Wystąpiłá iákoby z tłustośći niepráwość ich: puśćili się zá żądzámi sercá.

Myślili y mowili złość: niepráwość ku gorze mowili.

Podnieśli w niebo ustá swoie: á ich ięzyk przechodźił po ziemi.

Y przetoż lud moy obroći się tu: y dni pełne nayda się między nimi.

Y mowili: Iákoż wie Bog? á ieśli iest wiádomość ná wysokośći?

Oto ći grzesznicy, á obfituiący ná świećie: otrzymáli bogáctwá.

Y rzekłem: Tomći tedy pożno usprawiedliwiał serce swe: y omywałem między niewinnymi ręce moie

Et fui flagellatus tota die: & castigatio mea in matutinis.

Si dicebam, narrabo sic: ecce nationem filiorum tuorum reprobavi.

Existimabam ut cognoscerem hoc: labor est ante me.

Donec intrem in sanctuarium Dei: & intelligam in novissimis eorum.

Verùmtamen propter dolos posuisti eis: dejecisti eos, dum allevarentur.

Quomodo facti sunt in desolationem, subitò defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam.

Velut somnium surgentium Domine: in civitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges.

Quia inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt: & ego ad nihilum redactus sum, & nescivi.

Y byłem biczowan cáły dźień: á karánie moie ráno.

Ieślim mowił, ták mowić będę: otom rodzay synow twoich potępił.

Myśliłem ábym to zrozumiał: praca to przedemną.

Aż wnidę do świątnice Bożey: y zrozumiem ich dokończenie.

Bo záprawdę dla zdrad, nágotowałeś im: zruciłeś ie gdy się podnośili.

Iákoż spustoszeli: nátychmiast ustáli, zginęli dla niepráwośći swoiey.

Iáko sen ustawáiących Pánie: w mieśćie twym [o]braz ich wniwecz obroćisz.

Bo się zápaliło serce moie, y odmieniły się biodrá moie: y iam wniwecz obrocony, á nie wiedźiałem.

Vt jumentum factus ſum apud te: & ego ſemper tecum.

Iáko bydlę ſtałem ſię u ćiebie: á ia záwſze z tobą.

Tenuiſti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxiſti me: & cum gloria ſuſcepiſti me.

Viałeś mię zá práwą rękę moię: á według woli twoiey prowádźiłeś mię, y przyiałeś mię z chwałą.

Quid enim mihi eſt in cælo? & à te quid volui ſuper terram?

Bo coż ia mam w niebie? ábo czegom chćiał ná źiemi oprocz ćiebie?

Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei: & pars mea Deus in æternum.

Vſtáło ćiáło moie, y ſerce moie: Boże ſercá mego, y częśći moiá Boże ná wieki.

Quia ecce, qui elongant ſe à te, peribunt: perdidiſti omnes, qui fornicantur abs te.

Bo oto ktorzy ſię oddaláią od ćiebie, zginą: zátráćiłeś wſzytkie, ktorzy cudzołożą od ćiebie.

Mihi autem adhærere Deo bonum eſt: ponere in Domino Deo ſpem meam.

Ale mnie dobrze ieſt trwáć przy Bogu: pokłádáć w Pánu Bogu nádźieię moię.

Vt annuntiem omnes prædicationes tuas: in portis filiæ Sion.

Abym opowiádał wſzytkie chwały twoie: w bramách Corki Syońſkiey.

PSAL-

PSALMVS LXXIII.

ARGUMENT.

Opisuie Dawid zepsowánie y zruinowánie pierwßego Kośćiołá w Ieruzalem przez Antyochá; Pan Bog dopuśćił to dla grzechow ludu Zydowskiego, prośi áby raczył uśmierzyć gniew swoy, dla obietnice dáney ludowi temu, iż mieli ośiągnąć źiemię obiecáną. Prorokuie przytym o przyśćiu Messyaßá, y iáko miáło bydź wyznawáne Imię iego w Syonie, nápomina nas tákże, áby opuśćiwßy stáránie o rzeczách doczesnych, mieliśmy pilność o wiecznych.

UT quid Deus repulisti in finem? iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ.

PRzeczżeś Boże odegnał do końcá: rozgniewáłá się zápálczywość twoiá ná owce pástwiská twego.

Memor esto congregationis tuæ: quam possedisti ab initio.

Wspomniy ná zgromádzenie twoie: ktoreś pośiadł od początku.

Redemisti virgam hæreditatis tuæ: mons Sion, in quo habitasti in eo.

Odkupiłeś szczep dźiedźictwá twego: gorá Syon ná ktoreyeś mieszkał.

Leva manus tuas in superbias eorum in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto?

Podnieś ręce twoie ná pychy ich na koniec: iáko wiele nárobił nieprzyiaćiel w świątnicy.

Y chlu-

Et gloriati ſunt, qui oderunt te: in medio ſolemnitatis tuæ.

Poſuerunt ſigna ſua, ſigna: & non cognoverunt, ſicut in exitu ſuper ſummũ.

Quaſi in ſilva lignorum ſecuribus exciderunt janu-as ejus in idipſum: in ſecuri & aſcia dejecerunt eam.

Incenderunt igni ſanctuarium tuum in terra; polluerunt tabernaculum nominis tui.

Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul: quieſcere faciamus omnes dies feſtos Dei à terra.

Signa noſtra non vidimus, jam non eſt propheta: & nos non cognoſcet ampliùs.

Vſquequo Deus improperabit inimicus? irritat adverſarius nomen tuum in finem?

Vt quid avertis manum

Y chlubili ſię ktorzy ćię nienáwidzą: w pośrodku świętá uroczyſtego twego

Położyli znáki ſwoie, znáki: á nie poználi iáko ná wyiśćiu ná wierzch.

Iáko w leśie drzew śiekie-rámi wyrębowáli drzwi iego poſpołu: toporem y oſzkárdem obaláli ie.

Zápalili ogniem świątnicę twą: ná źiemi ſplugáwili przybytek imienia twego.

Mowili w ſercu ſwoim rodzay ich poſpołu: uczyńmy że uſtáną wſzytkie świętá Boże ná źiemi.

Znákow náſzych nie widźiliśmy: iuż nie máſz proroká: y iuż nas więcey nie pozna.

Dokądże Boże nieprzyiaćiel urągáć będźie? draźni przećiwnik imię twe do końcá?

Czemuſz odwracaſz

rękę

tuam, & dexteram tuam: de medio ſinu tuo in finem.

Deus autem rex noſter ante ſæcula: operatus eſt ſalutem in medio terræ.

Tu confirmaſti in virtute tua mare: contribulaſti capita draconum in aquis.

Tu confregiſti capita draconis: dediſti eum eſcam populis Æthiopum.

Tu dirupiſti fontes & torrentes: tu ſiccaſti fluvios Ethan.

Tuus eſt dies, & tua eſt nox: tu fabricatus es auroram & ſolem.

Tu feciſti omnes terminos terræ: æſtatem & ver tu plaſmasti ea.

Memor eſto hujus, inimicus improperavit Domino: & populus inſipiens incitavit nomen tuum.

Ne tradas beſtijs ani-

rękę twoię: y práwicę twoię z pośrzodku zánádrzá twego do końcá.

Ale Bog Krol náſz przed wieki: ſpráwił zbáwienie w pośrzodku źiemie.

Tyś utwierdźił mocą twoią morze: pokruſzyłeś głowy ſmokow w wodách.

Tyś potárł głowy ſmokowe: dałeś go ná pokarm ludźiom Murzyńskim.

Tyś przerwał źrzodłá y potoki: tyś wyſuſzył rzeki Ethán.

Twoyći ieſt dźień, y twoiá ieſt noc: tyś uczynił zorze y słońce.

Tyś uczynił wſzytkie gránice źiemie: láto y wioſnę tyś ie ſpráwił.

Pámiętay ná to, nieprzyiaćiel urągał Pánu: á lud bezrozumny draźnił imię twoie.

Nie podaway beſtyom

mas confitentes tibi: & animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem.

Reſpice in teſtamentum tuum: quia repleti ſunt, qui obſcurati ſunt, terræ domibus iniquitatum.

Ne avertatur humilis factus confuſus: pauper & inops laudabunt nomen tuum.

Exurge Deus, judica cauſam tuam: memor eſto improperiorum tuorum, eorum, quæ ab inſipiente ſunt, tota die.

Ne obliviſcaris voces inimicorum tuorum: ſuperbia eorum, qui te oderunt, aſcendit ſemper.

duſz wyznawáiących ćiebie: y duſz ubogich twoich nie zápominay do końcá.

Weyrzyi ná teſtáment twoy: ábowiem nápełnieni ſą naypodleyśi ná źiemi domow nieprawośći.

Niech ſię nie wráca nędznik záwſtydzony: ubogi á niedoſtáteczny będą chwalić imię twoie.

Powſtań Boże, rozſądź ſpráwę moię; pomniy ná pohańbienia twoie, te ktore ſię dźieią od głupiego cáły dźień.

Nie zápominay głoſow nieprzyiaćioł twoich: pychá tych, ktorzy ćię nienáwidzą, ku gorze idźie záwſze.

PSALMVS LXXIV.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie prorokuie Dawid o ſpráwách Páná

Chry-

Chrystusa y iego Apostołow, iáko mieli Kościoł stánowić, lud grzeszny od grzechu odwodźić, grożeniem sądu Bożego, y ogniem piekielnym. Iże ná sądźie Bożym stáwieni będą wszyscy Mocarze tego świátá. Vczy nas iáko się pychy strzedz mamy.

COnfitebimur tibi Deus: confitebimur & invocabimus nomen tuum.

WYznawáćći będźiemy Boże: wyznawáć będźiemy y wzywáć imienia twego.

Narrabimus mirabilia tua: cùm accepero tempus, ego justitias judicabo.

Opowiádáć będźiemy dźiwne spráwy twoie: gdy wezmę czás, ia spráwiedliwośći sądźić będę.

Liquefacta est terra, & omnes qui habitant in ea: ego confirmavi columnas ejus.

Roztopiłá się źiemiá, y wszyscy mieszkáiący ná niey: iam umocnił filary iey.

Dixi iniquis, nolite inique agere: & delinquentibus, nolite exaltare cornu.

Mowiłem niepráwym, nie czyńćie nieprawośći: á występnym, nie podnośćie pychy.

Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui adversus Deum iniquitatem.

Nie podnośćie ku gorze pychy wászey: nie mowćie przećiw Bogu nieprawośći.

Quia neque ab oriente, neque ab occidente, neq;

Bo áni od wschodu, áni od zachodu, áni od

à desertis montibus: quoniam Deus judex est.

Hunc humiliat, & hunc exaltat: quia calix in manu Domini, vini meri plenus misto.

Et inclinavit ex hoc in hoc, verùmtamen fæx ejus non est exinanita: bibent omnes peccatores terræ.

Ego autem annuntiabo in sæculum: cantabo Deo Iacob.

Et omnia cornua peccatorum confringam: & exaltabuntur cornua justi.

pustych gor: ábowiem Bog iest sędźia.

Tego poniża, á owego podwyższa: bo w ręce Páńskiey iest kielich winá szczerego, pełen zmieszánia.

Y náchyli z tego w ow, wszákże drożdze iego nie wylały się: będą pić wszyscy grzesznicy źiemie.

A ia będę opowiádał ná wieki: będę śpiewał Bogu Iákobowemu.

Y wszytkie rogi grzesznikow połamie: á rogi spráwiedliwego będą wywyższone.

PSALMVS LXXV.

ARGUMENT.

Opowiáda Prorok przyszłe zwyćięstwo, ktore miał lud Boży odnieść nad Senácherybem woysk Assyryiskich Hetmanem, ktoremu 183. tyśięcy woyská Anioł zabił, 4. Reg. 19. *Prorokuie táko Pan Bog w człowieczeństwie*

ſtwie miał bydź uznan w ziemi Zydowſkiey, iáko czáſu pokoiu národźić ſię miał, y bydź przykłádem wielkiey świątobliwośći cáłemu świátu, ktorey głupi y łákomi ludźie przyiąć nie chćieli, iáko z niey y pyſzni nic pożytku nie zbiorą. Wſpomina y o ſrogośći ſądow Bożych nád tákowymi, y wſpomina, áby człowiek śluby uczynione Bogu pełnił, dáiąc náukę, co czynić mamy, aby Pan Bog w nas mieſzkał.

NOtus in Iudæa Deus: in Iſraël magnum nomen ejus.

Et factus eſt in pace locus ejus: & habitatio ejus in Sion.

Ibi confregit potentias arcuum: ſcutum, gladium, & bellum.

Illuminans tu mirabiliter à montibus æternis: turbati ſunt omnes inſipientes corde.

Dormierunt ſomnum ſuum: & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus ſuis.

Ab increpatione tua Deus Iacob: dormitave-

ZNáiomy Bog w Iudźie, w Izráelu wielkie imię iego.

Y ſtáło ſię w pokoiu mieyſce iego: y mieſzkánie iego ná Syonie.

Tám połamał mocnośći łukow: tarczą, miecz, y woynę.

Ty oświecáiący dźiwnie z gor wiekuiſtych: ſtrwożyli ſię wſzyſcy głupiego ſercá.

Záſnęli ſnem ſwoim: á nic nie náleźli bogacze w rękách ſwoich.

Od fukánia twego Boże Iákob: drzymáli

runt qui aſcenderũt equos.
Tu terribilis es, & quis reſiſtet tibi ? extunc ira tua.
De cœlo auditum feciſti judicium: terra tremuit & quievit.
Cùm exurgeret in judicium Deus: ut ſalvos faceret omnes manſuetos terræ.
Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: & reliquiæ cogitationis diem feſtum agent tibi.
Vovete & reddite Domino Deo veſtro: omnes, qui in circuitu ejus affertis munera.
Terribili, & ei, qui aufert ſpiritum principum: terribili apud reges terræ.

ći co wśiádáli ná konie.
Tyś ieſt ſtráſzliwy, á ktoż ſię ſprzećiwi tobie? odtąd gniew twoy.
Z niebá dałeś słyſzeć ſąd: źiemiá zádrzáłá y zámilkłá.
Gdy powſtawał Bog ná ſąd: áby wybáwił wſzytkie ćiche źiemie.
Bo myśl człowiecza będźie wyznawáłá ćiebie: á oſtátki myśli będąc święto święćić.
Sluby czyńćie, á oddawayćie Pánu Bogu wáſzemu: wſzyſcy, ktorzy około niego przynośićie dáry
Stráſzliwemu, á temu, ktory odeymuie duchá Xiażętom: ſtráſznemu u krolow źiemskich.

PSALMVS LXXVI.

ARGUMENT.

Pſalm ten Aſaf ná inſtrumenćie názwánym Idithum grał: á w oſobie ludu ſwego opiſuie utrapienie

iego

iego: uczy nas przykłádem ſwoim, ábyśmy ſię ućieká- li do Páná Bogá we wßytkich potrzebách náßych, y nie uſtawáli modlić ſię iemu, ábyśmy żadzą y kochá- nie świátá tego w ſobie tłumili, przekłádáiąc náde- wßytko Páná Bogá náßego.

VOce mea ad Dominum clamavi: voce mea ad Deum, & intendit mihi.

GŁoſem moim wołałem do Páná: głoſem moim do Bogá, y wyſłuchał mię.

In die tribulationis meæ Deum exquiſivi, manibus meis nocte contra eum: & non ſum deceptus.

W dźień utrapienia mego ſzukałem Bogá, rękámi memi w nocy ku niemu: á nie ieſtem omylony.

Renuit conſolari anima mea: memor fui Dei & delectatus ſum, & exercitatus ſum, & defecit ſpiritus meus.

Niechćiáłá ſię dáć poćieſzyć duſzá moiá: wſpomniałem ná Bogá, y kochałem ſię, y rozumiałem, y uſtał duch moy.

Anticipaverunt vigilias oculi mei: turbatus ſum, & non ſum locutus.

Vprzedzáły ſtraże nocne oczy moie: ztrwożyłem ſię, á nie mowiłem.

Cogitavi dies antiquos: & annos æternos in mente habui.

Rozmyślałem dni ſtárodawne: y roki wieczne miałem ná pámięći.

Et meditatus ſum nocte cum corde meo: &

Y rozważałem w nocy w ſercu moim: y ćwiczyłem

exercitabar, & ſcopebam ſpiritum meum.

Numquid in æternum proijciet Deus: aut non apponet, ut complacitior ſit adhuc?

Aut in finem miſericordiam ſuam abſcindet: à generatione in generationẽ.

Aut obliviſcetur miſereri Deus: aut continebit in ira ſua miſericordias ſuas?

Et dixi, nunc cœpi: hæc mutatio dexteræ Excelſi.

Memor fui operum Domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in adventionibus tuis exercebor.

Deus in ſancto via tua, quis Deus magnus ſicut Deus noſter? tu es

łem ſię, y umiátałem Duchá moiego.

Izali ná wieki Bog odrzući? czyli nie przyda áby ieſzcze był łáskaw?

Czyli do końcá odetnie miłośierdźie ſwoie: od rodzáiu áż do rodzáiu.

Czyli Bog zápomni zmiłowáć ſię: ábo w gniewie ſwym zátrzyma litośći ſwoie?

Y rzekłem, teraz począłem: tá ieſt odmiáná práwicy Naywyżſzego.

Wſpomniałem ná ſpráwy Páńskie: bo będę pámiętał ná cudá twoie od początku.

Y będę rozmyślał o wſzytkich ſpráwách twoich: y będę ſię ćwiczył w wynálazkách twoich.

Boże w świątośći drogá twoiá, ktoryż Bog wielki iáko Bog náſz? tyś ieſt

Bog

Deus, qui facis mirabilia.

Notam feciſti in populis virtutem tuam: redemiſti in brachio tuo populum tuum, filios Iacob & Ioſeph.

Viderunt te aquæ Deus, viderunt te aquæ: & timuerunt, & turbatæ ſunt abyſsi.

Multitudo ſonitus aquarum: vocem dederunt nubes.

Etenim ſagittæ tuæ tranſeunt: vox tonitrui tui in rota.

Illuxerunt coruſcationes tuæ orbi terræ: commota eſt, & contremuit terra.

In mari via tua, & ſemitæ tuæ in aquis multis: & veſtigia tua non cognoſcentur.

Deduxiſti ſicut oves populum tuum: in manu Moyſi & Aaron.

Bog ktory cudá czyni.

Oznáymiłeś między narody moc twoię: odkupiłeś rámieniem twoim lud twoy, ſyny Iákobá y Iozefá.

Vyrzáły ćię wody Boże, uyrzáły ćię wody: y ulękły ſię, y wzruſzyły ſię przepáśći.

Wielkość ſzumu wod: obłoki głos wypuśćiły.

Ale y ſtrzáły twoie przechodzą: głos grzmotu twego ná koło.

Błyskáwice twoie okrąg źiemie oświecáły: wzruſzyłá ſię y zátrzęsłá źiemiá.

Ná morzu drogá twoiá, y śćieſzki ná wodách wielkich: á śládow twoich znáć nie będźie.

Prowádźiłeś lud twoy iáko owce: przez rękę Moyzeſzá y Aároná.

PSALMVS LXXVII.

ARGUMENT.

Przypomina Prorok dobrodźieyſtwo Boże ludowi, nie pátrząc porządku, ktore ſię pierwey álbo poźniey ſtáły; Pobudza do ſtátecznośći w wierze y w boiáźni Bożey; do opuſczenia grzechu, ábyśmy nie byli niewdźięczni Bogu, á przez to nie przyſſli o utrátę łáſki iego. Wylicza tákże y plagi, ktore ná Egypt Pan Bog przepuśćił, dla niewdźięcznośći ludu Zydowſkiego.

ATtendite popule meus legem meam: inclinate aurem veſtram in verba oris mei.

SŁuchayćie ludu moy zakonu mego: nákłońćie uchá ſwego ku słowom uſt moich.

Aperiam in parabolis os meum: loquar propoſitiones ab initio.

Otworzę w podobieńſtwách uſtá moie: będę powiádał przypowieśći od początku.

Quanta audivimus, & cognovimus ea: & patres noſtri narraverunt nobis.

Iáko wielkieśmy rzeczy słyſzeli y poználi: y oycowie náśi powiádáli nam.

Non ſunt occultata à filijs eorum: in generatione altera.

Nie zátáiły ſię przed ſyny ich: w drugim narodźie.

Narrantes laudes Domini, & virtutes ejus: & mirabilia ejus quæ fecit.

Powiádáiąc chwały Páńskie, y mocy iego: y cudá iego ktore czynił.

Et ſuſcitavit teſtimonium in Iacob: & legem poſui in Iſraël.

Quanta mandavit patribus noſtris nota facere ea filijs ſuis: ut cognoſcat generatio altera.

Filij qui naſcentur, & exurgent: & narrabunt filijs ſuis.

Vt ponant in Deo ſpem ſuam, & non obliviſcantur operum Dei: & mandata ejus exquirant.

Ne fiant ſicut patres eorum: generatio prava & exaſperans.

Generatio quæ non direxit cor ſuum: & non eſt creditus cum Deo ſpiritus ejus.

Filij Ephrem intendentes & mittentes arcum: converſi ſunt in die belli.

Non cuſtodierunt te-

Y wzbudźił świádectwo w Iákobie: á zakon położył w Izráelu.

Iáko wielkie rzeczy roskazał oycom náſzym, áby ie oznáymili ſynom ſwoim: áby wiedźiał rodzay drugi.

Synowie ktorzy ſię národzą y powſtáną: y będą ie powiádáć ſynom ſwoim.

Zeby pokłádáli w Bogu nádźieię ſwoię, á nie zápominali ſpraw Bożych: y pytáli ſię o mándátach iego.

Aby nie byli iáko oycowie ich: narod zły y drażniący.

Narod ktory nie proſtował ſercá ſwego: y nie był wierny Bogu duch iego.

Synowie Ephrem náciągáiący y ſpuſzczáiący łuk: podáli tył w dźień woyny.

Nie ſtrzegli teſtámen-

ſtamentum Dei: & in lege ejus noluerunt ambulare.	tu Bożego: niechćieli chodźić w zakonie iego.
Et obliti ſunt benefactorum ejus: & mirabilium ejus quæ oſtendit eis.	Y zápomnieli dobrodźieyſtw iego: y cudow iego ktore im ukazał.
Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Ægypti: in campo Taneos.	Przed oczy ich czynił cudá w źiemi Egyptſkiey: ná polu Taneyſkim.
Interrupit mare, & perduxit eos: & ſtatuit aquas quaſi in utre.	Rozerwał morze, y przeprowádźił ie: y záſtáwił wody iáko w ſkorzánym worze.
Et deduxit eos in nube diei: & tota nocte in illuminatione ignis.	Y prowádźił ie w obłoku we dnie: á przez cáłą noc w roświeceniu ogniá.
Interrupit petram in eremo: & adaquavit eos velut in abyſſo multa.	Rozſzczepił ſkáłę ná puſzczy: y nápoił ie iáko w wielkiey głębokośći.
Et eduxit aquam de petra: & deduxit tamquam flumina aquas.	Y wywiodł wodę z opoki: y prowádźił wody iáko z rzeki.
Et appoſuerunt adhuc peccare ei: in iram excitaverunt Excelſum in inaquoſo.	A przydáli ieſzcze grzeſzyć przećiw iemu: wzruſzyli ku gniewu Naywyżſzego, ná mieyſcu bezwodnym.

Et tentaverunt Deum in cordibus suis: ut peterent escas animabus suis.

Et male locuti sunt de Deo: dixerunt, Numquid poterit Deus parare mensam in deserto?

Quoniam percussit petrã & fluxerunt aquæ: & torrentes inundaverunt.

Numquid & panem poterit dare, aut parare mensam populo suo?

Ideò audivit Dominus, & distulit: & ignis accensus est in Iacob, & ira ascendit in Israël.

Quia non crediderunt in Deo: nec speraverunt in salutari ejus.

Et mandavit nubibus desuper: & januas cæli aperuit.

Et pluit illis manna ad manducandum: & panem cæli dedit eis.

Y kuśili Bogá w sercách swoich: prosząc pokarmu duszom swoim,

Y mowili źle o Bogu: rzekli, Iżali Bog może stoł zgotowáć ná puszczy?

Ze uderzył w skáłę, y wypłynęły wody: y strumienie wezbráły.

Izali y chleb będźie mogł dáć: ábo nágotowáć stoł ludowi swemu.

Przetoż usłyszał Pan, y odłożył: y ogień zápalił się przećiw Iákobowi, y gniew powstał przećiw Izráelowi.

Bo nie wierzył w Bogá: áni mieli nádźieie w zbáwieniu iego.

Y roskazał obłokom zwierzchu: y otworzył forty niebieskie.

Y spuśćił im mánnę ku iedzeniu: y dał im chleb niebieski.

Panem Angelorum manducavit homo: cibaria misit eis in abundantia.

Chlebá Anielskiego pożywał człowiek: posłał im pokármow dostátkiem.

Transtulit austrum de cælo: & induxit in virtute sua Africum.

Przeniosł wiátr południowy z niebá: y przywiodł mocą swą wiátr z zachodu.

Et pluit super eos sicut pulverem carnes: & sicut arenam maris volatilia pennata.

Y spuśćił ná nich mięso iáko proch: á iáko piasek morski ptástwo skrzydláste.

Et ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum.

Y upádło w pośrod ich obozu: około ich namiotow.

Et manducaverunt, & saturi sunt nimis, & desideriũ eorum attulit eis: non sũt fraudati à desiderio suo

Y iedli, y náiedli się bárdzo, y uczynił dosyć ich chćiwośći: nie byli omyleni w żądzy swoiey.

Adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum: & ira Dei ascendit super eos.

Ieszcze pokármy ich były w gębách ich: á gniew Boży zstąpił ná nie.

Et occidit pingves eorum: & electos Israël impedivit.

Y pobił tłusczce ich: á wybor Izráelczykow spętał.

In omnibus his peccaverũt adhuc: & non crediderunt in mirabilibus ejus.

W tym wszytkim iesczce grzeszyli: y nie wierzyli cudom iego.

Et defecerunt in vanitate dies eorum: & anni eorum cum festinatione.

Cùm occideret eos, quærebant eum: & revertebantur, & diluculo veniebant ad eum.

Et rememorati sunt, quia Deus adjutor est eorum: & Deus excelsus redemptor eorum est.

Et dilexerunt eum in ore suo: & lingva sua mentiti sunt ei.

Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti sunt in testamento ejus.

Ipse autem est misericors, & propitius fiet peccatis eorum: & non disperdet eos.

Et abundavit ut averteret iram suam: & non accendit omnem iram suam.

Et recordatus est, quia

Y ustáły w márnośći dni ich: y látá ich z prędkośćią.

Gdy ie zábiiał, szukáli go: y wracáli się, y ràniuchno chodźili do niego.

Y wspomnieli że Bog iest ich pomocnikiem: á Bog wysoki iest ich odkupićielem.

Y miłowáli go usty swemi: á ięzykiem swym kłámáli mu.

A serce ich nie było proste ku niemu: áni byli wiernymi w testámenćie iego.

A on iest miłośierny, y miłośćiw będźie grzechom ich: y nie zátráći ich.

Y wiele czynił áby odwrácał gniew swoy: y nie zápalił wszytkiego gniewu swego.

Y pámiętał, że byli

caro sunt: spiritus vadens & non rediens.

Quoties exacerbaverunt eum in deserto: in iram concitaverunt eum in inaquoso.

Et conversi sunt, & tentaverunt Deum: & sanctũ Israel exacerbaverunt.

Non sunt recordati manus ejus: die qua redemit eos de manu tribulantis.

Sicut posuit in Ægypto signa sua: & prodigia sua in campo Taneos.

Et convertit in sangvinem flumina eorum: & imbres eorũ, ne biberent.

Misit in eos cœnomyiam, & comedit eos: & ranam, & disperdidit eos.

Et dedit ærugini fructus eorum: & labores eorum locustæ.

Et occidit in grandine vineas eorum: & moros eorum in pruina.

ciáłem: wiátr idący, á nie wracáiący się.

Iáko często draźnili go ná puszczy: do gniewu pobudzáli go ná mieyscách bezwodnych.

Y wrócili się, y kuśili Bogá: y draźnili świętego Izráelskiego.

Nie pámiętáli ná rękę iego: w dźień ktory ie odkupił z ręki trapiącego.

Iáko pokázowáł w Egypćie znáki swoie: y cudá swe ná polu Táneyskim.

Y przemienił w krew rzeki ich: y deszcze ich, áby nie pili.

Puśćił ná nie rozmáitą muchę, y kąsáłá ie: y żábę, y wygubiłá ie.

Y dał ich owoce chrząszczom: y roborę ich száráńczy.

Y poráźił grádem winnice ich: á morwy ich mrozem.

Y podał

Et tradidit grandini jumenta eorum : & posseſsionem eorum igni.

Miſit in eos iram indignationis ſuæ : indignationem, & iram, & tribulationem, immiſsiones per angelos malos.

Viam fecit ſemitæ iræ ſuæ, & non pepercit à morte animabus eorum : & jumenta eorum in morte concluſit.

Et percuſsit omne primogenitum in terra Ægypti: primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham.

Et abſtulit ſicut oves populum ſuum: & perduxit eos tanquam gregem in deſerto.

Et deduxit eos in ſpe, & non timuerunt: & inimicos eorum operuit mare.

Et induxit eos in mon-

Y podał grádowi bydło ich: á máiętności ich ogniowi.

Puśćił ná nie gniew zápálczywośći ſwoiey: popędliwość y rozgniewánie, y utrapienie, przepuſzczenia przez ánioły złe.

Vczynił drogę śćieſzcze gniewu ſwego: nie wypuśćił duſz ich od śmierći, y bydło ich w śmierći záwárł.

Y pobił wſzytkie pierworodne w źiemi Egyptskiey : pierwiaſtki wſzytkich prac ich w przybytkách Chám.

Y odiał lud ſwoy iáko owce: y prowádźił ie iáko ſtádo ná puſzczy.

Y prowádźił ie w nádźiei, y nie bali ſię: á nieprzyiaćioły ich okryło morze.

Y przywiodł ie ná górę po-

tem ſanctificationis ſuæ: montem, quem acquiſivit dextera ejus.

Et ejecit à facie eorum gentes: & ſorte diviſit eis terram in funiculo diſtributionis.

Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus Iſraël.

Et tentaverunt, & exacerbaverunt Deum excelſum: & teſtimonia ejus non cuſtodierunt.

Et averterunt ſe, & non ſervaverũt pactum: quem admodum patres eorum, converſi ſunt in arcũ pravũ

In iram concitaverunt eum in collibus ſuis: & in ſculptilibus ſuis, ad æmulationem eum provocaverunt.

Audivit Deus, & ſprevit: & ad nihilum redegit valde Iſraël.

Et repulit tabernacu-

rę poświęcenia ſwego: gorę ktorey doſtáłá práwicá iego.

Y wyrzućił przed nimi pogány: y loſem podźielił im ſznurem pomiáru.

Y dał mieſzkánia w przybytkách ich: pokoleniom Izráelskim

Y kuśili y obráźili Bogá wyſokiego: y nie ſtrzegli świádectw iego.

Y odwroćili ſię, á nie záchowáli umowy, iáko y oycowie ich: wywroćili ſię iáko łuk opáczny.

Ku gniewu go wzruſzyli ná ſwych págorkách: á báłwánámi ſwemi pobudźili go ku skwápliwośći.

Vsłyſzał Bog, y wzgárdźił: y wniwecz obroćił bárdzo lud Izráelski.

Y odrzućił przybytek

lum Silo: tabernaculum ſuum, ubi habitavit in hominibus.

Et tradidit in captivitatem virtutem eorum: & pulchritudinem eorum in manus inimici.

Et concluſit in gladio populum ſuum: & hæreditatem ſuam ſprevit.

Iuvenes eorum comedit ignis: & virgines eorum non ſunt lamentatæ.

Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt: & viduæ eorum non plorabantur.

Et excitatus eſt tanquam dormiens Dominus: tanquam potens crapulatus à vino.

Et percuſsit inimicos ſuos in poſteriora: opprobrium ſempiternum dedit illis.

Et repulit tabernaculum Ioſeph: & tribum Ephraim non elegit.

tek Sylo: przybytek ſwoy, kędy mieſzkał między ludźmi.

Y podał moc ich w niewolą: y piekność ich w ręce nieprzyiaćielskie.

Y dał pod miecz lud ſwoy: y wzgárdźił dźiedźictwo ſwoie.

Młodźience ich ogień pożárł: á pánien ich nie płákáno.

Kápłáni ich od mieczá polegli: á wdowy ich nie chodźiły w żałobie.

Y ocućił ſię Pan iáko ze ſnu: iáko mocarz upiwſzy ſię winem.

Y záráźił nieprzyiaćioły ſwe ná poſládkách ich: dał im háńbę wieczną.

Y odrzućił namiot Iozefow: y nie obrał pokolenia Ephráim.

Ale

Sed elegit tribum Iudam: montem Sion quem dilexit.

Ale obrał pokolenie Iudy: gorę Syon ktorą umiłował.

Et ædificavit ſicut unicornium ſanctificium ſuum in terra: quam fundavit in ſæcula.

Y zbudował iáko Iednorożcow świątnicę ſwoię ná źiemi: ktorą ugruntował ná wieki.

Et elegit David ſervum ſuum, & ſuſtulit eum de gregibus ovium: de poſt fætantes accepit eum.

Y obrał Dawidá ſługę ſwego, y wźiął go od trzod owiec: od kotnych owiec wźiął go.

Paſcere Iacob ſervum ſuum: & Iſraël hæreditatem ſuam.

Aby pásł Iákobá sługę iego: y Izráelá dźiedźictwo iego.

Et pavit eos in innocentia cordis ſui: & in intellectibus manuum ſuarum deduxit eos.

Y pásł ie w niewinnośći ſercá ſwego: á w roſtropnośći rąk ſwoich prowádźił ie.

PSALMVS LXXVIII.

ARGUMENT.

Opłákuie Dawid utrapienie wiernych, ktore ućierpieli zá czáſu Máchábeyczykow, y okrućieńſtwo wielkie nád Ieruzalem, ktore ſię dźiało zá Krolá Antyochá okrutniká ſrogiego: modli ſię o wſpomożenie, áby Pan nie raczył pámiętáć ná grzechy náſze: prorokuie że ſię pomśći Pan Bog krzywdy Swiętych ſwoich.

DEus venerunt gentes in hæreditatem tuam: polluerunt templum ſanctum tuum, poſuerunt Ieruſalem in pomorum cuſtodiam.

Poſuerunt morticina ſervorum tuorum eſcas volatilibus cæli: carnes ſanctorum tuorum beſtijs terræ.

Effuderunt ſangvinem eorum tanquam aquam in circuitu Ieruſalem: & non erat qui ſepeliret.

Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris: ſubſannatio & illuſio his, qui in circuitu noſtro ſunt.

Vſquequo Domine iraſceris in finem: accendetur velut ignis zelus tuus?

Effunde iram tuam in gentes quæ te non noverunt: & in regna, quæ

BOże przyſzli pogánie ná dźiedźictwo twoie: ſplugáwili kośćioł twoy święty, obroćili Ieruzalem w budkę ná chowánie iábłek.

Porzućili trupy sług twoich ná ſtráwę ptakom powietrznym: ćiáłá świętych twoich zwierzętom ziemskim.

Rozlali krew ich iáko wodę około Ieruzalem: á nie był ktoby pogrzebł.

Stáliśmy pohańbieni u ſąśiad náſzych: náśmiewiskiem y igrzyskiem u tych, ktorzy ſą w okoliczy náſzey.

Dokądże Pánie gniewáć ſię będźieſz do końcá: rozpali ſię iáko ogień zápálczywość iego?

Wylyi gniew twoy ná pogány, ktorzy ćię nie znáią: y ná kroleſtwá,

nomen tuum non invocaverunt.

Quia comederunt Iacob: & locum ejus deſolaverunt.

Ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum: citò anticipent nos miſericordiæ tuæ, quia pauperes facti ſumus nimis

Adjuva nos Deus ſalutaris noſter, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos: & propitius eſto peccatis noſtris propter nomen tuum.

Ne fortè dicant in gentibus: ubi eſt Deus eorum? & innoteſcat in nationibus coram oculis noſtris.

Vltio ſangvinis ſervorum tuorum, qui effuſus eſt: introeat in conſpectu tuo gemitus compeditorum.

Secundùm magnitudi-

ktore imienia twego nie wzywáły.

Abowiem pożárli Iákobá: y mieyſce iego ſpuſtoſzyli.

Nie wſpominay ſtárych niepráwośći náſzych: niech nas rychło uprzedzą litośći twoie, bośmy ſię ſtáli bárdzo ubogiemi.

Wſpomoż nas Boże zbáwićielu náſz: á dla sławy imienia twego Pánie wybaw nas: á badź miłośćiw grzechom náſzym dla imienia twego.

Aby ſnadź nie mowili między pogány: kędyż iest Bog ich? á niech znáczna będźie nád pogány, przed oczymá náſzemi.

Pomstá krwie sług twoich, ktora iest wylana: niech przyidźie przed oblicznosć twoię wzdychanie ſpętánych.

Według wielmożnośći rá-

nem brachij tui: poſside filios mortificatorum.

Et redde vicinis noſtris ſeptuplum in ſinu eorum: improperium ipſorum, quod exprobraverunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus, & oves paſcuæ tuæ: confitebimur tibi in ſæculum.

In generationem & generationem: annuntiabimus laudem tuam.

mieniá twego: záchoway ſyny pomordowánych.

A odday ſąśiádom náſzym śiedmioráko do ich łoná: urągánie ich, ktorym urągáli tobie Pánie.

A my lud twoy y owce pástwiská twego: będźiemyć wyznawáć ná wieki.

Od rodzáiu do rodzáiu: będźiem opowiádáć chwałę twoię.

PSALMUS LXXIX.

ARGUMENT.

Opiſuie tu Dawid niewolą, w ktorą wźiął dźieśięć pokolenia Krol Aſſyryiſki? Zada przyśćia ná świát Chryſtuſowego? prośi áby Pan Bog raczył bronić Winnice ſwoiey, to ieſt ludu Chrześćiáńſkiego; Kośćioł też święty, tę modlitwę czyni ku Bogu.

QVi regis Iſraël, intende: qui deducis velut ovem Ioſeph.

Qui ſedes ſuper Cherubim: manifeſtare coram

KTory rzadźiſz Izráel, posłuchay: ktory prowádźiſz iáko owce Iozef.

Ktory śiedźiſz ná Cherubinách: okaż ſię przed

Efrái-

Ephraim, Beniamin, & Manaſſe.	Efráimem, Beniáminem, y Mánáſſem.
Excita potentiam tuam, & veni: ut ſalvos facias nos.	Wzbudź możność twoię, á przyidź: ábyś nas wybáwił.
Deus converte nos: & oſtende faciem tuam, & ſalvi erimus.	Boże náwroć nas: á ukaż oblicze twoie, á będźiemy zbáwieni.
Domine Deus virtutum: quouſque iraſceris ſuper orationem ſervi tui.	Pánie Boże zastępow: dokądże ſię będźieſz gniewał ná modlitwę sługi twego.
Cibabis nos pane lacrymarum: & potum dabis nobis in lacrymis in menſura.	Będźieſz nas karmił chlebem płáczu: á będźieſz nápawał nas łzámi pod miárą.
Poſuisti nos in contradictionem vicinis noſtris: & inimici noſtri ſubſannaverunt nos.	Wystáwiłeś nas ná przećiwieństwo ſąśiádom náſzym: á nieprzyiaćiele náśi náśmiewáli ſię z nas.
Deus virtutum converte nos: & oſtende faciem tuam, & ſalvi erimus.	Boże zastępow náwroćże nas: y pokaż oblicze twoie, á będźię zbáwieni.
Vineam de Ægyto trāſtuliſti: ejeciſti gentes, & plantaſti eam.	Przeniosłeś winnicę z Egyptu: wygnałeś pogány y záſadźiłeś ią.
Dux itineris fuisti in	Byłeś przewodnikiem

conſpectu ejus: plantaſti radices ejus, & implevit terram.

Operuit montes umbra ejus: & arbuſta ejus cedros Dei.

Extendit palmites ſuos uſque ad mare: & uſque ad flumen propagines ejus.

Vt quid deſtruxiſti maceriam ejus: & vindemiant eam omnes, qui prætergrediuntur viam?

Exterminavit eam aper de ſylva: & ſingularis ferus depaſtus eſt eam.

Deus virtutum convertere: reſpice de cælo, & vide, & viſita vineam iſtam.

Et perfice eam, quam plantavit dextera tua: & ſuper filium hominis, quem confirmaſti tibi.

Incenſa igni, & ſuffoſſa: ab increpatione vultus tui peribunt.

w drodze przed nią: wſádźiłeś korzenie iey, y nápełniłá źiemię.

Okrył ćień iey góry: á drzewká iey cedry Boże.

Roſpuśćiłá látorosłki ſwe áż do morzá: á gáłąski ſwe áż do rzeki.

Przeczżeś rozwálił płot iey: y obieráią ią wſzyſcy ktorzy mimo idą drogą?

Rozkopał ią dźiki wieprz z láſa: á iedyniec ſpáſł ią.

Boże zaſtępow náwroćże ſię: weyrzyi z niebá, á obacz y náwiedź tę winnicę.

Y nápraw tę, ktorą ßczepiłá práwicá twoiá: y ná ſyná człowieczego, ktoregoś ſobie zmocnił.

Spalona ogniem, y roskopána: od obliczá łáiánia twego pogina.

Fiat manus tua ſuper virum dexteræ tuæ: & ſuper filium hominis, quem confirmaſti tibi.

Et non diſcedimus à te, vivificabis nos: & nomen tuum invocabimus.

Domine Deus virtutum converte nos: & oſtende faciem tuam, & ſalvi erimus.

Niech będźie ręká twoiá nád mężem práwicy twey: y nád ſynem człowieczym ktoregoś ſobie zmocnił.

A nie odſtąpiemy od ćiebie: ożywiſz nas, á będźiemy wzywáć imienia twego.

Pánie Boże zaſtępow náwroć nas: y okaż nam oblicze twoie, á będźiemy zbáwieni.

PSALMVS LXXX.

ARGUMENT.

Przypomina Prorok ludowi dobrodźieyſtwá Boſkie, á oraz iego mu niewdźięczność przekłáda, y upomina áby święta nabożnie odprawowat, y ábyśmy opuśćiwſzy źiemſkie rzeczy, ku niebieſkim ſię gárnęli. Ieſt to głos Kośćiołá Bożego.

EXultate Deo adjutori noſtro: jubilate Deo Iacob.

Sumite pſalmum, & date tympanum: pſalterium iucundum cum cythara.

RAduyćie ſię Bogu pomocnikowi náſzemu: wykrzykayćie Bogu Iakobowemu.

Weźmiyćie pſalm, á podayćie bęben: wdźięczną árſę z cytrą.

Trabćie

Buccinate in Neomenia tuba: in insigni die solemnitatis vestræ.

Quia præceptum in Israël est: & judicium Deo Iacob.

Testimonium in Ioseph posuit illud, cùm exiret de terra Ægypti: lingvam, quam non noverat audivit.

Divertit ab oneribus dorsum ejus: manus ejus in cophino servierunt.

In tribulatione invocasti me, & liberavi te: exaudivi te in abscondito tempestatis, probavi te apud aquam contradictionis.

Audi populus meus & contestabor te: Israël si audieris me, non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum.

Ego enim sum Domi-

Trąbćie ná nowiu w trąbę: w dźień zacny uroczystego święta wászego.

Abowiem iest roskazánie w Izráelu: y wyrok Bogu Iakobowemu.

Postánowił to ná świádectwo w Iozefie, gdy wychodźił z źiemie Egyptskiey: słyszał ięzyk ktorego nie umiał.

Wybáwił od brzemió rámioná iego: ręce iego służyły w noszeniu koszow.

Wzywałeś mię w ućisku, á wybáwiłem ćię: wysłuchałem ćię gdyś się krył dla gromu, doświádczałem ćię nád wodámi swaru.

Słuchay ludu moy á oświádczę się ná ćię: Izráelu ieśli mię usłuchasz, nie będźie w tobie Bogá nowego, y nie będźiesz chwalił Bogá cudzego.

Bomći ia iest Pan Bog

nus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuum, & implebo illud.

twoy, ktorym ćię wywiodł z źiemie Ægyptskiey: rozszerz ustá twoie, á nápełnię ie.

Et non audivit populus meus vocem meam: & Israël non intendit mihi.

A nie słuchał lud moy głosu mego: á Izráel niedbał ná mię.

Et dimisi eos secundùm desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis.

Y puśćiłem ie zá żądzámi serc ich: poydą w wynálazkách swoich.

Si populus meus audisset me: Israël si in viis meis ambulasset.

By był lud moy słuchał mię: by był Izráel chodźił drogámi moiemi.

Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.

Wnet y łácnobym był poniżył nieprzyiaćioły ich: á ná trapiące ie obroćiłbym był rękę swoię.

Inimici Domini mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in sæcula.

Nieprzyiaćiele Páńscy skłámáli mu: y będźie czás ich ná wieki.

Et cibavit eos ex adipe frumenti: & de petra, melle saturavit eos.

Y nákarmił ie tłustośćią zboża: y násyćił ie miodem z opoki.

PSALMVS LXXXI.

ARGUMENT.

Dawid

Dawid w osobie naywyżßego, uczy Sędźiow ſpráwiedliwośći, żeby pámiętáli, iż Pan Bog obecny ieſt przy ich ſądách, ktory ieſt naypierwßym Sędźia wßytkich ludźi, ſpráwiedliwy y nieodmienny; pobudza áby tákże y ná śmierć pámiętáli. Prorokuie, że Pan Chryſtus miał zſtąpić z niebá, ábyśmy ſię my ſtáli ſynámi Bożemi.

DEus ſtetit in ſynagoga deorum: in medio autem deos dijudicat.

BOg ſtánął w zgromádzeniu bogow: á w pośrzodku bogi ſądźi.

Vſquequò judicatis iniquitatem: & facies peccatorum ſumitis.

Dokądże nieſpráwiedliwość ſądźićie: á oſoby grzeßnikow przyimuiećie

Iudicate egeno & pupillo: humilem & pauperem juſtificate.

Czyńćie ſpráwiedliwość ubogiemu y śierоćie: ſtrapionego y ubogiego uſpráwiedliwiayćie.

Eripite pauperem: & egenum de manu peccatoris liberate.

Wyrwiyćie ubogiego: á nędznego z ręki niezbożnego wyzwolćie.

Neſcierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant: movebuntur omnia fundamenta terræ.

Nie umieli áni rozumieli: chodzą w ćiemnośćiách: záchwieią ſię wſzytkie gruntá źiemie.

Ego dixi Dij eſtis: & filij Excelſi omnes.

Iam rzekł: ieſteśćie Bogowie: y ſynowie Naywyżſzego wſzyſcy.

Vos autẽ ſicut homines

A wy pomrzećie iáko lu-

moriemini: & ſicut unus de principibus cadetis.

Surge Deus, judica terram: quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus.

ko ludźie, á iáko iedea z Xiążąt upádniecie.

Powſtań Boże, ſądź źiemię: bo ty odźiedźiczyſz wſzytkie narody.

PSALMVS LXXXII.

ARGUMENT.

Dawid w oſobie Kośćiołá prośi, áby go Bog obronił od Antychryſta: leſt też to modlitwá ludu Bożego, áby im raczył Pan Bog zesłáć pomoc, ná wygłádzenie ich nieprzyiaćioł.

DEus quis ſimilis erit tibi? ne taceas, neque compeſcaris Deus.

Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt: & qui oderunt te, extulerunt caput.

Super populum tuum malignaverunt conſilium: & cogitaverunt adverſus ſanctos tuos.

Dixerunt, venite, & diſperdamus eos de gente:

BOże ktoż będzie podobien tobie? nie zámilczay, áni zániechay Boże.

Bo oto nieprzyiaćiele twoi okrzyk uczynili: á ktorzy ćię nienáwidzą, wynieśli głowę.

Przećiw ludowi twemu rádę złośliwą wymyślili: y ſpiknęli ſię przećiw świętym twoim.

Mowili, podźćie, á wytraćmy ie z narodu: á niech

& non memoretur nomen Israël ultra.

Quoniam cogitaverunt unanimiter: simul adversum te testamentum disposuerunt, tabernacula Idumæorum & Ismahelitæ

Moab, & Agareni, Gebal, & Ammon, & Amalec: alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

Etenim Assur venit cum illis: facti sunt in adjutorium filijs Lot.

Faciat illis sicut Madian, & Sisaræ: sicut labin in torrente Cisson.

Disperierunt in Endor: facti sunt ut stercus terræ.

Pone Principes eorum, sicut Oreb: & Zeb, & Zebee, & Salmana.

Omnes Principes eorum, qui dixerunt: Hæreditate possideamus sanctuarium Dei.

niech nie wspomináią więcey imienia Izráelskiego.

Bo się spiknęli iednym umysłem: społem przećiw tobie przymierze postánowili, namioty Idumeyczykow y Izmáelitow.

Moabitowie, y Agárenowie, Gebálczycy, y Ammonitowie, y Amalecitowie: cudzoźiemcy z obywátelámi.

Ale y Assur przyszedł z niemi: przyszli ná pomoc synom Lotowym.

Vczyn im iáko Mádián y Sysarze: iáko lábin u potoku Cisson.

Poginęli w Endor: stáli się iáko gnoy ná źiemi.

Day Hetmány ich, iáko Oreb: y Zeb, y Zebee y Sálmáná.

Wszytkie Xiążętá ich, ktorzy mowili: pośiadźmy dźiedźictwem świątnicę Bożą.

Boże

Deus meus pone illos ut rotam: & ſicut ſtipulam ante faciem venti.

Sicut ignis, qui comburit ſylvam: & ſicut flamma comburens montes.

Ita perſequeris illos in tempeſtate tua: & in ira tua turbabis eos.

Imple facies eorum ignominiâ: & quærent nomen tuum Domine.

Erubeſcant & conturbentur in ſæculum ſæculi: & confundantur & pereant.

Et cognoſcant quia nomen tibi Dominus: tu ſolus altiſsimus in omni terra.

Boże moy położ ie iáko koło: y iáko źdźbło przed wiátrem.

Iáko ogień ktory pali lás: y iáko płomień ktory pali gory.

Ták ie gonić będźieſz náwałnośćią twoia: y zátrwożyſz ie w gniewie twoim.

Nápełniy twarzy ich ſromota: y ſzukáć będą imienia twego Pánie.

Niechay ſię záwſtydzą, y zátrwożą ná wieki wiekow: y niech będą pohánbieni, y niech záginą.

A niech poznáią że imię tobie Pan: tyś ſam naywyżſzym ná wſzytkiey źiemi.

PSALMVS LXXXIII.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie ukázuie Dawid goracą żadzą ſwoię, y prágnienie do Ierozolimy niebieſkiey; mowi w oſobie wſzelkiego człowieká nabożnego: wysławia ſczęśliwość

wość tych, ktorzy mießkáią w domu Bożym y Bogu wolno służą; Známienita też chwałá Kośćiołá świętego, y słowá Bożego w tym Psalmie się zámyka, á iáko to rzecz iest pożądána bydź obywátelem Domu Bożego, y iego dobr używáć.

QVàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini.

JAko miłe przybytki twoie Pánie zastępow: żąda y ustáie duſzá moiá do páłácow Páńskich.

Cor meum, & caro mea: exultaverunt in Deum vivum.

Serce moie, y ćiáło moie: rozweſeliły się w Bogu żywym.

Etenim paſſer invenit ſibi domum: & turtur nidum ſibi, ubi ponat pullos ſuos.

Bo y wrobel nálazł ſobie domek, y Synogárlicá gniazdo ſobie: gdźieby położyłá ptaſzętá ſwoie.

Altaria tua Domine virtutum: Rex meus, & Deus meus.

Ołtarze twoie Pánie zastępow: Krolu moy y Boże moy.

Beati qui habitant in domo tua Domine: in ſæcula ſæculorum laudabunt te.

Błogosłáwieni ktorzy mieſzkáią w domu twoim Pánie: ná wieki wiekow będą ćię chwalić.

Beatus vir, cujus eſt auxilium abs te: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſu-

Błogosłáwiony mąż, ktorego rátunek iest od ciebie: rozłożył wstępo-

it in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorũm in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

Protector noster aspice Deus: & respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies una in atrijs tuis: super millia.

Elegi abjectus esse in Domo Dei mei: magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam, & veritatem diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

wánia w sercu swoim: w pádole, ná mieyscu ktore zgotował.

Abowiem da błogosłáwieństwo zakonodawcá, poydą z mocy do mocy: ogladáią Bogá nád Bogi w Syonie.

Pánie Boże zastępow wysłuchay modlitwę moię: usłysz Boże Iákobow.

Obrońco nász Boże weyrzyi: á weyrzyi ná oblicze Chrystusa twego.

Abowiem lepszy iest ieden dźień w páłácách twoich: niż tyśiace.

Obrałem bydź naypodleyszym w domu Bogá moiego: niżeli mieszkáć w przybytkách niezbożnych.

Abowiem miłośierdźie y prawdę miłuie Bog: Pan da łáskę y chwałę.

Nie

Non privabit bonis eos, qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo, qui ſperat in te.

Nie odeymie dobr tym, ktorzy w niewinnośći chodzą: Pánie záſtępow, błogosłáwiony człowiek ktory w tobie ma nádźieię.

PSALMVS LXXXIV.

ARGUMENT.

We trzech pierwßych wierßách Pſalmu tego, prorokuie Dawid o zbáwieniu świátá, iákoby ſię iuż ſtáło, á potym o to zbáwienie prośi. Prorokuie o Kroleſtwie Páná Chryſtuſowym, y modli ſię áby Pan Bog przy prawdźiwey chwale ſwey raczył lud ſwoy záchowáć.

BEnedixiſti Domine terram tuam: avertiſti captivitatem Iacob.

BŁogosłáwiłeś Pánie ziemię twoię: przywroćiłeś poimánie Iákobá

Remiſiſti iniquitatem plebis tuæ: operuiſti omnia peccata eorum.

Odpuśćiłeś niepráwość ludu twego: pokryłeś wſzytkie grzechy ich.

Mitigaſti omnem iram tuam: avertiſti ab ira indignationis tuæ.

Vśmierzyłeś twoy wſzytek gniew: odwroćiłeś ſię od gniewu popędliwośći twoiey.

Converte nos Deus ſalutaris noſter: & averte iram tuam à nobis.

Náwroć nas Boże zbáwićielu náſz: á oddal gniew ſwoy od nas.

Nunquid in æternum

Izali ná wieki będźieſz

irasceris nobis? aut extendes iram tuam à generatione in generationem.

Deus tu conversus vivificabis nos: & plebs tua lætabitur in te.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam: & salutare tuum da nobis.

Audiam quid loquatur in me Dominus Deus: quoniam loquetur pacem in plebem suam.

Et super sanctos suos: & in eos, qui convertuntur ad cor.

Verùmtamen propè timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra.

Misericordia & veritas obviaverunt sibi: justitia & pax osculatæ sunt.

Veritas de terra orta est: & justitia de cælo prospexit.

się ná nas gniewał? ábo rośćiągniesz gniew twoy od rodzáiu do rodźáiu.

Boże ty náwroćiwszy się ożywisz nas: á lud twoy rozweseli się w tobie.

Pokaż nam Pánie miłośierdźie twoie: á day nam zbáwienie twoie.

Będę słuchał co we mnie będźie mowił Pan Bog: bo będźie mowił pokoy nád ludem swoim.

Y nád świętymi swymi: y nád tymi ktorzy się do sercá náwrácáią.

Záiśteć blisko zbáwienie iego tym ktorzy się go boią: áby mieszkáłá chwałá w źiemi nászey.

Miłośierdźie y prawdá potkáły się z soba: spráwiedliwość y pokoy pocáłowáły się.

Prawdá wyrosłá z źiemie: á spráwiedliwość z niebá poyrzáłá.

Abo-

Etenim Dominus dabit benignitatem : & terra noſtra dabit fructum ſuum.

Iuſtitia ante eum ambulabit: & ponet in via greſſus ſuos.

Abowiem Pan pokaże dobrotliwość: á źiemiá náſzá wyda ſwoy owoc.

Spráwiedliwość przed nim chodźić będźie: y położy ná drodze kroki ſwe.

PSALMVS LXXXV.

ARGUMENT.

Będac prześládowány Dawid od Saula, Abſaloná y inſzych nieprzyiaćioł; prośi Páná Bogá o znák iáki pewny, że go bronić będźie: Vznawa Páná Bogá zá ſwego obrońcę. W duchownym ſenśie służy ten Pſalm Chryſtuſowi modlacemu ſię w Ogroycu, áby był wybáwion od háńby nieprzyiaćioł ſwoich, przez znák pewny chwalebnego Zmartwychwſtánia ſwego.

Ieſt też to modlitwá człowieká ſtrapionego.

INclina Domine aurem tuã, & exaudi me: quoniam inops & pauper ſum ego.

Cuſtodi animam meam, quoniam ſanctus ſum: ſalvum fac ſervum tuum, Deus meus ſperantem in te.

Miſerere mei Domine, quoniam ad te clamavi to-

NAkłoń Pánie uchá twego, á wysłuchay mię: bomći ia ieſt nędzny y ubogi.

Strzeż duſze moiey, bom święty ieſt: zbaw sługę twego, Boże moy, nádźieię máiacego w tobie.

Zmiłuy ſię nádemna Pánie, bom do ćiebie wołał cá-

ta die: lætifica animam ſervi tui, quoniam ad te Domine animam meam levavi.

Quoniam tu Domine ſvavis & mitis: & multæ miſericordiæ omnibus invocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamavi ad te: quia exaudiſti me.

Non eſt ſimilis tui in dijs Domine: & non eſt ſecundùm opera tua.

Omnes gentes quaſcunque feciſti, venient, & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.

Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus ſolus.

łał cáły dźień: rozweſel duſzę ſługi twego, bom ku tobie Pánie podniosł duſzę moię.

Abowiemeś ty Pánie słodki y ćichy: y wielce miłośierny ku wſzytkim ktorzy ćię wzywáią.

Wysłuchay Pánie modlitwę moię: á przypilnuy głoſu prośby moiey.

W dźieńućisku mego wołałem do ćiebie: boś wysłuchał mię.

Nie máſz tobie podobnego między Bogi Pánie: y nie máſz według uczynkow twoich.

Wſzytkie narody ktoreśkolwiek ſtworzył, przyidą á pokłonią ſię przed tobą Pánie: y będą sławić imię twoie.

Abowiemeś ty wielki, y czyniący cudá: ty ieſteś Bog ſam.

Prowadź

Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum.

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui inſurrexerunt ſuper me, & ſynagoga potentium quæſierunt animam meam: & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.

Et tu Domine Deus miſerator & miſericors: patiens, & multæ miſericordiæ, & verax.

Reſpice in me, & miſerere mei: da imperium tuum puero tuo, & ſalvum fac filium ancillæ tuæ.

Prowadź mię Pánie drogą twoią, á niechay chodzę w prawdźie twoiey: niech ſię weſeli ſerce moie, áby ſię báło imienia twego

Wyznawáćći będę Pánie Boże moy, ze wſzytkiego ſercá: á będę wysławiał imię twe ná wieki.

Bo miłośierdźie twoie wielkie ieſt nádemną: y wyrwałeś duſzę moię z niżſzego piekłá.

Boże nieprawi powſtáli ná mię, á zgromádzenie mocarzow ſzukáło duſze moiey: y nie kłádli ćiebie przed oczámi ſwymi.

A ty Pánie Bog litośćiwy y miłośćiwy: ćierpliwy, y wielce miłośierny, y prawdźiwy.

Weyrzyi ná mię, á zmiłuy ſię nádemną: day pánowánie twoie słudze twemu, á zbaw ſyná służebnice twey.

Fac mecum ſignum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu Domine adjuviſti me, & conſolatus es me.

Vczyń ze mną znák ku dobremu, áby uyrzeli ći ktorzy mię nienáwidzą: á byli záwſtydzeni, iżeś ty Pánie rátował mię, y poćieſzyłeś mię.

PSALMVS LXXXVI.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie prorokuie Dawid o Kośćiele nowego Zakonu, ná czym, y iáko miał bydź zbudowány, chwali tenże Kośćioł Chrześćiáńſki.

FVndamenta ejus in montibus ſanctis: diligit Dominus portas Sion ſuper omnia tabernacula Iacob.

FVndámentá iego ná gorách świętych: miłuie Pan bramy Syon nádewſzytkie przybytki Iákobá.

Glorioſa dicta ſunt de te: civitas Dei.

Sławne rzeczy powiedźiano o tobie: miáſto Boże.

Memor ero Rahab, & Babylonis: ſcientium me.

Wſpomnię ná Ráháb, y ná Bábilon: ktorzy mię znáią.

Ecce alienigenæ & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.

Oto cudzoźiemcy y Tyr, y lud Murzyński: ći tám byli.

Numquid Sion dicet, homo, & homo natus

Izali Syonowi mowić nie będą, człowiek y człowiek

est in ea: & ipse fundavit eam Altissimus.

národźił się w nim: á sam ie Naywyższy ugruntował.

Dominus narrabit in scripturis populorum, & principum: horum qui fuerunt in ea.

Pan wypowie w pismách narodow y Xiążąt: tych ktorzy w nim byli.

Sicut lætantium omnium: habitatio est in te.

Iáko weselących się wszytkich mieszkánie iest w tobie.

PSALMVS LXXXVII.

ARGUMENT.

Ten Psalm iest o nędzy y utrapieniu tego żywotá, w ktorym Dawid ćięszko, y iuż práwie śmiertelnie choruiąc, modli się do Páná Bogá, áby mu przywroćił zdrowie; Znáyduie się w tym Psalmie náuká, dla káżdey duszе pobożney w utrapieniu zostáiącey dla grzechow, y iáko w piekle żadnego miłośierdźia nie mász.

DOmine Deus salutis meæ: in die clamavi & nocte coram te.

PAnie Boże zbáwienia mego: we dniem wołał y w nocy przed tobą.

Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam.

Niechay modlitwá moiá przyidźie przed oblicznosć twoię: nákłoń uchá twego ku prośbie moiey.

Quia repleta est malis

Abowiem duszá moiá nápeł-

anima mea: & vita mea inferno appropinquavit.

Æſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum: factus ſum ſicut homo, ſine adjutorio, inter mortuos liber.

Sicut vulnerati dormientes in ſepulchris, quorum non es memor amplius: & ipſi de manu tua repulſi ſunt.

Poſuerunt me in lacu inferiori: in tenebroſis, & in umbra mortis.

Super me confirmatus eſt furor tuus: & omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me.

Longè feciſti notos meos à me: poſuerunt me abominationem ſibi.

Traditus ſum & non egrediebar: oculi mei languerunt præ inopia.

Clamavi ad te Domine

nápełniona ieſt złym: á żywot moy przybliżył ſię do piekłá.

Poczytano mię z ſtępuiącymi do dołu: ſtałem ſię iáko człowiek bez pomocy, między umárłymi wolny.

Iáko zránieni ktorzy ſpią w grobách, ná ktore więcey nie pámiętaſz: y oni z ręki twoiey wyrzuceni ſą.

Wſádźili mnie w doł głębſzy: do ćiemnośći, y do ćieniá śmierći.

Zmocnił ſię gniew twoy nádemną: y przywiodłeś ná mię wſzytkie nawáłnośći ſwoie.

Oddaliłeś odemnie znájome moie: uczynili mię obrzydzeniem ſobie.

Ieſtem podan, y nie wychodźiłem: oczy moie zemdláły dla nędze.

Wołałem ku tobie Pánie

cáły

tota die: expandi ad te manus meas.

Numquid mortuis facies mirabilia: aut medici ſuſcitabunt, & confitebuntur tibi?

Numquid narrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuã: & veritatem tuam in perditione?

Numquid cognoſcentur in tenebris mirabilia tua: & juſtitia tua in terra oblivionis?

Et ego ad te Domine clamavi: & mane oratio mea præveniet te.

Vt quid Domine repellis orationem meam: avertis faciem tuam à me?

Pauper ſum ego, & in laboribus à juventute mea: exaltatus autem humiliatus ſum, & conturbatus.

In me tranſierunt iræ tuæ: & terrores tui conturbaverunt me.

cáły dźień: wyćiągałem do ćiebie ręce moie.

Izali umárłym cudá czynić będźieſz: ábo lekarze wskrzeſzą, y wyznawáć ći będą?

Izali kto w grobie będźie opowiádał miłośierdźie twoie: y práwdę twoię w zginieniu?

Izali poznáne będą w ćiemnośćiách cudá twoie: á ſpráwiedliwość twoiá w źiemi zápámiętánia?

A iam Pánie wołał ku tobie: á modlitwá moiá uprzedźi ćię ráno.

Czemuż Pánie odrzucaß modlitwę moię: odwrácaſz oblicze twe odemnie.

Iamći ieſt ubogi, y w prácách od młodośći moiey: á będąc wywyżſzony, ieſtem poniżony, y zátrwożony.

Ná mię ſię przeniosły gniewy twoie: á ſtráchy twoie zatrwożyły mię.

Circumdederunt me ſicut aqua tota die: circumdederunt me ſimul.

Ogárnęły mnie cáły dźień iáko wodá: obtoczyły mnie ſpołem.

Elongaſti à me amicum & proximum: & notos meos à miſeria.

Oddaliłeś odemnie przyiaćielá y bliskiego: y znáiome moie dla nędze.

PSALMVS LXXXVIII.

ARGUMENT.

Trzy częśći ma ten Pſalm, w pierwſzey áż do wierſzá 22. przypomina Dawid obietnicę ſobie dana od Páná Bogá, 2. Reg. 7. iż Krolestwo iego miáło trwáć ná wieki: ztámtad poczawſzy áż do wierſzá 48. wykłáda tę obietnicę, iż ſię miáłá ná Chryſtuśie ſpełnić; á Dawid tylko w figurze to miał otrzymáć; Od 48. wierſzá, áż do końcá, prośi o zeſłánie Meſſyaſzá: wysławiá oraz miłośierdźie Páná Bogá, prawdę y moc iego, y inſze dobrodźieyſtwá nam dane.

Miſericordias Domini: in æternum cantabo.

Miłośierdźia Pánskie: ná wieki wyśpiewywáć będę.

In generationem & generationem: annuntiabo veritatem tuã in ore meo.

Od narodu do narodu: práwdę twoię uſty memi opowiádáć będę.

Quoniam dixiſti, in æternum miſericordia ædificabitur in cælis; præpa-

Abowiemeś mowił, miłośierdźie wiecznie zbudowáne będźie ná niebiosách:

rabitur veritas tua in eis.

Diſpoſui teſtamentum electis meis, juravi David ſervo meo: uſque in æternum præparabo ſemen tuum.

Et ædificabo in generationem & generationem: ſedem tuam.

Confitebuntur cæli mirabilia tua Domine: etenim veritatem tuam in Eccleſia ſanctorum.

Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino? ſimilis erit Deo in filijs Dei?

Deus qui glorificatur in conſilio ſanctorum: magnus & terribilis ſuper omnes, qui in circuitu ejus ſunt.

Domine Deus virtutum, quis ſimilis tibi? potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.

ſách: prawdá twoiá będźie w nich zgotowána,

Poſtánowiłem teſtáment wybránym moim, przyśiągłem Dawidowi słudze memu: że áż ná wieki zgotuię naśienie twoie.

Y zbuduię od rodzáiu do rodzáiu: ſtolicę twoię.

Będą wyznawáć niebiosá cudá twoie Pánie: y prawdę twoię w zgromádzeniu świętych.

Abowiem ktoż ná obłokách Pánu zrownány będźie? podobny będźie Bogu między ſyny Bożemi.

Bog ktory ieſt wielbion w rádźie świętych: wielki y ſtráſzliwy nádewſzytkie, ktorzy ſą koło niego.

Pánie Boże zaſtępow, ktoż podobien tobie? możnyś ieſt Pánie, á prawdá twoiá około ćiebie.

Tu dominaris potestati maris: motum autem fluctuum eius tu mitigas.

Tu humiliasti sicut vulneratum, superbum: in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos.

Tui sunt cæli, & tua est terra, orbem terræ & plenitudinem ejus tu fundasti: Aquilonem & mare tu creasti.

Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia.

Firmetur manus tua, & exaltetur dextera tua: justitia & judicium præparatio sedis tuæ.

Misericordia & veritas præcedent faciem tuam: beatus populus, qui scit jubilationem.

Domine in lumine vul-

Ty pánuieſz nád mocą morſką: á wzruſzenie nábałności iego ty uśmierzaß

Tyś poniżył pyſznego iáko zránionego: mocą rámienia twego roſproſzyłeś nieprzyiaćioły twoie.

Twoieć ſą niebioſá, y twoiá ieſt źiemiá, tyś ugruntował okrąg źiemie y nápełnienie iey: tyś ſtworzył pułnocną ſtronę y morze.

Tabor y Hermon w imieniu twym rádowáć ſię będą: twoie rámię z mocą.

Niech ſię zmocni ręká twoiá y niech ſię wynieśie práwicá twoiá: ſpráwiedliwość y ſąd przygotowánie ſtolice twoiey.

Miłośierdźie y prawdá uprzedzą oblicze twoie: błogosłáwiony lud, ktory umie śpiewánie.

Pánie chodźić będą w iá

ſnośći

tus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt tota die: & in justitia tua exaltabuntur.

snośći obliczá twego, á w imięniu twoim będą się weselić cáły dźień: y w spráwiedliwośći twoiey będą podwyższeni.

Quoniam gloria virtutis eorum tu es: & in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum.

Abowiem ty iesteś chwałá mocy ich: á w upodobániu twoim wywyższy się obfitość nászá.

Quia Domini est assumptio nostra: & sancti Israël Regis nostri.

Bo Páńska iest nászá obroná: y świętego Izráel Krolá nászego.

Tunc locutus es in visione sanctis tuis, & dixisti: posui adjutorium in potente, & exaltaui electum de plebe mea.

W on czás mowiłeś w widzeniu do świętych swoich, y rzekłeś: położyłem wspomożenie w mocnym, y wywyższyłem wybránego z ludu moiego.

Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum.

Nálazłem Dawidá sługę mego: pomazáłem go oleiem świętym moim.

Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum confortabit eum.

Bo mu ręká moiá będźie pomagáłá: y pośili go rámię moie.

Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non apponet nocere ei.

Nic nie żyszcze ná nim nieprzyiaćiel: y syn nieprávośći nie przyda szkodźić mu.

Et concidam à facie ipsius inimicos ejus: & odientes eum in fugam convertam.

Et veritas mea, & misericordia mea cum ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Et ponam in mari manum ejus: & in fluminibus dexteram ejus.

Ipse invocabit me, Pater meus es tu: Deus meus, & susceptor salutis meæ.

Et ego primogenitum ponam illum: excelsum præ regibus terræ.

In æternum servabo illi misericordiam meam: & testamentum meum fidele ipsi.

Et ponam in sæculum sæculi semen ejus: & thronum ejus sicut dies cæli.

Si autem dereliquerint

Y wyśiekę przed nim nieprzyiaćioły iego: y uczynię że tył podádzą ći, ktorzy go máią w nienawiśći.

A prawdá moiá, y miłośierdźie moie z nim: á w imię moie rog iego będźie wywyżſzony.

Y postáwię ná morzu rękę iego: y ná rzekách práwicę iego.

On mnie będźie wzywáł, Oycem moim iesteś ty: Bogiem moim, y obrońcą zbáwienia mego.

A ia go pierworodnym uczynię: wyżſzym nád krole źiemskie.

Záchowam mu ná wieki miłośierdźie moie: y testáment moy wierny iemu.

Y położę ná wiek wieku naśienie iego: á stolicę iego iáko dni niebieskie.

A ieśli ſynowie iego opuſzczą

filij ejus legem meam: & in judicijs meis non ambulaverint.

Si juſtitias meas profanaverint: & mandata mea non cuſtodierint.

Viſitabo in virga iniquitates eorum: & in verberibus peccata eorum.

Miſericordiam autem meam non diſpergam ab eo: neque nocebo in veritate mea.

Neque profanabo teſtamentum meum: & quæ procedunt de labijs meis, non faciam irrita.

Semel juravi in ſancto meo, ſi David mentiar: ſemen ejus in æternum manebit.

Et thronus ejus ſicut ſol in conſpectu meo: & ſicut luna perfecta in æternum, & teſtis in cælo fidelis.

Tu verò repuliſti & deſpexiſti: diſtuliſti Chriſtũ tuum.

opuſzczą zakon moy: á w ſądách moich chodźić nie będą.

Ieśli zgwałcą ſpráwiedliwośći moie: á nie będą ſtrzedz przykazánia mego

Nawiedzę przeſtępſtwá ich rozgą: á grzechy ich biczámi.

A miłośierdźia mego nie oddalę od niego: y nie záſzkodzę w práwdźie moiey.

Ani zgwałcę teſtámentu moiego: á co wychodźi z uſt moich, nie odmienię.

Razem przyśiągł w świętym moim, ieśli skłamam Dawidowi: naśienie iego będźie trwáć ná wieki.

A ſtolicá iego iáko słońce przed oczymá memi: y iáko pełny księżyc ná wieki y świádek wierny ná niebie

Ty przećię odrzućiłeś y wzgárdźiłeś: odwlokłeś Chryſtuſá twoiego.

Evertiſti teſtamentum ſervi tui: profanaſti in terra ſanctuarium ejus.

Deſtruxiſti omnes ſepes ejus: poſuiſti firmamentum ejus formidinem.

Diripuerunt eum omnes tranſeuntes viam: factus eſt opprobrium vicinis ſuis

Exaltaſti dexteram deprimentium eum: lætificaſti omnes inimicos ejus.

Avertiſti adjutoriũ gladij ejus: & non es auxiliatus ei in bello.

Deſtruxiſti eum ab emundatione: & ſedem ejus in terram colliſiſti.

Minoraſti dies temporis ejus: perfudiſti eum confuſione.

Vſquequò Domine avertis in finem: exardeſcet ſicut ignis ira tua?

Memorare quæ mea ſub-

Wywróćiłeś teſtáment ſługi twego: zgwałćiłeś ná źiemi poświęcenie iego.

Popſowałeś wſzytkie płoty iego: uczyniłeś obronę iego ſtráchem.

Szárpáli go wſzyſcy idący drogą: ſtał ſię pośmiewiskiem u ſąmśiádow ſwoich.

Wywyżſzyłeś práwicę tłumiacych go: uweſeliłeś wſzytkie nieprzyiaćioły iego.

Odjałeś pomoc mieczowi iego: á nie rátowałeś go ná woynie.

Zepſowałeś ochędożenie iego: á ſtolicę iego uderzyłeś o źiemię.

Vkroćiłeś dni czáſu iego: oblałeś go wſtydem.

Dokądże Pánie odwrácaſz ſię do końcá: zápali ſię gniew twoy iáko ogień

Wſpomniy co zá bytność

moia:

stantia: numquid enim vanè constituisti omnes filios hominum?

Quis est homo, qui vivet & non videbit mortem: eruet animam suam de manu inferi.

Vbi sunt misericordiæ tuæ antiquæ Domine: sicut jurasti David in veritate tua.

Memor esto Domine opprobrij servorum tuorum: quod continui in sinu meo multarum gentium.

Quod exprobraverunt inimici tui Domine: quod exprobraverunt commutationem Christi tui.

Benedictus Dominus in æternum: fiat, fiat.

moiá: bo ázaż prożno stworzyłeś wszytkie syny człowiecze?

Ktoryż iest człowiek, ktory żyć będźie á nie ogládá śmierći: wyrwie duszę swą z ręki piekielney.

Gdźież są Pánie stáre miłośierdźia twoie: iákoś przyśiągł Dawidowi wprawdźie twoiey.

Wspomniy Pánie ná zelżywość sług twoich: ktoram zátrzymał w zánádrzu moim od wiela narodow.

Ktora urągáli nieprzyiaćiele twoi Pánie: ktora urągáli odmięnienie pomázáncá twego.

Błogosłáwiony Pan ná wieki: stan się, stan się.

PSALMVS LXXXIX.

ARGUMENT.

*Psalm ten przypisuia Moyzeszowi, dla tego, iż Dawid mowi w nim w osobie Moyzeszá: modląc się zá naro*d lu-

rod ludzki, prośąc Páná Bogá, áby go rátował w utrapieniu, ktore ćierpi dla grzechu pierworodnego. Mowi tu tákże o śmierći, nędzy, márnośći, y krotkośći tego żywotá, y o krewkośći, ułomnośći ludzkiey: upomina ku wzgardźie rzeczy doczesnych, á zámiłowániu się wiecznych. Náostátek prośi Páná Bogá, áby on sam sporządzał wszytkie spráwy iego.

DOmine refugium factus es nobis: à generatione in generationem.

PAnie stałeś się ućieczką nam: od rodzáiu do rodzáiu.

Priusquam montes fierent, aut formaretur terra & orbis: à sæculo, & usque in sæculum tu es Deus.

Pierwey nizli stánęły gory, abo źiemiá y świát był stworzony: od wieku y áż do wieku ty iesteś Bog.

Ne avertas hominem in humilitatem: & dixisti, Convertimini filij hominum.

Nie obracay w poniżenie człowieká: y rzekłeś, Náwrácayćie się synowie człowieczy.

Quoniam mille anni ante oculos tuos: tanquam dies hesterna, quæ prærijt.

Abowiem tyśiąc lat przed oczymá twymi: iáko dźień wczoráyszy, ktory przeminał.

Et custodia in nocte: quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

Y straż nocna: co zá nic nie stoi, ich látá nie będą.

Mane sicut herba transeat, mane floreat, & tran-

Ráno iáko trawá niech przeminie, ráno niech kwi

ſcat: veſpere decidat, induret, & areſcat.

tnie, y przeminie: w wieczor niech upádnie, ſtwárdnieie, y uſchnie.

Quia defecimus in ira tua: & in furore tuo turbati ſumus.

Bośmy uſtáli w gniewie twoim: y ieſteśmy ſtrwożeni w zapálczywośći twey.

Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo: ſæculum noſtrum in illuminatione vultûs tui.

Położyłeś niepráwośći náſze przed oczymá ſwymi: wiek náſz przed iáſnośćią obliczá twego.

Quoniam omnes dies noſtri defecerunt: & in ira tua defecimus.

Abowiem wſzytkie dni náſze uſtáły: y uſtáliśmy w gniewie twoim.

Anni noſtri ſicut aranea meditabuntur: dies annorum noſtrorum, in ipſis ſeptuaginta anni.

Látá náſze iáko páięczyná będą poczytáne: dni żywotá náſzego, w nich śiedmdźieśiąt lat.

Si autem in potentatibus octoginta anni: & amplius eorum labor & dolor.

A ieśli w możnośćiach ośmdźieśiąt lat: á nád to co więcey, praca y boleść.

Quoniam ſupervenit manſvetudo: & corripiemur.

Abowiem łáskáwość nádeſzłá y będźiemy karáni.

Quis novit poteſtatem iræ tuæ: & præ timore tuo iram tuam dinumerare?

Ktoż wie możność gniewu twego: y przed boiáźnią twoią gniew twoy policzyć?

Dexteram tuam ſic notam fac: & eruditos corde in ſapientia.	Prawicę twoię ták uczyń znáioma: á wyćwiczonego ſercá w madrośći,
Convertere Domine uſquequò: & deprecabilis eſto ſuper ſervos tuos.	Náwrocże ſie Pánie do tądże: á day ſię ubłagáć ſługom twoim.
Repleti ſumus manè miſericordia tua: exultavimus, & delectati ſumus omnibus diebus noſtris.	Nápełnieniśmy ráno miłośierdźiá twego: y rozrádowáliśmy ſię, y kocháliśmy ſię po wſzytkie dni náſze.
Lætati ſumus pro diebus, quibus nos humiliaſti: annis, quibus vidimus mala.	Weſeliliśmy ſię zá dni, w ktoreś nas uniżył: zá látá, ktoreśmy widźieli złe.
Reſpice in ſervos tuos & in opera tua: & dirige filios eorum.	Weyzrzyiże ná ſługi ſwoie y ná dźiełá ſwoie: á prowadź ſyny ich.
Et ſit ſplendor Domini Dei noſtri ſuper nos, & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos: & opus manuum noſtrarum dirige	A niech będźie iáſność Páná Bogá náſzego nád námi, á ſpráwy rąk náſzych proſtuy nád námi: y dźieło rąk náſzych proſtuy.

PSALMVS XC.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie rozmawiáią Bog, człowiek ſprawiedliwy, y Dawid Prorok o ufności w Bogu. Pełen ieſt ten

Pſalm

Pſalm poćiechy duchowney, bo nam wyſtáwia ſtáránie y protekcya Páná Bogá náſzego nád wybránymi ſwemi; y iáko w wielkiey obronie położon ieſt ten człowiek, ktory w nim ufa, y wſzytkę w nim pokłáda nádźieię.

QVi habitat in adjutorio Altiſsimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

Dicet Domino, Suſceptor meus es tu. & refugium: Deus meus ſperabo in eum.

Quoniam ipſe liberavit me de laqueo venantium: & à verbo aſpero.

Scapulis ſuis obumbrabit tibi: & ſub pennis eius ſperabis.

Scuto circumdabit te veritas ejus: non timebis à timore nocturno.

A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incurſu, & dæmonio meridiano.

Cadent à latere tuo mil-

KTo mieſzka w wſpomożeniu Naywyżſzego: w obronie Bogá niebieskiego będźie przebywał.

Rzecze Pánu, Obrońcá moy, y ućieczká moiá ieſteś ty Bog moy: w nim będę miał nádźieię.

Abowiem on mię wyrwał z śidłá łowiących: y od przykrego słowá.

Plecámi ſwemi okryie ćię. á pod skrzydłámi iego nádźieię mieć będźieſz.

Tárczą ogárnie ćię prawdá iego: nie ulęknieſz śię od ſtráchu nocnego.

Od ſtrzały lecącey we dnie, od ſpráwy chodzącey w ćiemnośći: od naiázdu y od czártá południowego.

Pádnie po boku twoim

tyśiąc,

le, & decem millia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.

Verùmtamen oculis tuis conſiderabis: & retributionem peccatorũ videbis.

Quoniam tu es Domine ſpes mea: altiſsimum poſuiſti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis ſuis mandavit de te: ut cuſtodiant te in omnibus vijs tuis.

In manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

Quoniam in me ſperavit, liberabo eum: prote-

tyśiąc, á dźieśięć tyśięcy po práwey ſtronie twoiey: á ku tobie ſię nieprzybliży

Záiſte oczymá twymi oglądaſz: y uyrzyſz odpłátę grzeſznikow.

Abowiem ty Pánie ieſteś nádźieiá moiá: poſtáwiłeś Naywyżſzego ućieczką twoią.

Nie przyſtąpi do ćiebie złe: y nie przybliży ſię bicz do przybytku twego.

Abowiem Aniołom ſwoim roskazał o tobie: áby ćię ſtrzegli ná wſzytkich drogách twoich.

Ná ręku będą ćię nośić: byś ſnąć nie obráźił o kámień nogi twoiey.

Po źmijey, y po bazyliſzku chodźić będźieſz: y podepceſz lwá y ſmoká.

Iż we mnie nádźieię miał, wybáwię go: obronię go,

gam eum, quoniam cognovit nomen meum.

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiam eũ, & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.

nię go, że poznał imię moie.

Będźie wołał ku mnie, á ia go wysłucham: z nim iestem w ućisku, wyrwę go, y uwielbię go.

Długośćią dniow nápełnię go: y pokażę mu zbáwienie moie.

PSALMVS XCI.

ARGUMENT.

Wysławiá w tym Psalmie Dawid dobroć Páná Bogá, náprzećiw swoim wybránym; ktorzy lubo czásem zda się iż są od niego opuszczeni: záwsze iednák bywáia wspomożeni. Opowiáda, iáko głębokie są myśli Boskie, ktorych głupi y nierozumny nie poymuie. Oznaymia prędką y nágłą zgubę grzesznych. Iáko Pán Iezus iest chwałą, y głową Kośćiołá Swiętego, ktory miał bydź podwyższon: że spráwiedliwi, iáko pálma kwitnąc y rozszrzewiać się będą, iáko Cedry Libánskie: náostatek upomina, ábyśmy w tym żywoćie, wszytkie prace y ćięszkośći skromnie podeymowáli, Páná Bogá zárownie w szczęśćiu y w nieszczęśćiu chwalili; ćieszac się wiecznym błogosławieństwem, ktorego czekamy.

BOnum est confiteri Domino: & psallere nomini tuo Altissime.

DObrze iest wyznawáć Páná: y śpiewáć imieniu twemu Naywyższy.

Ad annuntiandum mane misericordiam tuam: & veritatem tuam per noctem.

Aby było opowiádáne ráno miłośierdźie twoie: y prawdá twoiá przez noc.

In decachordo psalterio: cum cantico in cithara.

Ná instrumenćie o dźieśiąći stronách: ná árfie, z śpiewániem ná cythrze.

Quia delectasti me Domine in factura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo.

Boś mię ućiesżył Pánie w stworzeniu twoim: y będę się rádował w uczynkách rąk twoich.

Quàm magnificata sunt opera tua Domine! nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

O iáko wielmożne są Pánie spráwy twoie! názbyt głębokie stáły się myśli twoie.

Vir insipiens non cognoscet: & stultus non intelliget hæc.

Mąż bezrozumny nie pozna: á głupi nie zrozumie tego.

Cùm exorti fuerint peccatores sicut fœnum: & apparuerint omnes, qui operantur iniquitatem.

Gdy grzesznicy wyrostą iáko trawá: y pokażą się wszyscy, ktorzy niepráwość czynią.

Vt intereant in sæculum sæculi: tu autem Altissimus in æternum Domine.

Aby zginęli ná wiek wieku: á ty Naywyższy ná wieki Pánie.

Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce

Abowiem oto nieprzyiaćiele twoi Pánie, bo oto

nieprzy-

inimici tui peribunt: & dispergentur omnes, qui operantur iniquitatem.

nieprzyiaćiele twoi zginąy będą rosproszeni wszyscy, ktorzy czynią niepráwość.

Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: & senectus mea in misericordia uberi.

Y będźie wywyższon rog moy iáko iednorożcow: á ſtárość moiá w obfitym miłośierdźiu.

Et despexit oculus meus inimicos meos: & in insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea.

Y wzgárdźiło oko moie nieprzyiaćioły moie: á o powſtáiacych ná mię złośnikách usłyszáły uszy moie.

Iustus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Spráwiedliwy iáko pálmá rozkwitnie: iáko drzewo Cedrowe ná Libánie rozmnoży się.

Plantati in domo Domini: in atrijs domus Dei nostri florebunt.

Wsadzeni w domu Páńskim: rozkwitną się w źiemiách domu Bogá nászego.

Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi: & benè patientes erunt, ut annuntient.

Iescze się rozmnożą w kwitnacey ſtáróśći: y dobrze zdrowi będą, áby opowiádáli.

Quoniam rectus Dominus Deus noster: & non est iniquitas in eo.

Iż práwy Pan Bog nász: á nieprawośći w nim nie mász.

PSALMVS XCII.

ARGUMENT.

Ze w Piatek człowiek ſtworzony, y tegoż dnia odkupiony, dla tego ten Pſalm Dawid ná piatek nápiſał do śpiewánia; w nim ſtworzenie świátá y nápráwę opiſuie, ále iż wiele mowi o Zmartwychwſtániu Páńſkim, ktore ſię ſtało w Niedźielę, tedy ten Pſalm Kośćioł w Niedźielę śpiewá.

Zámyka w ſobie proroctwo o Kroleſtwie Chryſtuſowym, y iego Apoſtołách.

DOminus regnavit decorem indutus eſt: indutus eſt Dominus fortitudinem & præcinxit ſe.

PAn krolował oblokł ſię w ozdobę: oblokł ſię mocą y przepaſał ſię.

Etenim firmavit orbem terræ: qui non commovebitur.

Abowiem uczynił okrąg świátá: ktory ſię nie poruſzy.

Parata ſedes tua extunc: à ſæculo tu es.

Zgotowána ſtolicá twoiá od onego czáſu: ty ieſteś od wieku.

Elevaverunt flumina Domine: elevaverunt flumina vocem ſuam.

Podniosły rzeki Pánie: podniosły rzeki głos ſwoy.

Elevaverunt flumina fluctus ſuos: à vocibus aquarum multarum.

Podniosły rzeki náwáłności ſwoie: od ſzumu wod wielkich.

Mirabiles elationes

Dźiwne náwáłnośći morskie:

maris: mirabilis in altis Dominus.

Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo Domine, in longitudinem dierum.

morskie: dźiwny ná wysokośćiách Pan.

Swiádectwá twoie okazáły śię bydź bárdzo wiáry godne: domowi twemu Pánie, przystoi świątobliwość ná długość dni.

PSALMVS XCIII.

ARGUMENT.

Psalm ten Dawid ná Srzodę nápisał, iż opátrzność Boska, ktora tu opisuie, iest we środku dobrych y złych; żada sadu Bożego y pomsty ná tych, ktorzy prześláduia y ućiskáia ludźi niewinnych, mniemáiacych że Pan Bog nie wie o tych rzeczách, ktore śię tu dźieia ná źiemi, y upewnia, że Pan nie opuśći ludu swego.

DEus ultionum Dominus: Deus ultionum libere egit.

Exaltare qui judicas terram: redde retributionem superbis.

Vsquequò peccatores Domine: usquequò peccatores gloriabuntur?

Effabuntur, & loquentur iniquitatem: loquen-

BOg pomsty Pan: Bog pomsty wolno poczynił.

Wywysz śię ktory sądźisz źiemię: odday zapłátę pysznym.

Dokądże grzesznicy Pánie: dokąd grzesznicy będą śię chlubić?

Będą świegotáć, y mowić nieprawośći: będą

tur omnes, qui operantur injustitiam?

Populum tuum Domine humiliaverunt: & hæreditatem tuam vexaverunt.

Viduam & advenam interfecerunt: & pupillos occiderunt.

Et dixerunt, non videbit Dominus: nec intelliget Deus Iacob.

Intelligite insipientes in populo: & stulti aliquando sapite.

Qui plantavit aurem, non audiet: aut qui finxit oculum, non considerat?

Qui corripit gentes, non arguet: qui docet hominem scientiam?

Dominus scit cogitationes hominum: quoniam vanæ sunt.

Beatus homo, quem tu erudieris Domine: & de lege tua docueris eum.

mowić wszyscy, ktorzy robią niesprawiedliwość?

Lud twoy Pánie ponižyli: y dźiedźictwo twoie trapili.

Wdowę y przychodnia zábili: y śieroty pomordowáli.

Y mowili, nie uyrzy Pan: áni zrozumie Bog Iákobow.

Zrozumieyćiesz głupi między ludźmi: á bezrozumni mieyćie kiedy rozum.

Ktory wszczepił ucho, nie usłyszy: ábo ktory uformował oko, nie uyrzy?

Ktory strofuie narody, zaż nie będźie karał: ktory uczy człeká mądrośći.

Pan zna myśli człowiecze: że są márne.

Błogosłáwiony człowiek, ktorego ty Pánie wyćwiczysz: á náuczysz go zakonu swego.

Vt mitiges ei à diebus malis: donec fodiatur peccatori fovea.

Abyś mu ulżył ode złych dni: áż wykopáia doł grzesznikowi.

Quia non repellet Dominus plebem suam: & hæreditatem suam non derelinquet.

Boć nie odrzući Pan ludu swego: á dźiedźictwá swego nie opuśći.

Quoadusque justitia convertatur in judicium: & qui juxta illam, omnes qui recto sunt corde.

Aż się spráwiedliwość w sąd obroći: á ktorzy przy niey, wszyscy ktorzy sercá prawego.

Quis consurget mihi adversus malignantes? aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem?

Ktoż mi powstánie przećiw złośnikom: ábo kto przy mnie stánie przećiw czyniącym niepráwość?

Nisi quia Dominus adjuvit me: paulò minus habitasset in inferno anima mea.

Iedno że Pan wspomogł: máłoby byłá duszá moiá nie mieszkáłá w piekle.

Si dicebam, motus est pes meus: misericordia tua Domine adjuvabat me.

Ieślim mowił, záchwiáłá się nogá moiá: miłośierdźie twoie Pánie wspomagáło mię.

Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.

Według mnostwá boleśći moich w sercu moim: twoie poćiechy uweseliły duszę moię.

Iżali

Numquid adhæret tibi sedes iniquitatis: qui fingis laborem in præcepto?

Iżali trzyma się ćiebie stolicá nieprawośći: ktory zmyślasz praca w przykazániu?

Captabunt in animam justi: & sangvinem innocentem condemnabunt.

Záſadza się ná duszę spráwiedliwego: á krew niewinna potępia.

Et factus est mihi Dominus in refugium: & Deus meus in adjutorium spei meæ.

Y stał mi się Pan ućieczka: á Bog obrona nádźieie moiey.

Et reddet illis iniquitatem ipsorum, & in malitia eorum disperdet eos: disperdet illos Dominus Deus noster.

Y odda im nieprawość ich: á we złośći ich wytráći ie: wytráći ie Pan Bog nász.

PSALMVS XCIV.

ARGUMENT.

W tym Psalmie pobudza Dawid y przywodźi lud do chwalenia Páná Bogá, y nabożnego iemu się modlenia, potym niedbáłym groźi potępieniem, y upomina wszytkich, áby byli posłuszni Bogu, áby nie zátwárdzáli serc swoich, iáko niegdy Zydźi ná puszczy.

VEnite exultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro.

POdźćie ráduymy się Pánu: śpiewaymy Bogu Zbáwićielowi nászemu.

Vprzedź-

Præoccupemus faciem ejus in confeſsione: & in pſalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus: & Rex magnus ſuper omnes Deos.

Quia in manu eius ſunt omnes fines terræ: & altitudines montiũ ipſius ſunt.

Quoniam ipſius eſt mare, & ipſe fecit illud: & ſiccam manus eius formaverunt.

Venite adoremus, & procidamus: ploremus ante Dominum qui fecit nos: quia ipſe eſt Domiuus Deus noſter.

Et nos populus paſcuæ eius: & oves manus eius.

Hodie ſi vocem eius audieritis: nolite obdurare corda veſtra.

Sicut in irritatione ſecundùm diem tentationis in deſerto: ubi tentaverũt me patres veſtri, probaverunt & viderunt opera mea.

Vprzedźmy oblicze iego z wyznawániem: á z pſalmámi śpiewáymy mu.

Abowiem Bog wielki Pan: y Krol wielki nád wſzyſtkiemi Bogi.

Bo w ręce iego ſą wſzytkie kráie źiemie: y gor wyſokośći iego ſą.

Bo iego ieſt morze, á on ie uczynił: á źiemię utworzyły ręce iego.

Podźćie pokłonmy ſię, y upadaymy: płáczmy przed Panem ktory nas ſtworzył: ábowiem on ieſt Pánem Bogiem náſzym.

A my ludem páſtwiská iego: y owcámi ręki iego.

Dźiś ieźli głos iego uſłyſzyćie: nie zátwárdzayćieſz ſerc wáſzych.

Iáko w draźnieniu wedle dniá kuſzenia ná puſzczy: kędy mię kuśili oycowie wáśi, doświádczali mię, y uyrzeli uczynki moie.

Quadraginta annis offenſus fui generationi illi, & dixi; ſemper hi errant corde.

Czterdźieśći lat gniewałem ſię ná ten narod: y rzekłem; záwſze ći błądzą ſercem.

Et iſti non cognoverunt vias meas, quibus juravi in ira mea: ſi introibunt in requiem meam.

A ći nie poználi drog moich, iákom przyśiągł w gniewie moim: ieśli wniydą do pokoiu mego.

PSALMVS XCV.

ARGUMENT.

Pſalm ten śpiewał Dawid, kiedy ſię wrácałá Arká Páńſká, á Esdráſz kiedy Kośćioł po niewoli Bábilońſkiey nápráwowáł: w nim opiſuię przyiśćie Chryſtuſowe ná świát, y kroleſtwo iego. Vpomina tákże lud wſzytek, áby chwalił Páná Bogá, y iemu ofiáry oddáwał. Oznaymiá y powtorne przyiśćie Páná Chryſtuſowe ná świát, y iáko będźie ſądźił w ſpráwiedliwośći.

CAntate Domino canticum novum: cantate Domino omnis terra.

SPiewayćie Pánu pieśń nową: śpiewayćie Pánu wſzytká źiemio.

Cantate Domino, & benedicite nomini ejus: annuntiate de die in diem ſalutare ejus.

Spiewayćie Pánu, á błogosławćie imieniu iego: opowiádayćie odedniá do dniá zbawienie iego.

Annuntiate inter gentes

Opowiádayćie między narody

gloriam ejus: in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos.

Quoniam omnes dij gentium dæmonia: Dominus autem cælos fecit.

Confessio & pulchritudo in conspectu ejus: sanctimonia, & magnificentia in sanctificatione eius.

Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem: afferte Domino gloriam nomini ejus.

Tollite hostias, & introite in atria ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

Commoveatur à facie eius universa terra: dicite in gentibus, quia Dominus regnavit.

narody chwałę iego: między wszytkimi ludźmi cudá iego.

Iż wielki Pan, y bárdzo chwálebny: strászliwy iest nád wszystkie Bogi.

Abowiem wszyscy bogowie pogáńscy czárći: ále Pan niebiosá uczynił.

Wyznawánie y piękność przed oblicznośćią iego: świątość, y wielmożność w świątobliwośći iego.

Przynośćie Pánu narody pogáńskie, przynośćie Pánu cześć y chwałę: przynośćie Pánu chwałę imieniu iego.

Bierzćie ofiáry, á wchodźćie do śieni iego: kłániayćie się Pánu w przyśionkách świętych iego.

Niech się wzruszy od oblicznośći iego wszytká źiemiá: powiádayćie miedzy narody, iż Pan krolował.

 Abo-

Etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur: judicabit populos in æquitate.

Abowiem náprawił okrąg źiemie, ktory ſię nie poruſzy: będźie ludźie ſądźił w ſpráwiedliwośći.

Lætentur cæli, & exultet terra: commoveatur mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis ſunt.

Niech ſię weſelą niebioſá, á niech ſię ráduie źiemiá, niech ſię wzruſzy morze, y pełność iego: rozráduią ſię polá, y wſzytko co ieſt ná nich.

Tunc exultabunt omnia ligna ſilvarum, à facie Domini, quia venit: quoniam venit judicare terram.

Wtedy skakáć będą wſzytkie drzewá leśne, przed Pánem, że przyſzedł: bo przyſzedł ſądźić źiemię.

Iudicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate ſua.

Będźie ſądźił świát w ſpráwiedliwośći: á narody według prawdy ſwoiey.

PSALMVS XCVI.

ARGUMENT.

Z okazyi Páńſtwá ſobie dánego po śmierći Abſálona, opiſuie Dawid, iáko po ſądźie oſtátecznym, Kośćioł do zupełney doſkonałośći przyidźie, y wſzyſcy mu nieprzyiaćiele iego poddáni będą: opiſuie tákże ſrogość ſądu tego, y znáki ktore go poprzedzą; y że ná ten czás pyſzni zá- giną od oblicznośći Bożey, náoſtatek pobudza ſpráwiedliwych, áby ſię weſelili w Pánu.

Pan

DOminus regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.	PAn kroluie, niech się ráduie ziemiá: niech się weselą wyspy wszytkie.
Nubes & caligo in circuitu eius: justitia & judicium correctio sedis eius.	Obłog y mgłá około niego: spráwiedliwość y sąd náprawienie stolice iego.
Ignis ante ipsum præcedet: & inflammabit in circuitu inimicos eius	Ogień przed nim uprzedźi: y zápali w około nieprzyiaćioły iego.
Illuxerunt fulgura eius orbi terræ: vidit & commota est terra.	Oświećiły błyskáwice iego okrąg ziemie: uyrzáłá y zádrzáłá ziemia.
Montes sicut cera fluxerunt à facie Domini: à facie Domini omnis terra.	Gory się iáko wosk rozpłynęły, przed obliczem Páńskim: przed obliczem Páná wszytká ziemiá.
Annuntiaverunt cæli justitiam ejus: & viderunt omnes populi gloriam ejus.	Oznáymiły niebiosa spráwiedliwość iego: y oglądáli wszyscy ludźie chwałę iego.
Confundantur omnes, qui adorant sculptilia: & qui gloriantur in simulacris suis.	Niech będą záwstydzeni wszyscy, ktorzy służą báłwánom: y ktorzy się chlubią w márnych bożkách swoich.
Adorate eum omnes Angeli ejus: audivit, & læta est Sion.	Kłániayćie się mu wszyscy Aniołowie iego: usłyszał, y uweselił się Syon.

Et exultaverunt filiæ Iudæ: propter judicia tua Domine.

Quoniam tu Dominus altissimus super omnem terram: nimis exaltatus es super omnes Deos.

Qui diligitis Dominum, odite malum: custodit Dominus animas sanctorum suorum, de manu peccatoris liberabit eos.

Lux orta est justo: & rectis corde lætitia.

Lætamini justi in Domino: & confitemini memoriæ sanctificationis ejus.

Y rozrádowáły ſię corki Iudzkie: dla ſądow twoich Pánie.

Abowiem tyś Pan naywyżſzy nád wſzytka źiemią bárdzoś wywyżſzony nád wſzytkie Bogi.

Ktorzy miłuiećie Páná, mieyćieſz grzech w nienawiśći: ſtrzeże Pan duſz świętych ſwoich, wyrwie ie z ręki grzeſzniká.

Swiátłość weſzłá ſpráwiedliwemu: á weſele ludźiom práwego ſercá.

Weſelćie ſię ſpráwiedliwi w Pánu: á wysławiayćie pámiątkę świątobliwośći iego.

PSALMVS XCVII.

ARGUMENT.

Przeto, że Pan Bog oſobą ſwoią przyſzedſzy ná świát, przez národzenie náwiedźić nas raczył, odkupić, do wiáry świętey wezwáć y oświećić: upomina nas Prorok, ábyśmy go chwalili, y cześć iemu oddawáli, że wſpomniał ná miłośierdźie ſwoie, pobudza ku weſelu y śpie-

śpiewániu, y opowiáda drugie przyiśćie Chryſtuſowe ná ſąd.

CAntate Domino cancticum novum: quia mirabilia fecit.

Salvavit ſibi dextera ejus: & brachium ſanctum ejus.

Notum fecit Dominus ſalutare ſuum: in conſpectu gentium revelavit juſtitiam ſuam.

Recordatus eſt miſericordiæ ſuæ: & veritatis ſuæ domui Iſraël.

Viderunt omnes termini terræ: ſalutare Dei noſtri.

Iubilate Deo omnis terra: cantate, & exultate, & pſallite.

Pſallite Domino in cithara, in cithara & voce pſalmi: in tubis ductilibus, & voce tubæ corneæ.

Iubilate in conſpectu regis Domini: moveatur

SPiewaycie Pánu pieśń nową: bo uczynił cudá.

Zbáwiłá ſobie práwicá iego: y rámię święte iego.

Obiáwił Pan zbáwienie ſwoie: przed oczymá pogánow oznáymił ſpráwiedliwość ſwoię.

Wſpomniał ná miłośierdźie ſwoie: y ná prawdę ſwą domowi Izráel.

Ogládáły wſzytkie kráie źiemie: zbáwienie Bogá náſzego.

Wykrzykaycie Pánu wſzytká źiemio: śpiewayćie á weſelćie ſię, y grayćie

Grayćie Pánu ná cytrze, ná cytrze y z głoſem pſalmu: ná puzanách, y ná kornetách głośnych.

Wykrzykaycie przed oblicznośćią krolá Páná:

niech

mare, & plenitudo ejus, orbis terrarum, & qui habitant in eo.

niech się wzruszy morze, y pełność iego, okrag źiemie, y mieszkáiący ná nim.

Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt à conspectu Domini: quoniam venit judicare terram.

Rzeki będą kláskáć rękámi, gdy społem będą się weselić przed oblicznośćią Páńską: bo przyszedł sądźić źiemię.

Iudicabit orbem terrarum in justitia: & populos in æquitate.

Będźie sądźił świát w spráwiedliwośći: á národy w práwośći.

PSALMUS XCVIII.

ARGUMENT.

Kiedy Krolestwo Dawidowi potwierdzone było, przez ktore się znáczyło Krolestwo Chrystusowe; wzywa Poddánych do chwalenia Páná Bogá, y upomina ábyśmy mu byli posłuszni przykłádem Moyżeszá, Aároná y Sámuelá, ktorzy byli wierni słudzy miłego Bogá.

DOminus regnavit, irascantur populi: qui sedet super Cherubim, moveatur terra.

PAn krolował niech się gniewáią narody: ktory śiedźi ná Cherubinách, niech się trzęśie źiemiá.

Dominus in Sion magnus: & excelsus super omnes populos.

Pan wielki ná Syonie: y wywyższony nád wszytkie narody.

Niech

Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile & sanctum est: & honor regis judicium diligit.

Niech wyznawáią imieniu twemu wielkiemu, ábowiem strászne y święte iest: á cześć krolewska sąd miłuie.

Tu parasti directiones: judicium & justitiam in Iacob tu fecisti.

Tyś nágotował prostowánia: tyś uczynił sąd y sprawiedliwość w domu Iákobowym.

Exaltate Dominum Deum nostrum, & adorate scabellum pedum ejus: quoniam sanctum est.

Wywyższayćie Páná Bogá ńászego: á kłániayćie się podnożkowi nog iego, bo święty iest.

Moyses & Aaron in Sacerdotibus ejus: & Samuel inter eos, qui invocant nomen ejus.

Moyzesz y Aáron między Kápłány iego: á Sámuel między tymi, ktorzy wzywáią imienia iego.

Invocabant Dominum, & ipse exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos.

Wzywáli Páná, á on ich wysłuchywał: w słupie obłokowym mawiał do nich.

Custodiebant testimonia eius: & præceptum, quod dedit illis.

Strzegli świádectw iego: y przykazania, ktore im podał.

Domine Deus noster tu exaudiebas eos: Deus tu propitius fuisti eis, & ulci-

Pánie Boże ńász tyś ie wysłuchywał: Boże tyś im był miłośćiw, y mszczą-

ſcens in omnes adinventiones eorum.

Exaltate Dominum Deum noſtrum, & adorate in monte ſancto eius: quoniam ſanctus Dominus Deus noſter.

cy ſię wſzytkich wynálázkow ich.

Wywyżſzaycie Páná Bogá náſzego, y kłaniaycie ſię gorze świętey iego: ábowiem święty Pan Bog náſz.

PSALMVS XCIX.

ARGUMENT.

Vpomina w tym Pſalmie Dawid lud Chrześciáńſki, áby chwalili Páná Bogá, ktory nas ſtworzył, y áby mu pieśń śpiewali w Kościele iego świętym.

JVbilate Deo omnis terra: ſervite Domino in lætitia.

Introite in conſpectu eius: in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus: ipſe fecit nos, & non ipſi nos.

Populus eius, & oves paſcuæ eius: introite portas eius in confeſsione, atria eius in hymnis confitemini illi.

Laudate nomen eius,

WYkrzykaycie Bogu wſzytká ziemio: służcie Pánu z weſelem.

Wchodźcie przed obliczność iego: z rádośćia.

Wiedźcie iż Pan ſam ieſt Bog: on nas uczynił, á nie my śiebie.

Ludu iego, y owce páſtwiská iego: wchodźcie w bramy iego w wyznawániu, do śieni iego z pieśniámi wyznawáycie mu.

Chwalcie imię iego, boć słodki

quoniam ſuavis eſt Domi nus, in æternum miſeri- cordia eius: & uſque in generationem & generati- onem veritas eius.

słodki ieſt Pan, ná wieki miłośierdźie iego: y áż od rodzáiu do rodzáiu prawdá iego.

PSALMVS C.

ARGUMENT.

Vczy Dawid przykładem ſwoim, iáko ſię Krolowie y Pánowie ſpráwowáć máią: opiſuie porządek y ſpráwy dobrego goſpodarzá w domu, Krolá w Páńſtwie ſwym, áby złe karáł, dobre miłowáł; oświádcza ſię, iáko záwſze w niewinnośći chodźił, y ze złymi nigdy nie zoſtawał, tylko z niewinnymi.

Miſericordiam & judi- cium: cantabo tibi Domine.

Miłośierdźie y ſąd: będę śpiewał tobie Pánie.

Pſallam & intelligam in via immaculata: quando venies ad me.

Będę śpiewał, á będę ro- zumiał ná drodze niepoka láney: kiedy przyidźieſz do mnie.

Perambulabam in inno- centia cordis mei: in me- dio domus meæ.

Chodźiłem w niewinno- śći ſercá mego: w pośro- dku domu mego.

Non proponebam ante oculos meos rem injuſtã: facientes prævaricationes odivi.

Nie kładłem przed o- czy ſwe nieſpráwiedliwey rzeczy: czyniące przewro tnośći miałé w nienawiśći.

Non adhæſit mihi cor pravum: declinantem à me malignum non cognoſcebam.

Detrahentem ſecretò proximo ſuo: hunc perſequebar.

Superbo oculo, & inſatiabili corde: cum hoc non edebam.

Oculi mei ad fideles terræ, ut ſedeant mecum: ambulans in via immaculata, hic mihi miniſtrabat.

Non habitabit in medio domus meæ qui facit ſuperbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conſpectu oculorum meorum.

In matutino interficiebam omnes peccatores terræ: ut diſperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

Nie przyſtáło ku mnie ſerce złośliwe: odſtępuiącego odemnie złośniká nie znałem.

Ktory uwłacza potáiemnie bliźniemu ſwemu: tegom prześládował.

Z człowiekiem pyſznego oká, á nienáſyconego ſercá: z tymem nie iádał

Oczy moie ná wierne ná źiemi, áby śiádáli zemną: chodzący drogą niepokalána, ten mi służył.

Nie będźie mieſzkał w pośrod domu mego, ktory czyni pychę: ktory mowi niepráwośći, nie miał ſzczęśćia w oczách moich.

Ráno tráćiłem wſzytkie grzeſzniki ziemi: ábym wykorzenił z miáſtá Páńſkiego wſzytkie czyniące niepráwość.

PSALMVS CI.
ARGUMENT.

Wtym

W tym Psalmie opisuie Dawid nędze tego żywotá, płącz, boleść, y modlitwę ludu swego: y dźiękuie Pánu Bogu, że go wysłuchał. Mowi tákże w osobie Páná Chrystusá, modlacego się zá narod ludzki. Iest tez to Modlitwá wszelkiego człowieká w utrapieniu zostáiacego y pokutuiacego, w ktorym prośi Páná Bogá o odpuszczenie grzechow: y łácno doyść może, iáko się przy pokućie záchowáć; prośi tákże Dawid, áby mu oznaymił krotkość dni żyćiá iego.

DOmine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

Non avertas faciem tuam à me: in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die invocavero te: velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.

Percussus sum ut fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

PAnie wysłuchay modlitwę moię: á wołánie moie niech do ćiebie przyidźie.

Nie odwrácay oblicza twego odemnie: ktoregokolwiek dniá iestemućiśniony, nákłoń ku mnie uchá twego.

Ktoregokolwiek dniá wzywáć ćię będę: prędko wysłuchay mię.

Abowiem ustáły iáko dym dni moie: á kośći moie iáko skwárki wyschły.

Zwiądłem iáko śiáno, y wyschło serce moie: iżem zápomniał pożywáć chlebá mego.

A voce gemitus mei: adhæſit os meum carni meæ.

Dla głoſu wzdycháńia mego: przyſchły kośći moie do ćiáłá mego.

Similis factus ſum pelicano ſolitudinis: factus ſum ſicut nycticorax in domicilio.

Stałem ſię podobnym Pelikanowi ná puſzczy: y ſtałem ſię iáko kruk nocny ná puſtkách.

Vigilavi: & factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto.

Nie ſpałem: y ſtałem ſię iáko wrobel ſam ieden ná dáchu.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, adverſum me jurabant.

Przez cały dźień urągáli mi nieprzyiaćiele moi: á ći ktorzy mię chwalili, przećiw mnie przyśięgáli.

Quia cinerem tãquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miſcebam.

Bo popioł iáko chleb iadáłem: á napoy moy z płáczem mieſzałem.

A facie iræ & indignationis tuæ: quia elevans alliſiſti me.

Dla gniewu y popędliwóśći twoiey: ábowiem podniożſzy roztráciłeś mię.

Dies mei ſicut umbra declinaverunt: & ego ſicut fœnum arui.

Dni moie zeſzły iáko ćień: á iam uſechł iáko śiáno.

Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem & generationem.

Ale ty Pánie trwaſz ná wieki: á pámiątká twoiá od rodzáiu do rodzáiu.

Ty

Tu exurgens miſereberis Sion: quia tempus miſerendi eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt ſervis tuis lapides ejus: & terræ ejus miſerebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificavit Dominus Sion: & videbitur in gloria ſua.

Reſpexit in orationem humilium: & non ſprevit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: & populus, qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia proſpexit de excelſo ſancto ſuo: Dominus de cælo in terram aſpexit.

Vt audiret gemitus

Ty powſtawſzy zmiłuieſz ſię nád Syonem: boć czás zmiłowánia nád nim, bo przyſzedł czás.

Abowiem upodobáły ſię sługom twoim kámienie iego: á użalą ſię źiemie iego.

Y będą ſię narody bały imienia twego Pánie: y wſzyſcy krolowie źiemſcy chwały twoiey.

Abowiem Pan pobudował Syon: y pokaże ſię w chwale ſwoiey.

Weyrzał ná modlitwę poniżonych: y nie wzgárdźił ich prośbą.

Niech to nápiſzą rodźáiowi potomnemu: á lud ktory będźie ſtworzony, będźie Páná chwalił.

Abowiem weyrzał z wyſokiey świątnice ſwoiey: Pan z niebá ná źiemię poyrzał.

Aby wysłuchał wzdychánia

compeditorum: ut solveret filios interemptorum.

Vt annuntient in Sion nomen Domini: & laudem ejus in Ierusalem.

In conveniendo populos in unum: & reges ut serviant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne revoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt cæli.

Ipsi peribunt, tu autem permanes: & omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

chánia więźniow: áby rozwiązał syny pomordowánych.

Aby wysławiano imię Páńskie ná Syonie: y chwałę iego w Ieruzalem.

Gdy się narody zbierą w iedno: y krolowie áby służyli Pánu.

Odpowiedźiał mu w drodze mocy swoiey: krotkość dni moich obiaw mi.

Nie bierz mię z tego świátá w połowicy dni moich: látá twoie od wieku do wieku.

Tyś Pánie ná początku źięmię ugruntował: á dźiełá rąk twoich są niebiosá.

One pogina, ále ty zostániesz: y wszytkie iáko szátá zwietszeią.

Y iáko odźienie odmienisz ie, y odmienia się: ále ty tenżeś iest, y látá twoie nie ustána.

Syno-

Filij servorum tuorum habitabunt: & semen eorum in sæculum dirigetur.

Synowie sług twoich mieszkáć będą: á potomstwo ich ná wieki będźie szczęśliwie prowádzone.

PSALMVS CII.

ARGUMENT.

Psalm ten osobliwym sposobem od Duchá Swiętego nátchniony Dawid nápisał, w nim wylicza dobrodźieystwá Boskie, ktore Bog dobrym czyni, y zá nie dźiękuie; upomina lud, áby chwalił Páná Bogá, iż on iest Pan miłośierny y sprawiedliwy, odpuszczáiacy grzechy, widzacy krewkość ludzką; iáko życie człowieká iest krotkie, á miłośierdźie iego wieczne. Vczy nas tedy, ábyśmy uprzeymym sercem dźiękowáli mu zá wszytkie dobrodźieystwá od niego odebráne. Pobudza y Anioły święte áby go chwalili.

BEnedic anima mea Domino; & omnia quæ intra me sunt, nomini sancto ejus.

BŁogosław duszo moiá Pánu: y wszytko co we mnie, imieniu świętemu iego.

Benedic anima mea Domino: & noli oblivisci omnes retributiones ejus.

Błogosław duszo moiá Pánu: á nie zápominay wszytkich dobrodźieystw iego.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui

Ktory miłośćiwie odpuszczá wszytkie nieprawości

ſanat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in miſericordia & miſerationibus.

Qui replet in bonis deſiderium tuum: renovabitur ut aquilæ iuventus tua.

Faciens miſericordias Dominus: & judicium omnibus injuriam patientibus.

Notas fecit vias ſuas Moyſi: filijs Iſraël voluntates ſuas.

Miſerator & miſericors Dominus: longanimis & multùm miſericors.

Non in perpetuum iraſcetur: neque in æternum comminabitur.

Non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis: neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis.

śći twoie: ktory uzdrawia wſzytkie choroby twoie.

Ktory odkupuie żywot twoy od zátrácenia: ktory ćię koronuie miłośierdźiem y litośćiámi.

Ktory nápełnia dobrámi żądzą twoię: odnowi ſię iáko orłowá młodość twoiá.

Czyniący miłośierdźie Pan: y ſąd wſzytkim krzywdę czyniącym.

Oznáymił drogi Moyzeſzowi: y wolą ſwoię ſynom Izráelskim.

Litośćiwy y miłośierny Pan: długo czekáiący, á wielce miłośierny.

Nie ná wieki ſię gniewáć będźie: áni wiecznie grozić będźie.

Nie według grzechow náſzych uczynił nam: áni według nieprawośći náſzych oddał nam.

Abo-

Quoniam secundùm altitudinem cæli à terra: corroboravit misericordiam super timentes se.

Quantùm distat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognovit figmentum nostrum.

Recordatus est, quoniam pulvis sumus: homo sicut fœnum, dies ejus tam quã flos agri sic efflorebit.

Quoniam spiritus pertransibit in illo, & non subsistet: & non cognoscet ampliùs locum suum.

Misericordia autem Domini ab æterno: & usque in æternum super timentes eum.

Et justitia illius in filios filiorum: his qui servant testamentum ejus.

Abowiē według wysokośći niebá od źiemie utwierdźił miłośierdźie swoie: nád tymi ktorzy się go boią.

Iáko dáleko iest wschod od záchodu: dáleko oddalił od nas niepráwośći násze.

Iáko lituie oćiec synow swoich, zlitował się Pan nád tymi ktorzy się go boią: boć on zna utwierdzenie násze.

Wspomniał żeśmy proch: człowiek iáko trawá dni iego, iáko kwiát polny ták okwitnie.

Abowiem powionie wiátr nań, y nie ostoi się: y więcey nie pozna mieyscá swego.

Ale miłośierdźie Páńskie od wieku: y áż do wieku nád tymi ktorzy się go boią.

Y spráwiedliwość iego ná syny synow: tych ktorzy chowáią testáment iego.

Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.	Y pámiętáią ná przykazánia iego: áby ie pełnili.
Dominus in cælo paravit sedem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.	Pan ná niebie przygotował stolicę swoię: á krolestwo iego nád wszemi pánowáć będźie.
Benedicite Domino omnes Angeli ejus: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum ejus.	Błogosławćie Páná Aniołowie wszyscy iego: możni w śile ktorzy czynićie słowo iego, ná usłyszenie głosu mow iego.
Benedicite Domino omnes virtutes ejus: ministri ejus, qui facitis voluntatem ejus.	Błogosławćie Pánu woyská wszytkie iego: słudzy iego, ktorzy czynićie wolą iego.
Benedicite Domino omnia opera ejus: in omni loco dominationis ejus, benedic anima mea Domino.	Błogosławćie Pánu uczynki wszytkie iego: ná wszelkim mieyscu pánowánia iego, błogosław duszo moiá Páná.

PSALMVS CIII.

ARGUMENT.

Błogosłáwi Dawid w tym Psalmie Páná, chwaląc iego dobroć w stworzeniu świátá y Aniołow, że ziemię umocnił, że wodá z gránic swoich nie wychodźi, że ten

Pan

Pan żywi zwierzęta y ptástwo, á źiemiá rodźi pożywienie; słuszńie tedy Prorok przywodźi nas ku chwaleniu Páná Bogá.

BEnedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.

Confessionem & decorem induisti: amictus lumine sicut vestimento.

Extendens cælum sicut pellem: qui tegis aquis superiora ejus.

Qui ponis nubem ascensum tuum: qui ambulas super pennas ventorum.

Qui facis Angelos tuos spiritus: & ministros tuos ignem urentem.

Qui fundasti terram super stabilitatem suam: non inclinabitur in sæculum sæculi.

Abyssus sicut vestimentum, amictus ejus: super montes stabunt aquæ.

BŁogosław duszo moiá Pánu: Pánie Boże moy bárdzoś się wielmożnym pokazał.

Oblokłeś się w wyznánie y ozdobę: odźiany świátłośćią iáko szátą.

Ktory rośćiągasz niebo iáko skorę: ktory okrywasz wodámi wierzch iego.

Ktory kłádźiesz obłoki wstępem twoim: ktory chodźisz ná skrzydłách wiátrowych.

Ktory czynisz Anioły twoie duchy: y sługi twoie ogień pałący.

Ktoryś ugruntował źiemię ná iey stałośći: nie náchyli się ná wiek wieku.

Głębokośći iáko szátá odźienie iey: nád gorámi stáną wody.

Ab increpatione tua fugient: à voce tonitrui tui formidabunt.

Ascendunt montes,& descendunt campi: in locum quem fundasti eis.

Terminum posuisti, quem non transgredientur: neque convertentur operire terram.

Qui emittis fontes in convallibus: inter medium montium pertransibunt aquæ.

Potabunt omnes bestiæ agri: expectabunt onagri in siti sua.

Super ea volucres cæli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.

Rigans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra.

Producens fœnum ju-

Ná fukánie twoie ućieką: ulękną się głosu gromu twego.

Podnoszą się gory, y zniżáią polá: ná mieysce ktoreś im záłożył.

Zámierzyłeś kres, ktorego nie przestąpią: áni się wrocą okryć źiemię.

Ktory wypuszczasz źrzodłá po dolinách: pośrodkiem między gorámi popłyną wody.

Będą pić wszytkie zwierzętá polne: osłowie dźicy czekáć będą w prágnieniu swoim.

Nád nimi będą mieszkáć ptászki powietrzne: z pośrodká skał wydádzą głosy.

Ktory pokrapiasz gory z wysokośći swoich: z owocu spraw twoich násyći się źiemiá.

Ktory czynisz że śiáno ro-

mentis: & herbam servituti hominum.

Vt educas panem de terra: & vinum lætificet cor hominis.

Vt exhilaret faciem in oleo: & panis cor hominis confirmet.

Saturabuntur ligna campi, & Cedri Libani quas plantavit: illic passeres nidificabunt.

Herodij domus dux est eorum: montes excelsi cervis, petra refugium herinacijs.

Fecit lunam in tempora: sol cognovit occasum suum.

Posuisti tenebras, & facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestiæ silvæ.

Catuli leonum rugientes ut rapiant: & quærant à Deo escam sibi.

Ortus sol, & congregati

no rośnie: á źiołá ná posługę człowieká.

Abyś wywiodł chleb z źiemie: á wino rozweseliło serce człowiecze.

Aby uweselił oblicze oliwą: á chleb serce człowiecze potwierdźił.

Násycą się drzewa polne, y Cedry Libánu ktorych násadźił: tám się wroble gnieźdźić będą.

Herodyoná gniazdo iest wodzem ich: gory wysokie ieleniom, opoki ućieczká ieżom.

Vczynił Xiężyc dla czásow: słońce poznáło zachod swoy.

Przywiodłeś ćiemnośći, y stáłá się noc: w nię przechodźić będą wszytkie zwierzętá leśne.

Szczenięta lwie ryczące áby porwáły: y szukáły od Bogá pokármu sobie

Weszło słońce, y zgromádźili

ſunt: & in cubilibus ſuis collocabuntur.

Exibit homo ad opus ſuum: & ad operationem ſuam uſque ad veſperum.

Quàm magnificata ſunt opera tua Domine! omnia in ſapientia feciſti: impleta eſt terra poſſeſsione tua.

Hoc mare magnum & ſpatioſum manibus: illic reptilia, quorum non eſt numerus.

Animalia puſilla cum̃ magnis: illic naves pertranſibunt.

Draco iſte, quem formaſti ad illudendum ei: omnia à te expectant, ut des illis eſcam in tempore.

Dante te illis, colligent: aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate.

Avertente autem te fa-

mádźili ſię: y w iámách ſwoich położą ſię

Wynidźie człowiek ná robotę ſwoię: y ná ſpráwy ſwoie áż do wieczorá.

Iáko wielmożne ſą Pánie uczynki twoie! wſzytkoś w mądrośći uczynił: nápełniona ieſt źiemiá ośiádłośćią twoią.

To morze wielkie y ſzerokie odnogámi: w ktorym ryb ták wiele że im nie máſz liczby.

Zwierzętá máłe z wielkiemi: tám okręty płynąć będą.

Smok ten ktoregoś ſtworzył ku náygrawániu iemu: wſzytkie ná ćię czekáią, ábyś im dał pokarm czáſu ſwego.

Gdy im ty daſz, będą zbieráć: gdy otworzyſz rękę twoię, wſzytkie ſię dobrem nápełnią.

Ale gdy ty odwroćiſz obli-

ciem, turbabuntur: auferes spiritum eorum, & deficient. & in pulverem suum revertentur.

Emittes spiritum tuum & creabuntur: & renovabis faciem terræ.

Sit gloria Domini in sæculum: lætabitur Dominus in operibus suis.

Qui respicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes, & fumigant

Cantabo Domino in vita mea: psallam Deo meo quamdiu sum.

Iucundum sit ei eloquium meum: ego verò delectabor in Domino.

Deficiant peccatores à terra, & iniqui ita ut non sint: benedic anima mea Domino.

oblicze zátrwożą się: y odeymiesz duchá ich, y ustáną, y w proch się swoy obrocą.

Wypuść duchá twego, á będą stworzone: y odnowisz oblicze źiemie.

Niechayże chwałá Páńska będźie ná wieki: będźie się Pan weselił w uczynkách swoich.

Ktory pátrzy ná źiemię, y czyni że drży: ktory tyka gor, y kurzą się.

Będę śpiewał Pánu zá żywotá mego: będę grał Bogu memu poki mię stawa.

Niech mu będzie wdźięczna wymowá moiá: á ia się roskocham w Pánu.

Niechay ustáną grzeszni cy z źiemie, á złośnicy ták że ich nie będźie: błogosław duszo moiá Pánu.

PSALMVS CIV.

ARGUMENT.

Ten Psalm ma tytuł Alleluia, to iest chwalćie Pá-

ná, iż w nim Dawid wylicza roźliczne dobrodźieystwá Boże, ku dźiękczynieniu y chwale Páná Bogá nas przywodząc; opowiáda iáko spráwiedliwe są sądy iego; iáko spełnił obietnicę swą dáną Abráámowi, że się Chrystus z pokolenia iego národźić miał. Wspomina o głodźie onym wielkim, ktory był zá czásu Iákobá, y záprzedániu Iozefa przez bráćia do Egyptu, gdźie potym Iozef pánował, y iáko Pan Bog plagi wielkie w Egypćie spuszczał, zá czásu Moyżeszá, y iáko lud wywiodł przez niego.

CONfitemini Domino, & invocate nomen ejus: annuntiate inter gentes opera ejus.

WYznawayćie Pánu, y wzywayćie imienia iego: opowiádayćie miedzy pogány spráwy iego.

Cantate ei, & psallite ei: narrate omnia mirabilia ejus.

Spiewayćie mu, y grayćie mu: oznáymiayćie wszytkie cudá iego.

Laudamini in nomine sancto ejus: lætetur cor quærentium Dominum.

Chlubćie się w imieniu świętym iego: niech się weseli serce szukáiących Páná.

Quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem ejus semper.

Szukayćie Páná, á bądźćie umocnieni: szukayćie obliczá iego záwsze.

Mementote mirabilium ejus, quæ fecit: prodigia ejus, & judicia oris ejus.

Pámiętayćie ná cudá iego, ktore uczynił: ná cudá iego y sądy ust iego.

Potom-

Semen Abraham ſervi ejus: filij Iacob electi ejus.

Ipſe Dominus Deus noſter: in univerſa terra judicia ejus.

Memor fuit in ſæculum teſtamenti ſui: verbi quod mandavit in mille generationes.

Quod diſpoſuit ad Abraham: & juramenti ſui ad Iſaac.

Et ſtatuit illud Iacob in præceptum: & Iſraël in teſtamentum æternum.

Dicens, tibi dabo terram Chanaan: funiculum hæreditatis veſtræ.

Cùm eſſent numero brevi: paucißimi & incolæ ejus.

Et pertranſierunt de gente in gentem: & de regno ad populum alterum.

Non reliquit hominem

Potomſtwo Abráámowe, słudzy iego: ſynowie Iákobowi wybráni iego.

Onći Pan Bog náſz: po wſzytkiey źiemi ſądy iego.

Pámiętał wiecznie ná teſtáment ſwoy: ná słowo ktore przykazał ná tyśiączne narody.

Ktore poſtánowił z Abráámem: y ná przyśięgę ſwą z Izáákiem.

Y poſtánowił ią Iákobowi zá przykazánie: á Izráelowi zá teſtáment wieczny.

Mowiac, tobie dam źiemię Chánáán: ſznur dźiedźictwá wáſzego.

Gdy byli w máłey liczbie bárdzo: y máło obywátelow ich.

Y przechodźili od narodu do narodu: y z krolеſtwá do innego ludu.

Nie dopuśćił im krzy-

nocere eis: & corripuit pro eis reges.
Nolite tangere Christos meos: & in prophetis meis nolite malignari.

Et vocavit famem super terram: & omne firmamentum panis contrivit.
Misit ante eos virum: in servum venumdatus est Ioseph.
Humiliaverunt in compedibus pedes ejus, ferrum pertransiit animam ejus: donec veniret verbum ejus.
Eloquium Domini inflammavit eum, misit rex, & solvit eum: princeps populorum, & dimisit eum
Constituit eum dominum domus suæ: & principem omnis possessionis suæ.
Vt erudiret principes ejus sicut semetipsum: &

wdy czynić człowiekowi: y pokarał dla nich krole.
Nie tykayćie pomázáńcow moich: á ná proroki moie nie bądźćie złośliwymi.
Y zwabił głod ná źiemię: y skruszył wszytko pośilenie chlebá.
Posłał przed niemi męźá: zá niewolniká przedany iest Iozef.
Poniżył w pętách nogi iego: żelázo przeszło duszę iego, áż przyszło słowo iego.

Mowienie Páńskie zápaliło go: posłał krol, y rozwiązał go: Pan ludu, y wypuśćił go.
Postánowił go pánem domu swego: y xiążęćiem wszytkiey dźierżáwy swoiey.
Aby ćwiczył xiążętá iego iáko śiebie samego: á stárce

senes ejus prudentiam doceret.

Et intravit Israël in Ægyptum: & Iacob accola fuit in terra Cham.

Et auxit populum suum vehementer: & firmavit eum super inimicos ejus.

Convertit cor eorum ut odirent populum ejus: & dolum facerent in servos ejus.

Misit Moysen servum suum: Aaron quem elegit ipsum.

Posuit in eis verba signorum suorum: & prodigiorum in terra Cham.

Misit tenebras, & obscuravit: & non exacerbavit sermones suos.

Convertit aquas eorum in sangvinem: & occidit pisces eorum.

Edidit terra eorum ranas: in penetralibus regum ipsorum.

á stárce iego mądrośći náuczył.

Y wszedł Izráel do Egyptu: y Iákob był obywátelem w źiemi Chám.

Y rozmnożył lud swoy bárdzo: y zmocnił go nád nieprzyiaćioły iego.

Odmienił serce ich, áby nienáwidźieli ludu iego: y czynili zdrády nád sługámi iego.

Posłał Moyzeszá sługę swego: Aároná ktorego obrał.

Położył w nich słowá znákow swoich: y cudow w źiemi Chám.

Puśćił ćiemnośći y záćmił: y nieuprzykrzył słow swoich.

Obroćił wody ich w krew: á ryby ich pomorzył.

Zrodźiłá źiemiá ich żáby: w pokoiách krolow ich.

Dixit, & venit cœnomya: & cinifes, in omnibus finibus eorum.

Posuit pluvias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipsorũ.

Et percussit vineas eorum & ficulneas eorum: & contrivit lignum finium eorum.

Dixit, & venit locusta, & bruchus; cujus non erat numerus.

Et comedit omne fœnum in terra eorum: & comedit omnem fructum terræ eorum.

Et percussit omne primogenitum in terra eorum: primitias omnis laboris eorum.

Et eduxit eos cum argento & auro: & non erat in tribubus eorum infirmus.

Lætata est Ægyptus in

Roskazał, y przyszłá rozmáita muchá: y mszyce we wszytkich gránicách ich.

Vczynił dżdze ich grádem: y ogień pałący ná ich ziemi.

Y potłukł winnice ich y figi ich: y pokruszył drzewá w ich gránicách.

Rzekł, y przyszłá száráńcza, y chrząszcz: ktorym nie było liczby.

Y poiádły wszytkę trawę w ich ziemi: y poiádły wszytek owoc ziemie ich.

Y pobił wszytkie pierworodne w ziemi ich: pierwiastki wszelkiey prácy ich.

Y wprowádźił ie ze srebrem y złotem: á nie był między ich pokoleniem chory.

Rádował się Egypt

profectione eorum: quia incubuit timor eorum super eos.

Expandit nubem in protectionem eorum: & ignẽ ut luceret eis per noctem.

Petierunt, & venit coturnix: & pane cæli saturavit eos.

Dirupit petram, & fluxerunt aquæ: abierunt in sicco flumina.

Quoniam memor fuit verbi sancti sui: quod habuit ad Abraham puerum suum.

Et eduxit populum in exultatione: & electos suos in lætitia.

Et dedit illis regiones gentium: & labores populorum possederunt.

Vt custodiant justificationes ejus: & legem ejus requirant.

z wyiśćia ich: bo był przyszedł ná nie strách ich.

Rośćiągnął obłok ná okrycie ich: á ogień áby im świećił w nocy.

Zadáli y przylećiáły przepiorki: y chlebem niebieskim násyćił ie.

Rozszczepił opokę, y wypłynęły wody: płynęły rzeki ná suszy.

Abowiem pomniał ná słowo święte swoie: ktore miał do Abráámá sługi swego.

Y wywiodł lud swoy z weselem: á wybráne swe z rádośćią.

Y dał im kráiny pogánow: á roboty narodow pośiedli.

Aby przestrzegáli usprawiedliwienia iego: y o zakonie iego się bádáli.

PSALMUS CV.

ARGUMENT.

W prze-

W przeszłym Psalmie, chwalił Dawid Páná Bogá z dobrodżieystw iego; á w tym z miłośierdźia pokazánego niewdźięcznikom, to iest, ludowi Zydowskiemu w Egypćie; Wylicza dobrodźieystwá Boże ku nim, á iáko oni ćięszko grzeszyli, kiedy ćielcá sobie ulali, y iego ádorowáli; y rozmáite złośći płodźili, wyszedszy z Egyptu, y ná puszczy mieszkáiac. Opisuie y plagi, ktore ná nich Pan Bog dopuśćił dla ich grzechow; ábyśmy tym przykłádem, náuczyli się bać Páná Bogá, y iego nie obrażáć, y bydź wdźięcznemi zá dobrodźieystwá od niego odebráne.

CONfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

WYznawayćie Pánu, boć dobry: bo ná wieki miłośierdźię iego.

Quis loquetur potentias Domini: auditas faciet omnes laudes ejus?

Ktoż wymowi możnośći Páńskie: da w posłuch wszystkie chwały iego?

Beati qui custodiunt judicium: & faciunt justitiam in omni tempore.

Błogosłáwieni ktorzy strzegą sądu: á czynią spráwiedliwość ná káżdy czás.

Memento nostri Domine in beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo.

Wspomniy ná nas Pánie w upodobániu ludu twego: náwiedź nas przez zbáwienie twoie.

Ad videndum in bo-

Abyśmy oglądáli dobrá

nitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ : ut lauderis cum hæreditate tua.

Peccavimus cum patribus nostris: injustè egimus, iniquitatem fecimus.

Patres nostri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ.

Et irritaverunt ascendentes in mare: mare rubrum.

Et salvavit eos propter nomen suum: ut notam faceret potentiam suam.

Et increpuit mare rubrum, & exsiccatum est: & deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Et salvavit eos de manu odientium: & redemit eos de manu inimici.

brá wybránych twoich, y rozweselili się weselē ludu twego : ábyś był pochwalon z dźiedźictwē twoim.

Zgrzeszyliśmy z oycámi nászymi: niesprawiedliwieśmy czynili, nieprawość popełnili.

Oycowie náśi w Egypćie nie zrozumieli cudow twoich: nie pámiętáli ná wielkość miłośierdźia twego.

Y doználi gdy wstępowáli w morze: w morze czerwone.

Y wybáwił ie dla imienia swego: áby pokazał możność swoię.

Y zfukał morze czerwone y wyschnęło: y przewiodł ie przez głębokośći iáko przez puszczą.

Y wybáwił ie z ręki tych ktorzy ich nienáwidźieli: y wykupił ie z ręki nieprzyiaćielskiey.

Et operuit aqua tribulantes eos: unus ex eis non remansit.

Y okryłá wodá te ktorzy ich ćiążyli: ieden z nich nie został.

Et crediderunt verbis ejus: & laudaverunt laudem ejus.

Y uwierzyli słowom iego: y wysławiáli chwałę iego.

Citò fecerunt, obliti sunt operum ejus: & non sustinuerunt consiliũ ejus.

Prędko odpráwili, zápomnieli uczynkow iego: á nie czekáli rády iego.

Et concupierunt concupiscentiam in deserto: & tentaverunt Deum in inaquoso.

Y byli zięći chćiwośćią ná pusczy: y kuśili Bogá ná mieyscu bezwodnym.

Et dedit eis petitionem ipsorum: & misit saturitatem in animas eorum.

Y dał im prośbę ich: y przepuśćił násycenie ná dusze ich.

Et irritaverunt Moysen in castris: Aaron sanctum Domini.

Y rozdraźnili Moyzeszá w obozie: Aároná świętego Páńskiego.

Aperta est terra, & deglutivit Dathan: & operuit super congregationem Abiron.

Otworzyłá się ziemiá, y pożárłá Dáthána: y okryłá zbor Abironow.

Et exarsit ignis in Synagoga eorum: flamma combusit peccatores.

Y zápalił się ogień w ich zborze: płomień palił grzeszniki.

Et fecerunt vitulum in

Y uczynili ćielcá przy Horeb:

Horeb: & adoraverunt sculptile.

Et mutaverunt gloriam suam: in similitudinem vituli comedentis fœnum.

Obliti sunt Deum, qui salvavit eos; qui fecit magnalia in Ægypto, mirabilia in terra Cham, terribilia in mari rubro.

Et dixit ut disperderet eos: si non Moyses electus ejus stetisset in confractione in conspectu ejus.

Vt averteret iram ejus, ne disperderet eos: & pro nihilo habuerunt terram desiderabilem.

Non crediderunt verbo ejus, & murmuraverunt in tabernaculis suis: non exaudierunt vocem Domini

Et elevavit manum suam super eos: ut prosterneret eos in deserto.

Horeb: y kłániáli się báłwánowi.

Y przemienieli chwałę swą: w podobieństwo ćielcá iedzącego trawę.

Zápomnieli Bogá, ktory ie zbáwił: ktory czynił wielkie rzeczy w Egypćie, cudá w źiemi Chám, strászne rzeczy ná czerwonym morzu.

Y rzekł że miał wytráćić ich: by był Moyzesz wybrány iego nie záśtáwił się w przełomániu przed oczymá iego.

Aby był odwroćił gniew iego, żeby ich nie wytráćał: y zá nic sobie nie mieli źiemie pożądáney.

Nie wierzyli słowu iego, y szemráli w namiotách swoich: nie słucháli głosu Páńskiego.

Y podniosł rękę swoię ná nie: áby ie położył ná puszczy.

Et ut deijceret ſemen eorum in nationibus: & diſpergeret eos in regionibus.	Ażeby porzućił potomſtwo ich między narody: y roſproſzył ie po źiemiách.
Et initiati ſunt Beelphegor: & comederunt ſacrificia mortuorum.	Y oddáli ſię Beelphegorowi: y iedli ofiáry umárłych.
Et irritaverunt eum in adinventionibus ſuis: & multiplicata eſt in eis ruina.	Y wzruſzyli go ku gniewu wynálazkámi ſwemi: y ſtał ſię w nich więkſzy upadek.
Et ſtetit Phinees, & placavit: & ceſſavit quaſſatio.	Y ſtánał Phinees, y ubłagał: y przeſtáłá porażká.
Et reputatum eſt ei in juſtitiam: in generationem & generationem uſque in ſempiternum.	Y poczytano mu ku ſpráwiedliwośći: od narodu do narodu áż ná wieki.
Et irritaverunt eum ad aquas contradictionis: & vexatus eſt Moyſes propter eos, quia exacerbaverunt ſpiritum ejus.	Y wzruſzyli go ku gniewu u wod ſprzećiwieńſtwá: y utrapiony był Moyzeſz dla nich, że rozdraźnili duchá iego.
Et diſtinxit in labijs ſuis: non diſperdiderunt gentes, quas dixit Dominus illis.	Y wyráźił uſty ſwemi: nie wygłádźili pogánow, o ktorych im był Pan rzekł.

Et commisti sunt inter gentes & didicerunt opera eorum, & servierunt sculptilibus eorum:& factum est illis in scandalū.

Y pomieszáli się z pogány y náuczyli się uczynkow ich: y służyli báłwánom ich, y stáło się im ná upadek.

Et immolaverunt filios suos; & filias suas dæmonijs.

Y ofiárowáli syny swoie: y corki swoie czártom.

Et effuderunt sangvinē innocentem: sangvinem filiorum suorum, & filiarum suarum, quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan.

Y wylewáli krew niewinną, krew synow swoich, y corek swoich: ktore ofiárowáli báłwánom Chánáneyskim.

Et infecta est terra in sangvinibus, & contaminata est in operibus eorum: & fornicati sunt in adinventionibus suis.

Y splugáwiona byłá ziemiá krwiámi, y zászpecona ich uczynkámi: y cudzołożyli w wynálazkách swoich.

Et iratus est furore Dominus in populum suum: & abominatus est hæreditatem suam.

Y rozgniewał się Pan zápálczywośćią przećiw ludowi swemu: y obrzydźił sobie dźiedźictwo swoie.

Et tradidit eos in manus gentium: & dominati sunt eorum, qui oderunt eos.

Y podał ie w ręce pogánom: y pánowáli nád nimi, ktorzy ie mieli w nienawiśći.

Et tribulaverunt eos

Y ćiążyli ie nieprzyiaćiele

inimici eorum, & humiliati sunt sub manibus eorum: sæpè liberavit eos.

Ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo & humiliati sunt in iniquitatibus suis.

Et vidit cùm tribularentur: & audivit orationem eorum.

Et memor fuit testamenti sui: & pænituit eum secundùm multitudinem misericordiæ suæ.

Et dedit eos in misericordias: in conspectu omnium qui ceperant eos.

Salvos nos fac Domine Deus noster: & congrega nos de nationibus.

Vt confiteamur nomini sancto tuo: & gloriemur in laude tua.

Benedictus Dominus Deus Israël à sæculo, & usque in sæculum: & dicet omnis populus, fiat, fiat.

ćiele ich, y byli uniżeni pod rękámi ich: często ie wybáwiał.

Ale oni do gniewu go przyprowádźili rádámi swymi: y poniżeni byli dla nieprawośći swoich.

Y widźiał kiedy byli ućiśnieni: y wysłuchał ich modlitwę.

Y wspomniał ná testáment swoy: y żal mu było według wielkiego miłośierdźia swego.

Y dał ie ná miłośierdźie: przed oczymá wszytkich, ktorzy ie byli poimáli.

Wybaw nas Pánie Boże nász: á zgromadź nas z narodow.

Abyśmy wyznawáli imię niu świętemu: á chlubili się w chwale twey

Błogosłáwiony Pan Bog Izráelski od wieku y áż ná wieki: á niechay rzecze wszytek lud, stań się, stań się.

PSALMVS CVI.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid lud, áby dźięki Bogu oddawał, zá czworákie wybáwienie, w ktorym moc swoię pokazał, y aby go chwalił z miłośierdźia y prawdy iego.

Kośćioł święty używa tego Psalmu dźiękuiac Pánu Bogu zá wybáwienie od prześládowcow iego, y káżda duszá pobożna, widżac się bydź uwolniona z iákiego utrapienia, álbo niebespieczeństwá w drodze, w niewoli, w głodźie, w więźieniu, w chorobie, ná morzu, y w ućiśnieniu od nieprzyiaćioł.

COnfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Dicant qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.

A solis ortu & occasu: ab aquilone & mari.

Erraverunt in solitudine in inaquoso: viam civitatis habitaculi non invenerunt.

WYznawayćie Pánu, bo dobry iest: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Niech powiedzą ktorzy są od Páná odkupieni, ktore wykupił z ręki nieprzyiaćielskiey: y z kráiow zgromádźił ie.

Ze wschodu słońcá, y z zachodu: z pułnocy y od morzá.

Błądźili po pusczy ná mieyscu bezwodnym y nie náydowáli drogi do miástá w ktorymby mieszkáli.

Łákną-

Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.

Láknacy prágnacy: duszá ich w nich ustawáłá.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.

Y wołáli do Páná gdy ućiśnieni byli: y wyrwał ie z ich potrzeb.

Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatem habitationis.

Y náwiodł ie ná prostą drogę: áby szli do miástá w ktorymby mieszkali.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filijs hominum.

Niechayże wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego synom ludzkim.

Quia satiavit animam inanem: & animam esurientem satiavit bonis.

Bo násyćił duszę głodną: á duszę łáknacą nápełnił dobrámi.

Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro.

Siedzace w ćiemnośćiách y ćieniu śmierći: więźnie w niedostátku y w żeleźie.

Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & consilium Altissimi irritaverunt.

Bo się sprzećiwiáli słowom Bożym: y rádę Nawyższego rozdraźnili.

Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret.

Y uniżone było w pracy serce ich: upádli, á nie był ktoby ich rátował.

Et clamaverunt ad Do-

Y wołáli do Páná gdy

minum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

gdy utrapieni byli: y wybáwił ie z ich potrzeb.

Et eduxit eos de tenebris, & umbra mortis: & vincula eorum disrupit.

Y wywiodł ie z ćięmnośći, y z ćieniá śmierći: y okowy ich połamał.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filijs hominum.

Niechayże wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego synō ludzkim.

Quia contrivit portas æreas; & vectes ferreos confregit.

Przeto że skruszył drzwi miedźiáne: y połamał zapory żelázne.

Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter injustitias enim suas humiliati sunt.

Wybáwił ie z drogi niepráwośći ich: bo dla niespráwiedliwośći swoich byli poniżeni.

Omnem escam abominata est anima eorum: & appropinquaverunt usque ad portas mortis.

Wszelkim pokármem brzydźiłá się duszá ich: y przybliżyli się áż do bram śmierći.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

Y wołáli do Páná gdy uciśnieni byli: y wybáwił ie z ich potrzeb.

Misit verbum suum, & sanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.

Zesłał słowo swoie, y uzdrowił ie: y wyrwał ie od ich zginienia.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia eius filijs hominũ.

Et sacrificent sacrificium laudis: & annuntient opera ejus in exultatione.

Qui descendunt mare in navibus: facientes operationem in aquis multis.

Ipsi viderunt opera Domini: & mirabilia ejus in profundo.

Dixit & stetit spiritus procellæ: & exaltati sunt fluctus eius.

Ascendunt usque ad cælos, & descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat.

Turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorũ devorata est.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos.

Et statuit procellam

Niech wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego synom ludzkim.

A niech ofiáruią ofiárę chwały: y niech opowiádáią uczynki iego z weselē

Ktorzy zstępuią ná morze w okręty: y máią spłáwy po wodách wielkich.

Ci widźieli dźiełá Páńskie: y dźiwy iego ná głębinie.

Rzekł y powstał wiátr burzliwy: y podniosły się nawáłnośći iego.

Wstępuią áż do niebá, y zstępuią áż do przepáśći: duszá ich schłá we złey przygodźie.

Strwożyli się, y zátaczáli się iáko pijáni: y wszytká ich mądrość pożarta iest.

Y wołáli do Páná gdy byli ućiśnieni: y wywiodł ie z ich potrzeb.

Y obroćił burze iego w ćiszą:

ejus in auram: & ſiluerunt fluctus ejus.
Et lætati ſunt quia ſiluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum.
Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filijs hominũ.
Et exaltent eum in Eccleſia plebis: & in cathedra ſeniorum laudent eum.
Poſuit flumina in deſertum: & exitus aquarum in ſitim.
Terram fructiferam in ſalſuginem: à malitia inhabitantium in ea.
Poſuit deſertum in ſtagna aquarum: & terram ſine aqua in exitus aquarum.
Et collocavit illic eſurientes: & conſtituerunt civitatem habitationis.
Et ſeminaverunt agros, & plantaverunt vineas: &

w ćiſzą: y uſpokoiły ſię nawáłnośći iego.
Y urádowáli ſię że ućichły: y przyprowádźił ie do portu woli ich.
Niech wyznawáią Pánu miłośierdźia iego: y cudá iego ſynom ludzkim.
Y niech go wywyżſzáią w zgromádzeniu ludźi: á ná ſtolicy ſtárcow niech go chwalą.
Obroćił rzeki w puſzczą: á potoki wod w ſuſzą.
Ziemię rodzáyną w słone polá: dla złośći tych, ktorzy w niey mięſzkáią.
Obroćił puſtynią w ieźiorá wodne: á źiemię bezwodną w ſtrumienie wodne.
Y oſádźił tám łáknące: y záłożyli miáſto ku mieſzkániu.
Y pośiáli polá, y náſádźili winnice: y uczy-

fecerunt fructũ nativitatis. niły pożytek urodzáju.

Et benedixit eis, & multiplicati sunt nimis: & jumenta eorum non minoravit. Y błogosławił im, y bardzo się rozmnożyli: y bydłá ich nie umnieyszył.

Et pauci facti sunt: & vexati sunt à tribulatione malorum & dolore. Y máło ich zostáło: y udreczeni są od utrápienia złego, y od boleśći.

Effusa est contemptio super principes: & errare fecit eos in invio, & non in via. Wylána iest wzgárdá ná przełożone: y dopuśćił że błądźili ná bezdrożnym mieyscu, á nie ná drodze.

Et adjuvit pauperem de inopia: & posuit sicut oves familias. Y wspomogł ubogiego z niedostátku: y uczynił iáko owce fámilie.

Videbunt recti, & lætabuntur: & omnis iniquitas oppilabit os suum. Vyźrzą spráwiedliwi, y weselić się będą: á wszelka nieprawość zátká ustá swoie.

Quis sapiens, & custodiet hæc: & intelliget misericordias Domini? Ktoż mądry, á strzedz będźie tego: á wyrozumi miłośierdźia Páńskie?

PSALMVS CVII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie mowi naprzod Dawid, iáko Pan IEZVS ochotnym był w wykonaniu woli Oycá swego, potym *proro-*

prorokuie, iáko miáł powstáć z martwych, y w niebo wstąpić; y że sławá iego rozszerzyć się miáłá po wszytkim świećie, y iako miał náwracáiacy się ku sobie lud Pogáński przyiać: upomina nás przytym ku dobrym uczynkom, y dźiękczynieniu Pánu Bogu.

PAratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo & psallam in gloria mea.

Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo.

Confitebor tibi in populis Domine: & psallam tibi in nationibus.

Quia magna est super cælos misericordia tua: & usque ad nubes veritas tua.

Exaltare super cælos Deus, & super omnem terram gloria tua: ut liberentur dilecti tui.

Salvum fac dextera tua, & exaudi me: Deus

GOtowe serce moie Boże, gotowe serce moie: będę śpiewał y grał w chwale swoiey.

Powstań chwało moiá, powstań árfo y cytro: wstánę ná świtániu.

Będęć wyznawáł między ludem Pánie: á będę tobie śpiewał między narody.

Abowiem wielkie iest nád niebiosá miłośierdźie twoie: y áż pod obłoki prawdá twoiá.

Wywyszże się nád niebiosá Boże, á po wszytkiey źiemi chwałá twoiá: áby byli wybáwieni umiłowáni twoi.

Wybáw práwicą twoią, á wysłuchay mię: Bog

locutus eſt in ſancto ſuo.	mowi w świątnicy ſwoiey.
Exultabo, & dividam Sichimam: & convallem tabernaculorum dimetiar.	Rozweſelę ſię, y będę dźielił Sychimę: y dolinę námiotow rozmierzę.
Meus eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes: & Ephraim ſuſceptio capitis mei.	Moy ieſt Gáláád, y moy Mánáſſes: y Ephráim obroná głowy moiey.
Iuda Rex meus: Moab lebes ſpei meæ.	Iudá Krol moy: Moáb gárnec nádźieie moiey.
In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ amici facti ſunt.	Ná Idumea rośćiągnę bot moy: mnie cudzoźiemcy ſtali ſię przyiaćioły.
Quis deducet me in civitatem munitam? quis deducet me uſque in Idumæam?	Ktoż mię doprowádźi do miáſtá obronnego? kto mię doprowádźi áż do Idumei?
Nonne tu Deus, qui repuliſti nos: & non exibis Deus in virtutibus noſtris.	Izali nie ty Boże, ktoryś nas odrzućił: y nie wynidźieſz Boże z woyſkámi náſzymi.
Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana ſalus hominis.	Day nam rátunek w utrapieniu: boć omylne wybáwienie człowiecze.
In Deo faciemus virtutem: & ipſe ad nihilum deducet inimicos noſtros.	Bogu uczyniemy moc: á on wniwecz obroći nieprzyiaćioły náſze.

PSAL-

PSALMVS CVIII.

ARGUMENT.

Modli się w tym Psalmie Dawid, y żada od Paná Bogá pomsty nád zákamiáłemi nieprzyiaćiołmi iego, ktorzy go prześládowali w spráwie Bożey, zázdroszczac mu zwyćięstwá, ktore był otrzymał nád Goliátem, y że był ná krolestwo wywyższony. Historya świádczy, że to przeklęctwo nie było daremne, gdyż padło ná Saulá, Doegá, y Semey, y ná inszych: w duchownym sensie uważáiac, iest to przeklęctwo ná Iudaszá, y wszytkie żydy zátwardźiáłe, ná ktorych padło przeklęctwo ono przepowiedźiáne przez sámego Chrystusá, iáko szerzey w pismie świętym mamy. Wzmiánká tákże tu iest o zdrádźie Iudászowey nad Chrystusem, y o nienáwiśći Zydowskiey przećiw niemu.

DEus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris, & os dolosi super me apertum est.

BOże chwały moiey nie zámilczay: boć ustá grzesznika y zdrayce przećiwko mnie się otworzyły.

Locuti sunt adversum me lingua dolosa, & sermonibus odij circumdederunt me: & expugnaverunt me gratis.

Mowili przećiw mnie ięzykiem zdrádliwym, y ogárnęli mię mowámi nienawistnemi: y walczyli ná mnie bez przyczyny.

Pro eo ut me diligerent, detrahebant mihi: ego autem orabam,

Miásto tego co mię miłowáć mieli, uwłaczáli mi: á iam się modlił.

Et poſuerunt adverſum me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea.

Y oddawáli mi złym zá dobre: á nienawiśćią zá miłość moię.

Conſtitue ſuper eum peccatorem: & diabolus ſtet à dextris eius.

Poſtawże nád nim grzeſzniká: á diabeł niech ſtoi po práwicy iego.

Cùm judicatur, exeat condemnatus: & oratio ejus fiat in peccatum.

Gdy go ſądzą niech wynidźie potępiony: á modlitwá iego niech ſię w grzech obroći.

Fiant dies eius pauci: & epiſcopatum eius accipiat alter.

Dni iego niechay będą krotkie; á biskupſtwo iego niechay weźmie inny.

Fiant filij ejus orphani: & uxor ejus vidua.

Synowie iego niech będą śierotámi: á żoná iego wdową.

Nutantes transferantur filij ejus, & mendicent: & eijciantur de habitationibus ſuis.

Niech ſię tułáiący przenoſzą ſynowie iego, niech żebrzą: y niech będą wyrzuceni z mieſzkánia ſwego.

Scrutetur fœnerator omnem ſubſtantiam ejus: & diripiant alieni labores eius.

Niech wyſzpera lichwiarz wſzytkę máiętność iego: á niech rozchwycą obcy prace iego.

Non ſit illi adjutor: nec ſit qui miſereatur pupillis ejus.

Niech nie ma pomocniká: á niech nie będźie ktoby ſię zlitował nád śierotámi iego.

Dźie-

Fiant nati eius in interitum: in generatione una deleatur nomen eius.

In memoriam redeat iniquitas patrum ejus in conſpectu Domini: & peccatum matris ejus non deleatur.

Fiant contra Dominum ſemper, & diſpereat de terra memoria eorum: pro eo quod non eſt recordatus facere miſericordiam.

Et perſecutus eſt hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare.

Et dilexit maledictionem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.

Et induit maledictionem ſicut veſtimentum: & intravit ſicut aqua in interiora ejus, & ſicut oleum in oſsibus ejus.

Dźieći iego niech będą zniſzczone: w iednym rodźie niech zginie imię iego

Niech przyidźie ná pámięć przed oczymá Páńskimi niepráwość oycow iego: á grzech mátki iego niech nie będźie zgłádzon

Niech będą przed Pánem záwſze, á niech wyginie z źiemie pámiątká ich: przeto że nie pámiętał czynić miłośierdźia.

Y prześládował człowieká niedoſtátecznego y żebraká: á skruſzonego ná ſercu, áby go zámordował

Y umiłował przeklęctwo, y przyidźie nań: y niechćiał błogosłáwieńſtwá, á będźie oddalone od niego.

Y oblokł ſię w przeklęctwo iáko w ſzátę: y weſzło iáko wodá we wnętrznośći iego, á iáko oliwá w kośći iego.

Fiat ei sicut vestimenmentum, quo operitur: & sicut zona, quâ semper percingitur.

Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi apud Dominum: & qui loqvuntur mala adversus animã meã.

Et tu Domine, Domine fac mecum propter nomen tuum: quia suavis est misericordia tua.

Libera me, quia egenus & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me.

Sicut umbra cùm declinat, ablatus sum: & excussus sum sicut locustæ.

Genua mea infirmata sunt à jejunio: & caro mea immutata est propter oleũ

Et ego factus sum opprobrium illis: viderunt me, & moverunt capita sua.

Niechże mu będźie iáko odźienie, ktorym się okrywa: y iáko pás ktorym się záwsze opásuie.

To dźieło tych, ktorzy mi u Páná uwłaczáią: y ktorzy źle mowią przećiw duszy moiey.

A ty Pánie, Pánie uczyń ze mną dla imienia twego: ábowiem słodkie iest miłośierdźie twoie.

Wyzwol mię, bom ia iest ubogi y nędzny: y serce moie we mnie iest utrapione.

Przeminąłem iáko ćień, kiedy schodźi: y y iestem strząśniony iáko száráńca.

Koláná moie zemdláły od postu: á ćiáło moie odmieniło się od oleiu.

A ia stałem się u nich naśmiewiskiem: pátrzáli ná mię, y kiwáli głowámi swemi.

Adjuva me Domine Deus meus: salvum me fac secundùm misericordiam tuam.

Wspomożże mię Pánie Boże moy: zbaw mię według miłośierdźia twego.

Et sciant quia manus tua hæc: & tu Domine fecisti eam.

A niech poznáia, że to ręka twoiá: á żeś ty Pánie uczynił ia.

Maledicent illi, & tu benedices, qui insurgunt in me confundantur: servus autem tuus lætabitur.

Oni będa złorzeczyć, á ty rácz błogosłáwić: ktorzy powstáia przećiwko mnie niech będa záwstydzeni, á sługá twoy będźie się weselił.

Induantur qui detrahunt mihi pudore: & operiantur sicut diploide confusione sua.

Niechay będa ći ktorzy mi uwłocza sromota obleczeni: á niech się przyodźieia iáko dwoistym płaszczē zelżywośćia swoia.

Confitebor Domino nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum.

Będę bárdzo wyznawał Pánu usty memi: á w pośrod wielu chwalić go będę.

Quia astitit à dextris pauperis: ut salvam faceret à persequentibus animam meam.

Iż on stánał po práwey stronie ubogiego: áby wybáwił od prześládowcow duszę moię.

PSALMVS CIX.

ARGUMENT.

Zámyka w sobie ten Psalm známienite proroctwo o Chrystuśie, że miał bydź Synem Dawidowym, prawdźiwym Bogiem, y Człowiekiem, Zbáwićielem świátá, niosac ná sobie Vrząd Krolewski y Kápłáński, áż do skończenia świátá; iáko Bog Oćiec miał się pomśćić nád nieprzyiaćioły iego, y iáko ma krolowáć wiecznie w chwale.

DIxit Dominus Domino meo: sede à dextris meis.

Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuæ, in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

Iuravit Dominus, & non pœnitebit eum: tu es Sacerdos in æternum, secun-

RZekł Pan Pánu memu: śiedź po práwicy moiey.

Aż położę nieprzyiaćioły twoie: podnożkiem nog twoich.

Laskę mocy twoiey wypuśći Pan z Syonu: pánuy w pośrzod nieprzyiaćioł twoich.

Przy tobie przodkowánie w dźień możnośći twoiey w iásnośćiach świątośći. z żywotá przed iutrzenką zrodźiłem ćię.

Przyśiągł Pan, á nie będźie mu żal: ty iesteś Kápłánem ná wieki, według

dùm ordinem Melchisedech.

Dominus à dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges.

Iudicabit in nationibus, implebit ruinas: conquassabit capita in terra multorum.

De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

dług porządku Melchisedechowego.

Pan po práwicy twoiey: poráźił w dźień gniewu swego krole.

Będźie sądźił narody, nápełni upáśći: potłucze głowy wielu ná źiemi.

Z strumieniá ná drodze pić będźie: dla tego wywyższy głowę.

PSALMVS CX.

ARGUMENT.

Psalm ten chwały Boskie w sobie záwiera, Prorok ná ten czás w osobie ludu żydowskiego, á teraz w osobie cáłego Kośćiołá, wyliczaiac dobrodźieystwá Boże, dźięki oddáie Pánu Bogu, osobliwie zá wyzwolenie z niewoli Egypskiey, á potym od okrućieństwá śmierći, grzechu y szátáná, przez Páná nászego IEZVSA Chrystusa, ktory nam dał przenayświętsze Ciáło swoie ná pokarm, ná pámiatkę dźiwney dobroći swoiey, ktorego náuki y przykazánia są prawdźiwe. Psalm ten śpiewány był w dźień święty Wielkanocny, á tyle ma wierszow w sobie, ile iest liter obiecádłá żydowskiego.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: in conſilio juſtorum, & congregatione.

Magna opera Domini: exquiſita in omnes voluntates ejus.

Confeſsio & magnificentia opus ejus: & juſtitia ejus manet in ſæculum ſæculi.

Memoriam fecit mirabilium ſuorum miſericors & miſerator Dominus: eſcam dedit timentibus ſe.

Memor erit in ſæculum teſtamenti ſui: virtutem operum ſuorum annuntiabit populo ſuo.

Vt det illis hæreditatem gentium: opera manuum ejus veritas & judicium.

Fidelia omnia mandata ejus confirmata in ſæculum ſæculi: facta in veritate & æquitate.

BĘdę wyznawał Pánie wſzytkim ſercem moim: w rádźie ſpráwiedliwych, y w zgromádzeniu.

Wielkie ſpráwy Páńskie: doświádczone we wſzytkim upodobániu iego.

Wyznánie y wielmożność dźieło iego: á ſpráwiedliwość iego trwa ná wieki wiekow.

Vczynił pámiatkę cudow ſwych miłośćiwy á miłośierny Pan: dał pokarm tym ktorzy ſię go boią.

Pámiętáć będźie wiecznie ná teſtáment ſwoy: moc uczynkow ſwoich, oznaym ludowi ſwemu.

Aby im dał dźiedźictwo pogánow: uczynki rąk iego prawdá y ſąd.

Pewne ſą wſzytkie przykazánia iego: utwierdzone ná wieki wieczne, y uczynione w prawdźie y prawośći. Po-

Redemptionem misit Dominus populo suo: mãdavit in æternum testamẽtum suum.

Posłał odkupienie ludowi swemu: postánowił ná wieki testáment swoy.

Sanctum & terribile nomen ejus: initium sapientiæ timor Domini.

Swięte y strászne imię iego: poczatek madrośći boiaźń Páńska.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum: laudatio ejus manet in sæculum sæculi.

Wyrozumienie dobre wszytkim ktorzy ie czynią: chwałá iego trwa ná wieki wiekow.

PSALMUS CXI.

ARGUMENT.

Widzac Dawid w duchu Aggeuszá y Zácháryaszâ Prorokow, w ich osobie mowi, iáko wroćiwszy się z niewoli záchęcali lud do cnoty; y opisuie szczęśćie sługi Bożego, y błogosłáwieństwo boiacego się Pánâ. Wspomina o Národzeniu Pánâ Chrystusá, iako człowiek miłośierny weźmie nagrodę od Bogá, y pámiatkâ iego będźie wieczna, y w dźień sądny dobrze iemu będźie; á záś człowiek nie miłośierny smutek znaydźie. Nápomina nas tákże ábyśmy woli y roskazánia Páńskiego pilni byli.

Beatus vir, qui timet Dominum: in mandatis ejus volet nimis.

Błogosłáwiony mąż, ktory się boi Páná: w przykazániu iego będźie się kochał wielce. Mo-

Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.	Możne ná źiemi będźie naśienie iego: narod práwych będźie błogosłáwiony.
Gloria & divitiæ in domo ejus: & justitia ejus manet in sæculum sæculi.	Sławá y bogáctwá w domu iego: á spráwiedliwość iego trwa ná wieki wiekow.
Exortum est in tenebris lumen rectis: misericors, & miserator & justus.	Weszłá w ćiemnośćiách świátłość práwym: miłośćiwy, miłośierny y spráwiedliwy.
Iucundus homo, qui miseretur & commodat, disponet sermones suos judicio: quia in æternum non commovebitur.	Roskoszny człowiek, ktory się zlituie y pożycza, będźie miárkował mowy swe z rozsadkiem: bo ná wieki nie będźie poruszony.
In memoria æterna erit justus: ab auditione mala non timebit.	W wieczney pámiątce będźie spráwiedliwy: nie będźie się bał posłuchu iego.
Paratum cor ejus sperare in Domino, confirmatum est cor ejus: non commovebitur donec despiciat inimicos suos.	Gotowe serce iego nádźieię mieć w Pánu, umocnione iest serce iego: nie poniży się, áż wzgárdźi nieprzyiaćioły swymi.
Dispersit, dedit paupe-	Rosprószył, dał ubogim,

ribus, justitia ejus manet in sæculum sæculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.

gim, sprawiedliwość iego trwa ná wieki wiekow: rog iego wywyżßy się w chwale.

Peccator videbit & irascetur, dentibus suis fremet & tabescet: desiderium peccatorum peribit.

Grzesznik uyrzy, y będźie się gniewał, będźie zgrzytał zębami swymi, á będźie schnał: żądza niezbożnych záginie.

PSALMVS CXII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie pobudza nas Dawid ku chwaleniu Páná Bogá, zá to, że nas poniżywßy wywyżßyć raczył. Prorokuie iáko Imię Boże miało się rozsławić po wßystkim świećie przez przyiśćie Páná Chrystusá: chwali tákże Páná Bogá, iż weyrzyć raczył ná ubogie, y lud swoy wyrwał od potępienia. Mowią Doktorowie Swięći, iż ten Psalm mowił Pan Iezus po ostátniey wieczerzy.

LAudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.

CHwalćie dźieći Pana: chwalćie Imię Páńskie.

Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

Niechay będźie Imię Páńskie błogosławione: od tąd, y áż ná wieki.

A solis ortu usque ad occasum: laudabile nomen Domini.

Od wschodu słońcá áż do zachodu: chwalebne Imie Páńskie.

Excelſus ſuper omnes gentes Dominus: & ſuper cælos gloria ejus.

Quis ſicut Dominus Deus noſter, qui in altis habitat: & humilia reſpicit in cælo, & in terra.

Suſcitans à terra inopem: & de ſtercore erigens pauperem.

Vt collocet eum cum principibus: cum principibus populi ſui.

Qui habitare facit ſterilem in domo: matrem filiorum lætantem.

Wyſoki nád wſzyſtkie narody Pan: á nád niebioſá chwałá iego.

Ktoż iáko Pan Bog naſz, ktory mieſzka ná wyſokośći: á ná niskie rzeczy pátrzy ná niebie y ná źiemi.

Podnoſzący z źiemie nędznego: á z gnoiu wywyżſzáiący ubogiego.

Aby go poſádźił z xiążęty: z xiążęty ludu ſwego.

Ktory czyni iż niepłodna mieſzka w domu: mátká ſynow weſoła.

PSALMVS CXIII.

ARGUMENT.

Przypomina Dawid ludowi dobrodźieyſtwá Boże, ktore uczynił wyprowadzáiac go z Egyptu, żeby go przez te ufáć w Pánu Bogu nauczył: przypomina y nam, ábyśmy widzac ſię bydź wybáwieni od tyráńſtwá ſzátáná, śmierći, y grzechu, przez śmierć y zmártwychſtanie Páná Chryſtuſá, iemu chwałę y cześć zá to oddawáli.

IN exitu Iſraël de Ægypto: domus Iacob de populo barbaro.

GDy wychodźił lud Izráelski z Egyptu: dom Iákobow z ludu pogáńskiego.

Facta est Iudæa sanctificatio ejus: Israël potestas ejus.

Mare vidit & fugit: Iordanis conversus est retrorsum.

Montes exultauerunt vt arietes: & colles sicut agni ouium.

Quid est tibi mare quod fugisti: & tu Iordanis, quia conuersus es retrorsum?

Montes exultastis sicut arietes: & colles sicut agni ouium.

A facie Domini mota est terra: à facie Dei Iacob.

Qui conuertit petram in stagna aquarum: & rupem in fontes aquarum.

Non nobis, Domine, non nobis: sed nomini tuo da gloriam.

Super misericordia tua,

Stał się lud Iudzki poświęcenie iego: Izráel moc iego.

Morze uyrzáło y ućiekło: Iordan wrocił się názad.

Gory skakáły iáko báráni: á págorki iáko iagnięta.

Cożći się sstáło morze żes ućiekło: y tobie Iordánie żes się názad wroćił?

Gory wyskoczyłyśćie iako bárani? á pagorki iako iagnięta?

Od oblicza Páńskiego zádrżáłá źiemiá, od oblicza Boga Iakobowego.

Ktory obrocił opokę w wodne ieźiorá: á skáłę w żrzodłá wodne.

Psalm 115. *według Zydow.*

Nie nam Pánie, nie nam: ále imieniowi twemu day chwałę.

Dla miłośierdźia twe-

& veritate tua: ne quando dicant gentes, ubi eſt Deus eorum?

go, y dla prawdy twoiey: áby ſnadź nie rzekli pogáni: gdźież ieſt Bog ich?

Deus autem noſter in cælo: omnia quæcunque voluit fecit.

A no Bog naß ná niebie: wßytko cokolwiek chćiał uczynił.

Simulacra gentium, argentum & aurum: opera manuum hominum.

Báłwány pogáńskie srebro y złoto, robotá rąk czlowieczych.

Os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbunt.

Vſta máją á nie mowią: oczy máją á nie uyżrzą.

Aures habent, & non audient: nares habent, & non odorabunt.

Vßy máją á nie usłyßą: nozdrze mają, á nie powoniáją.

Manus habent & non palpabunt, pedes habent & non ambulabunt: non clamabunt in gutture ſuo.

Ręce máją, á nie będą mácác: nogi máją, á nie będą chodzic: áni wołac będą gárdłem ſwoim.

Similes illis fiant qui faciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

Niech im podobni będą ktorzy je czynią: y wßyſcy ktorzy wnich ufáją.

Domus Iſraël ſperauit in Domino: adjutor eorum, & protector eorum eſt.

Dom Izráelski nádźieję miał w Panu: pomocnikię ich y obrońca ich jeſt.

Domus Aaron ſperauit in Domino: adjutor eo-

Dom Aaronow nadźieję miał w Panu: pomocnikię ich

rum, & protector eorũ est. ich y obronca ich jest.

Qui timent Dominum, speraverunt in Domino: adjutor eorum, & protector eorum est.

Ktorzy się boją Páná, nadźieję mieli w PANV: pomocnikiem ich, y obronca ich jest.

Dominus memor fuit nostri: & benedixit nobis.

Pan pámiętał ná nas: y błogosławił nam.

Benedixit domui Israël: benedixit domui Aaron.

Błogosłáwił domowi Izráelskiemu: błogosławił domowi Aaronowemu.

Benedixit omnibus qui timent Dominum: pusillis cum majoribus.

Błogosławił wßytkim ktorzy się boją PANA: máłym z więkßymi.

Adijciat Dominus super vos: super vos, & super filios vestros.

Niech przyczyni Pan ná was: ná wás y ná syny wáße.

Benedicti vos à Domino: qui fecit cælum & terram.

Błogosławieni wy od PANA: ktory stworzył niebo y źiemię.

Cælum cæli Domino: terram autem dedit filijs hominum.

Niebo nád niebiosy Panu: á źiemię dał synom człowieczym.

Non mortui laudabunt te Domine: neque omnes qui descendunt in infernum.

Nie umarli będą cię chwalić Pánie: áni wßyscy ktorzy zstępuią do piekłá

Sed nos qui viuimus,

Ale my, ktorzyśmy zy-

benedicimus Domino: ex hoc nunc, & uſque in ſæculum.

wi, błogosławiemy Pánu, od tego czáſu aż ná wieki.

PSALMVS CXIV.

ARGUMENT.

Zámyka w ſobie ten Pſalm dźiękowanie Pánu Bogu, iż raczy wysłuchywac prośby naſzey wybawiác od utrapienia wnętrznego y powierzchownego; prorokuie w nim Dawid, iáko Pan IEZVS miál bydź záwſze wysłuchan od Bogá Oycá ſwego, y o iego zmartwychſtaniu; prágnie tákże zbawienia wiecznego, y nárzeka ná przeſzkody do niego.

DIlexi, quoniam exaudiet Dominus: vocem orationis meæ.

ROzmiłowałem ſię, iż wysłucha PAN głos modlitwy moiey.

Quia inclinauit aurem ſuam mihi: & in diebus meis inuocabo.

Abowiem nákłonił ucha ſwego ku mnie: á we dni moie będę wzywał.

Circumdederunt me dolores mortis: & pericula inferni inuenerunt me.

Ogárnęły mię boleśći śmiertelne: á niebeſpieczeńſtwa piekielne potkały mię.

Tribulationem & dolorem inueni: & nomen Domini inuocaui.

Nálazłem ućisk y boleść: y wzywałem imienia Páńskiego.

O Domine libera animam meam, miſericors

O Panie, wybaw duſzę moię: miłośćiwy Pan, y ſpra-

Dominus & justus: & Deus noster miseretur.

Custodiens parvulos Dominus: humiliatus sũ, & liberauit me.

Conuertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lachrymis: pedes meos à lapsu.

Placebo Domino: in regione viuorum.

spráwiedliwy: á Bog nasz jest litośćiwy.

Pan strzeże malucz-kich: uniżyłem się, á wybawił mię.

Nawroć się duszo moia do odpocznienia twego: ábowiem ći Pan dobrze uczynił.

Bo wyrwał duszę moię od śmierći, oczy moie od płáczu: nogi moie od upadku.

Będę sie podobał Pánu: w kráinie żyiacych.

P S A L M V S CXV.

A R G U M E N T.

Máiąc Dawid upewnienie o swoim zbáwieniu, dźię-kuie Pánu Bogu y opowiáda nam, iż ieżeli prawdźiwie będźiem Páná Bogá wyznawáć y chwalić, á skromnie co ná nas przypadnie wyćierpiemy, wyzwoleni od wszystkiego złego będźiemy, y zbawienie otrzymamy: iáko y on, gdy po ćięszkim à długim prześládowaniu od Saulá, nákoniec Pan Bog go wybawił y o zbawieniu upewnił, zá co tu dźięki oddáie.

Ten Psalm może bydź wielka pociecha tym ktorzy sa w iakim ucisku, á zle dla wiary świętey.

CRedidi, propter quod locutus ſum: ego autem humiliat9 ſum nimis.

Ego dixi in exceſsu meo: omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino: pro omnibus quæ retribuit mihi?

Calicem ſalutaris accipiam: & nomen Domini inuocabo.

Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus: pretioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum ejus.

O Domine, quia ego ſervus tuus: ego ſervus tuus, & filius ancillæ tuæ.

Dirupiſti vincula mea: tibi ſacrificabo hoſtiam laudis: & nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino red-

VWierzyłem, przeto żem mowił: á ja poniżon jeſtem bárdzo.

Iam rzekł w záchwyceniu moim: káżdy człowiek kłamcá.

Coż oddam Pánu: zá wſzytko co mi dobrze uczynił?

Kielich zbáwienia wezmę á imienia Panskiego wzywáć będę.

Sluby moje Panu oddam przed wſzytkim ludem iego: droga przed oblicznoscia Panska śmierć świętych iego.

O Panie, bom ia sługa twoy: iam sługá twoy, y ſyn służebnice twoiey.

Potárgałeś pętá moje: tobie ofiáruię ofiárę chwały: á imienia Páńskiego wzywáć będę.

Sluby moje PANV od-

dam in conspectu omnis populi ejus: in atrijs domus Domini, in medio tui Ierusalem.

oddam przed oczymá wszytkiego ludu iego: w śieniach domu Panskiego, w pośrzodku ciebie o Ieruzalem.

PSALMVS CXVI.

ARGUMENT.

Dźiękuie Dawid Pánu Bogu, że Messyaszá nie tylko Zydom, ále y Poganom, y inszym narodom posłał, pobudzá y nas, ábysmy chwalili Páná Bogá z miłośierdźiá y prawdy iego.

LAudate Dominum omnes Gentes: laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: & veritas Domini manet in æternum.

CHwalćie Páná wszyscy pogánie: chwalćie go wszytkie narody.

Bo się umocniło nád námi miłośierdźie iego: á prawdá Panská trwa ná wieki.

PSALMVS CXVII.

ARGUMENT.

Dawid przetrwawszy swe nieprzyiaćioły, zá Dobrodźieystwá Pánu BOGV dźiękuie, y o Chrystusie prorokuie, iáko miał bydź kámieniem węgielnym, ktory wzgárdzon od Zydow przygodźił się ná węgieł, gdy spoił dwie śćienie, to iest lud żydowski y pogáński: opowiáda iáka po-

ćiechę mamy mieć z tego złaczenia: á iż Pan IEZVS złaczywszy Bostwo swoie z człowieczeństwem, odkupił narod ludzki, zá to go chwalić mamy.

W tym Psalmie wychwalá lud wierny, dobroć y miłośierdźie Boże, toż czyni y káżdy monarchá Chrześćiáński po odnieśionym zwycięstwie z nieprzyiaćioł.

CONfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Dicat nunc Israël quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in sæculũ misericordia ejus.

De tribulatione inuocaui Dominum: & exaudiuit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adjutor:

WYznawayćie PANA bo dobry: ná wieki miłośierdźie iego.

Niechay teraz mowi Izráel, że dobry: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Niechay teraz mowi dom Aaronow: że na wieki miłosierdźie iego.

Niechay teraz mowią ktorzy śie boią Páná: że ná wieki miłośierdźie iego.

Z ućisku wzywałem Páná: y wysłuchał mię ná przestrzeństwie Pan.

Pan pomocnikiem moim: nie będę śie bał coby mi uczynił człowiek.

Pan pomocnikiem moim:

& ego despiciam inimicos meos.	im: á ia wzgardzę nieprzyjaćioły moie.
Bonum est confidere in Domino: quàm confidere in homine.	Lepiey iest ufáć w Pánu: niźli ufáć w człowieku.
Bonum est sperare in Domino: quàm sperare in principibus.	Lepiey iest mieć nádźieię w Panu: niźli mieć nadźieię w xiążętách.
Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini, quia ultus sum in eos.	Wszytkie narody obtoczyły mię: á w imię Pańskie pośćiłe się nád nimi.
Circumdantes circumdederunt me: & in nomine Domini, quia ultus sum in eos.	Obstąpiwszy ogárnęli mię: á w imię Panskie pomśćiłem się nád niemi.
Circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini, quia ultus sum in eos.	Obstąpili mię iako psczoły, y rozpaliły się iáko ogień w ćierniu: á w imię Pańskie pomśćiłem się nád niemi.
Impulsus euersus sum ut caderem: & Dominus suscepit me.	Potrącony wywroćiłem się, ábym upadł: á Pán wspomogł mię.
Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factûs est mihi in salutem.	Moc moiá y chwałá moia Pan: y stał mi się zbáwieniem.
Vox exultationis & sa-	Głos wesela y zbáwienia w przy-

lutis: in tabernaculis juſtorum.

w przybytkách ſpráwiedliwych.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me: dextera Domini fecit virtutem.

Práwicá Pāska uczyniłá moc: práwicá Panska wywyżſzyłá mię: práwicá Pāska dokazáłá mocy.

Non moriar, ſed vivam: & narrabo opera Domini.

Nie umrę, ale będę żył: y będę opowiádał ſpráwy Páńskie.

Caſtigans caſtigavit me Dominus: & morti non tradidit me.

Karząc karał mię Pan: á nie zdał mię ná śmierć.

Aperite mihi portas juſtitiæ, ingreſsus in eas confitebor Domino: hæc porta Domini, juſti intrabunt in eam.

Otworzćie mi bramy ſpráwiedliwośći, wſzedſzy w nie będę Pánu wyznawał: tá bramá Páńska, ſpráwiedliwi przez nię będą wchodźić.

Confitebor tibi, quoniam exaudiſti me: & factus es mihi in ſalutem.

Będęć wyznawał żeś mię wysłuchał: y ſtałeś mi ſię zbáwieniem.

Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes: hic factus eſt in caput anguli.

Kámień ktory odrzućili budujący: ten ſię ſtał głową węgłá.

A Domino factum eſt iſtud: & eſt mirabile in oculis noſtris.

Od Páná ſię to ſtáło: á ieſt dźiwno w oczách náſzych.

Hæc est dies, quam fecit Dominus: exultemus, & lætemur in ea.

O Domi..e salvum me fac, o Domine benè prosperare: benedictus qui venit in nomine Domini.

Benediximus vobis de domo Domini: Deus Dominus, & illuxit nobis.

Constituite diem solemnem in condensis: usque ad cornu altaris.

Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Ten iest dźień, ktory uczynił Pan: ráduymy się y weselmy się weń.

O Pánie zbaw mię: o Pánie zdarz dobrze: błogosłáwiony ktory przychodźi wImię Páńskie.

Błogosłáwiliśmy wam zdomu Panskiego: Bog Pan y oświećił nas.

Postánowćie dźien uroczysty wgęstwie: áż do rogu ołtárzá.

Bog moy iesteś ty, y wyznawáćći będę: Bog moy iesteś ty, y wywyższáć ćię będę.

Będęć wyznawał iżes mię wysłuchał: y stałeś mi się zbáwieniem.

Wyznawayćie Panu, bo dobry: bo ná wieki miłośierdźie iego.

PSALMUS CXVIII.

ARGUMENT

Psalm ten iest ze wszystkich náydłuższy, dlá tego rozdźie-

dźielony w pacierzach kapłanskich ná Primę, Tercyą, Sexte y Nonę, cały iest o przykazániu Bożym, ktore Dawid názywa práwem, prawdą, sprawiedliwośćią, sporządzeniem, mową, słowem, świadectwem, wyrzeczeniem, sądem, drogą szeroką, y sprawiedliwośćią, biorąc te Tytuły z własności y skutkow iego. Idźie ten Psalm wedle obiecadłá Zydowskiego ná każdą literę kłádąc ośm Wierszow. Napisałgo Dawid áby był śpiewany ná ten czás, kiedy Arkę Páńską z Zamku Syonu do kośćiołá Salomoná miáno prowadźić 3. Reg. 8. v. 2. Paral. 7. álbo żeby był śpiewany, gdy trzy kroć ná rok, lud sie do kośćiołá zchodźił. Chwali w nim Przykazánia Boże, pobudza áby ie sobie wierni bárdzo poważáli y one chowáli. Zada od Páná, żeby w nim wszyscy byli dobrze ćwiczeni, á ći co ie przestępuią, áby byli zniszczeni y zágubieni. Sam pałáiacy miłośćią Boską z prawego sercá pragnie żeby dobrze mogł życ y niepokalanie; á iz sam z śiebie tego dokazáć nie może dla ludzkiey krewkośći, słabośći y pokus diabelskich, przeto we wszystkim tym Psalmie prośi Páná Bogá, áby zakon Boży y przykazania iego mogł wyrozumieć y w nim bydź ćwiczonym.

Beati imaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Błogosłáwieni niepokaláni w drodze: ktorzy chodzą w zakonie Pańskim.

Beati qui scrutantur testimonia ejus: in toto

Błogosłáwieni, ktorzy się pilno pytáią o świádect-

corde exquirunt eum. decıwách iego: ſzukáia go ze wſzytkiego ſercá.

Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs ejus ambulaverunt. Nie chodźili bowiem w drogách iego: ktorzy niepráwość czynią.

Tu mandaſti: mandata tua cuſtodiri nimis. Tyś roskazáł: áby przykazánia twego ſtrzeżono bárdzo.

Vtinam dirigantur viæ meæ: ad cuſtodiendas juſtificationes tuas. Day Boże áby ſię proſtowáły drogi moie: ku ſtrzeżeniu uſpráwiedliwieniow twoich.

Tunc non confundar: cùm perſpexero in omnibus mandatis tuis. Tedy ſię nic nie záwſtydzę: gdy weyrzę we wßytkie rozkazánia twoie.

Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iuſtitiæ tuæ. Wyznáwáćći będę w proſtośći ſercá: przeto żē ſię náuczył ſądow ſpráwiedliwośći twoiey.

Juſtificationes tuas cuſtodiam: non me derelinquas usquequoque. Spráwiedliwośći twoich będę ſtrzedź: nie opuſzczay mię do końcá.

IN quo corrigit adoleſcentior viam ſuam? in cuſtodiendo ſermones tuos. CZymże popráwia młody człowiek drogi ſwoiey? gdy záchowa mowy twoie.

In toto corde meo ex- Ze wſzytkiego ſercá me-

quiſivi te: ne repellas me à mandatis tuis.

mego ſzukałem ćiebie: nie odpędzay mię od mándatow twoich.

In corde meo abſcondi eloquia tua: ut non peccem tibi.

Wſercu moim skryłem słowá twoie: ábych nie zgrzeſzył tobie.

Benedictus es Domine: doce me iuſtificationes tuas.

Błogosłáwionyś ieſt Pánie: náucz mię ſpráwiedliwośći twoich.

In labijs meis: pronuntiavi omnia iudicia oris tui.

Wárgámi moimi: opowiadałem wſzytkie ſądy uſt twoich.

In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum: ſicut in omnibus divitijs.

Kochałem ſię w drodze swiádectw twoich, iáko we wſzytkich bogáctwách.

In mandatis tuis exercebor: & conſiderabo vias tuas.

Będę ſię ćwiczył w roskazániách twoich: y przypátrzę ſie drogom twoim.

In juſtificationibus tuis meditabor: non obliviſcar ſermones tuos.

Będę rozmysláł w ſpráwiedliwośćiách twoich: nie zápomnię mow twoich.

RETribue ſervo tuo, vivifica me: & cuſtodiam ſermones tuos.

VCzyń dobrze słudze twemu, ożyw mię, á będę ſtrzegł mow twoich.

Odsłon

Revela oculos meos: & conſiderabo mirabilia de lege tua.

Odsłoń oczy moie: á przypátrzę ſię cudom zakonu twego.

Incola ego ſum in terra: non abſcondas à me mandata tua.

Ieſtem ia gośćiem ná źiemi: nie kryi przedemną mándatow twoich

Concupivit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas: in omni tempore.

Prágnęłá duſzá moiá, żadác ſpráwiedliwośći twoich: ná káżdy czás.

Increpaſti ſuperbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.

Zgromiłeś pyſzne: przeklęći ktorzy odſtępuia od mándatow twoich.

Aufer à me opprobrium & contemptum: quia teſtimonia tua exquiſivi.

Oddal odemnie pohánbienie y wzgárdę: bom ſię bádał o swiádectwách twoich.

Etenim ſederunt principes, & aduersùm me loquebantur: ſervus autem tuus exercebatur in juſtificationibus tuis.

Bo y xiążęta śiadáli, y przeciwko mnie mowili: ále sługá twoy ćwiczył ſię w ſpráwiedliwośćiách twoich.

Nam & teſtimonia tua meditatio mea eſt: & conſilium meum iuſtificationes tuæ.

Bo y świádectwá twoie ſą rozmyślánie moie: y ſpráwiedliwośći twoie rada moia.

ADhæſit pavimento anima mea: vivifica me

PRzylgnęłá do źiemie duſzá moiá: ożyw

ſecundùm verbum tuum. mię według słowá twego.

Vias meas enuntiavi, & exaudiſti me: doce me juſtificationes tuas.

Drogi moie rospowiedźiałem, y wysłuchałeś mię: náucz mię ſpráwiedliwośći twoich.

Viam juſtificationum tuarum inſtrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

Náucz mię drogi ſpráwiedliwośći twoich: á będę ſię ćwiczył w cudách twoich.

Dormitavit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

Drzymáłá duſzá moiá od tesknice: pośil mię w słowách twoich.

Viam iniquitatis amove à me: & de lege tua miſerere mei.

Drogę nieprawośći oddal odemnie: á w zakonie twoim zmiłuy ſię nádemną.

Viam veritatis elegi: judicia tua non ſum oblitus.

Obrałem drogę prawdy: nie zápomniałem ſądow twoich.

Adhæſi teſtimonijs tuis Domine: noli me confundere.

Przyſtałem do ſądow twoich Panie: nie záwſtydzay mię.

Viam mandatorum tuorum cucurri: cùm dilataſti cor meum.

Bieżałem drogą mándatow twoich: gdyś rozſzerzył ſerce moie.

LEgem pone mihi Domine, viam juſtificationũ

POſtaw mi zakon PANIE drogę ſpráwiedliwo-

tuarum: & exquiram eam ſemper.

Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam: & cuſtodiam illam in toto corde meo.

Deduc me in ſemitam mandatorũ tuorũ: quia ipſam volui.

Inclina cor meum in teſtimonia tua: & non in avaritiam.

Averte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua viuifica me.

Statue ſervo tuo eloquium tuum: in timore tuo.

Amputa opprobrium meum, quod ſuſpicatus ſũ: quia judicia tua jucunda.

Ecce concupivi mandata tua: in æquitate tua vivifica me.

ET veniat ſuper me miſericordia tua Domi-

wośći twoich: á będę iey ſzukał záwſze.

Day mi zrozumienie, á będę ſię bádał zákonu twego: y będę go ſtrzegł ze wſzytkiego ſercá mego.

Prowadź mię ścieszką mándatow twoich: bom iey prágnął.

Nákłoń ſerce moie ku ſwiádectwom twoim: á nie ku łákomſtwu.

Odwroć oczy moie áby nie pátrzáły ná prożność: ożyw mię w drodze twoiey.

Potwierdź słudze twemu wyrok twoy: w boiáźni twoiey.

Odetniy pohãbienie moie, ktoregõ ſię obawiał: ábowiem ſądy twoie ućieſzne.

Otom pożądał mándatow twoich: ożyw mię w ſpráwiedliwośći twoiey.

A Niech ná mię przyidźie Panie miłośier-

ne: ſalutare tuum ſecundùm eloquium tuum.

dźie twoie: zbáwienie twoie według wyroku twego.

Et reſpondebo exprobrantibus mihi verbum: quia ſperavi in ſermonibus tuis.

Y odpowiem tym ktorzy mi urągaią słowo: iżē nádźieię miał w słowách twoich.

Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque: quia in judicijs tuis ſuperſperavi.

A nie odeymuy nigdy z uſt moich słowá prawdy: gdyżē bárzo nádźieię miał w ſądách twoich.

Et cuſtodiam legem tuam ſemper: in ſæculum & in ſæculum ſæculi.

Y będę ſtrzegł zakonu twego záwżdy: ná wieki y na wieki wieku.

Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquiſivi.

Y chodźiłem ná przeſtrzeńſtwie: iżem pilnie ſzukał przykazánia twego.

Et loquebar de teſtimonijs tuis in conſpectu regum: & non confundebar.

Y mowiłem o świádectwách twoich przed oczymá krolow: á nie wſtydźiłem ſię.

Et meditabar in mandatis tuis: quæ dilexi.

Y rozmyślałem w przykazániách twoich: ktorem umiłował.

Et leuavi manus meas ad mandata tua, quæ dilexi: & exercebar in

Y podniosłem ręce ſwe ku mándatō twoim, ktorem umiłował: y ćwiczyłem

justificationibus tuis. łem się w spráwiedliwośćiach twoich.

MEmor esto verbi tui servo tuo: in quo mihi spem dedisti.

POmniy ná słowo twoie słudze twemu: w ktorymeś mi nadźieię uczynił.

Hæc me consolata est in humilitate mea: quia eloquiũ tuũ vivificavit me.

To mię ćieszyło w utrapieniu moim: bo wyrok twoy ożywił mię.

Superbi inique agebant usquequaque: à lege autem tua non declinavi.

Pyßni bárzo niespráwiedliwie czynili: á nie odstąpiłẽ od zakonu twego.

Memor fui judiciorum tuorum à sæculo Domine: & consolatus sum.

Pamiętałem Pánie ná sądy twoie od wieku: y ućieszyłem się.

Defectio tenuit me: pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam.

Mdłość mię zdyimowáłá: dla grzesznikow opuszczáiących zakon twoy.

Cantabiles mihi erant justificationes tuæ: in loco peregrinationis meæ.

Pieśniámi były mi ustáwy twoie: ná mieyscu pielgrzymowánia mego.

Memor fui nocte nominis tui Domine: & custodivi legem tuam.

Pámiętałem w nocy ná imię twoie Panie: y strzegłem práwa twego.

Hæc facta est mihi: quia justificationes tuas exquisivi.

To mi się stáło: iżem pilnie szukał spráwiedliwośći twoich.

POrtio mea Domine: dixi custodire legem tuam.

Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei secundùm eloquium tuum.

Cogitavi vias meas: & converti pedes meos in testimonia tua.

Paratus sum, & non sum turbatus: ut custodiam mandata tua.

Funes peccatorum circumplexi sunt me: & legem tuam non sum oblitus.

Media nocte surgebam ad confitendum tibi: super judicia justificationis tuæ.

Particeps ego sum omnium timentium te: & custodientium mandata tua.

Misericordia tua Domine plena est terra: justi-

CZąstká moiá Panie: obiecałem strzedź zakonu twego.

Prośiłem oblicza twego ze wszytkiego sercá mego: zmiłuy się nádemną według mowy twoiey.

Rozmyślałem drogi moie: á obrácałem nogi moie ku świádectwom twoim.

Iestem gotow, á nie strwożyłem się: ábym strzegł mãdatow twoich.

Powrozy grzesznikow uplotły mię: á nie przepomniałem zakonu twego.

Wstawałem o pułnocy, ábych ći wyznawał:dla sądow spráwiedliwośći twoiey.

Vczęstnikiem ia iestem wszytkich ktorzy sie boią ćiebie: y strzegą przykázánia twego.

Miłośierdźia twego Pánie pełná iest źiemiá: nά-

ficationes tuas doce me.

BOnitatem feciſti cum ſervo tuo Domine: ſecundùm verbum tuum.

Bonitatem, & diſciplinam, & ſcientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

Priusquam humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum cuſtodivi.

Bonus es tu: & in bonitate tua doce me juſtificationes tuas.

Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſuperborum: ego autem in toto corde meo ſcrutabor mandata tua.

Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum: ego verò legem tuam meditatus ſū.

Bonum mihi quia humiliaſti me: ut diſcam juſtificationes tuas.

ucz mię ſpráwiedliwośći twoich.

VCzyniłeś łáskę z sługą twoim PANIE: według słowá twoiego.

Náucz mię dobroći, y kárnośći, y umieiętnośći: bom uwierzył mándatom twoim.

Pierwey niżlim był uniżon, iam wykroczył: dla tego ſtrzegłem wyroku twego.

Dobryżeś ty: á według dobrotliwośći twey náucz mię ſpráwiedliwośći twoiey.

Rozmnożyłá ſię nádemną nieprawość pyſznych: á ia ze wſzytkiego sercá będę ſie bádał mándatow twoich.

Zśiádło ſię iáko mleko ſerce ich: á iam rozmyślał w zakonie twoim.

Dobrze ná mię iżeś mię uniżył: ábym ſię náuczył ſpráwiedliwośći twoich.

Bonum mihi lex oris tui: ſuper millia auri & argenti.

MAnus tuæ fecerunt me, & plasmaverunt me: da mihi intellectum, & diſcam mandata tua.

Qui timent te, videbunt me, & lætabuntur: quia in verba tua ſuperſperavi.

Cognovi Domine, quia æquitas judicia tua: & in veritate tua humiliaſti me.

Fiat miſericordia tua ut conſoletur me: ſecundùm eloquium tuum ſervo tuo.

Veniant mihi miſerationes tuæ, & vivam: quia lex tua meditatio mea eſt.

Confundantur ſuperbi, quia injuſtè iniquitatem fecerunt in me: ego au-

Lepſzy mi ieſt zakon uſt twoich: niźli tyśiące złotá y srebrá.

RĘce twoie uczyniły mię, y ulepiły mię: day mi rozum, á náuczę ſię mándatow twoich.

Ktorzy ſię ćiebie boią uyrzą mię, y rozweſelą ſię: iżem bárzo nádźieię miał w słowách twoich.

Poznałem Pánie, że ſpráwiedliwość ſady twoie: á w prawdźie twoiey uniżyłeś mię.

Niechay będźie miłośierdźie twoie áby mię ćieſzyło: według wyroku twego słudze twemu.

Niechay ná mię przyidą litośći twoie, á będę żył: bo zakon twoy ieſt rozmyślánie moie.

Niechay beda záwſtydzeni hárdźi, bo nieſłuſznie nieſpráwiedliwość nádemną

tem exercebor in mandatis tuis.

demną czynili: á ia będę śię ćwiczył w mándatách twoich.

Convertantur mihi timentes te: & qui noverunt testimonia tua.

Niech śię obrocą do mnie ktorzy śię boią ćiebie: y ktorzy znáią świádectwá twoie.

Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis: ut non confundar.

Niech będźie serce moie niepokaláne w spráwiedliwośćiách twoich: ábym śię nie záwstydził.

DEfecit in salutare tuum anima mea: & in verbum tuum supersperavi.

VStáłá duszá moiá prágnąc zbáwienia twego: y miałem nádźieię bárdzo w słowie twoim.

Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes, quando consolaberis me?

Vstáły oczy moie czekáiąc obietńice twoiey: mowiąc: kiedyż mię poćieszysz?

Quia factus sum sicut uter in pruina: justificationes tuas non sum oblitus.

Bom śię stał iáko łagiew skorzána ná mroźie: nie zápomniałem spráwiedliwośći twoich.

Quot sunt dies servi tui? quando facies de persequentibus me judicium?

Wieleż iest dni sługi twego? kiedyż uczynisz z prześládownikow moich spráwiedliwość?

Narraverunt mihi iniqui fabulationes: ſed non ut lex tua.

Omnia mandata tua veritas: iniquè perſecuti ſunt me, adiuva me.

Paulòminùs conſummaverunt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua.

Secundùm miſericordiam tuam vivifica me: & cuſtodiam teſtimonia oris tui.

In æternũ Domine: verbũ tuũ permanet in cælo.

In generationem & generationẽ veritas tua: fundaſti terram, & permanet.

Ordinatione tua perſeverat dies: quoniam omnia ſerviunt tibi.

Niſi quod lex tua meditatio mea eſt: tunc fortè perijſſem in humilitate mea.

Powiádáli mi złośnicy baśni: ále nie iáko twoy zakon.

Wſzytkie przykazánia twoie prawdá: prześládowáli mię nieſpráwiedliwie, rátuy mię.

Bez máłá mię nie dokończyli ná źiemi: á ia nie opuſzczałem mándatow twoich.

Według miłośierdźia twego ożyw mię: á będę ſtrzegł świádectw uſt twoich.

Ná wieki Pánie: słowo twoie trwa ná niebie.

Do rodzáiu y rodzáiu prawdá twoiá: ugruntowałeś źiemię y trwa.

Zrządzenie twoim dźień trwa: ábowiem tobie wſzytko służy.

Iedno że zakon twoy ieſt rozmyślániem moim: tedybym był zginął w uniżeniu ſwoim.

Ná

In æternum non oblivi-
ſcar juſtificationes tuas:
quia in ipſis vivificaſti me.

Tuus ſum ego, ſalvum
me fac: quoniam juſtifi-
cationes tuas exquiſivi.

Me expectaverunt pec-
catores, ut perderent me:
teſtimonia tua intellexi.

Omnis conſummationis
vidi finem: latum man-
datum tuum nimis.

QVomodo dilexi legem
tuam Domine: tota
die meditatio mea eſt.

Super inimicos meos
prudentem me feciſti
mandato tuo: quia in æ-
ternum mihi eſt.

Super omnes docentes
me intellexi: quia teſti-
monia tua meditatio mea
eſt.

Super ſenes intellexi:

Ná wieki nie przepomnię
ſpráwiedliwośći twoich:
boś mię przez nie ożywił.

Twoy ia ieſtem zbawże
mię: bom ſzukáł ſprá-
wiedliwośći twoich.

Na mię czekáli złośni-
cy áby mię zátráćili: zro-
zumiałem świádectwá
twoie.

Wſzelkiey doskonáło-
śći widźiałem koniec:
bárdzo ſzerokie przyka-
zánie twoie.

IAkom ſię rozmiłował
zakonu twego Pánie:
cáły dźień ieſt rozmyślá-
niem moim.

Nád nieprzyiaćioły má-
drym mię uczyniłeś przy-
kazániem twoim: bo
wiecznie ieſt zemną.

Nád wſzytkie uczyćie-
le moie zrozumiałem: bo
świádectwá twoie ſą roz-
myślánie moie.

Nád ſtárcow zrozumia-

quia mandata tua quæsivi.

łem: iżem się dowiádował mándatow twoich.

Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua.

Od wszelákiey złey drogi hámowałem nogi moie: ábym strzegł słow twoich.

A judicijs tuis non declinavi: quia tu legem posuisti mihi.

Nie odstępowałem od sądow twoich: boś ty mnie zakon ustáwił.

Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua: super mel ori meo!

Iáko wdźięczne podniebieniu memu słowá twoie: nád miod ustom moim!

A mandatis tuis intellexi: propterea odivi omnem viam iniquitatis.

Z przykazánia twego zrozumiałem: przetożem miał w nienawiśći wszelką drogę niepráwośći.

Lucerna pedibus meis verbum tuum: & lumen semitis meis.

Pochodnia nogom moim słowo twoie: y świátłość śćieszkom moim.

Iuravi, & statui: custodire judicia justitiæ tuæ.

Przyśiągłem y postánowiłem: strzedz sądow sprawiedliwośći twoiey.

Humiliatus sum usquequaque Domine: vivifica me secundùm verbum tuũ.

Iestem zewsząd uniżony Pánie: ożyw mię według słowá twego.

Voluntaria oris mei be-

Dobrowolne ust moich przyi-

neplacita fac Domine: & judicia tua doce me.

przyimiy wdźięcznie Pánie: á náucz mię sądow twoich.

Anima mea in manibus meis semper: & legem tuam non sum oblitus.

Duszá moiá záwzdy w rękách moich: y nie zápomniałem zakonu twego.

Posuerunt peccatores laqueum mihi: & de mandatis tuis non erravi.

Záſtáwiáli grzeſznicy śidło ná mię: y nie zábłądźiłem od mándatow twoich.

Hæreditate acquisivi testimonia tua in æternum: quia exultatio cordis mei sunt.

Doſtałem dźiedźictwē świádectw twoich ná wieki: bo ſą rádośćią sercá mego.

Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum: propter retributionem.

Nákłoniłem sercá swego, ábym czynił ſpráwiedliwośći twoie ná wieki: dla odpłáty.

INiquos odio habui: & legem tuam dilexi.

ZŁośniki miałē w nienawiśći: y rozmiłowałem ſie zakonu twego.

Adjutor & susceptor meus es tu: & in verbum tuum supersperavi.

Pomoćnik y obrońcá moy ieſteś ty: á iam bárdzo nádźieię miał w słowie twoim.

Declinate à me mali

Odſtąpćie odemnie złośni-

gni: & ſcrutabor mandata DEI mei.

ſnicy: á będę ſię wywiádował mándatow Bogá mego.

Suſcipe me ſecundùm eloquium tuum, & vivam: & non confundas me ab expectatione mea.

Broń mię według wyroku twego, y ńiechay żyię: á nie záwſtydzay mię w oczekiwániu moim.

Adjuva me, & ſalvus ero: & meditabor in juſtificationibus tuis ſemper.

Wſpomoż mię á zbáwion będę: y będę rozmyślał w ſpráwiedliwośćiách twoich záwżdy.

Spreviſti omnes diſcedentes à judicijs tuis: quia injuſta cogitatio eorum.

Wzgárdźiłeś wſzytkie odſtępuiące od ſądow twoich: bo nieprawa myśl ich.

Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ: ideo dilexi teſtimonia tua.

Poczytałem zá przeſtępce wſzytkie grzeſzniki źiemie: przetożem umiłował świádectwá twoie.

Confige timore tuo carnes meas: à judicijs enim tuis timui.

Przebiy boiáźnią twoią ćiáło moie: bom ſię bał ſądow twoich.

FEci judicium & juſtitiam: non tradas me calumniantibus me.

CZyniłem ſąd y ſpráwiedliwość: nie day mię potwarcom moim.

Suſcipe ſervum tuum

Przymiy ſługę twego ku do-

in bonum: non calumnientur me superbi.

Oculi mei defecerunt in salutare tuum: & in eloquium justitiæ tuæ.

Fac cum servo tuo secundùm misericordiam tuam: & justificationes tuas doce me.

Servus tuus sum ego: da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Tempus faciendi Domine: dissipaverunt legẽ tuã.

Ideo dilexi mandata tua: super aurum & topazion.

Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea.

Declaratio sermonum

dobremu: niech mię nie potwarzáią hárdzi.

Oczy moie ustały prágnąc zbáwienia twego: y wyrokow spráwiedliwośći twoiey.

Vczyń z sługą twym według miłośierdźia twego: á náucz mię spráwiedliwośći twoich.

Sługá twoy ia iestem: day mi rozumienie, ábym umiał świádectwá twoie.

Czás czynić Pánie: rozmiotáli zakon twoy.

Przetożem umiłował mandata twoie, nád złoto, y nád topázi[illegible].

Dla tegoż według wszytkich mándatow twoich sprawowałem się: wszelką drogę nieprawą miałem w nienawiśći.

DZiwne świádectwá twoie: przetoż się ich wywiádowáłá duszá moiá.

Wykład słow twoich oświe-

tuorum illuminat: & intellectum dat parvulis.

oświeca: y dáie wyrozumienie máluczkim.

Os meum aperui, & attraxi ſpiritum: quia mandata tua deſiderabam.

Otworzyłem uſtá moie, y wźiąłem w śię duchá: iżem prágnął przykazánia twego.

Aſpice in me, & miſerere mei: ſecundùm judicium diligentium nomen tuum.

Weyrzyi ná mię á zmiłuy ſię nádemną: według ſądu miłuiących imię twoie.

Greſsus meos dirige ſecundùm eloquium tuum: & non dominetur mei omnis injuſtitia.

Kroki moie proſtuy według słowá twego: á niech nádemną żadna nieſpráwiedliwość nie pánuie.

Redime me à calumnijs hominum: ut cuſtodiam mandata tua.

Wykup mię od potwarzy ludźi: y będę ſtrzegł mándatow twoich.

Faciem tuam illumina ſuper ſervum tuum: & doce me juſtificationes tuas.

Oblicze twe rozświeć nád sługą twoim: á náucz mię ſpráwiedliwośći twoich.

Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia nõ cuſtodierunt legem tuam.

Strumienie łez wypuśćiły oczy moie: iż ńie ſtrzegły zakonu twego.

JVſtus es Domine: & rectum judicium tuum.

SPráwiedliwyś ieſt Páńie: y ſąd twoy práwy.

Mandâſti juſtitiam teſtimonia tua: & veritatem tuam nimis.

Przykazałeś ſpráwiedliwość świádectwá twoie: y prawdę twoię bárdzo.

Tabeſcere me fecit zelus meus: quia obliti ſunt verba tua inimici mei.

Wyſuſzyłá mię zapálczywość moiá: iż zápomnieli słow twoich nieprzyiaćiele moi.

Ignitum eloquium tuum vehementer: & ſervus tuus dilexit illud.

Ogniſte bárdzo słowo twoie: á sługá twoy rozmiłował ſię go.

Adoleſcentulus ſum ego, & contemptus: juſtificationes tuas non ſum oblitus.

Młodźieniaſzkiem ieſtem ia, y wzgárdzonym: nie zápomniałem ſpráwiedliwośći twoich.

Iuſtitia tua, juſtitia in æternum: & lex tua veritas.

Sprawiedliwość twoia, ſpráwiedliwość ná wieki: á zakon twoy prawdá.

Tribulatio & anguſtia invenerunt me: mandata tua meditatio mea eſt.

Vćisk y utrápienie ogarnęły mię: mándaty twoie ſą rozmyślániem moim.

Æquitas teſtimonia tua in æternum: intellectum da mihi, & vivam.

Sprawiedliwość świádectwá twoie ná wieki: day mi rozum, á żyć będę.

CLamavi in toto corde meo, exaudi me Do-

WOłałem ze wſzytkiego ſercá mego, wy-

mine: justificationes tuas requiram.

Clamavi ad te, salvum me fac: ut custodiam mandata tua.

Præveni in maturitate, & clamavi: quia in verba tua supersperavi.

Prævenerunt oculi mei ad te diluculo: ut meditarer eloquia tua.

Vocem meam audi secundùm misericordiam tuam Domine: & secundùm judicium tuum vivifica me.

Appropinquaverunt persequentes me iniquitati: à lege autem tua longè facti sunt.

Prope es tu Domine: & omnes viæ tuæ veritas.

Initio cognovi de testi-

wysłuchay mię Pánie: będę się dowiádował sprawiedliwośći twoich.

Wołałem ktobie, zbaw mię: ábym strzegł mándatow twoich.

Vprzedźiłem bárdzo ráno y wołałem: iżem bárdzo nádźieię miał w słowach twoich.

Vprzedzáły oczy moie do ćiebie ná świtániu: ábym rozmyślał słowá twoie.

Vsłysz głos moy Pánie, według miłośierdźia twego: á według sądu twego ożywiay mię.

Przybliżyli się prześládownicy moi ku nieprawośći: á oddalili się od zakonu twego.

Bliskoś ty ieſt Pánie: á wszytkie drogi twoie práwdá.

Z początku poznałem świá-

monijs tuis: quia in æternum fundâsti ea.

Vide humilitatem meam, & eripe me: quia legem tuam non sum oblitus.

Iudica judicium meum,& redime me: propter eloquium tuũ vivifica me.

Longe à peccatoribus salus: quia justificationes tuas non exquisiêrunt.

Misericordiæ tuæ multæ Domine: secundùm judicium tuũ vivifica me.

Multi qui persequuntur me, & tribulant me: à testimonijs tuis non declinavi.

Vidi prævaricantes, & tabescebam: quia eloquia tua non custodiêrunt.

Vide quoniam mandata tua dilexi Domine: in misericordia tua vivifica me.

świádectwá twoie: że ná wieki ugruntowałeś ie.

OBacz uniżenie moie, á wyrwiy mię: bowiem nie zápomniáłem zakonu twego.

Osądź sąd moy, á odkup mię: dla słowá twego ożyw mię.

Dáleko od grzesznikow zbáwienie: bo spráwiedliwośći twoich nie szukáli.

Litośći twoie mnogie Pánie: ożyw mię według sądu twego.

Wiele tych ktorzy mię prześláduią, y trapią mię: nie uchyliłem się od świádectw twoich.

Widźiałem przestępcę á schnałem: że nie strzegli wyrokow twoich.

Obacz żem umiłował mándaty twoie Pánie: ożyw mię według miłośierdźia twego.

Principium verborum tuorum veritas: in æternum omnia judicia justitiæ tuæ.	Początek słow twoich prawdá: ná wieki wszytkie sądy spráwiedliwośći twoiey.
PRincipes persecuti sũt me gratìs: & à verbis tuis formidavit cor meum.	XIążęta prześládowáły mię niewinnie: á słow twoich bało się serce moie.
Lætabor ego super eloquia tua: sicut qui invenit spolia multa.	Będę się ia weselił w wyrokách twoich: iáko ktory ználazł korzyśći wiele.
Iniquitatem odio habui, & abominatus sum: legem autem tuam dilexi.	Nienawidźiałem niepráwośći, y brzydźiłẽ się: á zakon twoy umiłowałem.
Septies in die laudem dixi tibi: super judicia justitiæ tuæ.	Siedmkroć przez dźień chwałę tobie dawałem: dla sądow spráwiedliwośći twoiey.
Pax multa diligentibus legem tuam: & non est illis scandalum.	Pokoy wielki tym ktorzy zakon twoy miłuią: á nie máią obráżenia.
Expectabam salutare tuum Domine: & mandata tua dilexi.	Oczekiwałem zbáwienia twego Pánie: á mándaty twoie umiłowałem.
Custodivit anima mea testimonia tua: & dilexit ea vehementer.	Strzegła duszá moiá świádectw twoich: y umiłowałá ie bárdzo.

Cho-

Servavi mandata tua, & teſtimonia tua: quia omnes viæ meæ in conſpectu tuo.

Chowałem mándaty twoie, y świádectwá twoie: bo wſzytkie drogi moie przed oczymá twemi.

APpropinquet deprecatio mea in conſpectu tuo Domine: juxta eloquium tuum da mihi intellectum.

NIechay ſię przybliży Pánie, przed cię proſbá moiá: według słowá twego day mi zrozumienie.

Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo: ſecundùm eloquium tuum eripe me.

Niechay modlitwá moiá wnidźie przed oblicznośćtwoię: wyrwiy mię według mowy twoiey.

Eructabunt labia mea hymnum: cùm docueris me juſtificationes tuas.

Będą wydawáć wárgi moie chwałę: gdy mię náuczyſz ſpráwiedliwośći twoich.

Pronuntiabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua æquitas.

Będźie opowiádał ięzyk moy wyroki twoie: bo wſzytkie mándaty twoie práwość.

Fiat manus tua, ut ſalvet me: quoniam mandata tua elegi.

Niech będźie ręká twoiá, áby mię zbáwiłá: bom obrał mándaty twoie.

Concupivi ſalutare tuum Domine: & lex tua meditatio mea eſt.

Prágnałē zbáwienia twego Pánie: á zakon twoy ieſt rozmyślánie moie.

Vivet anima mea, & laudabit te: & judicia tua adjuvabunt me.

Będźie żyć duszá moiá, y będźie ćię chwalić: á sądy twe pomagáć mi będą.

Erravi sicut ovis quæ perijt: quære servum tuum, quia mandata tua non sum oblitus.

Zbładźiłem iáko owcá ktora zginęłá: szukay sługi twego bom nie zápomniał przykazánia twego.

PSALMVS CXIX.

ARGUMENT.

Psalmy te są gráduálne álbo stopniowe, á tych iest piętnaśćie; nazywáia się pieśniami wstępowánia, częśćia dlá tego iż ie napisał Dawid, áby gdy Arkę Páńską po piętnastu stopniách do Kośćiołá nieśiono, ná káżdym stopniu ieden z nich śpiewano! częśćia też y dlá tego, iż te Psalmy opisuia wstępowánie Dawidowe z grzechu do łáski y przyiaźńi Bożey z przesládowánia do pokoiu! álbo ludu Izráelskiego z Egiptu, lubo z Bábilonu do źiemie obiecaney! wszystkie wyráżáia prágnienie człowieká tesknia cego sobie ná tym padole płáczu y z niebespieczeństwá tego świátá do niebieskiey y wieczney wzdycháiacego Oyczyzny.

Mogą śię tákże tłumáczyć według pospolitego rozumienia o powroceniu ludu z Babilonu z Zorobábelem, y Neemiászem, ktore iest opisane w księgách Esdry! Iednak

Iednák łácno ie może káżdy stosowáć do wybawienia z niewoli tego żywotá y záprowadzenia do wieczney Oyczyżny.

W tym Psalmie modli się Dawid w osobie spráwiedliwego człowieká, áby go Pan Bog wybáwić raczył od ięzykow zdrádliwych, y nárzeká iż się mieszkánie iego przedłużyło.

AD Dominum cùm tribularer clamavi: & exaudivit me.

Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatorijs.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus:

WOłałem do Pána, gdym był utrapiony: y wysłuchał mię.

Pánie wyzwol duszę moię od ust nieprawych: y od ięzyká zdrádliwego.

Coć może bydź dáno, ábo coć może bydź przyłożono: do ięzyka zdrádliwego?

Strzały mocarzowe ostre: z węglem pustoszacym.

Ah mnie, że się mieszkánie moie przedłużyło mieszkałem z obywátelmi Cedar: długo przebywáłá duszá moiá.

Z tymi ktorzy nienawidzą pokoiu, byłem spokoy-

cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

koyny: gdym mowił z nimi, prześládowáli mię bez przyczyny.

PSALMVS CXX.

ARGUMENT.

Cieszy tu Dawid wstępuiacych do Ieruzálem, obiecuiac im obronę Boża; opowiada, iáko człowiek spráwiedliwy żadáiacy widźieć Páná Bogá, znizkad inad nie ma pocieszenia, áni go mieć prágnie, tylko od sámego Páná Bogá, od ktorego strzeżony bywa we dnie y w nocy.

LEvavi oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi.

POdnośiłem oczy moie ná gory: zkąd mi przyidźie pomoc.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum & terram.

Pomoc moiá od Pána: ktory stworzył niebo y źiemię.

Non det in commotionem pedem tuum: nequè dormitet, qui custodit te.

Niech nie da záchwiać się nodze twoiey: y niech się nie zdrzymie ktory ćię strzeże.

Ecce non dormitabit, nequè dormiet: qui custodit Israël.

Oto się nie zdrzymie áni záśnie: ktory strzeże Izráela.

Dominus custodit te, Dominus protectio tua: super manũ dexteram tuã.

Pan ćię strzeże, Pán obroná twoiá: po práwey ręce twoiey.

Per diem sol non uret te: neque luna per noctem.

Nie upali ćię słońce we dnie: áni mieśiąc w nocy.

Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.

Pan ćie strzeże od wszego złego: Pan niech strzeże dusze twoiey.

Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum: ex hoc nunc, & usque in sæculum.

Pan niech strzeże wesćia twego, y wyśćia twego: od tąd y áż ná wieki.

PSALMVS CXXI.

ARGUMENT.

Rádość ludu wrácáiącego się, do Ieruzálem pokázuie nam tu Prorok. Y iáko prawdźiwe wesele człowieká spráwiedliwego iest w rozmyślániu mieszkánia niebieskiego, y że tego sámego żądać mamy, co iest potrzebnego ku ośiągnieniu wiecżnego pokoiu; upomina nás, ábyśmy wdźięczni byli dobrodźieystw Páńskich, y żebyśmy w zgodźie, w pokoiu, á w społeczney iedności z sobą żyli, chwaląc iednomyślnie Páná Bogá nászego.

LÆtatus sum in his, quæ dicta sunt mihi: in Domum Domini ibimus.

WEseliłem się z tego co mi powiedźiano: poydźiemy do domu Páńskiego.

Stantes erant pedes nostri: in atrijs tuis Ierusalem.

Stawáły nogi násze: w śieniách twoich Ieruzálem.

Ierusalem, quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipsum.

Ieruzálem, ktore się buduie iako miasto: ktorego uczestnictwo społeczne.

Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israël ad confitendum nomini Domini.

Bo tám wstępowáły pokolenia, pokolenia Páńskie: świádectwo Izráela ku wyznawániu imieniu Páńskiemu.

Quia illic sederunt sedes in judicio: sedes super domum David.

Bo tám postáwione są stolice ná sąd: stolice w domu Dawidowym.

Rogate, quæ ad pacem sunt Ierusalem: & abundantia diligentibus te.

Prośćie, co iest ku pokoiowi Ieruzálem: á dostátek tym, ktorzy ćię miłuią.

Fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.

Niechay będźie pokoy w mocy twoiey: á dostátek w báſztach twoich.

Propter fratres meos, & proximos meos: loquebar pacem de te.

Dla bráci moich y bliźnich moich: mowiłem pokoy o tobie.

Propter domum Domini Dei nostri: quæsivi bona tibi.

Dla Domu Páná Bogá naszego: szukałem dobrá tobie.

PSAL-

PSALMVS CXXII.

ARGUMENT.

Modlitwa wrácáiacych śię do Ieruzálem; tu Prorok w osobie smutnego y ućiśnionego człowieká podnośi oczy swe ku Pánu Bogu, żadáiac miłośierdźia y wspomożenia iego przećiwko tym, ktorzy go naygrawáia y kośćioł święty; prośi, ábygo brońić ráczył od prześládowcow y bluźńiercow.

AD te levavi oculos meos: qui habitas in cælis.

Ecce ſicut oculi ſervorum: in manibus dominorum ſuorum.

Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ: ita oculi noſtri ad Dominum Deum noſtrum, donec miſereatur noſtri.

Miſerere noſtri Domine, miſerere noſtri: quia multùm repleti ſumus deſpectione.

Quia multùm repleta eſt anima noſtra: opprobrium abundantibus & deſpectio ſuperbis.

K Tobie podnośiłem oczy moie: ktory mieszkaſz w niebieśiech.

Oto iáko oczy sług: w rękách pánow ſwoich.

Iáko oczy służebńice w rękách pániey ſwoiey: ták oczy náſze do Páná Bogá náſzego, áż ſię zmiłuie nád námi.

Zmiłuy ſię nád námi Pánie, zmiłuy ſię nád námi: boſmy bárdzo nápełnieni wzgárdą.

Bo ieſt bárdzo nápełniona duſá náſzá: pośmiewiskiem bogátych y wzgárdą pyſznych.

PSALMUS CXXIII.

ARGUMENT.

Opisuie w tym Psalmie Dawid wesele po utrápieniu, ktore Zydźi w niewoli, y potym kośćioł buduiac ponośili, y w osobie ich dźiękuie zá wyzwolenie z ucisków y z niebespieczeństwá, y utrápienia; ktore wybáwienie sámemu Pánu Bogu przypisuie.

Nisi quia Dominus erat in nobis, dicat nunc Isrаël: nisi quia Dominus erat in nobis.

Jedno że Pan był z námi, niech teraz powie Izráel: iedno że Pan był z námi.

Cùm exurgerent homines in nos: fortè vivos deglutîssent nos.

Gdy ná nas ludźie powstáli: snadźby nas byli żywo pożárli.

Cùm irasceretur furor eorum in nos: forsitan aqua absorbuisset nos.

Gdy się gniewáła zapálczywość ich przećiwko nam: snadźby nas byłá wodá zátopiłá.

Torrentem pertransivit anima nostra: forsitan pertransîsset anima nostra aquam intolerabilem.

Strumien przeszłá duszá nászá: snadźby byłá przeszła duszá nászá wodę nieprzebytą.

Benedictus Dominus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

Błogosłáwiony Pan: ktory nas nie dał w záchwycenie zębom ich.

Anima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venantium.

Duszá nászá iáko wrobl wyrwána iest: z śidłá łowiących. Sidło

Laqueus contritus est: & nos liberati sumus.

Sidło się potárgáło: á myśmy wybáwieni.

Adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cælum & terram.

Wspomożenie náſze w imięniu Páńskim: ktory ſtworzył niebo y źiemię.

PSALMVS CXXIV.

ARGUMENT.

Vpomina Dawid Zydow z niewoli wychodzacych, áby ufáli w Pánu, upewniaiac, że Bog nie dopuśći tym upaść, ktorzy w nim ufność ſwoię pokłádaia, bo ich ſam ſtrzeże y broni.

QVi confidunt in Domino, ſicut mons Sion: non commovebitur in æternum, qui habitat in Ierusalem.

KTorzy ufáia w Pánu, iáko gorá Syon: nie poruſzy ſię ná wieki, ktory mieſzka w Ieruzálem.

Montes in circuitu ejus: & Dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc, & usqué in sæculum.

Gory około niego: á Pan około ludu ſwego, od tad y áż ná wieki.

Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum ſuper ſortem justorum: ut non extendant justi ad iniquitatem manus ſuas.

Bo nie zoſtáwi Pan laski grzeſznikow nád dźiedźictwē ſpráwiedliwych: áby ſpráwiedliwi nie śćiagnęli ręki ſwey ku nieſpráwiedliwośći.

Benefac Domine bonis: & rectis corde.

Czyń dobrze Pánie dobrym: y tym ktorzy są práwego sercá.

Declinantes autem in obligationes, adducet Dominus cum operantibus iniquitatem: pax super Israël.

Ale te ktorzy ustępuią zá obwiązkámi, powiedźie Pan z dźiáłáiącymi niepráwość: pokoy nád Izráelem.

PSALMVS CXXV.

ARGUMENT.

Wesele wracáiących się z niewoli Babilońskiey! Esdræ 1. *Mowi tu Dawid w osobie tych, ktorzy miłośierdźiem Bożym są wybáwieni z niewoli grzechowey, y dźiękuie zá to dobrodźieystwo.*

IN convertendo Dominus captivitatem Sion: facti sumus sicut consolati.

GDy Pan náwrocił niewolą Syon: stáliśmy się iáko poćieszeni.

Tunc repletum est gaudio os nostrum: & lingva nostra exultatione.

Tedy się nápełniły weselem ustá násze: á ięzyk nász rádośćią.

Tunc dicent inter gentes: Magnificavit Dominus facere cum eis.

Tedy mowić będą między národy: Wielmożne rzeczy uczynił Pan z niemi.

Magnificavit Dominus facere nobiscum: facti sumus lætantes.

Wielmożne rzeczy Pan uczynił z námi: staliśmy się weseli.

Converte Domine captivitatem noſtram: ſicut torrens in Auſtro.

Náwroćże Pánie poymánie náſze; iáko ſtrumień ná południe.

Qui ſeminant in lachrymis: in exultatione metent.

Ktorzy śieią ze łzámi: będą żąć z rádośćią.

Euntes ibant, & flebant: mittentes ſemina ſua.

Idąc ſzli y płákáli: rozśiewáiąc náśienia ſwoie.

Venientes autem venient cum exultatione: portantes manipulos ſuos.

Ale wrácáiąc ſię przyidą z weſelem: nioſąc ſnopy ſwoie.

PSALMVS CXXVI.

ARGUMENT.

Mowi tu Prorok o mocney wierze, iż żaden nie może bydź zbáwion, iedno przez wiárę Páná Iezuſowę dobremi uczynkámi ozdobioną, uczy nás tákże ábyśmy zbáwienia náſzego nie przypiſowáli mocy ſwey, álbo uczynkom dobrym, ále ſámego Páná Bogá, bez ktorego pomocy, áni ſię poczyna, ani ſię kończy, áni trwáć może żádna rzecż dobra.

Niſi Dominus ædificaverit domum: in vanum laboraverunt, qui ædificant eam.

IEśli Pan nie zbuduie domu: prożno prácowáli, ktorzy go buduią.

Niſi Dominus cuſto-

Iеśli Pan nie będźie ſtrzegł

diêrit civitatem: frustrà vigilat qui custodit eam.	strzegł miástá, prożno czuie ktory go strzeże.
Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.	Prożno maćie przededniem wstáwáć: wstańćie skoro uśiądźiećie, ktorzy pożywaćie chlebá boleśći.
Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hæreditas Domini, filij merces, fructus ventris.	Gdy da miłym swym spánie: oto dźiedźictwo Páńskie, synowie zapłátá, owoc żywotá.
Sicut sagittæ in manu potentis: ita filij excussorum.	Iáko strzały w ręku mocarzá: ták synowie utrápionych.
Beatus vir, qui implevit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cùm loquetur inimicis suis in porta.	Błogosławiony człowiek ktory nápełnił żądza swoię z nich: nie záwstydźi się, kiedy będźie mowił z nieprzyiaćiołmi swymi w bramie.

PSALMVS CXXVII.

ARGUMENT.

Błogosłáwieństwo starozakonne dane sługom Bożym, ktorzy záwsze chodzą drogámi przykazánia iego, wylicza niektore dobrá im od Páná Bogá dane, żądaiąc áby wieczney rádośći dostali.

Bło-

BEati om̃nes qui timent Dominum: qui ambulant in vijs ejus.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & benè tibi erit.

Vxor tua ſicut vitis abundans: in lateribus domus tuæ.

Filij tui ſicut novellæ olivarum: in circuitu menſæ tuæ.

Ecce ſic benedicetur homo: qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Ieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum: pacem ſuper Iſraël.

BŁogosłáwieni wſzyſcy ktorzy ſię boią Pána: ktorzy chodzą drogámi iego.

Prace rąk twoich że pożywáć będźieſz: ſczęśliwyś ieſt, y dobrze ſię mieć będźieſz.

Zoná twoiá iáko winna máćicá: płodna w kąćiech domu twego.

Synowie twoi iáko látorosłki oliwne: około ſtołu twego.

Oto ták ubłogosłáwion będźie człowiek: ktory ſię boi Pána.

Niechżeć błogosłáwi Pan z Syonu: y ogladay dobrá Ieruzálem po wſzytkie dni żywotá twego.

Y oglądáy ſyny ſynow twoich: pokoy nád Izráelem.

PSALMVS CXXVIII.

ARGUMENT.

Opisuie Dawid co lud w niewoli Babilońskiey ćierpiał, y upomina Kośćioł Boży y ludźi ućis..ionych, áby skromnie znośili swe prześládowniki: powiadáiac, iż przyidźie ten czás, kiedy Pán Bog zetrze szyię tych prześládowcow, ktorzy iáko tráwa bez władzy zágina.

SÆpè expugnaverunt me à juventute mea: dicat nunc Israël:

Sæpè expugnaverunt me à juventute mea: etenim non potuerunt mihi.

Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores: prolongaverunt iniquitatem suam.

Dominus justus concidit cervices peccatorum: confundantur & convertantur retrorsum omnes, qui oderunr Sion.

Fiant sicut fœnum tectorum: quod priusquam evellatur, exaruit.

De quo non implevit

CZęsto walczyli ná mię od młodośći moiey: niech teraz powie Izráël:

Często walczyli ná mię od młodośći moiey: wszákże mię nie przemogli.

Ná grzbiećie moim budowáli grzesznicy: przedłużáli niepráwość swoię.

Pan sprawiedliwy ućiął szyię grzesznikow: niech będą záwstydzeni y názad obroceni wszyscy, ktorzy Syon maią w nienáwiśći.

Niech będa iáko trawá ná dachu: ktora pierwey uschłá niżeli ia wyrwa.

Ktora nie nápełnił ręki swo-

manum ſuam qui metit: & ſinum ſuum qui manipulos colligit.

Et non dixerunt qui præteribant, Benedictio Domini ſuper vos: benediximus vobis in nomine Domini.

ſwoiey ktory żnie: áni łoná ſwego ten ktory ſnopy zbiera.

Y nie rzekli ktorzy mimo ſzli, Błogosłáwienſtwo Páńskie nád wámi: błogosłáwiliśmy wám w imię Páńskie.

PSALMVS CXXIX.

ARGUMENT.

Swym przykłádem uczy Dawid, iáko ſię ma człowiek w pokućie záchowáć y zá grzechy pokutowáć: ieſt to modlitwa oſobliwa káżdego pokutuiącego, ktory prośi, áby ſię Pan Bog nád nim zmiłował y od grzechu wolnym uczynił.

DE profundis clamavi ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates obſervaveris Domine: Domine quis ſuſtinebit?

Quia apud te propitiatio eſt: & propter legem tuam ſuſtinui te Domine.

Z Głębokośći wołałem ktobie Pánie: Pánie wysłuchay głos moy.

Niech będą uſzy twoie nákłonione: ná głos modlitwy moiey.

Ieśli będźieſz uważał nieprawośći Pánie: Pánie ktoż wydźierży?

Abowiem u ćiebie ieſt ubłagánie: y dla zakonu twego czekałem ćię Pánie.

Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

Czekáłá duszá moiá ná słowo iego: nádźieię miáłá duszá moiá w Pánu.

A custodia matutina usqué ad noctem: speret Israël in Domino.

Od straży poránney, áż do nocy: niechay nádźieię ma Izráel w Pánu.

Quia apud Dominum misericordia: & copiosa apud eum redemptio.

Bo u Pána miłośierdźie: y obfite u niego odkupienie.

Et ipse redimet Israël: ex omnibus iniquitatibus ejus.

A on odkupi Izráelá: ze wszytkich nieprawośći iego.

PSALMVS CXXX.

ARGUMENT.

Vczy Dawid swym przykłádem lud, iáko się ma záchowáć wyszedłszy z niewoli: iest to nauka człowiekowi pobożnemu, iáko się nie ma podnośić w sercu swym, áni o sobie wiele trzymáć, ále pokorę záchowáć, pilnie się stáráiąc, áby się Pánu Bogu przypodobáć.

DOmine non est exaltatum cor meum: nequé elati sunt oculi mei.

PAnie, nie wyniosło się serce moie: áni się wywyższyły oczy moie.

Nequé ambulavi in magnis: nequé in mirabilibus super me.

Anim chodźił w rzeczách wielkich: áni w dźiwnych nádemną.

Si non humiliter sen-

Ieślim nie pokornie rozu-

tiebam: sed exaltavi animam meam.

Sicut ablactatus est super matre sua: ita retributio in anima mea.

Speret Israël in Domino: ex hoc, nunc, & usqué in sæculum.

zumiał: álem wywyżſzał duſzę moię.

Iáko dźiećiatko zostáwione u mátki swoiey: ták odpłátá ná duſzy moiey.

Niechayże Izráel nádźieię ma w Pánu: od tąd áż ná wieki.

PSALMVS CXXXI.

ARGUMENT.

Psalm ten napiſał Dawid dla Salomona ſyna ſwego, áby go ſpiewáć kazał, kiedy Arkę Páńską do Kośćioła wprowadzał; co ſię ſtało 2. Paral. 6. Napiſał go y dla ludu wrácaiącego ſię do Babilonu y kośćioł nápráwuiącego, áby ſobie przypomniał pierwſzą uroczyſtość kośćioła y naśládował iey.

Kośćioł ten był ták bogáty! iż ſámych kamienńikow ośmdźieśiąt tyſięcy około niego robiło, á ſiedmdźieſiąt tyſięcy co nośili ćiężáry, trzy tyſiące y trzyſta nád niemi przełożonych. Prorokuie w tym Pſalmie Dawid o prawdźiwych kapłánach, y iáko Chryſtus Pan miał wyniść z pokolenia iego, obiecuie dobroć Pána Boga tym, ktorzy záchowaią przykazanie Boże.

Ieſt też to modlitwa wiernych, áby Pan Bog kośćioł ſwoy y kroleſtwo w łaſce ſwey chowáć raczył, á ná każdy czas wſzechmocnośćią go ſwą bronił.

MEmento Domine David: & omnis mansvetudinis ejus.

Sicut juravit Domino: votum vovit Deo Iacob.

Si introiero in tabernaculum domus meæ: si ascendero in lectum strati mei.

Si dedero somnum oculis meis: & palpebris meis dormitationem.

Et requiem temporibus meis, donec inveniam locum Domino: tabernaculum Deo Iacob.

Ecce audivimus eam in Ephrata: invenimus eam in campis siluæ.

Introibimus in tabernaculum ejus: adorabimus in loco, ubi steterunt pedes ejus.

Surge Domine in requiem tuam: tu, & arca sanctificationis tuæ.

POmniy Pánie ná Dawida: y ná wszytkę ćichość iego.

Iáko przyśiągł Pánu: ślubował ślub Bogu Iákobowemu.

Ieśli wnidę do przybytku domu mego: ieśli wstąpię ná łoże pośłánia mego:

Ieśli przypuszczę sen ná oczy moie: y drzymánie ná powieki moie.

Y odpoczynek ná skronie moie, áż znaydę mieysce Pánu: przybytek Bogu Iákob.

Otośmy o nim słyszeli w Ephráćie: ználeźliśmy go ná polách leśnych.

Wnidźiemy do przybytku iego: kłániáć się będźiemy ná mieyscu gdźie stały nogi iego.

Powstań Pánie do odpocznienia twego: ty y skrzyniá poświęcenia twego.

Sacerdotes tui induantur justitiam: & sancti tui exultent.

Kápłáni twoi niech się obloką w spráwiedliwość: á święći twoi niechay się weselą.

Propter David servum tuum: non avertas faciem Christi tui.

Dla Dawidá sługi twego: nie odwrácay oblicza Chrystusá twoiego.

Iuravit Dominus David veritatem, & non frustrabitur eam: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Przyśiagł Pan Dawidowi prawdę, á nie odmieni iey: z owocu żywotá twego posádzę ná stolicy twoiey.

Si custodierint filij tui testamentum meum: & testimonia mea hæc, quæ docebo eos.

Ieśli synowie twoi strzedz będą testámentu mego: y świádectw moich tych, ktorych ich náuczę.

Et filij eorum usqué in sæculum: sedebunt super sedem tuam.

Y synowie ich áż ná wieki: będą śiedźieć ná stolicy twoiey.

Quoniam elegit Dominus Sion: elegit eam in habitationem sibi.

Abowiem Pan obrał Syon: obrał go ná mieszkánie sobie.

Hæc requies mea in sæculum sæculi: hîc habitabo, quoniam elegi eam.

To odpocznienie moie ná wieki wiekow: tu mieszkáć będę bom ie obrał.

Viduam ejus benedi-

Wdowę iego błogosłáwiąc

cens benedicam: paupe-res ejus ſaturabo pani-bus.

wiac ubłogosłáwię: ubo-gie iego náſycę chlebem.

Sacerdotes ejus induam ſalutari: & ſancti ejus exultatione exultabunt.

Kápłany iego przyo-blokę zbáwieniem: á święći iego weſelem we-ſelić ſię będą.

Illud producam cornu David: paravi lucernam Chriſto meo.

Tám wynioſę rog Da-widow: zgotowałem po-chodnią Chryſtuſowi me-mu.

Inimicos ejus induam confuſione: ſuper ipſum autem efflorebit ſanctifi-catio mea.

Nieprzyiaćioły iego przyobłokę wſtydem: á nád nim ſię rozkwitnie poświęcenie moie.

PSALMVS CXXXII.

ARGUMENT.

Przed niewolą Babilońską ná dwoie krolestwa ſwoie dźielili Zydzi, á po niewoli żyli w iedności, o ktorey ten Pſalm Dawid napiſał. Zaleca nam zgodę y miłość bráterską, w kośćiele świętym.

ECce quàm bonum, & quàm jucundum: ha-bitare fratres in unum.

O To iáko dobra, á iá-ko wdźięczna rzecż: mieſzkáć bráćiey ſpołem.

Sicut ungventum in ca-pite: quod deſcendit in barbam, barbam Aaron.

Iáko oleiek ná głowie: ktory ſpływá ná brodę, brodę Aaronowę.

Kto-

Quod descendit in oram vestimenti ejus: sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.

Ktory spływa ná kráie odźienia iego: iáko rosá Hermon, ktora z stępuie ná gorę Syon.

Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem: & vitam usqué in sæculum.

Abowiem tám przykazał Pan błogosłáwieństwo: y żywot, áż ná wieki.

PSALMVS CXXXIII.

ARGUMENT.

Gdy iuż mieszkał lud w naprawionym Ieruzalem, upomina go Dawid, áby chwalił Páná, upomina tákże y Kapłanow y Osoby duchowne, żeby nie ustáwali w powinnośćiach swoich: to iest w nauczaniu ludźi, w modlitwie y chwale Bożey.

ECce nunc benedicite Dominum: omnes servi Domini.

OTo teraz błogosławćie Páná: wszyscy słudzy Páńscy.

Qui statis in domo Domini: in atrijs domûs Dei nostri.

Ktorzy stoićie w domu Páńskim: w śieniách domu Bogá nászego.

In noctibus extollite manus vestras in sancta: & benedicite Dominum.

W nocy podnośćie ręce wásze ku świątnicy: á błogosławćie Páná.

Benedicat te Dominus ex Sion: qui fecit cælum & terram.

Niechay ćię błogosłáwi Pan z Syonu: ktory stworzył niebo y źiemię.

PSALMVS CXXXIV.

ARGUMENT.

Y w tym Pſalmie iáko y w przeſzłym upomina nas Dawid ku chwaleniu Páná Bogá; iedno że tu przyczynę do tego przykłáda, wyliczaiac cuda wielkie, ktore czynił w Egyptćie, y o ſadźie Bożym námienia, y potępia bałwány pogáńſkie.

LAudate nomen Domini: laudate ſervi Dominum.

Qui ſtatis in domo Domini: in atrijs domûs Dei noſtri.

Laudate Dominum, quia bonus Dominus: pſallite nomini ejus, quoniam ſuave.

Quoniam Iacob ſibi elegit Dominus: Iſraël in poſſeſsionem ſibi.

Quia ego cognovi quòd magnus eſt Dominus: & Deus noſter præ omnibus dijs.

Omnia quæcumqué voluit Dominus fecit in cælo

CHwalćie imię Páńſkie: chwalćie słudzy Páná.

Ktorzy ſtoićie w domu Páńſkim: w śieniách domu Bogá náſzego.

Chwalćie Páná, bo dobry Pan: śpiewaýcie imieniowi iego, bo wdźięczne.

Abowiem Iákobá obrał ſobie Pan: Izráelá zá ośiadłość ſwoię.

Bomći ia doznał iż wielki ieſt Pan: á Bog náſz náde wſzemi Bogi.

Wſzytko co iedno chćiał Pan, uczynił ná nie-

& in terra: in mari, & in omnibus abyſsis.

Educens nubes ab extremo terræ: fulgura in pluviam fecit.

Qui producit ventos de theſauris ſuis: qui percuſſit primogenita Ægypti ab homine usqué ad pecus.

Et miſit ſigna & prodigia in medio tui Ægypte: in Pharaonem, & in omnes ſervos ejus.

Qui percuſsit gentes multas: & occidit reges fortes.

Sehon regem Amorrhæorum, & Og regem Baſan: & omnia regna Chanaan.

Et dedit terram eorum hæreditatem: hæreditatem Iſraël populo ſuo.

Domine nomen tuum in æternum: Domine me-

niebie, ná źiemi: ná morzu, y we wſzytkich przepáśćiach.

Ktory wywodźi obłoki z końca źiemie: błyskáwice ná deſzcz uczynił.

Ktory wywodźi wiátry z skárbow ſwoich: ktory pobił pierworodne Egyptskie od człowieká áż do bydlęćiá.

Y posłał znáki y cudá w pośrzod ćiebie Egyptćie: ná Pháráoná, y ná wſzytkie sługi iego.

Ktory poráźił wiele narodow: y pozábijał krole mocne.

Sehoná krolá Amorreyczykow, y Ogá krolá Bázán: y wſzytkie krolestwá Chánáán.

Y dał źiemię ich w dźiedźictwo: w dźiedźictwo ludowi ſwemu Iſráel.

Pánie, imię twoie ná wieki: Pánie, pámiatká

moriale tuum in generationem & generationem.

Quia judicabit Dominus populum suum: & in servis suis deprecabitur.

Simulacra gentium argentum & aurum: opera manuum hominum.

Os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbunt.

Aures habent, & non audient: neque enim est spiritus in ore ipsorum.

Similes illis fiant, qui faciunt ea: & omnes, qui confidunt in eis.

Domus Israël benedicite Domino: domus Aaron benedicite Domino.

Domus Levi benedicite Domino: qui timetis Dominum, benedicite Domino.

Benedictus Dominus ex

twoiá do narodu y narodu.

Bo Pan będźie sądźił lud swoy: á da się uprośić sługom swoim.

Báłwány pogáńskie śrebro y złoto: robotá rąk ludzkich.

Vstá máią á nie będą mowić: oczy máią á nie uyźrzą.

Vszy máią, á nie usłyszą: bo nie mász tchnienia w uśćiech ich.

Niech im podobni będą, ktorzy ie czynią: y wszyscy ktorzy w nich ufáią.

Domie Izráelski błogosłáwćie Pánu: Domie Aaron błogosłáwćie Pánu.

Domie Lewi błogosłáwćie Pánu: ktorzy się boićie Pána, błogosławćie Pánu.

Błogosłáwiony Pan z Syo-

Sion: qui habitat in Ierusalem.

z Syonu: ktory mieszka w Ieruzálem.

PSALMVS CXXXV.

ARGUMENT.

Wszystkie sprawy Boże miłośierdźiu iego przypisuie Dawid, y wzywa lud do chwalenia Páná Bogá, wylicza tu niektore dobrodźieystwá dáne ludowi Zydowskiemu.

COnfitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in æternum misericordia ejus.

WYznawayćie Pánu, bo dobry: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Confitemini Deo Deorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Wyznawayćie Bogu nád Bogi: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Confitemini Domino Dominorum: quoniam in æternũ misericordia ejus.

Wyznawayćie Pánu nád Pány: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui facit mirabilia magna solus: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory sam czyni wielkie dźiwy: bo ná wieki miłośierdźie iego

Qui fecit cælos in intellectu: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory uczynił niebiosá z rozumem: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui firmavit terram super aquas: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory utwierdźił źiemię nád wodami: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui fecit luminaria magna: quoniam in æternum misericordia ejus.

Solem in potestatem diei: quoniam in æternum misericordia ejus.

Lunam & stellas in potestatem noctis: quoniã in æternũ misericordia ejus.

Qui percussit Ægyptũ cum primogenitis eorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Qui eduxit Israël de medio eorum: quoniam in æternũ misericordia ejus.

In manu potenti, & brachio excelso: quoniam in æternũ misericordia ejus.

Qui divisit mare rubrum in divisiones: quoniam in æternum misericordia ejus.

Et eduxit Israël per medium ejus: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory uczynił świátłá wielkie: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Słońce áby pánowáło we dnie: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Mieśiąc y gwiazdy, áby pánowáły nocy: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Ktory pobił Egypt z ich pierworodnymi: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Ktory wywiodł Izráelá z pośrzodku ich: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Ręką mocną y rámieniem wysokim: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Ktory rozdźielił morze czerwone ná rozdźiáły: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Y przeprowádźił lud Izráelski przez pośrzodek iego: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Y zrzu-

Et excusit Pharaonem, & virtutem ejus, in mari rubro: quoniam in æternum misericordia ejus.

Y zrzućił Pharaoná y woysko iego w morze czerwone: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui traduxit populum suum per desertum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory przeprowádźił lud swoy przez puszczą: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui percussit reges magnos: quoniam in æternum misericordia ejus.

Ktory poráźił krole wielkie: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Et occidit reges fortes: quoniam in æternum misericordia ejus.

Y pobił krole możne: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Sehon regem Amorrhæorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Sehoná krolá Amorrheyczykow: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Et Og regem Basan: quoniam in æternum misericordia ejus.

Y Ogá krolá Bázán: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Et dedit terram eorum hæreditatem: quoniam in æternum misericordia ejus.

Y dał źiemię ich w dźiedźictwo: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Hæreditatem Israël servo suo: quoniam in æternum misericordia ejus.

W dźiedźictwo Izráelowi słudze swemu: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri: quoniam in æternum miſericordia ejus.

Abowiem w uniżeniu náſzym pámiętał ná nas: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Et redemit nos ab inimicis noſtris: quia in æternum miſericordia ejus.

Y odkupił nás od nieprzyiáćioł náſzych: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Qui dat eſcam omni carni: quoniam in æternum miſericordia ejus.

Ktory daie pokarm wſzelkiemu ćiału: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Confitemini Deo cæli: quoniam in æternum miſericordia ejus.

Wyznawayćie Bogu niebá: bo ná wieki miłośierdźie iego.

Confitemini Domino Dominorum: quoniam in æternū miſericordia ejus.

Wyznawayćie Pánu nád Pány: bo ná wieki miłośierdźie iego.

PSALMVS CXXXVI.

ARGUMENT.

Láment więźniow będacych w Babilonie y proroctwo o kárze, ktora miała przyiść ná Babilonczyki, Idumeyczyki. Opiſuie Dawid zburzenie kośćioła w Ieruzálem, y iáko tám lud Zydowſki będac w niewoli płakał, á pioſnek mu ſię śpiewać nie chćiało.

SVper flumina Babylonis, illic ſedimus & flevimus: cùm recorda-

NAd rzekámi Babilonſkiey źiemię, támeśmy śiedźieli y płákáli: gdyś-

remur Sion.

In ſalicibus in medio ejus: ſuſpendimus organa noſtra.

Quia illic interrogaverunt nos, qui captivos duxerunt nos: verba cantionum.

Et qui abduxerunt nos: Hymnum cantare nobis de canticis Sion.

Quomodo cantabimus canticum Domini: in terra aliena?

Si oblitus fuero tui Ieruſalem: oblivioni detur dextera mea.

Adhæreat lingva mea faucibus meis: ſi non meminero tui.

Si non propoſuero Ieruſalem: in principio lætitiæ meæ.

Memor eſto Domine

gdyśmy wſpomináli ná Syon.

Ná wierzbách wpośrzod iey: powieſzáliśmy muzyckie náczynia náſze.

Bo nas tám pytáli ktorzy nas w niewolą zagnáli: o słowách pieśni.

A ktorzy nas záwiedli: śpiewayćie nam pieśn z pieśni Syonskich.

Iákoż mamy śpiewáć pieśń Páńską: w cudzey źiemi?

Ieśli ćię zápomnię Ieruzálem: niech zápomniáná będźie práwicá moiá.

Niechay przyschnie ięzyk moy do podniebienia mego: ieślibym ná ćię nie pomniał.

Ieślibym nie pokładał Ieruzálem: ná początku weſela mego.

Pomniy Pánie ná ſyny Edom,

filiorum Edom: in die Ierusalem.

Qui dicunt, exinanite, exinanite: usque ad fundamentum in ea.

Filia Babylonis misera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuam, quã retribuisti nobis.

Beatus qui tenebit: & allidet parvulos tuos ad petram.

Edom: w dźień Ieruzálem.

Ktorzy mowią spustoßćie, spustoßćie: áż do gruntu w nim.

Corko Bábilońska nędznico: błogosłáwiony ktory tobie odda nagrodę twoię, ktoraś nam zádałá.

Błogosłáwiony, ktory pochwyći: y roztrąći dźieći twe o opokę.

PSALMVS CXXXVII.

ARGUMENT.

W tym Psalmie chwali Dawid Páná Bogá w osobie wszelkiego stworzenia z iego miłośierdźia: że obietnice swoie pełni. Zada, áby go tym więcey mogł chwalić ze wszystkiemi krolmi tego świátá, y że ná pokorne patrzyć raczy: dźiękuie mu tákże, iż wysłuchał modlitwę iego.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audîsti verba oris mei.

In conspectu Angelorum psallam tibi: adora-

BĘdęć Pánie wyznáwał ze wszytkiego sercá mego: żeś wysłuchał słow ust moich.

Przed oblicznośćią Aniołow będęć śpiewał: będę

bo ad templum fanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

będę fię kłániał ku kośćiołowi twemu świętemu, y będę wyznawał imięniowi twoiemu.

Super mifericordia tua, & veritate tua: quoniam magnificâfti fuper omne nomen fanctum tuum.

Dla miłośierdźia twego y dla prawdy twoiey: boś uwielbił náde wfzytko święte imię twoie.

In quacumque die invocavero te exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.

W ktorykolwiek dźień wzywáć ćię będę, wysłuchay mię: rozmnożyfz moc w dufzy moiey.

Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia audiêrunt omnia verba oris tui.

Niechći wyznawáią Pánie wfzyfcy krolowie źiemfcy: bo słyfzeli wfzytkie słowá uft twoich.

Et cantent in vijs Domini: quoniam magna eft gloria Domini.

Y niech śpiewáią ná drogách Páńskich: iż wielka ieft chwałá Páńska.

Quoniam excelfus Dominus, & humilia refpicit: & alta à longè cognofcit.

Abowiem wyfoki Pan á ná niskie pátrzy: á wyfokie z dáleká poznawa.

Si ambulavero in medio tribulationis, vivifica-

Ieślibym chodźił w pośrzodku utrapienia, ożywifz

bis me: & super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam, & salvum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet pro me, Domine misericordia tua in sæculum: opera manuum tuarum ne despicias.

wisz mię: á nágniew nieprzyiaćiol moich wyćiągnałeś rękę twoię: y zbáwiłá mię práwicá twoiá.

Pan odda zá mię, Pánie miłośierdźie twoie ná wieki: dźiełá rąk twoich nie wzgardzay.

PSALMVS CXXXVIII.

ARGUMENT.

Opowiáda Dawid, że wszystkie spráwy człowiecze Pánu Bogu są wiádome, y nic nie mász táynego przed oblicżem iego. Prorokuie o męce Páná Chrystusa, śmierći y iego zmártwychstániu, y o Wybranych przeznaczeniu, oznaymia nam iák wielkie Bog ma staranie y piecza o swoich; y opisuie stan y sprawy wszystkie człowieká od wyśćiá z żywotá Mátki, ktore Bog przeyźrzał y przeznáczył, áby się stáły.

DOmine probâsti me, & cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam, & resurrectionem meam.

Intellexisti cogitationes meas de longè: semitam meam, & funiculum meum investigâsti.

PAnie doświadczyłeś mię y doznałeś mię: tyś doznał śiedzenia mego, y wstawánia mego.

Wyrozumiałeś myśli moie z dáleká: wyśládowałeś śćieżkę moię, y sznur moy.

Et omnes vias meas prævidisti: quia non est sermo in lingva mea.

Y przewiedźiałeś wszytkie drogi moie: bo nie masz mowy w języku moim.

Ecce Domine tu cognovisti omnia novissima & antiqua: tu formâsti me, & posuisti super me manum tuam.

Oto Pánie, tyś poznał wszytkie rzeczy naypoślednieysze y dawne: tyś mię utworzył, y położyłeś ná mię rękę swoię.

Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est, & non potero ad eam.

Dźiwna się stáłá znáiomość twoiá, z strony moie: zmocniłá się y nie będę mogł do niey.

Quo ibo à spiritu tuo; & quo à facie tua fugiam?

Dokad poydę od duchá twego: á kędy ućiekę od oblicza twego?

Si ascendero in cælum, tu illic es: si descendero in infernum, ades.

Ieśli wstapię do niebá, támeś ty iest: ieśli zstapię do piekłá, támeś iest.

Si sumpsero pennas meas diluculò: & habitavero in extremis maris.

Ieśli wezmę skrzydłá moie ráno: á będę mieszkał ná końcu morzá.

Etenim illuc manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua.

Y tám mię doprowádźi ręká twoiá: y trzymáć mię będźie práwicá twoiá.

Et dixi, forsitan tene-

Y rzekłem: podobno

bræ conculcabunt me: & nox illuminatio mea in delicijs meis.	bno ćiemnośći zákryią mię: y noc oświecenie moie, w roskoßách moich.
Quia tenebræ non obscurabuntur à te, & nox ſicut dies illuminabitur: ſicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus.	Abowiem ćiemność nie záćimia tobie, á noc iáko dźień będźie oświecona: iáko ćiemność iego, ták y świátłość iego.
Quia tu poſsediſti renes meos: ſuſcepiſti me de utero matris meæ.	Abowiem tyś pośiadł nerki moie: przyiąłeś mię z żywotá mátki moiey.
Confitebor tibi, quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua, & anima mea cognoſcit nimis.	Wyznawáćći będę iżeś ſię ſtráſzliwie uwielbił: dźiwne ſpráwy twoie, á duſzá moiá zná bárdzo.
Non eſt occultatum os meum à te, quod feciſti in occulto: & ſubſtantia mea in inferioribus terræ.	Nie zátáiłá ſię żádná kość moiá przed tobą ktorąś uczynił wskrytośći: y iſtność moiá w niskośćiach źiemie.
Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes ſcribentur: dies formabuntur & nemo in eis.	Niedoskonáłość moię widźiáły oczy twoie, y w księgách twoich wſzytkie będą nápiſane: dni będą kſztałtowáne, á żáden wnich.

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis confortatus eſt principatus eorum.

A u mnie w wielkiey uczćiwośći ſą Boże przyiaćiele twoi: bárdzo ſię zmocniło ich pánowánie.

Dinumerabo eos, & ſuper arenam multiplicabuntur: exurrexi, & adhuc ſum tecum.

Będę ie liczył, y rozmnożą ſię nád piáſek: powſtałem, á jeſzczem ieſt z tobą.

Si occideris Deus peccatores: viri ſangvinum declinate à me.

Ieśli Boże pobijeſz grzeſzniki: mężowie krwáwi odſtąpćie odemnie.

Quia dicitis in cogitatione: accipient in vanitate civitates tuas.

Bo mowićie w myśli: wezmą prożno miáſtá twoie.

Nonné qui oderunt te Domine, oderam: & ſuper inimicos tuos tabeſcebam?

Izalim nie miał w nienawiśći tych, ktorzy ćię nienawidzą Pánie: y nie ſchnałem nád nieprzyiaćioły twymi?

Perfecto odio oderam illos: & inimici facti ſunt mihi.

Doskonáłą nienawiśćią nienawidźiałem ich: y ſtáli mi ſię nieprzyiaćioły.

Proba me Deus, & ſcito cor meum: interroga me, & cognoſce ſemitas meas.

Doświadcź mię Boże, á znay ſerce moie: probuy mię, á poznay ścieſzki moie.

A o-

Et vide, ſi via iniquitatis in me eſt: & deduc me in via æterna.

A obacż, ieśli drogá nieprawośći we mnie ieſt: y prowadz mię drogą wiekuiſtą.

PSALMVS CXXXIX.

ARGUMENT.

Modlitwá, przećiwko czártu y ludźiom złym, ktorzy ſą náczyniem iego, áby ie Pan Bog wygłádźić raczył, żeby tym wolniey ludźie dobrzy iemu służyć mogli.

ERipe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.

WYrwiy mię Pánie od człowieká złego: od mężá złośliwego wyrwiy mię.

Qui cogitaverunt iniquitates in corde: tota die conſtituebant prælia.

Ktorzy myślili niepráwośći w ſercu: cáły dźień ſtáwiáli bitwy.

Acuerunt lingvas ſuas ſicut ſerpentis: venenum aſpidum ſub labijs eorum.

Záoſtrzyli ięzyki ſwe iáko wężowe: iad żmijow pod ich wárgámi.

Cuſtodi me Domine de manu peccatoris: & ab hominibus iniquis eripe me.

Záchoway mię Pánie od ręki grzeſzniká: á od ludźi nieſpráwiedliwych wyrwiy mię.

Qui cogitaverunt ſupplantare greſsus meos: abſconderunt ſuperbi laqueum mihi.

Ktorzy myślili wywroćić kroki moie: zákryli pyſzni śidłá ná mię.

Et funes extenderunt in laqueum: juxta iter ſcandalum poſuerunt mihi.

Y powrozy rozćiągnęli ná ſidło: záſtáwili mi przy ſćieżce obrázę.

Dixi Domino, Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ.

Rzekłem Pánu, tyś ieſt Bog moy: wysłuchay Pánie głos prośby moiey.

Domine Domine virtus ſalutis meæ: obumbrâſti ſuper caput meum in die belli.

Pánie Pánie, mocy zbáwienia mego: zásłoniłeś głowę moię w dźień woyny.

Ne tradas me Domine à deſiderio meo peccatori: cogitaverunt contra me, ne derelinquas me, né fortè exaltentur.

Nie poday mię Pánie, nád wolą moię grzeſznikowi: myślili przećiwko mnie, nie opuſzczay mię, by ſię ſnadź nie podnieśli.

Caput circuitus eorum: labor labiorum ipſorum operiet eos.

Głowá obleżęnia ich: y praca warg ich okryie ie.

Cadent ſuper eos carbones, in ignem deijcies eos: in miſerijs non ſubſiſtent.

Będą ná nie pádáć węgle, wrzućiſz ie w ogień: w nędzách nie wytrwáią.

Vir lingvoſus non dirigetur in terra: virum injuſtum mala capient in interitu.

Człowiek ięzyczny nie będźie poſzczęśćion ná ziemi: człowieká nieſpráwiedliwego złośći ułowią ná zátrácenie.

Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis: & vindictam pauperum.

Poznałem że Pan uczyni sprawiedliwość ubogiemu: y pomstę nędznemu.

Verùmtamen justi confitebuntur nomini tuo: & habitabunt recti cum vultu tuo.

Ale sprawiedliwi będą wyznawáć imieniowi twemu: á práwi będą mieszkáć z obliczem twoim.

PSALMVS CXL.

ARGUMENT.

Prośi w tym Psálmie Dawid Páná Bogá: áby uśt iego od omylnych y złych powieśći, iego sámego od śideł y chytrośći złoczyńcow raczył strzedz.

Iest też to modlitwá Kośćiołá y káżdey duszę pobożney, áby Pan Bog przyiać raczył modlitwy násze zá ofiárę sobie przyiemną.

DOmine clamavi ad te, exaudi me: intende voci meæ cùm clamavero ad te.

PAnie, wołałem do ćiebie, wysłuchay mię: posłuchay głosu mego, gdy wołáć będę k tobie.

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Niech idźie modlitwá moiá, iáko kádzenie, przed obliczność twoię: á podnoszenie rąk moich, ofiará wieczorna.

Pone Domine custo-

Postaw Pánie straż u-

stom

diam ori meo: & ostium circumstantiæ labijs meis.

Non declines cor meum in verba malitiæ: ad excusandas excusationes in peccatis.

Cum hominibus operantibus iniquitatem: & non communicabo cum electis eorum.

Corripiet me justus in misericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

Quoniam adhuc & oratio mea in beneplacitis eorum: absorpti sunt juncti petræ judices eorum.

Audient verba mea, quoniam potuerunt: sicut crassitudo terræ erupta est super terram.

Dissipata sunt ossa nostra secus infernum, quia ad te Domine Domine

stom moim: á drzwi osádzone wárgom moim.

Nie náchylay sercá mego ku słowom złośliwym: ku wymawiániu wymowek w grzechách.

Zludźmi broiącymi nieprawość: á nie będę społkował z wybornymi ich.

Będźie mię karał spráwiedliwy miłośiernie y będźie mię strofował: lecz oleiek złośniká, niechay nie tłuśći głowy moiey.

Bo ieszcze y modlitwá moiá w upodobániu ich: zginęli przy kámięniu sędźiowie ich.

Vsłyszą słowá moie iż przemogły: iáko skibá roli wyrwána iest ná źiemię.

Rozsypáne są kośći násze podle piekłá, bo ku tobie Pánie, Pánie oczy moie:

oculi mei: in te speravi, non auferas animam meam.

Custodi me à laqueo, quem statuerunt mihi: & à scandalis operantium iniquitatem.

Cadent in retiaculo ejus peccatores: singulariter sum ego, donec transeam.

moie: w tobiem nádźieię miał, nie odeymuy duszе moiey.

Strzeż mię od śidłá ktore ná mię záſtáwili: y od obrázy tych ktorzy broią złośći.

Wpádną w śiatkę iego złośnicy: osobnom ia, áż przeminę.

PSALMVS CXLI.

ARGUMENT.

Vchodzac Dawid przed Saulem 1. Reg. 25. *á będac sam ieden w Iáskini Odoli, modli śię, y prorokuie, iáko Pan Iezus miał śię modlić w Ogroycu, y bydź opuszczon od wszystkich swoich Vczniow, y uczy nás swym przykładem; ábyśmy śię w utrápieniu y uciskách nászych do Páná Bogá ućiekáli, bo on nas gotow iest z nich wybáwić.*

VOce mea ad Dominum clamavi: voce mea ad Dominum deprecatus sum.

Effundo in conspectu ejus orationem meam: &

GŁosem moim wołałem do Páná: głosem moim modliłem się Pánu.

Wylewam przed oblicznośćią iego prośbę moię:

tribulationem meam ante ipſum pronuntio.

In deficiendo ex me ſpiritum meum: & tu cognoviſti ſemitas meas.

In via hac, quâ ambulabam: abſconderunt laqueum mihi.

Conſiderabam ad dexteram, & videbam: & non erat qui cognoſceret me.

Perijt fuga à me: & non eſt qui requirat animam meam.

Clamavi ad te Domine, dixi: Tu es ſpes mea, portio mea in terra viventium.

Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus ſum nimis.

Libera me à perſequentibus me: quia confortati ſunt ſuper me.

Educ de cuſtodia animam meam, ad confiten-

ię: á utrapienie moie przed nim opowiádam.

Gdy we mnie duch moy uſtawał: á tyś znał ścieżki moie.

Ná tey drodze, ktorą chodźiłem: zákryli śidło ná mię.

Ogladałem ſię ná práwą ſtronę: á baczyłem, y nie był ktoby mię poznał.

Zginęłá mi ućieczká: á nie ieſt ktoby ſię pytał o duſzy moiey.

Wołałem ktobie Pánie, rzekłem: Tyś ieſt nádźieiá moiá cząſtká moiá w źiemi żyiących.

Wysłuchay prośbę moię: bomći uniżony bárdzo.

Wybaw mię od prześládowcow moich: boć ſię zmocnili nádemną.

Wywiedź z ćięmnice duſzę moię, ku wyznawániu

dum nomini tuo: me expectant justi, donec retribuas mihi.

niu imięniu twemu: ná mię czekáią spráwiedliwi, áż mi nágrodźisz.

PSALMVS CXLII.

ARGUMENT.

Modli śię Dawid będąc prześladowány od Absalona: kiedy ućiekáiąc przed nim poznał rękę Boską nád sobą, dla grzechu swoiego 2. Reg. 11. W duchownym sensie uważaiąc: iest to modlitwá Oycow stárego zákonu o przyśćie ná świat Messyásza. Tákże káżdego człowieká w frásunku y w ućiskách zostáiącego, áby z nich był wybáwion.

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationē meã, in veritate tua: exaudi me in tua justitia.

PAnie wysłuchay modlitwę moię, przyimiy w uszy prośbę moie, w prawdźie twey: wysłuchay mię w spráwiedliwośći twoiey.

Et non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

A nie wchodź do sądu z sługą twoim: ábowiē nie uspráwiedliwi się przed tobą żaden żyiący.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

Abowiem prześládował nieprzyiaćiel duszę moię: poniżył ná ziemi żywot moy.

Collocavit me in ob-

Posádźił mię w ćię-mnych

ſcuris ſicut mortuos ſæculi: & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus, in me turbatum eſt cor meum.

mnych mieyſcách, iáko z dawná pomárłe: y zfráſował ſię o mię duch moy, ſerce moie we mnie ſię ſtrwożyło.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus ſum in omnibus operibus tuis: & in factis manuum tuarum meditabar.

Pámiętałem ná dni ſtáre, rozmyślałem o wſzytkich ſpráwách twoich: y uczynki rąk twoich rozbierałem.

Expandi manus meas ad te: anima mea ſicut terra ſinè aqua tibi.

Wyćiągnałem ku tobie ręce ſwoie: duſzá moiá iáko źiemiá bez wody tobie.

Velociter exaudi me Domine: defecit ſpiritus meus.

Wysłuchayże mię prędko Pánie; duch moy uſtał.

Non avertas faciem tuam à me: & ſimilis ero deſcendentibus in lacum.

Nie odwracay oblicza twego odemnie: y będę podobnym z ſtępuiącym do dołu.

Auditam fac mihi manè miſericordiam tuam: quia in te ſperavi.

Day mi usłyſzeć ráno miłośierdźie twoie: bom w tobie nádźieię miał.

Notam fac mihi viam in qua ambulem: quia

Vkaż mi drogę ktorąbym miał chodźić: bom

ku

ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine: ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum.

ku tobie podnośił duszę moię.

Wyrwiy mię od nieprzyiaćioł moich Pánie: do ćiebiem się ućiekł, náucż mię czynić wolą twoię, ábowiem tyś ieſt Bogiem moim.

Duch twoy dobry poprowadźi mię do źiemię práwey: dla imięnia twego Pánie ożywisz mię w spráwiedliwośći twoiey.

Wywiedźiesz z utrapienia duszę moię: á z miłośierdźia twego wytraciß nieprzyiaćioły moie.

Y zágubisz wszytkie ktorzy dręczą duszę moię: boćiem ia sługá twoy.

PSALMVS CXLIII.

ARGUMENT.

Dźiękuie tu Dawid Pánu Bogu zá zwyćięstwo nád Goliatem: uznawaiac nád sobą łáskę Bożą, iż lubo był

był podłey kondycyi y nie ćwiczony w rycerſtwie, iednák go Pan Bog wyniosł ná ták wielkie kroleſtwo y ták ſczęśliwe, że prawie záwſze przy iego Boskiey pomocy zwyciężał nieprzyiaćioły ſwoie.

To zwyćięſtwo Dawidowe z Goliata, známionowáło zwyćięſtwo Páná Iezuſowe, ktore miał odnieść z czártá: o ktorego zesłánie ná świat w tym Pſalmie Dawid ſuplikuie.

BEnedictus Dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium: & digitos meos ad bellum.	BŁogosłáwiony Pan Bog moy, ktory uczy ręce moie ná bitwę: á pálce moie ná woynę.
Miſericordia mea, & refugium meum: ſuſceptor meus, & liberator meus.	Miłośierdźie moie y ućieczká moiá: wſpomożyćiel moy, y wybáwićiel moy.
Protector meus, & in ipſo ſperavi: qui ſubdit populum meum ſub me.	Obrońcá moy, y w nimem nádźieię miał: ktory poddawa lud moy pod mię.
Domine, quid eſt homo, quia innotuiſti ei? aut filius hominis, quia reputas eum?	Pánie, coż ieſt człowiek, żeś mu ſię oznaymił? ábo ſyn człowieczy, że go ſobie ważyſz?
Homo vanitati ſimilis factus eſt: dies ejus ſicut	Człowiek podobny ſtał ſię máności: dni iego

umbra prætereunt.

Domine inclina cælos tuos, & descende: tange montes, & fumigabunt.

Fulgura coruscationem, & dissipabis eos: emitte sagittas tuas, & conturbabis eos.

Emitte manum tuam de alto, eripe me, & libera me de aquis multis: de manu filiorum alienorum.

Quorum os locutum est vanitatem: & dextera eorum, dextera iniquitatis.

Deus canticum novum cantabo tibi: in psalterio decachordo psallam tibi.

Qui das salutem regibus: qui redemisti David servum tuum de gladio maligno, eripe me.

iego iáko ćień przemijáią.

Pánie, nákłoń niebios twoich, á zstąp: dotkniy gor, á zákurzą się.

Zábłyśniy błyskáwicą, á rozproszysz ie: wypuść strzały twoie, á zátrwożysz ie.

Spuść rękę twoię z wysokośći, wyrwiy mię, á wybaw mię z wod wielkich: y z ręki synow obcych.

Ktorych ustá mowiły nikczemność: á práwicá ich, práwicá niepráwośći.

Boże, pieśń nową záśpiewam tobie: ná árfie o dźieśiąći stronách grác tobie będę.

Ktory dáiesz zbáwienie krolom: ktoryś odkupił Dawidá sługę twego od mieczá złego, wyrwi mię.

Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os locutum eſt vanitatem: & dextera eorum dextera iniquitatis.

Quorum filij ſicut novellæ plantationes: in juventute ſua.

Filiæ eorum compoſitæ: circumornatæ ut ſimilitudo templi.

Promptuaria eorum plena: eructantia ex hoc in illud.

Oves eorum fætoſæ, abundantes in egreſsibus ſuis: boves eorum craſſæ.

Non eſt ruina maceriæ neque tranſitus: neque clamor in plateis eorum.

Beatum dixerunt populum, cui hæc ſunt: beatus populus, cujus Dominus Deus ejus.

A wybaw mię z ręki ſynow obcych, ktorych uſtá mowiły nikczemność: á práwicá ich, práwicá niepráwośći.

Ktorych ſynowie iáko nowe ſzczepki: w młodośći ſwoiey.

Corki ich przyſtroione: y zewſząd ozdobione ná kſztałt kośćiołá.

Spiżárnie ich pełne: iedno po drugim wydáiące.

Owce ich płodne, wielkiemi trzodámi wychodzace: y woły ich tłuſte.

Nie máß obálenia w płoćiech, áni prześćiá: áni wołánia po ich ulicách.

Błogosłáwionym názwáli lud ktory to ma: błogosłáwiony lud, ktorego Pan Bog iego.

PSALMUS CXLIV.

ARGUMENT.

Wystáwiwszy sobie Dawid Páná Bogá w osobie iednego Krolá, chwały mu wyspiewuie. Idźie ten Psalm wedle obiecadłá Zydowskiego liter od ktorych się káżdy wiersz porzadkiem poczyna. Wystáwia w nim wielmożne uczynki Páńskie y dźieła iego, ktore czynił w stárym y nowym zákonie: iáko opátruie pożywieniem wszelkie stworzenie, y że płáci káżdemu według uczynkow iego: upomina nas ábyśmy zwyćięstwá nád nieprzyiaćielem nászym sámym sobie nie przypisowáli; ále sámemu Pánu Bogu, ktory y diábłá y wszystkę potęgę iego mocą swą zwycięża.

EXaltabo te Deus meus rex: & benedicam nomini tuo in sæculum, & in sæculum sæculi.

WYwyższáć ćię będę Boże krolu moy: y będę błogosłáwił imię twoie ná wieki, y ná wieki wiekow.

Per singulos dies benedicam tibi: & laudabo nomen tuum in sæculum, & in sæculum sæculi.

Ná káżdy dźień będę ćię błogosłáwił: y będę chwalił imię twe ná wieki y ná wieki wiekow.

Magnus Dominus, & laudabilis nimis: & magnitudinis ejus non est finis.

Wielki Pan, y bárdzo chwálebny: á wielkośći iego nie mász końcá.

Generatio & generatio

Narod y narod będźie chwa-

laudabit opera tua : & potentiam tuam pronuntiabunt.

chwalił uczynki twoie: y moc twoię będą oznaymowáć.

Magnificentiam gloriæ ſanctitatis tuæ loquentur: & mirabilia tua narrabunt.

Wielmożność świątobliwośći twey opowiádáć będą: á dźiwne ſpráwy twe wysławiáć będą.

Et virtutem terribilium tuorum dicent: & magnitudinem tuam narrabunt.

Y moc ſtráſznych ſpraw twoich ogłaſzáć będą: á wielkość twoię będą opowiádáć.

Memoriam abundantiæ ſvavitatis tuæ eructabunt: & juſtitia tua exultabunt.

Pámiatkę obfitey słodkośći twoiey wydawáć będą: á z ſpráwiedliwośći twoiey będą ſię weſelić.

Miſerator & miſericors Dominus: patiens, & multùm miſericors.

Lutośćiwy y miłośćiwy Pan: ćierpliwy, á wielce miłośierny.

Svavis Dominus univerſis: & miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus.

Słodki Pan wſzytkim: á litośći iego nád wſzytkie uczynki iego.

Confiteantur tibi Domine omnia opera tua: & ſancti tui benedicant tibi.

Niechći Pánie wyznawáia wſzytkie ſpráwy twoie: á święći twoi niech ćię błogosłáwią.

Gloriam regni tui dicent: & potentiam tuam loquentur.

Sławę kroleſtwá twego będą opowiádáć: á o możnośći twoiey mowić będą.

Vt notam faciant filijs hominum potentiam tuam: & gloriam magnificentiæ regni tui.

Aby oznaymili ſynom człowieczym możność twoię: y chwałę wielmożnośći kroleſtwá twego.

Regnum tuum, regnum omnium ſæculorum; & dominatio tua in omni generatione, & generationem.

Kroleſtwo twe, kroleſtwo wſzytkich wiekow: á pánowánie twoie we wſzelkim rodzáju y rodzáju.

Fidelis Dominus in omnibus verbis ſuis: & ſanctus in omnibus operibus ſuis.

Wierny Pan we wſzytkich słowách ſwoich: á święty we wſzech ſpráwách ſwoich.

Allevat Dominus omnes qui corruunt: & erigit omnes eliſos.

Podnośi Pan wſzytkich ktorzy upadáią: á podnośi wſzytkie powálone.

Oculi omnium in te ſperant Domine: & tu das eſcam illorum in tempore opportuno.

Oczy wſzytkich nádźieię máią w tobie Pánie: á ty dáieſz pokarm ich czáſu słuſznego.

Aperis tu manum tuam: & imples omne animal benedictione.

Otwarzaſz ty rękę ſwoię: á nápełniaſz wſzelkie zwierzę błogosłáwieńſtwē.

Iustus Dominus in omnibus vijs suis: & sanctus in omnibus operibus suis.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus invocantibus eum in veritate.

Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet: & salvos faciet eos.

Custodit Dominus omnes diligentes se: & omnes peccatores disperdet.

Laudationem Domini loquetur os meum: & benedicat omnis caro nomini sancto ejus in sæculum, & in sæculum sæculi.

Spráwiedliwy Pan we wszytkich drogách swoich: á święty we wszech spráwách swoich.

Blisko iest Pan wszytkim ktorzy go wyznawáią: wszytkim ktorzy go wzywáią w prawdźie.

Vczyni wolą tych ktorzy się go boią, y prośbę ich wysłucha: y zbáwi ie.

Strzeże Pan wszytkich ktorzy go miłuią: á wszytkie grzeszniki wytráći.

Chwałę Páńską wysławiáć będą ustá moie: á wszelkie ćiało niechay błogosłáwi imię święte iego ná wieki y ná wieki wiekow.

PSALMVS CXLV.

ARGUMENT.

Dźiękuie Dawid Pánu Bogu zá dobrodźieystwá iego: y náucza nas iż nie w ludźiach, ále w Bogu ufáć trzę-

trzebá, ktory stwarza, żywi, záchowywa, broni, wybáwia, grzechy odpuszcża; wspomaga, y ná koniec zbáwia.

LAuda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: psállam Deo meo, quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filijs hominum, in quibus non est salus

Exibit spiritus ejus, & revertetur in terram suã: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Beatus cujus Deus Iacob adjutor ejus: spes ejus in Domino Deo ipsius, qui fecit cælum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt.

Qui custodit veritatem in sæculum, facit judicium injuriam patientibus: dat escam esurientibus.

CHwal duszo moiá Páná, będę chwalił Páná zá żywotá mego: będę śpiewał Bogu memu poki mię stawa.

Nie ufayćie w Xiażętách: w synách człowieczych, w ktorych nie máß zbáwienia.

Wyidźie duch iego, á obroći się w źiemię swoię: w ten dźień zginą wszytkie myśli ich.

Błogosłáwiony ktorego Bog Iakob pomocnikiẽ: nádźieia iego w Pánu Bogu iego, ktory stworzył niebo y źiemię, morze y wszytko co w nich iest.

Ktory strzeże prawdy ná wieki, cżyni spráwiedliwość ukrzywdzonym: dáie pokarm łáknącym.

Pan

Dominus ſolvit compeditos: Dominus illuminat cæcos.

Pan rozwięzuie ſpętáne: Pan oświeca ślepe.

Dominus erigit eliſos: Dominus diligit juſtos.

Pan wzwodźi upádłe: Pan miłuie ſpráwiedliwe.

Dominus cuſtodit advenas, pupillum & viduam ſuſcipiet: & vias peccatorum diſperdet.

Pan ſtrzeże przychodniow, śierotę y wdowę wſpomoże: á drogi grzeſznikow zágubi.

Regnabit Dominus in ſæcula, Deus tuus Sion: in generationē & generationem.

Będźie Pán krolował ná wieki: Bog twoy Syonie ná pokolenie y pokolenie.

PSALMUS CXLVI.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid nas do chwalenia Páná Bogá, dobroć iego, madrość y moc opiſuiac: przypomina dobrodźieyſtwá Boże, ták duchowne, iáko y doczesne, zá ktore chce ábyśmy go chwalac, temu dźiękowali.

LAudate Dominū, quoniam bonus eſt Pſalmus: Deo noſtro ſit jucunda, decoraqué laudatio.

CHwalćie Pána, bo dobry ieſt Pſalm: Bogu náſzemu niech będźie wdźięczna y ozdobna chwała.

Ædificans Ieruſalem Dominus: diſperſiones Iſraëlis congregabit.

Pan buduiacy Ieruzálem, rozproſzenia Izráelá zgromádźi.

Qui ſanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

Ktory uzdrawia skruſzone ná ſercu: y záwiązuie ich rány.

Qui numerat multitudinem ſtellarum: & omnibus eis nomina vocat.

Ktory liczy mnoſtwo gwiazd: y im imioná dáie.

Magnus Dominus noſter, & magna virtus ejus: & ſapientiæ ejus non eſt numerus.

Wielki Pan náſz, y wielka moc iego: á mądrośći iego nie máſz liczby.

Suſcipiens manſuetos Dominus: humilians autem peccatores usqué ad terram.

Podnośi Pan ćiche: á grzeſzniki poniża áż ná źiemię.

Præcinite Domino in confeſsione: pſallite Deo noſtro in cithara.

Záczynayćież Pánu z wyznawániem: grayćie Bogu náſzemu ná cytrze.

Qui operit cælum nubibus: & parat terræ pluviam.

Ktory okrywa niebo obłokámi: y źiemi deſzcż gotuie.

Qui producit in montibus fœnum: & herbam ſervituti hominum.

Ktory czyni że rośćie trawá po gorách: y źioła dla posługi ludzkiey.

Qui dat jumentis eſcam ipſorum: & pullis corvorum invocantibus eum.

Ktory dáie bydłu żywność iego: y kruczętom wzywáiącym go.

Non in fortitudine equi

Nie kocha śię w śile koń-

voluntatem habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.

końskiey: áni w goleniách męskich má upodobánie.

Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum: & in eis qui ſperant ſuper miſericordia ejus.

Kocha ſię Pan w tych ktorzy śię go boią: y w tych ktorzy nádźieię máią w miłośierdźiu iego.

PSALMVS CXLVII.

ARGUMENT.

Przypomina Dawid dobrodźieyſtwá Boże ludowi ſwemu: wzywáiac go do chwalenia Páná Bogá.

LAuda Ieruſalem Dominum: lauda Deum tuum Sion.

CHwal Ieruzálem Páná: chwal Syonie Bogá twego.

Quoniam confortavit ſeras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.

Abowiem umocnił záwory bram twoich: błogosłáwił ſynom twym w tobie.

Qui poſuit fines tuos pacem: & adipe frumenti ſatiat te.

Ktory uczynił gránice twoie pokoy: y náſyca ćię naywybornieyſzym zbożem.

Qui emittit eloquium ſuum terræ: velociter currit ſermo ejus.

Ktory puſzcza słowo ſwe ná źiemię: bárdzo prędko bieży mowá iego.

Qui dat nivem ſicut la-

Ktory dawa śnieg iáko weł-

nam: nebulam ſicut cinerem ſpargit.

Mittit cryſtallum ſuã ſicut buccellas: ante faciẽ frigoris ejꝰ quis ſuſtinebit?

Emittet verbum ſuum, & liquefaciet ea: flabit ſpiritus ejus, & fluẽt aquæ.

Qui annuntiat verbum ſuum Iacob: juſtitias & judicia ſua Iſraël.

Non fecit taliter omni nationi: & judicia ſua non manifeſtavit eis.

wełnę: á mgłę rozſypuie iáko popioł.

Spuſzcza lod ſwoy iáko breły: kto śię oſtoi przed źimnem iego?

Pośle słowo ſwoie, á roztopi ie: wionie wiátr iego, á pośieka wody.

Ktory oznaymuie słowo ſwe Iákobowi: ſpráwiedliwośći y ſądy ſwoie Izráelowi.

Nie uczynił ták żadnemu narodowi: y nie obiáwił im ſądow ſwoich.

PSALMUS CXLVIII.

ARGUMENT.

W tym Pſalmie wzywa Dawid wſzelkiego ſtworzenia: do chwalenia Páná Bogá, y dźiękczynienia zá iego dobrodźieyſtwá.

LAudate Dominum de cælis: laudate eum in excelſis.

Laudate eum omnes Angeli ejus: laudate eum omnes virtutes ejus.

Laudate eum ſol & lu-

CHwalćie Páná ná niebieśiech: chwalćie go ná wyſokośći.

Chwalćie go wſzyſcy Aniołowie iego: chwalćie go wſzytkie woyská iego.

Chwalćie go słońce y mie-

na: laudate eum omnes stellæ & lumen.

Laudate eum cæli cælorum: & aquæ omnes, quæ super cælos sunt, laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt.

Statuit ea in æternũ, & in sæculũ sæculi: præceptũ posuit, & non præteribit.

Laudate Dominum de terra: dracones, & omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum: quæ faciunt verbum ejus.

Montes & omnes colles: ligna fructifera, & omnes cedri.

Bestiæ, & universa pecora: serpentes, & volucres pennatæ.

Reges terræ, & omnes

miesiącu: chwalćie go wszytkie gwiazdy y świátłośći.

Chwalćie go niebiosá nád niebiosy: y wody ktore są ná niebie, niech imię Páńskie chwalą.

Abowiem on rzekł y uczynione są: on roskazał y stworzone są.

Postánowił ie ná wieki y ná wiek wieku: ustáwę dał y nie przeminie.

Chwalćie Páná ná źiemi: smokowie y wßytkie przepáśći.

Ogniu, gradźie, śniegu, lodźie, y wietrze gwałtowny: ktore czynią słowo iego.

Gory y wszytkie págorki: drzewá owoc dáiace, y wszytkie Cedry.

Zwierzętá, y wßytko bydło: rzeczy czołgáiace śię, y ptástwo skrzydłáste.

Krolowie źiemscy, y

 wszy-

populi: principes & omnes judices terræ.

wszyscy narodowie: Xiążętá y wszyscy sędźiowie źiemscy.

Iuvenes, & virgines, senes cum junioribus, laudent nomen Domini: quia exaltatum est nomen ejus solius.

Młodźieńcy y pánienki, stárzy y młodźi, niech imię Páńskie chwalą: bo wywyższyło się imię iego sámego.

Confessio ejus super cælum & terram: & exaltavit cornu populi sui.

Wyznánie iego ná niebie y ná źiemi: y wywyższył rog ludu swego.

Hymnus omnibus sanctis ejus: filijs Israël, populo appropinquanti sibi.

Chwałá wszytkim świętym iego: synom Izráelskim, ludowi przybliżáiącemu śię do niego.

PSALMUS CXLIX.

ARGUMENT.

W Duchu Dawid wzywa Kośćioł Chrystusow do chwały Bożey. A iáko Bog lubi tych, ktorzy dlá niego skromnie ćierpią, y opowiádá, iáko Swięći sądźić będą z Pánem Chrystusem w dźień ostateczny.

CAntate Domino canticum novum: laus ejus in Ecclesia sanctorum.

SPiewayćie Pánu pieśń nową: chwáłá iego w zgromádzeniu świętych.

Lætetur Israël in eo, qui fecit eum: & filij

Niech śię weseli Izráel w tym ktory go stworzył: á syno-

Sion exultent in rege suo.

á synowie Syońscy niech się raduią w krolu swoim.

Laudent nomen ejus in choro: in tympano & psalterio psallant ei.

Niechay imię iego chwalą wśpiewániu społecznym: ná bębnie y ná árfie niechay mu gráią.

Quia beneplacitum est Domino in populo suo: & exaltabit mansuetos in salutem.

Bo się kocha Pan w ludu swoim: y podwyższy ćiche ku zbáwieniu.

Exultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

Rozweselą się święći w chwale: rozráduią się włożnicách swoich.

Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladij ancipites in manibus eorum.

Wysłáwiánia Bogá w gárdłách ich: á miecze z obu stron ostre w rękách ich.

Ad faciendam vindictã in nationibus: increpationes in populis.

Aby czynili pomstę nád pogány: skáránie między národy.

Ad alligandos reges eorũ in compedib⁹: & nobiles eorũ in manicis ferreis.

Aby powiązáli krole ich pętámi: á szlachtę ich okowámi żeláznemi.

Vt faciant in eis judicium conscriptum: gloria hæc est omnibus sanctis ejus.

Aby uczynili o nich práwo nápisáne: Táć iest chwałá wszytkim świętym iego.

PSAL-

PSALMVS CL.

ARGUMENT.

Wzywa Dawid lud, áby ná wßelakich instrumentách chwalili Páná Bogá w niebie kroluiacego: że święte swoie raczy sławne czynić.

LAudate Dominum in sanctis ejus: laudate eum in firmamento virtutis ejus.

Laudate eum in virtutibus ejus: laudate eum secundùm multitudinem magnitudinis ejus.

Laudate eum in sono tubæ: laudate eum in psalterio & cithara.

Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo.

Laudate eum in cymbalis benesonantibus, laudate eum in cymbalis jubilationis: omnis spiritus laudet Dominum.

CHwalćie Páná w świętych iego: chwalćie go ná utwierdzeniu mocy iego.

Chwalćie go w możnośćiach iego: chwalćie go według mnostwá wielkośći iego.

Chwalćie go głosem trąby: chwalćie go ná árfie y ná cytrze.

Chwalćie go ná bębnie y ná piszczałce: chwalćie go ná stronách y ná orgánach.

Chwalćie go ná cymbalech głośnych, chwalćie go ná cymbalech krzykliwych: wszelki duch niechay Páná chwali.

PIE-

PIESNI

Z Pisma Sw. wyięte, ktorych Kośćioł S. używa w swoich Godźinach.

Canticum Moysi.

Exod. 15.

ARGUMENT.

Ta pieśń iest Moyżeszowá y siostry iego, ktora z ludem swoim śpiewáli morze czerwone przeszedłszy, á w nim zátopionego Pháráoná z woyskiem obáczywszy, y prorokuie o drodze do źiemię obiecáney. Tu dusza wierna ćieszyć się może y ogłaszać Bogu Tryumf, że przez Chrzest święty y krew Chrystusowa grzechy iey, nałogi złe, y moc czártowska zniszczył y utopił; y prośić, áby prosto do Niebá záprowádzona byłá.

CAntemus Domino, gloriosè enim magnificatus est: equũ & ascensorem dejecit in mare.

Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

Iste Deus meus, & glorificabo eum: Deus Patris mei, & exaltabo eum.

SPiewaymy Pánu, ábowiem wielmożnie się wsławił: koniá y ieźdzcá wrzućił w morze.

Pan moc moiá, y chwałá moiá: y stał mi się zbawieniem.

Tenći iest Bog moy, ktorego wielbić będę: on Bog Oycá mego, ktorego wywyższać będę.

Dominus quaſi vir pugnator, omnipotens nomen ejus: currus Pharaonis, & exercitum ejus projecit in mare.

Pan iáko mąż waleczny, wſzechmocne imię iego: wozy Faráonowe, y woysko iego wrzućił w morze.

Electi principes ejus ſubmerſi ſunt in mari Rubro, abyſsi operuerunt eos: deſcenderunt in profundum quaſi lapis.

Celnieyſze Xiążęta iego potonęły w Czerwonym morzu, głębokośći zákryły ie: poſzli ná głębią, iáko kamień.

Dextera tua Domine magnificata eſt in fortitudine, dextera tua Domine percuſsit inimicum: & in multitudine gloriæ tuæ depoſuiſti adverſarios tuos.

Práwicá twoiá Pánie wielmożna ſię pokazáłá w mocy, práwicá twoiá Pánie zbiłá nieprzyiáćielá: á w wielkośći chwały twoiey poraziłeś przećiwniki twoie.

Miſiſti iram tuam, quæ devoravit eos ſicut ſtipulam: & in ſpiritu furoris tui congregatæ ſunt aquæ.

Spuśćiłeś gniew twoy, ktory ie pożarł iáko słomę: á tchnięniem zápalczywośći twoiey zgromádźiły śię wody.

Stetit unda fluens: & congregatæ ſunt abyſsi in medio mari.

Stánęłá wodá płynaca: á skupiły śię głębokośći wod w pośrzod morzá.

Dixit inimicus, perſequar, & comprehendam:

Rzekł nieprzyiaćiel, pogonię, y poimam: roz-

dźie-

dividam ſpolia, implebitur anima mea.

dźielę korzyśći, náſyći ſię duſzá moiá.

Evaginabo gladium meum: interficiet eos manus mea.

Dobędę mieczá mego: y pobije ie ręká moiá.

Flavit ſpiritus tuus, & operuit eos mare: ſubmerſi ſunt quaſi plumbum in aquis vehementibus.

Wionał wiatr twoy, y okryło ie morze: potonęli iáko ołow w wodách gwałtownych.

Quis ſimilis tui in fortibus Domine? quis ſimilis tui; magnificus in ſanctitate, terribilis, atque laudabilis, & faciens mirabilia.

Ktoż podobny tobie między mocárzámi Pánie? kto podobny tobie; ták wielmożny w świątośći, ſtraſzny y chwalebny, y czyniący dźiwy.

Extendiſti manum tuam, & devoravit eos terra: dux fuiſti in miſericordia tua populo, quem redemiſti.

Zćiągnałeś rękę twoię, y pożárłá ie źiemiá: byłeś wodzem z miłośierdźiá twego ludowi, ktoryś odkupił.

Et portâſti eum in fortitudine: ad habitaculum ſanctum tuum.

Y doniosłeś go mocą twoią: do mieſzkaniá twego świętego.

Aſcenderunt populi & irati ſunt: dolores obtinuerunt habitatores Philiſtijm.

Powſtali narodowie y rozgniewáli śię: boleśći ogárnęły obywátele Filiſtyńskie.

Tunc conturbati sunt principes Edom, robustos Moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores Chanaan.

Tedy się strwożyły Xiążętá Edomskie, stráchu się nabráli, Mocarze Moabscy: zdrętwieli wszyscy obywatele Chánáneyscy.

Irruat super eos formido & pavor: in magnitudine brachij tui.

Niech padnie ná nie strách y boiáźń: od możnośći rámięnia twego.

Fiant immobiles quasi lapis, donec pertranseat populus tuus Domine: donec pertranseat populus tuus iste, quem possedisti.

Niechay się nie rusza iáko kámień, áż przeydźie lud twoy Pánie: áż przeydźie lud ten ktoryś otrzymał.

Introduces eos, & plantabis in monte hæreditatis tuæ: firmissimo habitaculo tuo, quod operatus es Domine.

Wprowadźisz go, y wsadźisz ná gorę dźiedźictwá twego: w nay-mocnieyszym mieszkániu twoim, ktoreś ty Pánie nágotował.

Sanctuarium tuum Domine, quod firmaverunt manus tuæ: Dominus regnabit in æternum & ultra.

Mieysce twoie święte Pánie, ktore umocniły ręce twoie: Pan będźie krolował ná wieki y daley.

Ingressus est enim eques Pharao cum curribus

Abowiem wiáchał iezdny Fáráo z wozmi y

z ie-

& equitibus ejus in mare: & reduxit super eos Dominus aquas maris.

ziezdnymi swymi w morze: y wrócił ná nie Pan wody morskie.

Filij autem Israël ambulaverunt per siccum: in medio ejus.

A synowie Izráelscy chodźili po suszy: przez pośrzodek iego.

Canticum Moysi.

Deut. 32.

ARGUMENT.

Moyżesz niż umierał zwołał lud swoy do siebie, y przełożył mu Boskie Dobrodźieystwá y niewdźięczności ich przyszłe, áby ich od nich odwiodł. Tu duszá wierna prośi o wytrwánie w prawdźiwey wierze, w pobożności, y boiáźni Bożey, w szácowaniu świętych, y w chrześćiáńskim żyćiu.

AVdite cæli quæ loquor: audiat terra verba oris mei.

SŁuchayćie niebiosá, co ia mowię: słuchay źiemio rzeczy ust moich.

Concrescat ut pluvia, doctrina mea: fluat ut ros eloquium meum.

Niech popłynie iáko deszcz, náuka moiá: niecháy pada iáko rosá wymowa moiá.

Quasi imber super herbam, & quasi stillæ super gramina: quia nomen Domini invocabo.

Iáko deszcz ná ziołá, á iáko krople ná zieloną tráwę: bo będę wzywał imięniá Páńskiego.

Date magnificentiam Deo noſtro: Dei perfecta ſunt opera, & omnes viæ ejus judicia.

Daycie wielmożnosć Bogu náſzemu: ſpráwy Boże ſą doskonáłe, á wſzytkie drogi iego ſpráwiedliwe.

Deus fidelis, & absque ulla iniquitate, juſtus & rectus: peccaverunt ei, & non filij ejus in ſordibus.

Bog ieſt prawdźiwy, á nie máſz w nim nieprawośći, ſpráwiedliwy y prawy: grzeſzyli przećiw iemu, á nie ſynowie iego w ſprosnośćiách.

Generatio prava & perverſa: hæccine reddis Domino popule ſtulte & inſipiens?

Narodźie zły y przewrotny: izali to oddawaſz Pánu, ludu głupi á ſzálony?

Numquid non ipſe eſt pater tuus: qui poſsedit te, & fecit, & creavit te?

Azá nie on ieſt Oycem twoim: ktory ćię nábył, uczynił, y ſtworzył?

Memento dierum antiquorum: cogita generationes ſingulas.

Wſpomniy ná dawne czáſy: rozmyśl ſobie pokolenia wſzelkie.

Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: majores tuos, & dicent tibi.

Zpytay Oycá twego, á on ći oznáymi: ſtárſzych twoich, á onić powiedzą.

Quando dividebat Altiſsimus gentes: quando

Gdy Naywyżſzy dźielił narody: gdy rozłączał

ſeparabat filios Adam.

czał ſyny Adamowe.

Conſtituit terminos populorum: juxtà numerum filiorum Iſraël.

Założył gránice ludźiom: według liczby ſynow Izráelskich.

Pars autem Domini populus ejus: Iacob funiculus hæreditatis ejus.

Bo część Páná ieſt lud iego: iáko ieſt ſznur pomiáry dźiedźictwá iego.

Invenit eum in terra deſerta: in loco horroris & vaſtæ ſolitudinis.

Znalazł go w źiemi puſtey: ná mieyſcu ſtráſznym y ná głębokiey puſtyni.

Circumduxit eum & docuit: & cuſtodivit quaſi pupillam oculi ſui.

Wodźił go wokoło y uczył go: y ſtrzegł iáko zrzenice oká ſwego.

Sicut aquila provocans ad volandum pullos ſuos: & ſuper eos volitans.

Iáko orzeł wywabia ku látániu orlętá ſwe: y latá nád niemi.

Expandit alas ſuas, & aſſumpſit eum: atqué portavit in humeris ſuis.

Ták on rozſzerzył skrzydłá ſwoie, y wźiął go ná śię: y nośił go ná rámionách ſwoich.

Dominus ſolus Dux ejus fuit: & non erat cum eo Deus alienus.

Pan ſam był wodzęm iego: á nie był z nim Bog obcy.

Conſtituit eum ſuper excelſam terram: ut comederet fructus agrorum.

Poſádźił go ná wyſokiey źiemi: áby pożywał owocow polnych.

Aże-

Vt ſugeret mel de petra: oleumqué de ſaxo duriſsimo.

Ażeby ſał miod z opoki: á oliwę z naytwárdſzey skáły.

Butyrum de armento, & lac de ovibus: cum adipe agnorum & arietum filiorum Baſan.

Zeby iádł másło z krow, á mleko z owiec: z tłuſtośćią iágniat y báránow ſynow Bázáńskich.

Et hircos cum medulla tritici: & ſangvinem uvæ biberet meraciſsimum.

Y Kozły z naywybornieyſzym chlebem pſzenicznym: á żeby pił co naylepſze wino.

Incraſsatus eſt dilectus & recalcitravit: incraſsatus, impingvatus, dilatatus.

Roztył on lud umiłowany y począł wierzgáć: roztył, ztłuśćiał, rozetkał śię.

Dereliquit Deum factorem ſuum: & receſsit à Deo ſalutari ſuo.

Opuśćił Bogá ſtworzyćielá ſwego: y odſtapił od Bogá Zbawićielá ſwego.

Provocaverunt eum in dijs alienis: & in abominationibus ad iracundiam concitaverunt.

Rozdraźńili go przez cudze Bogi: á przez obrzydłośći ſwe ku gniewu wzruſzyli.

Immolaverunt dæmonijs, & non Deo: dijs quos ignorabant.

Ofiárowáli czártom, á nie Bogu: Bogom ktorych nie ználi.

Novi recentesqué ve-

Nowotni á świeżi Bogo-

nerunt: quos non coluerunt patres eorum.	gowie naſtáli: ktorych nie chwalili Oycowie ich.
Deum qui te genuit, dereliquiſti: & oblitus es Domini Creatoris tui.	Bogá ktory ćię urodźił, opuśćiłeś: y zápomniałeś Páná Stworzyćielá twego.
Vidit Dominus, & ad iracundiam concitatus eſt: quia provocaverunt eum filij ſui & filiæ.	Co widząc Pan rozgniewał ſię: iż go obráźili ſynowie iego y corki.
Et ait, abſcondam faciem meam ab eis: & conſiderabo noviſsima eorum.	Y rzekł, skryię od nich oblicze moie: á obaczę iáki ich koniec będźie.
Generatio enim perverſa eſt: & infideles filij.	Abowiem to ieſt narod przewrotny: y ſynowie niewierni.
Ipſi me provocaverunt in eo, qui non erat Deus: & irritaverunt in vanitatibus ſuis.	Oni mnie záczepili służąc temu, co nie ieſt Bogiem: y rozdráźńili mię nikczemnośćiámi ſwymi.
Et ego provocabo eos in eo, qui non eſt populus: & in gente ſtulta irritabo illos.	A ia też záczepię ich przez te, ktorzy nie ſą ludem: y przez narod głupi, rozdráźnię ie.
Ignis ſuccenſus eſt in furore meo: & ardebit usqué ad inferni noviſsima.	Bo śię ogień zápalił w zápalczywośći moiey: y będźie gorzał áż do ſpodku piekłá.

Devorabitquē terram cum germine ſuo: & montium fundamenta comburet.

Y wyżrze źiemię z iey urodzaiem: y grunty gor wypali.

Congregabo ſuper eos mala: & ſagittas meas complebo in eis.

Zgromadzę ná nie wßytko złe: y ſtrzáły moie wſtrzelam w nie.

Conſumentur fame: & devorabunt eos aves morſu amariſsimo.

Wyzdycháią głodem: y pożrza ie ptacy klwániem iádowitym.

Dentes beſtiarum immittam in eos: cum furore trahentium ſuper terram, atque ſerpentium.

Zęby zwierzęce wyslę, ná nie: z iádem gadźin, czołgáiacych ſię po źiemi, y węzow.

Foris vaſtabit eos gladius, & intus pavor: juvenem ſimul ac virginem, lactentem cum homine ſene.

Z nadworzá pobije ie miecz, á w záwárćiu ſtrách: ták młodźieńce iáko y pánny, ták ſace dźieći iáko y ſtáre ludźie.

Et dixi, ubi nam ſunt? ceſsare faciam ex hominibus: memoriam eorum.

Y rzekłem, kędyż ſą? wygłádzę z ludźi: ich pámiątkę.

Sed propter iram inimicorum diſtuli: né fortè ſuperbirent hoſtes eorum.

Alem to odłożył dla gniewu nieprzyiaćioł moich: áby ſię ztąd nie pyſznili ich nieprzyiaćiele.

Et dicerent, manus no-

Y nie rzekli, ręká na-

ſtra excelſa: & non Dominus, fecit hæc omnia.

Gens absquè conſilio eſt, & ſinè prudentia: utinam ſaperent, & intelligerent, ac noviſsima providerent.

Quomodo perſequatur unus mille: & duo fugient decem millia? Nonné ideo, quia DEVS ſuus vendidit eos: & Dominus concluſit illos.

Non enim eſt Deus noſter ut dij eorum: & inimici noſtri ſunt judices.

De vinea Sodomorum vinea eorum: & de ſuburbanis Gomorrhæ.

Vua eorum uva fellis: & botri amariſsimi.

Fel draconum vinum eorum: & venenum aſpidum inſanabile.

ſzá wyſoka: á nie Pan, to wſzytko ſprawiłá.

Narod to ieſt bez rády, y bez rozumu: oby mędrſzymi byli, y rozumieli, á upatrywali rzeczy oſtáteczne.

Iáko to ieden ugánia tyśiąc: á dwa ścigáią dźieśięć tyśięcy? Izali nie przeto, iż Pan ich záprzedał ie: á Pan záwárł w rękách nieprzyiaćielskich.

Bo nie ieſt Bog naſz iako Bogowie ich: á nieprzyiaćiele náśi ſą ſędźiowie.

Z winnice Sodomskiey winnicá ich: y z przedmieśćia Gomoreyskiego.

Winna iágoda ich iágoda żołći: á groná bárdzo gorzkie.

Zołć ſmokowá ieſt wino ich: y iád żmijowy nieuleczony.

Nonné hæc condita sunt apud me: & signata in thesauris meis?	Izali te rzeczy nie są skryte u mnie: y zápieczętowáne w skárbách moich?
Mea est ultio, & ego retribuam in tempore: ut labatur pes eorum.	Moiać iest pomstá, á ia oddam czásu swego: áby się ich nogá powaliłá.
Iuxtà est dies perditionis: & adesse festinant tempora.	Blisko iest dźień zginienia ich: y czasy się prędko przybliżáią.
Iudicabit Dominus populum suum: & in servis suis miserebitur.	Będźie Pan sądźił lud swoy: á zmiłuie się nád sługámi swymi.
Videbit quòd infirmata sit manus: & clausi quoqué defecerunt, residuiqué consumpti sunt.	Vyzrzy iż zsłábiáłá ręká ich: y więźnie też ustáli, á ostátek ich zniszczał.
Et dicet, ubi sunt dij eorum: in quibus habebant fiduciam?	Y rzecze, gdźież są Bogowie ich: w ktorych nadźieię mieli?
De quorum victimis comedebant adipes: & bibebant vinum libaminũ.	Z ktorych ofiár tłustość iádáli: á wino ich mokrych ofiár pili.
Surgant, & opitulentur vobis: & in necessitate vos protegant.	Niechay wstaną á rátuią was: y niech was wpotrzebie obronią.

Obacz-

Videte quòd ego sim solus: & non sit alius Deus præter me.	Obaczćiesz żem ia jest sam: á nie masz inszego Bogá oprocz mnie.
Ego occidam, & ego vivere faciam; percutiam, & ego sanabo: & non est qui de manu mea possit eruere.	Ia zábiję, y ia ożywię; ia zránię, y ia zleczę: á żaden nie będźie mogł wydrzeć z ręki moiey.
Levabo ad cælum manum meam, & dicam: vivo ego in æternum.	Podniosę ku niebu rękę moie, y rzekę: żyię iá ná wieki.
Si acuero ut fulgur gladium meum: & arripuerit judicium manus mea.	Ieśli záostrzę miecź moy, iáko błyskáwicę: á ieśli wezmę sąd w rękę moię.
Reddam ultionem hostibus meis: & his qui oderunt me, retribuam.	Tedy się pomszczę nád nieprzyiaćioły memi: y oddam tym ktorzy mnie nienáwidźieli.
Inebriabo sagittas meas sangvine: & gladius meus devorabit carnes.	Strzáły moie krwią ich napoię: á miecz moy náie się mięsá.
De cruore occisorum: & de captivitate nudati inimicorum capitis.	Ze krwi pobitych: y z poimánia odkrytey nieprzyiaćielskiey głowy.
Laudate gentes populum ejus; quia sangvi-	Chwálćie narody lud iego: bo śię będźie mśćił

nem servorum suorum ulciscetur.

Et vindictam retribuet in hostes eorum: & propitius erit terræ populi sui.

mśćił krwi sług swoich.

Y uczyni pomstę nád nieprzyiaćioły ich: á będźie miłośćiw źiemi ludu swego.

Canticum Annæ.

1. *Reg.* 2.

ARGUMENT.

Anna Mátká Sámuelowá stawszy się z niepłodney rodząca, dźiękuie Bogu że ią od w stydu niepłodnośći y urągania Fenenny wybawić raczył. Iey przykłádem, duszá pobożná widząc śię uwolnioną od śmierći, niesławy, grzechu y odpuszczeniá, nie sobie, ále Bogu to przyznaie y wysławia wszechmocność Páná Bogá nászego.

EXultavit cor meum in Domino: & exaltatū est cornu meum in Deo meo.

Dilatatum est os meum super inimicos meos: quia lætata sum in salutari tuo.

Non est sanctus, ut est Dominus, neque

ROzrádowáło śię serce moie w Pánu: y podniosł śię rog w Bogu moim.

Rozszerzyły śię ustá moie nád nieprzyiaćioły memi: bom śię rozweseliłá w zbawieniu twoim.

Nie masz ták świętego iáko iest Pan, bo nie masz

enim eſt alius extra te: & non eſt fortis, ſicut Deus noſter.

Nolite multiplicare loqui ſublimia: gloriantes.

Recedant vetera de ore veſtro, quia Deus ſcientiarum Dominus eſt: & ipſi præparantur cogitationes.

Arcus fortium ſuperatus eſt: & infirmi accincti ſunt robore.

Repleti priùs pro panibus ſe locaverunt: & famelici ſaturati ſunt.

Donec ſterilis peperit plurimos: & quæ multos habebat filios, infirmata eſt.

Dominus mortificat & vivificat: deducit ad inferos, & reducit.

Dominus pauperem facit & ditat: humiliat & ſublevat.

inſzego oprocz ćiebie: y nie maſz ták mocnego iáko Bog náſz.

Niechćieyćieſz mowić wiele chardych rzeczy: chlubiac śię.

Niech odſtapia od uſt wáſzych ſtáre mowy, ábowiem Pan ieſt Bogiem wſzelkiey wiádomośći: á iemu myśli ſa znájome.

Łuk mocarzow zwyćiężon ieſt: á nie mocni ſa moca przepaſáni.

Naſyceni pierwey zá chleb śię naymowáli: á głodni ſa naſyceni.

Aż y niepłodná porodźiłá wielu: máiaca wiele ſynow, zemdlálá.

Pan umárzá y ożywia: dowodźi do piekła, y wywodźi z niego.

Pan zuboża y zbogacá: poniżá y podwyżßá.

Suscitat de pulvere egenum: & de stercore elevat pauperem.

Vt sedeat cum principibus: & solium gloriæ teneat.

Domini enim sunt cardines terræ: & posuit super eos orbem.

Pedes sanctorum suorum servabit, & impij in tenebris conticescent: quia non in fortitudine sua roborabitur vir.

Dominum formidabunt adversarij ejus: & super ipsos in cælis tonabit.

Dominus judicabit fines terræ, & dabit imperium regi suo: & sublimabit cornu Christi sui.

Wzbudza zprochu nędznego: á z gnoiu podnośi ubogiego.

Aby śiedźiał z Xiażęty: á stolicę chwały otrzymáł.

Abowiem Páńskie są záwiásy źięmie: á ná nich świát założył.

Nogi świętych swoich záchowa, á niezbożnicy umilkną w ćiemnośćiách: bo nie śiłą swoią zmacnia śię człowiek.

Będą śię bać Páná przećiwnicy iego: á on ná nie zágrzmi z niebá.

Pan będźie sądźił gránice źięmie, y da panowánie krolowi swemu: y wywyższy rog Chrystusá swoiego.

Canticum Isaiæ Prophetæ.

Cap. 12.

ARGUMENT.

To Canticum *dźiękczynienia zá wywyższenie spráwie-*

wiedliwych, á upokorzenie niezbożnych; y o zmártwychwstániu umárłych.

In die illa cantabitur canticum iſtud in terra Iuda.

W dźień on będźie ſpiewana pieśń tá w źięmi Iudzkiey.

VRbs fortitudinis noſtræ Sion: Salvator ponetur in ea murus & antemurale.

Miáſto obrony naſzey Syon: Zbáwićiel w nim miáſto muru y wału będźie.

Aperite portas, & ingrediatur gens juſta: cuſtodiens veritatem.

Otworzćie bramy, á niech wnidźie narod ſpráwiedliwy: przeſtrzegáiący prawdy.

Vetus error abijt: ſervabis pacem, pacem, quia in te ſperavimus.

Dawny błąd uſtał: záchowaſz pokoy, pokoy, bośmy w tobie nadźieię mieli.

Sperâſtis in Domino in ſæculis æternis: in Domino Deo forti in perpetuum.

Mieliśćie nádźieję w Pánu od czáſow przedwiecznych: w Pánu Bogu mocnym ná wieki.

Quia incurvabit habitantes in excelſo: civitatem ſublimem humiliabit.

Abowiem náchyli mieſzkáiące ná wyſokośći: miáſto wyniosłe upokorzy.

Humiliabit eam usqué

Vpokorzy ie áż do źięmię:

ad terram: retrahet eam usqué ad pulverem.	mię: skrúſzy ie áż ná proch.
Conculcabit eam pes: pedes pauperis, greſsus egenorum.	Podepce ie nogá: nogá ubogich, ſtopa żebrzących.
Semita juſti recta eſt: rectus callis juſti ad ambulandum.	Drogá ſpráwiedliwego proſta ieſt: proſta ieſt śćieżká ſpráwiedliwie poſtępuiącego.
Et in ſemita judiciorum tuorum Domine ſuſtinuimus te: nomen tuum, & memoriale tuum in deſiderio animæ.	A przy drodze ſpráwiedliwośći twoiey wyćierpieliśmyć Pánie: imię twoie, y pamiątká twoiá w prágnieniu duſzy.
Anima mea deſideravit te in nocte: ſed & ſpiritu meo in præcordijs meis de mane vigilabo ad te.	Duſzá moiá prágnęłá ćię w nocy: ále y w duchu moim, w ſercu moim rano ocknę śię do ćiebie.
Cùm feceris judicia tua in terra: juſtitiam diſcent habitatores orbis.	Kiedy ſądy twoie ná źięmi zaczynieſz: nauczą śię ſpráwiedliwośći obywatele świátá.
Miſereamur impio & non diſcet juſtitiam: in terra Sanctorum iniqua geſsit & non vi-	Zmiłuymy śię nád niezbożnym, á nie nauczy śię ſpráwiedliwośći: w pośrzodku świętych niepra-

debit gloriam Domini.	práwośći płodźił, y nie będźie widźiał chwały Páńskiey.
Domine exaltetur manus tua, & non videant: videant, & confundantur zelantes populi; & ignis hostes tuos devoret.	Pánie podnieś ręki twoiey, á niechay nie widzą: niechay widzą y záwstydzą śię záwiſni ludzie, á ogień nieprzyiaćioł twoich niechay pożrze.
Domine dabis pacem nobis: omnia enim opera nostra operatus es nobis.	A nam Pánie dasz pokoy: ábowiem wszytkie násze ſpráwy tyś nam wykonał.
Domine Deus noster, possederunt nos Domini absque te: tantùm in te recordemur nominis tui.	Pánie Boże nász, odźiedźiczyli nas Pánowie bez ćiebie: á my tylko w tobie pamiętáymy ná imię twoie.
Morientes non vivant, gigantes non resurgant: propterea visitâsti & contrivisti eos, & perdidisti omnem memoriam eorum.	Vmieráiący niechay nie żyią, olbrzymi niech nie zmártwychwstáią: dla tego náwiedźiłeś y poukrącáłeś, y zgubiłeś wszelką ich pámiątkę.
Indulsisti genti Domine, indulsisti genti: numquid glorificatus es? elon-	Pofolgowáłeś národowi Pánie, pofolgowáłeś narodowi: á miałżeś ztąd chwa-

gâsti omnes terminos terræ.

Domine in angustia requisierunt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis.

Sicut quæ concipit, cùm appropinquaverit ad partum, dolens clamat in doloribus suis: sic facti sumus à facie tua Domine.

Concepimus, & quasi parturivimus, & peperim⁹ spiritum: salutem non fecimus in terra, ideo non ceciderunt habitatores terræ.

Vivent mortui tui, interfecti mei resurgent, expergiscimini, & laudate qui habitatis in pulvere: quia ros lucis ros tuus, & terram gigantum detrahes in ruinam.

Vade populus meus, in-

chwałę? rozßerzyłeś wßytkie gránice źięmie.

Pánie w ućisku dopiero ćię szukáli: w dolegliwośći narzekánia náuká twoiá dla nich.

Iáko ta ktora gdy pocznie w żywoćie swoim gdy czás porodzeniá przyidźie, z wielkim bolē stęká: ták y my, kiedyś nas Pánie oddalił od obliczá twego.

Poczęliśmy, y nibyśmy rodźić zaczęli, y urodźiliśmy duchá: á zbáwienia nie uczyniliśmy ná źięmi, dla tego nie upádli mieszkáńcy źięmi.

Będą żyć umárli twoi, zábići moi powstáną, ocuććie śię, y ćieszćie co w prochu mieszkáćie: bo rosá świátłá rosá twoiá, á źięmie olbrzymow zruinuiesz.

Podźćie ludźie moi, wni-

tra in cubicula tua, claude ostia tua super te: abscondere modicum ad momentum, donec pertranseat indignatio.

wnidźćie w mieszkánia wásze, zamkniyćie zá wámi drzwi wásze: schowáyćie śię ná máły czás ná moment, áż gniew przeminie.

Ecce enim Dominus egredietur de loco suo, ut visitet iniquitatem habitatoris terræ contra eum: & revelabit terra sangvinem suum, & non operiet ultra interfectos suos.

Oto bowiem Pan wynidźie z mieyscá swoiego áżeby uważył nieprá wość mieszkáńcow świátá przećiwko sobie: y pokaże źiemiá krew swoię, y nie pokryie więcey pozábijanych swoich.

Canticum Isaiæ Prophetæ.

Cap. 12.

ARGUMENT.

Ta pieśń Izáiaszá ma w sobie proroctwo o przyśćiu Messyaszá. Tu duszá wierna od miłośći Iezusá wszytka się rozpływáiaca wyráża miłość swoię y ufność w iego dobroći, wzywáiac wszystkich narodow do wysłáwienia Imięniá iego Boskiego y weseleńia się w nim.

CONfitebor tibi Domine, quoniam iratus es mihi: conversus est fu-

WYznam przed tobą Pánie, że rozgniewany iesteś przećiwko mnie: obrocona iest zá-

ror tuus, & consolatus es me.

Ecce Deus Salvator meus: fiducialiter agam, & non timebo.

Quia fortitudo mea & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris: & dicetis in illa die, confitemini Domino, & invocate nomen ejus.

Notas facite in populis adinventiones ejus: mementote quoniam excelsum est nomen ejus.

Cantate Domino, quoniam magnificè fecit: annuntiate hoc in universa terra.

Exulta & lauda habitatio Sion: quia magnus in medio tui sanctus Israël.

palczywość twoiá, y poćieszyłeś mnie.

Oto Bog Zbáwićiel moy: z ufnośćią postąpię, y báć śię nie będę.

Bo mocą moia y chwała moia iest Pan: y stał mi śię ku zbáwieniu.

Będźiećie czerpáć wody z weselem z źrzodeł Zbáwićielá: y rzeczećie w on dźień, wysławiáyćie Páná, y wzywayćie imięnia iego.

Wiádome czynćie w ludźiách wynaleźienia iego: pamiętayćie że wysokie iest imię iego.

Spiewáyćie Pánu, bo wielmożnie uczynił: obwieszczáyćie to po wszystkiey źiemi.

Wesel śię y wychwaláy obywatelu Syonu: że wielki w poyśrzod stánął święty z Izráelu.

Can-

Canticum Ezechiæ.

Iſaiæ 38.

ARGUMENT.

Gdy Krol Ezechias śmiertelnie chorowáł, dźiękuie Bogu że go uzdrowił, Tu duſzá będac wolna od choroby grzechow y śmierći duſzney dźiękuie zá to dobrodźieyſtwo, y o też wolność nápotym prośi.

EGo dixi in dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi.

IAm rzekł w połowicy dni moich: poydę do bram piekielnych.

Quæſivi reſiduum annorum meorum: dixi, non videbo Dominum Deum in terra viventium.

Szukałem oſtátká lat moich: rzekłem iuż więcey nie uyźrzę Páná Bogá ná źiemi żyiących.

Non aſpiciam hominem ultra: & habitatorem quietis.

Nie ogladam więcey człowieká: y mieſzkáiącego w pokoiu.

Generatio mea ablata eſt, & convoluta eſt à me: quaſi tabernaculum paſtorum.

Wiek moy przeminał, y przenieśion ieſt odemnie: iáko budká páſterska.

Præciſa eſt velut à texente vita mea, dum adhuc ordirer, ſuccidit me: de mane usque ad veſperam finies me.

Vrznion ieſt iáko nić od tkaczá żywot moy gdym jeſzcże rosnać miał, przerznał mię: od poránku áż do wieczorá dokonaſz mię.

Mia-

Sperabam usquè ad manè: quaſi leo ſic contrivit omnia oſſa mea.

Miałem nádźieię áż do porána: ale iáko lew ták połamał wſzytkie kośći moie.

De manè usquè ad veſperam finies me: ſicut pullus hirundinis ſic clamabo, meditabor ut columba.

Od porána áż do wieczorá dokonaſz mię: iáko młode iaskołczę ták ßczebiotáć będę, á ſtękáć będę iáko gołębicá.

Attenuati ſunt oculi mei: ſuſpicientes in excelſum.

Wyćięnczały oczy moie: poglądáiąc ku gorze.

Domine vim patior, reſponde pro me: quid dicam, aut quid reſpondebit mihi, cùm ipſe fecerit?

Pánie gwałt ćierpię, odpowiedz zá mnie: coż rzekę, ábo co mi odpowie, gdyż to on ſam uczynił?

Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine animæ meæ.

Będę rozmyślał przed tobą wſzytkie látá moie: w gorzkośći duſze moiey.

Domine ſi ſic vivitur, & in talibus vita ſpiritûs mei, corripies me, & vivificabis me: ecce in pace amaritudo mea amariſsima.

Pánie ieśli ták żyią, y ieśli táki ieſt żywot duchá mego, pokarzeſz mię, y zaś ożywiſz mię: oto w pokoiu gorzkość moiá naygorzczeyſza.

Tu autem eruiſti animam meam ut non peri-

Aleś ty wyrwał duſzę moię, áby nie zginęłá:

zárzu-

ret: projeciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea.

zarzuciłeś názad wſzytkie grzechy moie.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: non expectabunt, qui deſcendunt in lacum, veritatem tuam.

Abowiem nie piekło będźie ćię wyznawáć, áni śmierć będźie ćię chwalić: nie będą czekáć ći ktorzy w doł wſtępuią prawdy twoiey.

Vivens vivens ipſe confitebitur tibi, ſicut & ego hodie: pater filijs notam faciet veritatem ſuam.

Ale żywy żywy ten ćię chwalić będźie, iáko y ia dźiśia: Ociec ſynom będźie opowiádał prawdę twoię.

Domine ſalvum me fac: & pſalmos noſtros cantabimus cunctis diebus vitæ noſtræ in domo Domini.

Pánie záchoway mię: á my pſalmy naſze śpiewáć będźiemy po wſzytkie dni żywotá náſzego w domu Páńskim.

Canticum trium puerorum.

Dan. 3.

ARGUMENT.

Troie pacholąt w piec ogniſty wrzuceni, á nie obrażeni, chwalą y błogosłáwią Bogá. Przykłádem ich, y duſza káżdá wierna wzywa wſzyſtkiego ſtworzenia, y ich głosem y ięzykami chwáli y błogosłáwi Bogá ſtworcę y Zbáwićielá ſwego.

BEnedicite omnia opera Domini Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino: benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ ſuper cælos ſunt, Domino: benedicite omnes virtutes Domini Domino.

Benedicite ſol & luna Domino: benedicite ſtellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber & ros Domino: benedicite omnes ſpiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æſtus Domino: benedicite frigus & æſtus Domino.

Benedicite rores & pruina Domino: benedicite gelu & frigus Domino.

BŁogosławćie wſzytkie ſpráwy Páńskie Páná: chwalćie y wywyżſzayćie go ná wieki.

Błogosławćie Aniołowie Páńſcy Páná: błogosławćie niebioſá Páná.

Błogosławćie wody wſzytkie, ktore ſą ná niebie, Páná: błogosławćie wſzytkie mocy Páńskie Páná.

Błogosławćie słońce y mieśiącu Páná: błogosławćie gwiazdy niebieskie Páná.

Błogosławćie dżdżu y roſo Páná: błogosławćie wſzytkie wiátry Boże Páná.

Błogosławćie ogniu y ćiepło Páná: błogosławćie źimo y láto Páná.

Błogosławćie roſy y ßrzony Páná: błogosławćie mrozy y źimná Páná.

Bło-

Benedicite glacies & nives Domino: benedicite noctes & dies Domino.	Błogosławćie lody y śniegi Páná: błogosławćie dni y nocy Páná.
Benedicite lux & tenebræ Domino: benedicite fulgura & nubes Domino.	Błogosławćie świátłośći y ćiemnośći Páná: błogosławćie błyskáwice y burze Páná.
Benedicat terra Dominum: laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.	Błogosław źiemio Páná: chwal y wywyżſzay go ná wieki.
Benedicite montes & colles Domino: benedicite univerſa germinantia in terra Domino.	Błogosławćie gory y págorki Páná: błogosławćie wſzytkie urodzáie ná źiemi Páná.
Benedicite fontes Domino: benedicite maria & flumina Domino.	Błogosławćie źrzodłá Páná: błogosławćie morzá y rzeki Páná.
Benedicite cete, & omnia quæ moventur in aquis Domino: benedicite omnes volucres cæli Domino.	Błogosławćie wielorybowie, y wſzytkie rzeczy rucháiące śię w wodách Páná: błogosławćie wßyſcy ptacy powietrzni Páná.
Benedicite omnes beſtiæ & pecora Domino: benedicite filij hominum Domino.	Błogosławćie wſzyſtkie zwierzętá y bydlętá Páná: błogosławćie ſynowie ludzcy Páná.

Benedicat Iſraël Dominum: laudet & ſuperexaltet eum in ſæcula.

Błogosław Izráelu Pána: chwal y wywyżſzay go ná wieki.

Benedicite Sacerdotes Domini Domino: benedicite ſervi Domini Domino.

Błogosławćie Kápłáni Páńſcy Páná: błogosławćie słudzy Páńſcy Páná.

Benedicite ſpiritus & animæ juſtorum Domino: benedicite ſancti & humiles corde Domino.

Błogosławćie duchowie y duſze ſpráwiedliwych Páná: błogosławćie święći á pokornego ſercá Páná.

Benedicite Anania, Azaria, Miſaël Domino: laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Błogosławćie Ánániaſzu, Azáryaſzu, Mizáelu Páná: chwalćie go y wywyżſzayćie ná wieki.

Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu: laudemus & ſuperexaltemus eum in ſæcula.

Błogosławmy Oycá y Syná z Duchem świętym: chwalmy y wywyżſzaymy go ná wieki.

Benedictus es Domine in firmamento cæli: & laudabilis, & glorioſus, & ſuperexaltatus in ſæcula.

Błogosławionyś ieſt Pánie ná rozpoſtrzeniu niebieskim: y chwalebny, y sławny, y wywyżſzony ná wieki.

Can-

Cap. 3.

ARGUMENT.

W tym według sensu allegorycznego rozmyslać może duszá pobożna poczatek, sprawy, cudá, zwyćięstwá y sąd Chrystusá; iáko też ćieszyć śię y weselić w Bogu Iezuśie swoim: że zá pomocą iego przećiwnośći wszystkie, występki, y pokusy zwyćięży, zwoiuie. Opowiada Prorok Wćielenie Chrystusowe, y prośi o wyzwolenie z niewoli Babilonskiey.

DOmine audivi auditionem tuã: & timui.

PAnie słuchałem głosu twego: y bałem śię.

Domine opus tuum: in medio annorum vivifica illud.

Pánie dźieło twoie: w poyśrzod lát ożywisz go.

In medio annorum notum facies: cùm iratus fueris, misericordiæ recordaberis.

W poyśrzod lát wiádomo uczynisz: gdy rozgniewasz śię, pámiętny będźiesz miłośierdźiá.

Deus ab austro veniet: & sanctus de monte Pharan.

Bog od wiátru południowego przyidźie: y święty z Gory Fáráńskiey.

Operuit cælos gloria ejus: & laudis ejus plena est terra.

Okryłá niebiosá sławá iego: á chwały iego pełna iest źiemia.

Splendor ejus ut lux

Ozdoba iego iáko świátło

erit: cornua in manibus ejus.

Ibi abſcondita eſt fortitudo ejus: ante faciem ejus ibit mors.

Et egredietur diabolus ante pedes ejus: ſtetit, & menſus eſt terram.

Aſpexit, & diſsolvit gentes: & contriti ſunt montes ſæculi.

Incurvati ſunt colles mundi: ab itineribus æternitatis ejus.

Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiæ: turbabuntur pelles terræ Madian.

Numquid in fluminibus iratus es Domine? aut in fluminibus furor tuus, vel in mari indignatio tua.

Qui aſcendes ſuper equos tuos: & quadrigæ tuæ ſalvatio.

Suſcitans ſuſcitabis ar-

tło będźie: rogi w rękách iego.

Tám ukrytá ieſt moc iego: przed obliczem iego śmierć poydźie.

Y wynidźie czárt przed nogi iego: ſtánał, y zmierzył źiemię.

Obaczył, y rozwiązáł narody: y skruſzyły śię gory świátá.

Náchyliły śię págorki świátá: od drog wieczności iego.

Zá nieprawość widźiáłem námioty Etyopiey: zmieſzáią śię námioty źiemie Madyańskiey.

Azáli w rzekách rozgniewány ieſteś Pánie? ábo w rzekách zápalczywość twoiá, ábo w morzu gniew twoy?

Ktory wſtapiſz ná woźniki twoie: á poczworny woz twoy zbawienie.

Poruſzáiąc poruſzyſz

łuk

cum tuum: juramenta tribubus quæ locutus es.

łuk twoy: przyśięgi pokoleniom ktoreś opowiedźiał.

Fluvios ſcindes terræ, viderunt te & doluerunt montes: gurges aquarum tranſijt.

Rzeki rozdźieliſz źięmie, patrzáły ná ćię y żałoſne były gory: głębokość wod uſzłá.

Dedit abyſsus vocem ſuam: altitudo manus ſuas levavit.

Dałá głos ſwoy przepaść: głębokość ręce ſwoie podniosłá.

Sol & luna ſteterunt in habitaculo ſuo: in luce ſagittarum tuarum, ibunt in ſplendore fulgurantis haſtæ tuæ.

Słońce y mieśiąc ſtánęły w mieſzkániu ſwoim: w świátle ſtrzáł twoich, poydą w łsknięniu porażáiącey włoczni twoiey.

In fremitu conculcabis terram: & in furore obſtupefacies gentes.

W ſzumie podepceſz źięmię: á w zápalczywośći zdumiáłe narody uczyniſz.

Egreſsus es in ſalutem populi tui: in ſalutem cum Chriſto tuo.

Wyſzedłeś ná zbáwienie ludu twoiego: ná zbáwienie z Chryſtuſem twoim.

Percuſsiſti caput de domo impij: denudâſti fundamentum ejus usquè ad collum.

Pobiłeś głowę z domu niezbożnego: obnażyłeś grunt iego áż do ſzyie.

Prze-

Maledixisti sceptris ejus, capiti bellatorum ejus: venientibus ut turbo ad dispergendum me.	Przeklałeś rzady iego, głowę walecznych iego: przypadáiącym iáko wicher do rozrzucenia.
Exultatio eorum: sicut ejus, qui devorat pauperem in abscondito.	Wesele ich: iáko tego, ktory pożerá ubogiego w skrytośći.
Viam fecisti in mari equis tuis: in luto aquarum multarum.	Drogę uczyniłeś ná morzu woźnikom twoim: w błoćie wod wielkich.
Audivi, & conturbatus est venter meus: à voce contremuerunt labia mea.	Vsłyszałem, y zátrwożył śię żywot moy: od głosu zádrzały ustá moie.
Ingrediatur putredo in ossibus meis: & subter me scateat.	Niech wstąpi zgniłość w kośći moie: y z podemnie niecháy śię toczy.
Vt requiescam in die tribulationis: ut ascendam ad populum accinctum nostrum.	Abym odpoczął w dźień utrápienia: ábym wstąpił do ludu ochotnego naszego.
Ficus enim non florebit: & non erit germen in vineis.	Abowiem figowe drzewo nie będźie kwitnęło: y nie będźie obrodzenia w winnicách.
Mentietur opus olivæ: & arva non afferent cibum.	Zkłámie obfitość oliwnego drzewá: á role nie przyniosą kármi.

Nie

Abſcindetur de ovili pecus: & non erit armentum in præſepibus.

Nie będźie w owczárni bydłá: y nie ſtánie ſtáda w ſtáyniách.

Ego autem in Domino gaudebo: & exultabo in DEO IESV meo.

Ia záś w Pánu ćieſzyć śię będę: y weſelić śię będę w Bogu Iezuśie moim.

Deus Dominus fortitudo mea: & ponet pedes meos quaſi cervorum.

Bog Pan moc moia: y poſtawi nogi moie iáko ieleni.

Et ſuper excelſa mea deducet me victor: in pſalmis canentem.

Y ná wyſokośći moie záprowadźi mię zwyćięzca: śpiewáiącego pſalmy.

Pieśńi Nowego Teſtamentu.

Canticum
Beatæ MARIÆ Virginis.
Luc. I.

ARGUMENT.

Tu duſzá wierna przykładem Náświętſzey Panny słáwi miłośierdźie Boże, że nam Chryſtuſá dał; że przez niego oſobliwemi y zacnemi przymioty, łáskami, y cnotámi ieſteśmy obdarzeni; y prośi o ich przymnażánie.

MAgnificat: anima mea Dominum.

WIelbi: duſzá moiá Páná.

Et exultavit ſpiritus meus: in DEO Salutari meo.

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens eſt: & ſanctum nomen ejus.

Et miſericordia ejus à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.

Depoſuit potentes de ſede: & exaltavit humiles.

Eſurientes implevit bonis: & divites dimiſit inanes.

Suſcepit Iſraël puerum ſuum: recordatus miſericordiæ ſuæ.

A rozrádował śię duch moy: w Bogu Zbáwićielu moim.

Iż weyźrzał ná niskość służebnice ſwoiey: ábowiem oto od tąd błogosławioną mię zwáć będą wſzytkie narody.

Abowiem uczynił mi wielkie rzeczy, ten ktory możny ieſt: y święte imię iego.

A miłośierdźie iego od narodu do narodow: boiącym śię iego.

Wykonał moc rámięniem ſwoim: rozproſzył pyſne myślą ſercá ſwego.

Złożył mocarze z ſtolice: á podwyżſzył niskie.

Łáknące nápełnił dobrámi: á bogacze z niſzczym odpráwił.

Przyiął Izráelá ſługę ſwego: wſpomniawſzy ná miłośierdźie ſwoie.

Iáko

Sicut locutus eſt ad patres noſtros: Abraham & ſemini ejus in ſæcula.	Iáko mowił do Oycow náſzych: do Abráhámá y potomſtwá iego ná wieki.

Canticum Zachariæ.

Luc. 1.

ARGUMENT.

W tym śpiewáiacy żada być uczeſtnikiem łáski Chryſtuſowey, żyć świątobliwie y po Chrześćiáńsku; y gotowáć drogę Chryſtuſowi do wielu duſz náwrocenia y zbáwienia.

BEnedictus Dominus Deus Iſraël: quia viſitavit & fecit redemptionem plebis ſuæ.	BŁogosłáwiony Pan Bog Izraelski: iż náwiedźił, y uczynił odkupienie ludu ſwoiego.
Et erexit cornu ſalutis nobis: in domo David pueri ſui.	Y podniosł rog zbáwienia nam: w domu Dawidá służebniká ſwego.
Sicut locutus eſt per os ſanctorum: qui à ſæculo ſunt, Prophetarum ejus.	Iáko opowiádał przez uſta świętych: ktorzy od wieku byli, Prorokow ſwoich.
Salutem ex inimicis noſtris: & de manu omnium, qui oderunt nos.	Wybáwienie od nieprzyiaćioł náſzych: y z ręki wſzytkich, ktorzy nas nienawidzą.

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris: & memorari teſtamenti ſui ſancti.	Aby użył miłośierdźia z Oycy naſzymi: y wſpámiętał ná Teſtáment ſwoy święty.
Iusjurandum quod juravit ad Abraham patrem noſtrum: daturum ſe nobis.	Ná przyśięgę ktorą przyśiągł Abráhámowi Oycu náſzemu: że nam to dáć miał.
Vt ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati: ſerviamus illi.	Iżbyśmy wybáwieni będąc z ręki nieprzyiaćioł naſzych: bez boiáźni służyli mu.
In ſanctitate & juſtitia coram ipſo: omnibus diebus noſtris.	W świątobliwośći y ſpráwiedliwośći przed nim: po wſzytkie dni żywotá náſzego.
Et tu puer Propheta Altiſsimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini, parare vias ejus.	A ty dźiećiątko Prorokiem Naywyżſzego będźieſz názwáne: bo poydźieſz wprzod przed oblicznośćią Páńską, ábyś gotował drogi iego.
Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus: in remiſsionem peccatorum eorum.	A iżbyś dał naukę zbáwienia ludowi iego: ná odpuſzczenie grzechow ich.
Per viſcera miſericor-	Dla wnętrznośći miło-

śier-

diæ Dei noſtri: in quibus viſitavit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

śierdźia Bogá naſzego: przez ktore náwiedźił nas wschod z wyſokośći.

Aby záświećił śiedzącym w ćiemnośći y w ćięniu śmierći: ku wyproſtowániu nog naſzych ná drogę pokoiu.

Canticum Simeonis.

Luc. 2.

ARGUMENT.

Tę pieśń złożył Symeon gdy Páná Iezuſá w Kośćiele ofiáruiącego ná rękach ſwych trzymał. W tym duſzá wierna prágnie, po dniu albo żyćiu świątobliwie dokonanym rozłączyć śię z ćiáłem, á żyć z Chryſtuſem.

NVnc dimittis ſervum tuum Domine: ſecundùm verbum tuum in pace.

Quia viderunt oculi mei: ſalutare tuum.

Quod parâſti: ante faciem omnium populorum.

Lumen ad revelationem gentium: & gloriam plebis tuæ Iſraël.

TEraz Pánie opuſzczaſz ſługę twego: według słowá twego w pokoiu.

Gdyż oczy moie oglądáły: zbáwienie twoie.

Ktoreś zgotował: przed oblicznośćią wſzytkich ludźi.

Swiátłość ná obiáwięnie poganow: y chwałę ludu twego Izráelskiego.

MODLITWA

Vrbana Pápieżá VIII.

ANte oculos tuos Domine culpas noſtras ferimus: & plagas quas accepimus conferimus.

PRzed oczy twe moy Pánie winy przynośiemy: y karánie ćierpliwie zá nie ſtoſuiemy.

Si penſamus malum quod fecimus, minus eſt quod patimur: majus eſt quod meremur.

Ieżeli uważemy popełnione złośći, mnieyſza ieſt bárdzo wiará náſzey ćierpliwośći: więceyśmy zásłużyli twey ſpráwiedliwośći.

Gravius eſt quod commiſimus: levius eſt, quod toleramus.

Cięższy ieſt ćiężar grzechow ná wodze złośliwych: lżey dáleko nas karzeſz ludźi niecnotliwych.

Peccati pœnam ſentimus: & peccandi pertinaciam non vitamus.

Czuiemy plagi twoie gdy nas ręká bije: á coż potym, kiedy w nas upor dawny żyie.

In flagellis tuis infirmitas noſtra teritur: & iniquitas non mutatur.

Pod biczámi twoiemi słábość náſzá mdleie: złość náſzá bez odmiány námniey nie truchleie.

Mens ægra torquetur: & cervix non flectitur.	Fráſunki duſze náſzey nie wyráźiem słowy: pod wolą iednák święta, nie skłániamy głowy.
Vita in dolore ſuſpirat: & in opere non ſe emendat.	Wzdychamy w tym mizernym boleiąc żywoćie: żadney przećie poprawy nie czyniemy w cnoćie.
Si expectas non corrigimur: ſi vindicas non duramus.	Ieśli czekaſz iáko Bog ćierpliwie łáskáwy: pożądaney nie widźiſz w nas długo popráwy.
Confitemur in correctione quod egimus: obliviſcimur poſt viſitationem quod flevimus.	Gdy karzeſz, wyznawamy náſze przewinienia: zápominamy potym twego náwiedzenia.
Si extenderis manum facienda promittimus: ſi ſuſpenderis gladium, promiſſa non ſolvimus.	Ieśli rękę wyćiagnieſz, wieleć ślubuiemy: miecz záwieśiſz, obietnic nigdy nie pełniemy.
Si ferias clamamus, ut parcas: ſi peperceris iterum provocamus ut ferias.	Ieśli bijeſz wołamy zmiłuy śię moy Pánie: odpuśćiſz to ćię znowu ćiągniem ná karánie.
Habes Domine confitentes reos: novimus	Máſz Pánie winowáycow, ktorzy wyznawáia:

że

quod niſi dimittas, rectè nos perimas.

że ieśli nie odpuśćiſz, słuſznie zginać máją.

Præſta Pater Omnipotens ſinè merito quod rogamus: qui feciſti ex nihilo, qui te rogarent. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Oycze wſzechmocny Boże bez naſzey zásługi: ſtworzyłeś nas z niſzczego, odpuść náſze długi. Przez Páná náſzego Iezuſá Chryſtuſá. Amen.

℣. Gregem tuum Paſtor æterne non deſeras.

℣. Trzody twoiey Páſterzu wieczny nie opuſzczay.

℟. Sed per Beatos Apoſtolos tuos perpetua defenſione cuſtodias.

℟. Lecz przez BB. Apoſtołow twoich w uſtáwiczney záchoway obronie.

Oremus.

PRæſta quæſumꝰ omnipotens Deus, ut nullis nos permittas perturbationibus concuti, quos in Apoſtolicæ confeſsionis petra ſolidâſti. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Modlmy śię.

RAcz ſpráwić prośięmy ćię wſzechmogący Boże, ábyśmy śię żádnym utrápieniem zá twoią wolą nie wzruſzali, ktorycheś na opoce Apoſtolskiego wyznánia umocnił. Przez Páná náſzego Iezuſá Chryſtuſá, Amen.

RE-

Liczba Kart.

F.

I.

L.

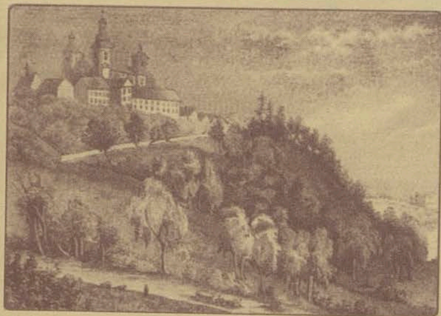
Regestr Canticorum.

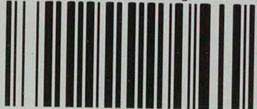
Can-

~~ad usum P. Venantij~~

Canticum trium puerorum Dan 3

Depozyt w Bibliotece Jagiellońskiej
07073

